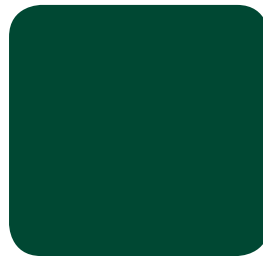

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Årsredovisning 2014

Årsredovisning 2014
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Diariernr: 111-5991-2014

Innehåll

Landshövdingen har ordet	4
Organisation	8
Resultatredovisning	9
<i>Länsstyrelseinstruktion 2 §</i>	10
<i>Övrig förvaltning</i>	16
<i>Trafikföreskrifter</i>	18
<i>Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor</i>	19
<i>Regional tillväxt</i>	24
<i>Infrastrukturplanering</i>	46
<i>Hållbar samhällsplanering och boende</i>	50
<i>Energi och klimat</i>	57
<i>Kulturmiljö</i>	62
<i>Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar</i>	74
<i>Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd</i>	82
<i>Lantbruk och landsbygd</i>	112
<i>Fiske</i>	124
<i>Folkhälsa</i>	128
<i>Jämställdhet</i>	132
<i>Nationella minoriteter och Mänskliga rättigheter</i>	139
<i>Integration</i>	143
<i>Organisationsstyrning</i>	155
<i>Personaluppgifter</i>	158
<i>Året i siffror</i>	161
Finansiell redovisning	181
<i>Resultaträkning</i>	181
<i>Balansräkning</i>	182
<i>Anslagsredovisning</i>	183
<i>Noter till resultaträkningen</i>	184
<i>Noter till balansräkningen</i>	185

LANDSHÖVDINGEN HAR ORDET

Länsstyrelsen i Västmanland arbetar för att Västmanland ska bli en bättre plats att bo och verka på. Vi har ett brett uppdrag med myndighetsuppgifter inom ett stort antal samhällsområden.

Vi har uppdraget från regeringen att samordna det regionala utvecklingsarbetet i länet. Under första halvåret 2014 uppdaterades Västmanlands regionala utvecklingsprogram (RUP) för perioden 2014-2020. Arbetsprocessen har bidragit till en förnyad samsyn kring länets utveckling och tillväxtförutsättningar. Programmet har tagits fram i bred samverkan med länets ledande politiker inom kommunerna, landstinget samt andra aktörer. För att säkerställa genomförandet av RUP finns en styrgrupp bestående av landshövdingen, ordförande för Västmanlands Kommuner och Landsting samt landstingsstyrelsens ordförande.

Insatsområdena är god livsmiljö, rätt kompetens, dynamiskt näringsliv, effektiva kommunikationer, hållbar energianvändning och klimatanpassning samt stark regional attraktivitet. För varje insatsområde har mål, strategier och handlingsinriktningar formulerats. I RUP finns ett tydligt jämställdhets- och integrationsperspektiv, både i programmet och i indikatorerna för uppföljning.

Den 31 juli 2014 startade det som skulle bli den största skogsbranden i Sverige i modern tid och en av de mest dramatiska händelserna i länets historia. Utvecklingen av branden och en rad omständigheter ledde till att staten genom Länsstyrelsen tog över ledningen av den kommunala räddningstjänsten den 5 augusti. Släckningsarbetet involverade flera hundra brandmän, hemvärnssoldater och frivilliga. Till sin hjälp hade markpersonalen helikoptrar och flygplan som under några dagar bombade brandområdet med 19 miljoner liter vatten. På marken rullades 72 mil slang ut i den svårtillgängliga terrängen.

Först efter knappt två veckor bedömdes branden vara under kontroll. Då hade uppskattningsvis ett område på knappt 14 000 hektar brunnit, runt 1 000 personer och 1 700 tamboskap evakuerats och drygt 25 byggnader förstörts. En person miste livet och en blev allvarligt brännskadad. Skog värd hundratals miljoner kronor har brunnit ner och totalkostnaden för räddningsinsatsen uppskattas till minst en miljard kronor. Räddningsinsatsen avslutades den 11 september. Beslut har fattats att avsätta drygt 6 000 hektar av brandområdet till naturreservat.

Dåvarande landshövding Ingemar Skogö fattade i mitten på augusti beslut om en särskild krishanteringsorganisation för att samordna arbetet efter branden. Organisationen var verksam från 18 augusti till 31 december 2014. Regeringen beslutade om särskilda anslag motsvarande sammanlagt 360 miljoner kronor, varav 250 miljoner kronor avsattes till kommunal räddningstjänst, 50 miljoner kronor till de drabbade kommunerna och 60 miljoner kronor till Länsstyrelsen.

Skogsbranden i Västmanland i augusti 2014. (Foto: VLT)

Västmanland är Sveriges mest framstående exportlän med världsledande högteknologiska tillverkningsföretag inom automation, metallbearbetning och elkraft. Näringslivsstrategin Affärsplan Västmanland lanserades i januari 2014 av Västmannarådet. Rådet består av ledande företrädare från näringsliv, politik, Mälardalens högskola, Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL) och Landstinget Västmanland. Affärsplanen är resultatet av flera års arbete samt analys av länets näringsliv och näringslivsfrämjande aktörer. Ett syfte är att öka samspelet mellan företag, akademi och det offentliga. Planen omfattar tre insatsområden som drivande i utvecklingen av nya företag och innovationer. Det handlar om att stärka det regionala ledarskapet, att utveckla och attrahera tillväxtföretag samt att arbeta med utmaningsdriven utveckling med bas inom de fyra styrkeområdena automation, energi, järnväg samt välfärd och hälsa. Redan idag omsätter områdena tillsammans 35 miljarder kronor och sysselsätter 11 000 personer.

Västmanland med fokus på Västerås är det län som har flest anställda inom energibranschen per invånare i åldern 16-64 år. I länet pågår projektet Energy Competence Center (ECC) för att samla, synliggöra och utveckla den breda kompetens som finns inom energiområdet i länet. Under året har ECC anordnat en välbesökt rikskonferens och tillsammans med andra aktörer lyckats få en ny ingenjörsutbildning inom elektronik antagen vid Mälardalens högskola.

Länsstyrelsen och Mälardalens högskola har under 2014 stärkt sitt samarbete kring forskning, utbildning och kompetensförsörjning genom en treårig avsiktsförklaring. Länsstyrelsen och högskolan är drivande i ett projekt som ska öka samarbetet mellan arbetsgivare och

utbildningssamordnare för en bättre kompetensförsörjning. Det är en del av det regionala utvecklingsprogrammet.

Projektet "Vägledning Västmanland" startade under 2014 för att utveckla en länsövergripande struktur för studie- och yrkesvägledning. Några av målen i projektet är att fler ungdomar ska gå vidare till eftergymnasiala studier, att antalet avhopp från gymnasiet ska minska och att fler ungdomar ska få arbete. Projektet finansieras av Länsstyrelsen och Tillväxtverket.

Förberedelserna för EU:s strukturfonder för nya programperioden 2014-2020 har varit intensivt både avseende regionalfonden och socialfonden. En gemensam årsplan har tagits fram för regionalfonden för 2015 och förberedelser har skett för större prioriterade insatser inom regionalfonden för Östra Mellansverige.

Länsstyrelsen har genomfört en förstudie med stöd av ESF-rådet. Syftet har varit att i samverkan med aktörer i länet ta fram strategier för hur socialfondens resurser, på ett bättre sätt än tidigare ska kunna bidra till ökad sysselsättning samt lokal och regional tillväxt. En överenskommelse har träffats mellan regionalt tillväxtansvariga i de fem länen i Östra Mellansverige, ESF, Tillväxtverket och strukturfondspartnerskapet i Östra Mellansverige, om en större samverkan för att uppnå en större strukturpåverkan.

Partnerskapet för Landsbygdsprogrammet består av ett trettiotal föreningar, kommuner, intresseorganisationer som är aktiva på landsbygden i Västmanland. Fyra möten har hållits för att ta fram en ny regional handlingsplan och för att informera om det nya programmet. Två stöd har öppnats under 2014, bredband och investeringsstöd inom lantbruket. Målet är att kommunerna tar en större roll i utbyggnad av fiber på landsbygden.

Under 2014 har den nya planen för regional transportinfrastruktur 2014-2025 beslutats. Länsstyrelsen deltar med de infrastrukturansvariga i sju län i Mälardalen i det storregionala arbetet "En bättre sats". Syftet är att arbeta gemensamt med strategiska infrastruktur- och trafikeringsfrågor inom Östra Mellansverige. Ett arbete pågår med att ta fram en systemanalys för regionen som underlag för prioriteringar av infrastrukturåtgärder fram till år 2030 respektive 2050. Prioriteringarna blir sedan underlag inför nästa nationella infrastrukturplan som tas fram under 2018.

Länsstyrelsen driver ett projekt avseende återetablering av gruvor i Västmanland. Det är en del av Trafikverkets utvecklingsprojekt "Den attraktiva regionen" (DAR). Länsstyrelsen har fått medel från Tillväxtverket för att utveckla samverkansformer och verktyg för samhällsplanering tillsammans med pilotprojektets övriga aktörer som består av kommunerna Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg, Landstinget Västmanland samt Trafikverket.

Bredbandsutbyggnaden har varit relativt marginell under året. EU:s landsbygdsmedel har använts för mindre investeringar i mindre orter och på landsbygd. För det ortssammanbindande nätet har bredbandsstrategier tagits fram i flera av länets kommuner inom projektet "Digital agenda för Västra Mälardalen". Västmanland uppfyllde redan 2012 regeringens mål om bredbandsutbyggnaden för 2015, men fortfarande finns stora skillnader i invånarnas tillgång till höghastighetsbredband, då utbyggnaden hittills i huvudsak koncentrerats till länets större orter.

Under 2014 har vattenmyndigheten tagit fram förslag på ny förvaltningsplan och nytt åtgärdsprogram. Programmet, som är bindande för myndigheter och kommuner, ska leda till

fysiska åtgärder som syftar till att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas i alla vatten. Målet är god status i alla vatten.

I december avslutades LIFE MIA-projektet som pågått sedan 2009. Mälarens innerskärgård har restaurerats med sina strandnära skogar, hagmarksmiljöer och ängar. Syftet har varit att bevara och återskapa värdefull natur som genom årtusenden skapats av naturen och människan kring Mälaren. Insatserna har bidragit till att göra miljöerna mer tillgängliga genom nya leder, utsiktsplattformar och informationstavlor. Över 2 000 hektar skog- och gräsmark har restaurerats.

Länsstyrelsen blev under 2014 utsedd till att leda det nationella EU-projektet LIFE-Taiga. Projektet är ett av de största i sitt slag och omfattar 100 miljoner kronor under åren 2015-2019 och är en del av Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens arbete för att bevara utrotningshotade arter och livsmiljöer. I projektet deltar 14 län i Sverige som ska göra så kallade naturvårdsbränningar på totalt över 2 000 hektar i framförallt barrskog med mest tall. Sammanlagt planeras 90 kontrollerade bränder.

Länsstyrelsen har under 2014 tagit hjälp av SMHI för att genomföra skyfallsanalyser av samtliga kommuners huvudorter i Västmanland. Analyserna är ett viktigt underlag vid planering av bebyggelse och för en god beredskap.

Under 2014 har Länsstyrelsen byggnadsminnesförklarat luftbevakningstornet i Fagersta samt Sala silvergruva. Syftet med byggnadsminnet Sala Silvergruva är att bevara det unika området för framtida besökare. Gruvan är en mycket välbevarad och sammanhållen industrimiljö där gruvdrift pågick från tidigt 1500-tal fram till 1908.

Mottagandet av nyanlända flyktingar har ökat betydligt i Västmanland. Tillgången på bostäder är ett allvarligt hinder för ökat mottagande i kommunerna. Länsstyrelsen har under året drivit en förstudie tillsammans med de andra länsstyrelserna i Östra Mellansverige och ESF-rådet om hur Europeiska socialfondens resurser kan användas för att stärka utrikesföddas möjligheter till arbete.

Västmanlands län har sedan 1994 ett samarbetsavtal med Shandongprovinsen i Kina. Under april besökte en delegation från Västmanland provinsen som ligger söder om Peking. Under kinabesöket deltog landshövdingen vid invigningen av världsutställningen "International Horticultural Exposition 2014 Qingdao". Temat för utställningen var "From the earth for the earth". Sverige deltog med en svensk paviljong.

Jag vill passa på att rikta ett särskilt tack till tidigare landshövding Ingemar Skogö och alla andra som har gjort stora insatser under och efter skogsbranden. Länsstyrelsen tillsammans med flera andra aktörer tog under 2014 på sig ett stort ansvar för att samordna efterarbetet.

Västerås februari 2015

Håkan Wählstedt
Landshövding

ORGANISATION

Redovisa Länsstyrelsens organisationsplan.

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen har åtta enheter, två delegationer och ett insynsråd. Länsstyrelsens ledning har under 2014 bestått av landshövding Ingemar Skogö och länsråd Anders Åhlund. I ledningsgruppen ingår landshövding, länsråd, enhetschefer samt personalchef.

RESULTATREDOVISNING

Resultatredovisningens ordningsföljd följer den av länsstyrelserna gemensamt beslutade verksamhets- och ärendestrukturen, (VÄS), som används för länsstyrelsernas ärende- och ekonomiredovisning.

Varje verksamhetsområde inleds med likvärdiga prestationstabeller där utvecklingen av årsarbetskrafter, verksamhetskostnader, ärendehantering och bidragsutbetalningar presenteras samt i förekommande fall utfall av brukarundersökningar. Tabellerna följs av kommentarer till de redovisade värdena samt kommentarer till andra väsentliga prestationer inom sakområdet. Därefter följer återrapporteringen av de regleringsbrevsuppdrag som ska återrapporteras i årsredovisningen och som avser det aktuella verksamhetsområdet.

Länsstyrelseinstruktionen (2007:825) 2 § första stycke avseende nationella mål återrapporteras genom indikatorerna som är placerade under respektive verksamhetsområde. Övriga delar av 2 § länsstyrelseinstruktionen återrapporteras under rubriken Länsstyrelseinstruktionen 2 §.

Indikatorer

Länsstyrelsen i Örebro län fick genom regleringsbrev för 2011 och 2012 i uppdrag att samordna arbetet med att utarbeta enhetliga indikatorer. Indikatorerna ska beskriva hur resultatet förhåller sig till målet att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Uppdraget redovisades till regeringskansliet i juni 2011 resp. juni 2012.

Därefter tog regeringen beslut om att de föreslagna indikatorerna skulle användas från och med årsredovisningen för 2012. Indikatorerna ingår i den gemensamma årsredovisningsmallen och återfinns under det område de hör till.

Efter att årsredovisningarna för 2012 lämnats in till Regeringskansliet gjorde Länsstyrelsen i Örebro en mindre uppföljning av erfarenheterna av indikatorerna. Sammantaget var erfarenheterna relativt positiva.

För de indikatorer som inte har något värde för 2014 ska endast värdena för 2010-2013 kommenteras i årsredovisningen 2014. Värdena för 2014 kommer i dessa fall att levereras först i samband med årsredovisningsarbetet 2015.

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

I regleringsbrevet för 2014 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

Vid redovisning av länsstyrelsernas uppgifter som avses i 2 § första - tredje styckena förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska myndigheten inte tillämpa 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats vad gäller volym och kostnader.

Vad gäller fördelningen av verksamhetens totala intäkter och kostnader i resultatredovisningen enligt 3 kap. 2 § jämfört med 3 kap. 1 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län. Detta innebär ett undantag från kravet att redovisa intäkter.

Länsstyrelseinstruktion 2 §

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346)

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Västmanland är Sveriges mest framstående exportlän med världsledande högteknologiska tillverkningsföretag inom automation, metallbearbetning och elkraft. Här finns multinationella företag, forskningsmiljöer, starka underleverantörer och tjänsteföretag. Västmanland har ett centralt läge i den expansiva Östra Mellansverigeregionen. Tillgängligheten till närliggande län och stora orter innebär goda förutsättningar för tillväxt, men det ställer samtidigt krav på ett väl fungerande transportsystem. Länets befolkning uppgick vid årsskriftet 2014/2015 till 261 700 invånare. Länet består av tio kommuner. Över hälften av befolkningen bor i Västerås, med ett invånarantal på 143 700 personer. Befolkningsökningen uppgick till 2 650 personer under 2014. Ökningen drivs i hög grad av utrikes inflyttning. Var femte invandrare är syrienfödd.

Naturen är mycket varierad med mäljarlandskapen i söder till Bergslagen i norr. Länet är ett övergångsland från det mellansvenska låglandet till norrlandsterrängen.

Länsstyrelsens i Västmanlands vision och verksamhetsidé

Länsstyrelsen arbetar utifrån en vision och verksamhetsidé som tillsammans bildar utgångspunkt för att utveckla myndighetens styrning, planering och verksamhetsuppföljning. Det innebär att vi prioriterar insatser och aktiviteter för en gynnsam utveckling av länet samt arbetar med att skydda och bevara sådant som är av värde och nytta för medborgare och natur.

Vår vision:

I samverkan utvecklar vi det goda och hållbara Västmanland.

Verksamhetsidé

För Västmanlands invånare ser vi till att:

- Nationella mål får genomslag
- Olika samhällsintressen vägs samman och länets förutsättningar tas tillvara
- Våra beslut är rättssäkra och servicen god
- Vi är en efterfrågad samarbetspart

För att visionen ska få genomslag måste Länsstyrelsens verksamheter präglas av ett utifrån- och inperspektiv, ett tvärsektoriellt och flexibelt arbetssätt med hög grad av service till länets invånare. Det är även angeläget med god samverkan med berörda aktörer.

Länsstyrelsen Västmanland är angelägen om att följa upp och föra dialog om hur de nationella målen ska få genomslag i länet inom de sakområden som tillhör vår verksamhet. Det sker i den breda samverkan som vi har med våra kommuner, Landstinget, Västmanlands kommuner och landsting (VKL), andra statliga myndigheter, näringslivet och olika typer av organisationer.

Länsstyrelsen redovisar i årsredovisningen indikatorer inom fem sakområden¹ som ska beskriva hur resultat förhåller sig till målet att nationella mål ska få genomslag i länet samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Indikatorernas återrapportering samt ytterligare redovisningar om hur Länsstyrelsen verkat för att nationella mål har fått genomslag redovisas inom de olika verksamhetsområdena.

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Övergripande

Landshövdingen inbjuder årligen statliga myndigheter som har verksamhet i länet. Tema för 2014 års träff var kompetensutvecklingsfrågor. Värd för mötet var Mälardalens högskola. Nätverksträffar ger möjlighet till värdefullt erfarenhetsutbyte, samsyn och samarbete kring viktiga utvecklingsfrågor för länet.

Inom Länsstyrelsen finns flera tvärsektoriella arbetsgrupper inom bland annat fysisk planering, infrastrukturplanering samt energi- och klimatfrågor.

Regional tillväxt

Det finns en mångårig tradition av ett väl fungerande partnerskap i länet, såväl på politisk- som på tjänstemannanivå. Denna samverkan har under året utvecklats ytterligare framförallt inom näringslivsområdet genom Västmannarådets arbete med Affärsplan Västmanland. Västmannarådet leds av landshövdingen och består av ledande företrädare för näringslivet, kommunerna och landstinget.

Länsstyrelsen arbetar nära Västmanlands kommuner och landsting (VKL) för att förankra utvecklingsfrågorna med länets kommuner och landsting. Länsledningen medverkar regelbundet vid sammanträdena med VKL:s presidium. Se vidare redovisning av uppdrag 20 enligt regleringsbrevet.

Länsstyrelsen har en delvis ny roll inför EU:s nya strukturfondsperiod. De regionalt tillväxtansvariga ska ta initiativ till samordnade större projekt, inte minst inom socialfondens områden. Under 2014 har därför förarbete pågått med att skapa nätverk med aktörerna inom arbetsmarknadsområdet som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunernas arbetsmarknadsenheter.

¹ Utgiftsområde 18: Areella näringar, landsbygd och livsmedel, utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik, utgiftsområde 20: Allmän miljö- och naturvård, utgiftsområde 13: Jämställdhet samt utgiftsområde 13: Integration.

Mer samarbete än tidigare år har också skett med Tillväxtverket och Vinnova om utvecklingsinsatser för länets utpekade kluster/styrkeområden automation/robotik, energi, järnväg och hälsa/välfärd.

Grunden för Länsstyrelsens regionala utvecklingsarbete är samarbete i olika former med såväl statliga som kommunala och andra företagsfrämjande aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Under 2014 har samverkan vidareutvecklats med befintliga parter och nya samarbeten har inletts med främst nämnda organisationer.

Övriga verksamhetsområden

Ytterligare redovisningar om Länsstyrelsens sektorsövergripande arbetssätt samt samordning av olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser redovisas inom respektive verksamhetsområde i årsredovisningen.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Prioriterade insatser under 2014

Läget i länet i relation till nationella mål bildar utgångspunkt för inriktningen och prioriteringen av Länsstyrelsens insatser och preciseras i verksamhetsplaneringen samt Länsstyrelsens styr- och ledningssystem, se nedan. Under 2014 har arbetet omfattat ett brett fält av målområden, med en rad aktiviteter knutna till nationella mål. För en fullständig beskrivning av detta hänvisas till årsredovisningen i sin helhet. I det följande beskrivs de områden som Länsstyrelsen prioriterat på den övergripande nivån under året. Under 2014 har särskilt fokus lagts på insatser som ska bidra till:

- Ökad sysselsättning och företagande samt näringslivsutveckling i hela länet
- Bättre arbetspendling inom länet och med omgivande region
- En utvecklad bostadsmarknad i hela länet

Ambitionen har varit att insatserna ska ske så att förutsättningar ges för en ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling. Även vattenfrågorna har haft hög prioritet. Dels utifrån den vattenstrategi som Länsstyrelsen fattade beslut om under 2013 samt planen för åtgärdsarbetet inom vattenområdet under 2014, dels utifrån målarfrågorna med avseende på dricksvattenförsörjning, översvämningsnivåer, transporter med mera.

Länsstyrelsen ansvarar för samordning och uppföljning av arbetet med etableringsreformen av nyanlända flyktingar i länet. Flyktningtillströmningen till Sverige och Västmanlands har ökat väsentligt under de senaste åren, vilket har gjort att insatser för bättre integration och flyktningmottagande behöver prioriteras. Under 2014 har fokus lagts på att revidera överenskommelserna om flyktningmottagande med länets kommuner samt att bidra till en utökad samverkan mellan länets kommuner.

Ökad sysselsättning och företagande samt näringslivsutveckling i hela länet

Länsstyrelsen i Västmanlands län har ansvaret för regional utveckling, såsom regional utvecklingsplanering och strukturfondsprogram samt för åtgärdsplaneringen av den regionala transportinfrastrukturen. Prioriterade fokusområden har under året varit innovationer och forskning, företagande och entreprenörskap, miljödriven näringslivsutveckling och energifrågor, attraktiva miljöer samt kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud. Den

nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 samt den nya nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft för 2014-2020 har utgjort viktiga underlag för arbetets inriktning under 2014.

Med utgångspunkt från bland annat det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) fattar Länsstyrelsen beslut om de regionala tillväxtmedlen. Under året har det regionala utvecklingsprogrammet reviderats. Mål och handlingsinriktningar har aktualiserats med utgångspunkt från målen för 2020. I arbetet med programmet har ett tydligt jämställdhets- och integrationsperspektiv integrerats, både i programmet och i indikatorerna för uppföljning.

Näringslivsstrategin Affärsplan Västmanland lanserades i januari 2014. Målsättningen för 2020 är hög: ”I Västmanland löser vi globala utmaningar”. Syftet med Länsstyrelsens arbete är att etablera ett i hela länet strategiskt och långsiktigt innovationsarbete som bidrar till näringslivsutveckling, ökad konkurrenskraft och tillväxt.

Länsstyrelsen samordnar och driver arbetet inom Kompetensplattformen. Projektet ”Vägledning Västmanland” startade under 2014 för att utveckla en länsövergripande, gemensam struktur för studie- och yrkesvägledning. Några av målen i projektet är att fler ungdomar ska gå vidare till eftergymnasiala studier, att antalet avhopp från gymnasiet ska minska och att fler ungdomar ska få arbete. Projektet finansieras av Länsstyrelsen och Tillväxtverket. En styrka i programmet är den samverkan som projektet medverkar till med akademi, myndigheter och organisationer.

Bättre arbetspendling inom länet och med omgivande region

Länsstyrelsen ingår tillsammans med planupprättarna i sju län i ett storregionalt samarbete kallat En Bättre Sits, som syftar till att gemensamt arbeta med länsöverskridande infrastruktur- och trafikeringsfrågor inom östra Mellansverige. Länsstyrelsen har aktivt deltagit vid möten och i arbetsgrupper inom samarbetet. Inom ramen för samarbetet håller en systemanalys på att tas fram vilken ska utgöra underlag för prioriteringar av infrastrukturåtgärder i perspektivet 2030 och 2050. Inom ramen för arbetet drivs också frågan om ett storregionalt kollektivtrafiksystem. Länsstyrelsen genomför avstämningsmöten ca en gång per månad där företrädare för Trafikverket och Kollektivtrafikmyndigheten ingår. Planering och uppföljning av den regionala infrastrukturplanen har skett i nära samverkan med Trafikverket och Kollektivtrafikmyndigheten. Detta har skett genom möten med Trafikverkets planerare och samhällsplanerare samt planerare från Kollektivtrafikmyndigheten i Västmanland ungefär en gång per månad.

En utvecklad bostadsmarknad i hela länet

Under våren besökte Länsstyrelsen, Trafikverket och Kollektivtrafikmyndigheten i Västmanlands län gemensamt kommunerna för att samlat prata om kommunernas översiktsplanering, bostadsplanering, regionala infrastrukturfrågor och behov av regional kollektivtrafik. Kommunmötena följdes upp med en Samhällsbyggnadsdag som anordnades i samarbete med Trafikverket och Kollektivtrafikmyndigheten. Under dagen presenterades Boverkets arbete Vision 2025, inbjudna talare från Region Skåne och Boverket talade om kollektivtrafiken och den fysiska planeringens betydelse för lokal och regional utveckling. Trivector presenterade en rapport kring stationers betydelse för resande och stadsutveckling. Målgrupp för dagen var länets tjänstemän och politiker på kommunal och regional nivå samt intresseorganisationer och näringsliv.

Händelser som inträffat i länet***Skogsbranden i Västmanland***

Under den sista dagen i juli 2014 utbröt i Västmanlands län det som skulle bli den största skogsbranden i Sverige under modern tid. Branden blev en riksangelägenhet.

Elden spred sig i sitt mest kritiska skede med två kilometer i timmen. Till sin hjälp hade markpersonalen ett 20-tal helikoptrar och flygplan.

Länsstyrelsen i Västmanland tog efter några dagar över samordning och ledning av räddningsinsatsen. Landshövdingen fattade beslut om att inrätta en särskilt krishanteringsorganisation för att samordna arbetet efter branden efter begäran från de fyra drabbade kommunerna, Fagersta, Norberg, Sala och Surahammar samt skogsägarna. Uppgiften för organisationen var att samordna efterarbetet för att stödja de drabbade och underlätta en normalisering av tillvaron. Den krisorganisation som tillsattes var verksam från 18 augusti till 31 december 2014.

Höga nivåer på flyktningtillströmning

Mottagandet av nyanlända i Västmanland har ökat betydligt i relation till folkmängden under 2013 och 2014. Det ökade flyktningmottagandet och bostadsbristen är de avgörande faktorerna till att länets kommuner inte har ökat antalet anvisningsbara platser i överenskommelserna motsvarande länstalet för 2014.

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346)

Länsstyrelsens tillsynsverksamhet genomförs inom ett stort antal områden så som miljöskydd, naturvård, rättsäkerhet, räddningstjänst, samhällsplanering, livsmedel och veterinär, folkhälsa och EU-stöd inom landsbygdsområdet med mera.

Tillsynen är ett redskap för att både verka för att nationella mål får genomslag och att främja länets utveckling. Arbetet kan indelas i två typer av verksamheter, dels den aktiva och direkta tillsynen, dels verksamheten genom tillsynsvägledning där Länsstyrelsen bistår med kunskapsunderlag för att bland annat kommunerna ska kunna bedriva effektiv tillsyn. Ytterligare information och resultat framgår under varje verksamhetsområde senare i årsredovisningen.

Nedan ges några exempel på verksamhet inom tillsynsområdet 2014.

Tillsyn enligt miljöbalken

Miljöskydd och naturvård är de största tillsynsområdena. Länsstyrelsen har bedrivit tillsyn och tillsynsvägledning enligt miljöbalken utifrån Länsstyrelsens samlade tillsynsplan och tillsynsvägledningsplan för 2014. En övergripande målsättning har varit att öka mängden planerad tillsyn jämfört med den händelsestyrda tillsynen.

Länsstyrelserna och Polisen har startat en informationskampanj ”Öppet öga” för att förebygga brott i naturen. Syftet är att sprida kunskap om vad som är tillåtet och vad som är förbjudet att göra i naturen och att få människor att hjälpa till att bevara värdefulla och skyddsvärda växter och djur. Öppet öga är en informationskampanj som flera av landets länsstyrelser utformat gemensamt. Under 2014 har Länsstyrelsen i Västmanlands län varit en aktiv deltagare i det nationella arbetet med att genomföra tillsynskampanjen.

Länsstyrelsen har under året arbetat med klimatanpassning för enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheter. Arbetet har riktats mot industriföretag och det är i första hand

två frågeställningar som har behandlats. Den ena frågan handlar om hur bedömningen av naturolycksrisker i anslutning till den miljöfarliga verksamheten förändras med klimatet. Den andra frågan handlar om vilka de klimatrelaterade riskerna är i leverantörsled (även långt utanför länet) samt hur dessa kan beskrivas och hanteras i exempelvis kontinuitetsplaner för strategiska insatsvaror. Tio stora industriföretag har kontaktats och gensvaret har genomgående varit positivt varför Länsstyrelsen avser fortsätta med satsningar inom detta område i form av kompetenshöjning, vägledning och metodstöd.

Länsstyrelsen i Västmanlands län och Länsstyrelsen i Uppsala län har gemensamt påbörjat ett projekt som avser att genomföra en tillsynskampanj om energieffektivisering vid miljöfarlig verksamhet. Länsstyrelsen har genomfört ett tillsynsbesök i enlighet med tillsynskampanjen. Fler tillsynsbesök planeras under 2015.

Alkohol- och tobakslagen

Under året har Länsstyrelsen genomfört tillsyn i samtliga kommuner i länet, enligt alkohollagen och tobakslagen. Arbetet har resulterat i ökad samverkan och önskan om utveckling av samarbetet mellan kommuner och Länsstyrelsen. Under 2014 antogs en ANDT-strategi för länet för perioden 2014-2016, vilken utgår ifrån regeringens fastställda nationella mål inom detta område. Se vidare under avsnitt Folkhälsa.

Livsmedel och veterinär

För att säkra livsmedel för konsumenterna i länet har Länsstyrelsen under 2014 gjort kontroller hos cirka två procent av länets registrerade livsmedelsföretagare, inom den så kallade primärproduktionen. För att skapa möjlighet till ökad kompetens och förbättringar inom området har kommunernas livsmedelsinspektörer bjudits in till två länsmöten för information och erfarenhetsutbyte.

Länsstyrelsen kontrollerade under våren förra året ett 20-tal gårdar med kalvar och lika många anläggningar för grisar under sommaren och hösten. Resultatet från kontrollerna av gårdar med kalvar och på grisanläggningarna visade att djurskyddet i allmänhet är bra, med endast ett fåtal brister. Under 2014 genomförde Länsstyrelsen totalt cirka 461 djurskyddskontroller.

För att uppnå målet om en bra och säker djurvård och god djurhälsa ska Länsstyrelsen kontrollera djurhälsopersonalen i länet. Länsstyrelsen har under 2014 deltagit i ett nationellt projekt LÄRA (LÄkemedelsRAPportering), som omfattat kontroll av veterinärer och kontroll av läkemedel på gård. Kontrollen av veterinärer inom ramen för projektet är inte slutförd, men kommer att göras under januari 2015.

Kulturmiljöer

Enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. har Länsstyrelsen tillsyn över kulturminnesvården i länet. Tillsynen omfattar cirka 9000 fornlämningar och kulturhistoriska lämningar, 47 byggnadsminnen, 68 kyrkor och två kulturresevat samt 26 riksintressen som skyddas enligt miljöbalken.

Förebyggande och främjande tillsyn utförs genom information på Länsstyrelsens hemsida, rådgivning per telefon och vid kontakter i samband med ärendehandläggning. I främjande tillsyn ingår också att genom skyltning på plats informera om fornlämningar, kulturresevat och andra kulturmiljöer. Granskande och kontrollerande tillsyn utgår från den process ett ärende följer och avstämningar görs rutinmässigt vid funktionella tidpunkter. I viss utsträckning är tillsynen händelsestyrd, till exempel när det inkommer anmälan från utomstående.

Övrig förvaltning

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 20* och 21*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,87	0,85	0,79
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,39	1,36	1,37
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	3,49	1,57	1,49
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	12 953	3 134	2 905
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	5,60	2,09	1,99
Antal ärenden, inkomna och upprättade	639	454	1 010
Antal beslutade ärenden	667	443	1 050
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	2	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	314	280	28 069
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 207, Lönegaranti (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	-		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Antalet årsarbetskrafter har ökat väsentligt mellan år 2013 och 2014. Detta beror till största delen på att vi genomfört två allmänna val under 2014.

Verksamhetskostnaderna har ökat väsentligt beroende på ändrade redovisningsprinciper för utbetalning av Länsstyrelsegemensamma utvecklingsmedel. Utbetalningarna redovisas från och med 2014 på den VÄS-kod som det mottagande projektet avser. De utvecklingsmedel som används för att utveckla verksamheten inom övrig förvaltning (VÄS 20* och 21*) redovisas här. Tidigare har alla utbetalade medel redovisats på samma verksamhetskod, Övergripande planering och samordning inom myndighetsövergripande verksamhet (VÄS 1001).

Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningar har minskat väsentligt sedan 2012. Detta förklaras av att 13 verksamheter inom verksamhetsområdet övrig förvaltning 2012 koncentrerades till sju länsstyrelser. 2014 och 2013 års volymer beräknas vara normala utifrån detta. Av bidragsutbetalningarna 2012 på 28 069 000 kronor avser 27 381 000 kronor lönegaranti som koncentrerades 2012-07-01 till Länsstyrelsen i Stockholm.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Under året har vi genomfört val till Europaparlamentet samt val till riksdag, kommuner och landsting på ett effektivt sätt. Vi har inlett samarbete med Mälardalens högskola och många studenter från statsvetenskapliga institutionen har deltagit i arbetet med valen.

Tillsyn gällande kameraövervakning har skett i enlighet med gemensam tillsynsplan.

Återrapportering regleringsbrev

RB 18. Länsstyrelserna ska i samråd med berörda myndigheter och intressenter utarbeta regionalt anpassade finansieringsformer som möjliggör för älgförvaltningsområden i hela landet att regelbundet genomföra inventeringar.

Älginventeringar

Finansieringen av älginventeringar sker på olika sätt beroende på att de ekonomiska och strukturella förutsättningarna skiljer sig åt över landet. Uppdraget togs upp till beredning av länen inom mellersta rovdjursförvaltningsområdet, där Västmanland ingår.

Under våren 2014 beslutade skogsnäringen att gemensamt finansiera betesskadeinventeringar nationellt genom en kostnadsfördelning utgående från virkesvolym, vilket innebär att finansieringsfrågan i denna del ska vara löst framöver. Övriga älginventeringar finansieras sedan tidigare genom älgvårdsfonden.

Länen inom mellersta rovdjursförvaltningsområdet har tillsammans gjort bedömningen att det inte längre föreligger något behov av att utarbeta regionalt anpassade finansieringsformer för inventeringar av älg. Regleringsbrevsuppdraget får därigenom anses fullgjort.

Länsstyrelseinstruktion 4§

1. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också de allmänna valen

Val till EU-parlament samt riksdag, kommun och landsting

Ett särskilt projekt har arbetat under året för att hantera valen till europaparlamentet i maj samt till riksdag, kommun och landsting i september. Länsstyrelsen genomförde båda valen med god kvalitet.

Trafikföreskrifter

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 25*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,00	0,01
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,51	0,67	0,54
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,34	0,48	0,38
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	557	675	542
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,24	0,45	0,37
Antal ärenden, inkomna och upprättade	126	105	96
Antal beslutade ärenden	113	110	102
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Inga större förändringar har skett under året. En något mindre ärendevolym har hanterats.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Under vår- och sommarsäsong hanterades en stor mängd ärenden gällande tävling på väg.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 28*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,28	0,82	1,14
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	7,19	6,53	6,74
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	4,95	5,20	5,43
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	10 958	7 873	7 921
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	4,74	5,25	5,44
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 380	1 321	1 391
Antal beslutade ärenden	1 380	1 262	1 313
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	5
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	118	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28261, Djurskydd (djurskyddskontroll – normalkontroller) ³⁾	57		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28231, Djurstallar (förprovning) (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	-		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28243, Djurskydd (tillstånd § 16 Djurskyddslagen) (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	78		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

³⁾ Nöjdindex för verksamhet 28261 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 58.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Syftet med den länsstyrelsegemensamma och årliga brukarundersökningen är att följa upp utvalda verksamheter och få in underlag till förbättringsarbetet. Genom att undersökningen genomförs i samverkan skapas möjligheter till jämförelse mellan länsstyrelserna för att identifiera goda exempel. 2014 undersöktes 11 verksamheter i Västmanlands län varav Djurskydd - djurskyddskontroll – normalkontroller (28261) var en av dem. Inom verksamhetsområdet får Länsstyrelsen högst andel höga betyg på bemötande, engagemang och handläggningstid. Exempel på förbättringsområden är svarstiden per e-post. Det genomfördes 12 intervjuer och det sammanvägda nöjdindex motsvarade värdet 57 (för samtliga länsstyrelser var värdet 58).

Inom verksamhetsområdet Tillstånd verksamhet sällskapsdjur, hästar och pälsdjur (28243) fick Länsstyrelsen högst andel höga betyg på svarstiden per e-post och information om resultat av kontroll. Exempel på förbättringsområden är kunskap. Det genomfördes 27 intervjuer och det sammanvägda värdet av nöjdindex var 78 (för samtliga länsstyrelser var värdet 67).

Andra väsentliga prestationer och resultat

Djurskyddskontroll

Under år 2014 genomförde Länsstyrelsen Västmanland 483 djurskyddskontroller. Av dessa var 183 planerade kontroller (rutinkontroller) och 198 kontroller föranledda av anmälan. Antalet uppföljande kontroller var 69 stycken och kontroller i samband med ansökan om verksamhetstillstånd 33 stycken.

Länsstyrelsen utförde under 2014 djurslagsinriktade kontroller avseende kalv, gris och fjäderfä. Länsstyrelsen kontrollerade under våren 22 gårdar med kalvar och i vissa av fallen kontrollerade länsveterinären även läkemedelshanteringen på gården. I grisprojektet kontrollerades 20 anläggningar under sommaren och hösten. Även här kontrollerades i några fall läkemedelsanvändningen. Fjäderfäprojektet startade i december och kommer att slutföras i början av 2015. Resultatet från kalvprojektet visade på att djurskyddet i allmänhet är bra, med endast ett fåtal brister gällande exempelvis avsaknad av larm i stallarna och avsaknad av kalvgömma. Vid kontrollerna på grisanläggningar så var också djurskyddet generellt gott, med ett fåtal brister som till exempel grisarnas och liggytornas renhet.

Länsstyrelsen har som målsättning att årligen kontrollera en andel av de personer som har meddelats förbud att ha hand om djur. År 2014 kontrollerades fyra personer.

Även i år har Länsstyrelsen utfört ett tjugotal kontroller av lantbrukare som ansökt om EU-stöd, så kallade tvärvillkorskontroller.

Målet att kontrollera 20 djurtransporter på väg har uppfyllts. Hästransporter på väg till tävlingar i Västerås kontrollerades under en förmiddag. Vanliga brister var avsaknad av temperaturmätare, skyltar med information om djurtransport och tillgång till brandsläckare.

Under 2014 har funktionen för veterinär och djurskydd utfört en egen brukarundersökning där djurhållare som fått en kontroll med anledning av anmälan eller en rutinkontroll ombetts att besvara en enkät gällande bland annat bemötande, kompetens och information.

Undersökningen pågår hela året och kommer att sammanställas under 2015.

Länsstyrelsen i Västmanland har under året vidareutvecklat handläggningsrutiner och arbetssätt i syfte att effektivisera och likrikta arbetet med djurskyddskontrollerna.

Förprovning

Antalet inkomna och beslutade förprovningsärenden 2014 i Västmanland kommer att vara cirka 35, varav ett par ärenden avser efterprovning. Trenden från 2013 med ett mindre antal inkomna förprovningar har hållit i sig, men en del byggnationer har varit av ovanligt stor omfattning.

Länsstyrelsen har under 2014 utfört cirka 30 besiktningar av nya byggnadsåtgärder, men också slutbesiktning av gamla ärenden har skett.

Länsstyrelsen har även bidragit med insatser i andra län i form av jävsärende.

De nya beslutsmallarna som arbetats fram inom det nationella projektet ”Rationell handläggning av förprovning” togs i drift sommaren 2014.

Inom ramen för Länsstyrelsens nya förvaltningsmetod ”pm³” har Västmanlands förprövningshandläggare varit delaktig i arbetsgruppen landsbygd och djur och arbetat med förvaltningen av förprövningsverksamheten för 2015.

Livsmedel, foder och allmänna veterinära frågor

Livsmedelskontroll

För att uppnå målet med säkra livsmedel för konsumenterna har Länsstyrelsen under 2014 gjort kontroller hos cirka två procent av länets registrerade livsmedelsföretagare inom primärproduktionen. Kravet enligt den nationella kontrollplanen är en procent. Kontrollen utförs enligt kontrollplanen och alla verksamheter har riskklassificerats enligt Livsmedelsverkets modell. Kontrollen samordnas där det är möjligt med tvärvillkorskontrollen. De brister som noterats vid kontrollerna har framförallt gällt lagring av spannmål.

I Länsstyrelsens register finns cirka 900 primärproducenter. Länsstyrelsen har deltagit i ett nationellt projekt för att ta fram ett nytt register, Primör, för primärproducenter som bland annat ska underlätta den årliga rapporteringen till Livsmedelsverket. Arbetet har färdigställts under 2014. Länsstyrelsen kommer att fortsätta att uppdatera registret under 2015. Arbetet med kommunrevisioner har fortgått och under 2014 har Länsstyrelsen gjort två fullständiga revisioner. I revisionerna ingår också en skuggkontroll och en sådan återstår för den senast gjorda revisionen. Den kommer att göras i januari 2015. Vid den första revisionen kunde Länsstyrelsen konstatera att det fanns avvikelser gällande kompetensinventering, avsaknad av vissa dokumenterade rutiner, finansiering och utformning av kontrollrapport. En åtgärdsplan har kommit in till Länsstyrelsen. Vid den andra revisionen noterades endast en mindre avvikelse som gällde att säkerställa att man erbjuder ett referensprov vid provtagning.

Två länsmöten för livsmedelsinspektörer har anordnats under året. Vid det ena mötet deltog en representant från Livsmedelsverket. Smittskyddsläkare och smittskyddssköterska deltog vid båda mötestillfällena. Mötena är ett viktigt forum för information och erfarenhetsutbyte och där kan kommunerna informera varandra om olika projekt som gjorts eller som man planerar att genomföra.

Tabell 1.1: Verksamma veterinärer och djurskyddsinspektörer

Länsfakta	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Antalet verksamma veterinärer inom djurhälsopersonalen i länet (st)	93	87	85
varav män (st)	25	22	24
varav kvinnor (st)	68	65	61
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal	14	10	22
Inspektörer inom djurskyddskontroll (åa)	5,15	5,25	5,25
varav män (åa)	0	0	0
varav kvinnor (åa)	5,15	5,25	5,25
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter.	0	1/0,5 åa	1/0,5 åa
Antal kontroller av hästpass	69	81	34

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, ärendehanteringssystemet Platina, Vet@bas, Djurskyddskontrollregister

Kommentar tabell 1.1

Antalet verksamma veterinärer har ökat något sedan föregående år, andelen manliga veterinärer ligger kvar på samma nivå. Antalet årsarbetskrafter för inspektörer har varit något lägre än föregående år beroende på tjänstledigheter.

Tabell 1.3: Djurskyddskontroller

Länsfakta	2014	2013	2012
Antal beslut enligt § 26 djurskyddslagen	51	75	
Antal beslut om omhändertagande enligt 31 § djurskyddslagen	4	4	
Antal beslut om omhändertagande enligt 32 § djurskyddslagen ¹⁾	13	33	
Antal beslut i ärenden enligt 29 § djurskyddslagen ²⁾	6		
varav antal beslut om djurförbud ³⁾	4	2	
Antal ansökningar om upphävande av beslut om djurförbud som har kommit in	6		
Antal beslut om djurförbud som har upphävts helt eller delvis	1	0	
Antal åtalsanmälningar	14	3	
Totalt antal anmälningsärenden som kommit in	494	391	

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina

¹⁾ Här ska enbart de beslut räknas med som Länsstyrelsen fattat. Omhändertaganden som polisen gjort ska endast räknas med om de fastställts av Länsstyrelsen.

²⁾ Här räknas alla prövningar in som resulterat i ett beslut av Länsstyrelsen oavsett om beslutet inneburit att en person fått djurförbud eller inte.

³⁾ Här räknas enbart in de beslut som resulterat i att någon fått förbud att ha hand om djur.

Kommentar tabell 1.3

Under år 2014 har Länsstyrelsen tagit emot cirka 100 fler anmälningar än föregående år. Vi har ingen naturlig förklaring annat än att den mediala uppmärksamheten har ökat, bland annat med de TV-serier om djurskyddsinspektörer som visats. Vi har även märkt ett ökat intresse för arbetet som inspektör. Åtgärder i form av förelägganden och omhändertaganden har varit färre 2014. Antalet upprättade åtalsanmälningar har istället ökat.

Länsstyrelseinstruktion 4§

2. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också tillsyn över veterinärers verksamhet samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Tillsyn över veterinärers verksamhet

Länsstyrelsen ska kontrollera djurhälsopersonalen i länet för att nå målet om att en bra och säker djurvård ges och att en god djurhälsa uppnås. I begreppet djurhälsopersonal ingår, förutom veterinärer, legitimerade djursjukskötare, legitimerade och godkända tandläkare, sjuksköterskor och sjukgymnaster samt godkända hovslagare. Enligt Jordbruksverkets statistik bor cirka 170 av dessa personer i länet, varav knappt 100 är veterinärer. Kontrolluttag görs efter riskbedömning. Länsstyrelsen har under 2014 deltagit i ett nationellt projekt, LÄRA (LÄkemedelsRAPporter), som omfattat kontroll av veterinärer och kontroll av läkemedel på gård. Kontrollen av veterinärer inom ramen för projektet är inte slutförd, men kommer att göras under januari 2015 på grund av att veterinärerna har haft en hög arbetsbelastning. Kontrollerna av läkemedel på gård är genomförd. Vid dessa kontroller sågs endast mindre avvikelser. Kontroll av djurhälsopersonal kommer att prioriteras även under 2015. Dokumentationskontroller har gjorts av veterinärer.

Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Smittläget i Västmanland har varit gott under året. Ett fall av misstänkt mjältbrand kunde snabbt uteslutas. Ett fall av MRSA på häst och ett fall av MRSP på hund har rapporterats in. Ett fall av virusabort konstaterades i länet under året.

Länsstyrelsen följer fortlöpande sjukdomsläget i länet främst genom att följa rapporteringar från Statens veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket. Salmonellaläget hos värphöns och slaktkyckling följs genom de provtagningsrapporter som kommer in till Länsstyrelsen.

Regional tillväxt

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 30*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	4,18	4,03	5,35
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	4,88	5,71	5,29
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	6,00	6,90	7,33
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	14 581	13 249	11 757
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	6,30	8,84	8,07
Antal ärenden, inkomna och upprättade	129	190	217
Antal beslutade ärenden	109	163	211
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	5	1
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	39 641	39 962	32 088

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

De ökade verksamhetskostnaderna beror främst på att arbetet med Affärsplan Västmanland har haft högre kostnader jämfört med 2013. Det totala antalet årsarbetskrafter inom regional tillväxt har dock varit något lägre till följd av personalomsättning och tjänstledigheter under året. Bidragutbetalningarna uppgår till cirka 40 000 tkr och ligger i nivå med föregående år.

Den markanta ärendenedgången under 2014 hänger samman med dels mindre antal inkomna ansökningar om företagsstöd, dels en strävan att få in större projekt och slå ihop mindre projektansökningar i gemensamma beslut. Besluts- och utbetalningsvolymerna, mätt i kronor, har dock varit i stort sett oförändrade jämfört med tidigare år.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Dessa insatser redovisas nedan i detta kapitel om regional tillväxt.

Återrapportering regleringsbrev

RB 20. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur samverkan mellan länsstyrelserna och statliga myndigheter sker inom det regionala tillväxtarbetet samt hur denna samverkan utvecklats.

1. Samverkan med statliga myndigheter

Nationell nivå

Tillväxtverket

Länsstyrelsen har fört dialog med Tillväxtverket om bland annat kluster, följeforskning, regionalt innovationsarbete och delar som berört RegLab:s² arbete kring exempelvis smart specialisering. Tillväxtverkets generaldirektör besökte länet för en dialog som fortsätter under inledningen av 2015. Då ska Länsstyrelsen och Tillväxtverket på ett konkret sätt koppla

² Reglab är ett forum för lärande om regional utveckling. Se www.reglab.se

samman och diskutera länets tillväxtarbete och de möjligheter för stöd som finns inom Tillväxtverket.

Vinnova

Vinnovas generaldirektör Charlotte Brogren deltog vid lanseringen av länets näringslivsstrategi "Affärsplan Västmanland" i januari. Dialog och möten har fortsatt kring bland annat Vinnväxtingsatsningar och vid nationella dialogmöten där bland andra Näringsdepartementet, Vinnova, Tillväxtverket, Tillväxtanalys och regionerna möts för att diskutera viktiga frågor kring innovation och näringslivsutveckling. Ambitionen är att stärka dialogen med Vinnova under 2015.

Programkontor/sekretariatet för EU:s strukturfonder Östra Mellansverige (ÖMS)

2014 har präglats av en intensiv samverkan kring både pågående satsningar och för att koppla samman programarbetet på storregional nivå inom Östra Mellansverige med länens prioriteringar och med genomförandet av den kommande programperioden. Möten och strategiska diskussioner kring prioriterade satsningsområden samt hur den konkreta samverkan ska ske mellan strukturfondspartnerskap, förvaltande myndigheter och länen har skett på politisk ledningsnivå och även på lednings- och tjänstemannanivå inom regionförbund och länsstyrelser. Flera större gemensamma workshops och arbetsmöten har också genomförts runt om inom Östra Mellansverige. Samtliga sammankomster har präglats av en stark vilja till samhandling.

Medfinansierade nya projekt beslutade av Länsstyrelsen 2014, som även finansierats av EU:s strukturfonder, genom regionala fonden

Projekt	Projektägare	Medfinansiering av Länsstyrelsen 2013 (tkr)	Total kostnad 2013 inkl. EU-bidrag (tkr)
Förstudie Järnvägskluster	Järnvägskluster i Västerås ekonomisk förening	300	900
Förstudie internationalisering små/medelstora företag	Handelskammaren Mälardalen	250	250
Förstudie smart specialisering Västmanland	Länsstyrelsen	250	500

Länsstyrelsen är medlem i samrådsgruppen för regional- och socialfondens sekretariat. Under året har gemensamma bedömningar skett för 12 ansökningar om förstudier.

ESF-rådet

Länsstyrelsen har samverkat med ESF-rådet i Östra Mellansverige inom ramen för förstudie inför nästa programperiod, se återrapportering av uppdrag 20 i regleringsbrevet ovan.

Skolverket

Projektet Vägledning Västmanland har under hösten haft dialog med Skolverket om det nationella utbildningspaketet på tema Skola – Arbetsliv som Skolverket erbjuder regionerna i syfte att stärka studie- och yrkesvägledningen i skolan. Utbildningen genomförs i länet hösten

2015. Genom nätverket Reglab har Skolverket också under året bidragit med kunskapsunderlag inom områden som är aktuella för kompetensförsörjningsområdet.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Under året har Myndigheten för yrkeshögskolan bidragit med kunskapsunderlag inom området validering inom ramen för det nationella analysnätverket Reglab. Länsstyrelsen har svarat på myndighetens remiss om efterfrågan av kompetensbehov i länet.

Regional nivå

Mälardalens högskola

Ett samarbetsavtal mellan Mälardalens högskola och Länsstyrelsen tecknades under 2013, vilket har följts upp och uppdaterats under 2014. Deltagare från många delar av Mälardalens högskola har deltagit i dialogmöten och konkreta insatsdiskussioner under året, inklusive matchmaking mellan forskare och små och medelstora företag, förstudier (se avsnittet Innovation nedan) och styrkeområdesarbete. Rektor Karin Röding är också medlem av Västmannarådet, som är styrgrupp för Affärsplan Västmanland.

SLU Skogsmästarskolan

Samverkan har fortsatt under 2014 för att stärka Skogsmästarskolans verksamhet i Skinnskatteberg. Bland annat har projektmedel lämnats till insatser för internationellt samarbete i skogliga frågor, för att utforma skräddarsydda kurser och för att attrahera utländska studenter. Det treåriga skogsmästarprogrammet är, tillsammans med skogligt basår, basen i verksamheten. Med drygt 150 studenter i dessa program, fast personal med drygt 30 anställda samt studerande och inhyrda lärare/forskare i olika kurser, är SLU en mycket viktig verksamhet i Skinnskattebergs kommun med 4 400 invånare.

Almi

Ett omfattande samarbete har skett med Almi Mälardalen under 2014, som är den största företagsfrämjande aktören i länet. Tre områden har varit i fokus: innovationsutveckling, affärsutveckling i mindre företag samt nyföretagarinsatser.

Almi är sammankallande i innovationsrådet som är en samverkansgrupp för aktörerna inom innovationsområdet i länet. Länsstyrelsen är initiativtagare och medlem i rådet, som har innovatören i fokus och hur han/hon kan få stöd genom en kedja av insatser.

Företagscoaching är ett Almidrivet projekt med omfattande finansiering av Länsstyrelsen.

Företagsdax är ett samlingsprojekt för nyföretagaraktörer i länet. Almi projektägare är på uppdrag av Länsstyrelsen.

Likaså har Almi på uppdrag av Länsstyrelsen drivit flera projekt inom programmet ”Främja kvinnors företagande”, bland annat kompetens- och tjänstecheckar.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har varit viktiga samarbetspartners i en förstudie som Länsstyrelsen genomfört med stöd av ESF-rådet under 2014 inför den nya perioden med EU:s socialfond. Se vidare redovisning om socialfonden av uppdrag 24 i regleringsbrevet.

Sammanfattning av samverkan med andra statliga aktörer

Länsstyrelsen har en delvis ny roll inför EU:s nya strukturfondsperiod. De regionalt tillväxtansvariga ska ta initiativ till samordnade större projekt, inte minst inom socialfondens

områden. Det är ett område som Länsstyrelsen inte arbetat med förut i någon större utsträckning. Under 2014 har därför förberedande arbete pågått med att skapa nätverk med aktörerna inom arbetsmarknadsområdet som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunernas arbetsmarknadsenheter.

Mer samarbete än tidigare år har också skett med Tillväxtverket och Vinnova om utvecklingsinsatser för länets utpekade kluster/styrkeområden automation/robotik, energi, järnväg och hälsa/välfärd.

Grunden för Länsstyrelsens regionala utvecklingsarbete är samarbete i olika former med såväl statliga som kommunala och andra företagsfrämjande aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Under 2014 har samverkan vidareutvecklats med befintliga parter och nya samarbeten har inletts med främst nämnda organisationer.

RB 24. Länsstyrelserna ska bistå Regeringskansliet i förberedelserna av programperioden för 2014–2020 för EU:s sammanhållningspolitik samt landsbygds-, havs- och fiskerifonden inklusive arbetet med en partnerskapsöverenskommelse med EU-kommissionen.

2. Förberedelser för EU:s strukturfondsarbete under året

Regionalfonden

2014 har präglats av en intensiv samverkan kring pågående förstudier inför genomförande av eventuella projekt och med att slutföra programarbetet för Östra Mellansverige utifrån länens prioriteringar i de regionala utvecklingsprogrammen och andra strategier. Möten och strategiska diskussioner kring prioriterade satsningsområden samt hur den konkreta samverkan ska ske mellan strukturfondspartnerskapet, förvaltande myndigheter och länen har skett på politisk ledningsnivå, ledningsnivå inom regionförbund och länsstyrelser samt på tjänstemannanivå. Flera större gemensamma workshops och arbetsmöten har genomförts. Samtliga präglade av en stark vilja till samhandling. Det har bland annat resulterat i en gemensam årsplan för 2015, arbetssätt under programperioden samt förarbete för fem större samlade insatser inom prioriterade områden.

Socialfonden

Länsstyrelsen har, med stöd av ESF-rådet, genomfört en förstudie under 2014. Syftet har varit att i samverkan med länets aktörer ta fram strategier för hur socialfondens resurser inom programområde 2, på ett bättre sätt än tidigare ska kunna bidra till ökad sysselsättning, lokal och regional tillväxt i Västmanland inför nästa programperiod. Liknande förstudier har pågått i alla län i Östra Mellansverige med regionalt tillväxtansvariga som projektägare. Förstudierna har haft fokus på att identifiera framgångsrika arbetssätt och relevanta aktörer i länen. I Västmanland har arbetet skett i samarbete med aktörer som har ansvar för målgrupperna inom programområde 2, det vill säga Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, länets kommuner, Landstinget Västmanland, Västmanlands kommuner och Landsting samt länets samordningsförbund. Arbetet har omfattat kartläggningar av tidigare projekt, dialogmöten med en rad olika aktörer i länet för att identifiera utmaningar och idéer kring möjliga projektområden i länet. Samtidigt har en överenskommelse träffats mellan regionalt tillväxtansvariga i de fem länen, ESF, Tillväxtverket och strukturfondspartnerskapet i Östra Mellansverige om en större samverkan för att uppnå en större strukturpåverkan. Det innebär bland annat en större roll för tillväxtansvariga att stödja idégenerering, mobilisering och lärande av projekt.

RB 25. Berörda länsstyrelser ska ge en sammanfattning av verksamheten inom regional tillväxt. Sammanfattningen ska innehålla de viktigaste prioriteringarna under året, samt en bedömning av resultatet av arbetet med dessa prioriteringar. Sammanfattningen ska innehålla en redovisning av arbetet med den regionala kompetensplattformen, med fokus på gymnasiesamverkan, integration samt hur samverkan och dialog mellan berörda myndigheter inom kompetensförsörjningsområdet och de regionala kompetensplattformarna har utvecklats. Sammanfattningen ska också innehålla en redovisning av hur miljö-, integrations- och jämställdhetsperspektiven har beaktats i det regionala tillväxtarbetet.

3. Sammanfattning av de viktigaste insatserna under 2014

A. Innovation (inklusive innovationssystemet och innovationsstödet)

Samverkan för att stärka näringslivets innovations- och konkurrenskraft

Näringslivsstrategin Affärsplan Västmanland antogs i december 2013 av Västmannarådet och lanserades i januari 2014. Arbetet med Affärsplan Västmanland medfinansieras av europeiska regionalfonden i Östra Mellansverige.

Under 2014 har arbetet fortsatt med att etablera ett i hela länet strategiskt och långsiktigt innovationsarbete för näringslivsutveckling, ökad konkurrenskraft och tillväxt i länet.

Det breda samarbetet som finns mellan privat och offentlig verksamhet samt akademi har utvecklats ytterligare genom kontinuerliga dialogmöten i olika konstellationer, vilket stärker länets innovativa miljöer som plattformar för bredare satsningar. Följande huvudinsatser har skett inom ramen för Affärsplan Västmanland.

1. Stärk det regionala ledarskapet

- Program, processer och roller har arbetats fram för det regionala ledarskapet, inklusive en operativ samordningsgrupp för samordnad finansiering och sammanlänkning mellan de största offentliga finansiärernas och några av de större företagens strategier kring näringslivsutveckling och innovation.
- Flera dialogmöten inom Affärsplan Västmanland har genomförts i syfte att stärka samarbetet och den gemensamma målbilden bland länets cirka 40 näringslivsfrämjande aktörer.
- Ett gemensamt uppföljningssystem har tagits fram i samarbete med företagsfrämjande aktörer. Uppföljningssystemet Hållbar tillväxt på lika villkor i Västmanland är bransch-, aktivitets- och konsuppdelat och sätts i drift 1 januari 2015.

2. Utveckla och attrahera tillväxtföretag

I samverkan med företagsfrämjande aktörer vid dialogmöten inom Affärsplan Västmanland har prioriterade insatsområden identifierats. Fyra förstudier har beviljats projektmedel:

- *Internationalisering*, som genomförs i samverkan med Handelskammaren, Enterprise Europe Network (EEN)/Almi, Business Sweden, med flera.
- *Strategiska insatser i nyföretagarprocessen*, med tolv aktörer involverade. Förstudien är speciellt inriktad på målgrupper som normalt inte nås, kvalitetssäkrad rådgivning och insatser efter nystartsfasen (cirka tre år).
- *Behovsanalyser hos små och medelstora företag*, vilket är ett gemensamt projekt mellan kommunernas näringslivsenheter.

- *Ett effektivare innovationssystem (innovationer, forskning och startups)*, som genomförs i samverkan med bland annat Create Incubator, Idélab/Mälardalens högskola, Robotdalen, FoU-rådet, Almi, Automation Region och Ung företagsamhet.

Förstudierna pågår fram till årsskiftet och ska leda till större samlade samverkansprojekt. Arbets sättet med förstudier lyfter behovet av lärande, stärker samarbetet samt ger en god grund att stå på före eventuellt genomförande av olika insatser.

Andra insatser som har genomförts under året;

- Forsknings- och innovationscheckar på totalt 450 000 kronor har beviljats till fyra företag i syfte att höja innovationskraften och kopplingen till forskningen. I december 2013 beviljades forsknings- och innovationscheckar till tio företag. Fyra lärandemöten har genomförts under året där de fjorton företagen haft möjlighet att utbyta erfarenheter och ge input, för att skapa ett långsiktigt forsknings- och innovationsarbete.
- Samarbete med Västmanlands Forsknings- och Utvecklingsråd och Innovationsrådet har fortsatt under året i syfte att stödja företag, inklusive finansiering, i tidigt skede.
- En genomlysning av länets företagsstöd i syfte att dels analysera målgrupperna samt att inför 2015 utveckla arbetssätt för att nå nya målgrupper och stötta högre grad av forskning och innovation samt internationalisering i små och medelstora företag.
- Utveckling och kartläggning för investeringsfrämjande insatser i samtliga länets kommuner, i samverkan med Business Sweden har påbörjats för att attrahera företag och investerare.
- Ett utkast till handlingsprogram har tagits fram. Syftet med handlingsprogrammet är att konkretisera insatsområdet: Utveckla och attrahera tillväxtföretag. Det ska tjäna som vägledning för vilka insatser länet bör satsa på den närmaste treårsperioden, 2015-2017.

3. *Arbeta med utmaningsdriven utveckling*

- En gemensam arbetsgrupp har bildats mellan styrkeområden, för att samla behov bättre, identifiera gemensamma insatser och arbeta proaktivt. Utöver detta samverkar gruppen om kompetensförsörjning, innovation, forskning och finansiering, affärsutveckling inklusive internationalisering samt marknadsföring och lobbying.
- Projektmedel har beviljats till Järnvägsklustret, Automation Region och Energy Competence Center i syfte att stärka styrkeområdena järnväg, automation och energi.

Bedömning av resultatet av de gjorda prioriteringarna

Årets insatser har inneburit att samverkan, tillit och nya arbetssätt har utvecklats, testats och förfinats. Det har lagt grunden för behovsstyrda satsningar för 2015, då också finansiering från EU:s strukturfonder åter är en möjlighet.

B. Företagande och entreprenörskap (inklusive företagsstöd)

Ökad konkurrenskraft i små/medelstora företag

Affärsutveckling för kvinnoföretagare

Inom programmet ”Främja kvinnors företagande 2011-2014” har den fjärde projektomgången genomförts i länet. Fyra projekt har fått pengar. Framträdande i denna omgång är att Länsstyrelsen satsat på tjänste- och kompetenscheckar för kvinnoföretagare. Almi Mälardalen administrerar dessa. En annan inriktning för årets medel är så kallade ”Business Success Teams”, vilket inneburit att kvinnoföretagare bildat grupper för erfarenhetsutbyte och kunskapshöjning utifrån en grundmall för affärsutveckling. Sammanlagt har drygt 300 kvinnor deltagit i fördjupade affärsutvecklingsinsatser under året.

Insatser för länets besöksnäring

Internationell turism har under fyra år bedrivits för ett 40-tal företag i Västmanland. Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL) är huvudman för insatsen. Ett avtal har skrivits med Visit Sweden om att utnyttja deras tjänster och marknadskanaler i främst Tyskland och Holland. Intresseförfrågningar från dessa länder bearbetas och vidareförmedlas till logi- och konferensanläggningar, äventyrs- och naturbaserade besöksnäringföretag med flera i länet.

Vidare har arbetet med att lyfta fram Västerås och länet som evenemangs- och konferensregion fått fortsatt stöd från Länsstyrelsen, liksom intresseföreningen Bergslagens arbete för att lyfta fram kultur och besöksmål i bergslagskommunerna.

Risik kapitalförsörjning

Förutsättningarna för utökat kapital till den regionalt drivna Västmanlandsfonden har undersökts under 2014 samt även crowdfunding. Erforderligt kapital har inte kunnat erhållas, främst på grund av att intresset från privata finansiärer varit alltför lågt.

Under året har Länsstyrelsen beviljat ytterligare 4,6 miljoner kronor för en utökning av kapitalet till Almi Invest Östra Mellansverige. EU:s regionala fond väntas under 2015 gå in med medel till fonden, som sammanlagt får 150 miljoner kronor i nytt kapital för region Östra Mellansverige.

Länsstyrelsens företagsstöd

Antalet beviljade företagsstöd har minskat från föregående år. Detta kan bero på försiktighet av företagen att våga investera.

- År 2013 beviljades 40 företagsstöd (13 investeringsbidrag, 17 konsultcheckar och 10 innovationsstöd, 10 FoI-checkar).
- År 2014 beviljades 30 företagsstöd (tio investeringsbidrag, 12 konsultcheckar och 8 innovationsstöd och 4 FoI-checkar).

Sammanställning beslutade företagsstöd 2014 efter inriktning (inklusive FoI-checkar).

Ändamål	Antal	Därav antal företag ledda av kvinnor	Därav antal företag ledda av pers. med utländsk bakgrund	Belopp 2014 (tkr)	Belopp 2013 (tkr)
Investeringar maskiner/utrustning	10	0	0	2 848	4 826
Konsultcheck breddad marknad	6	2	0	527	1 249
Konsultcheck IT-utveckling	6	1	1	740	796
Innovationsutveckling (sådd o FoI-checkar)	12	0	0	2 299	1 570
Summa	34	3	1	6 414	8 441

Kommentarer till tabell

Totalt har drygt 6,4 miljoner kronor beviljats under 2014, varav 450 000 kronor till forsknings- och innovationscheckar inom projekt Affärsplan Västmanland. Det har inkommit färre ansökningar om företagsstöd under 2014, vilket medfört ett lägre antal beviljade jämfört med föregående år. Andelen beviljade stöd till kvinnor är 13 procent.

Inriktningen på årets konsultcheckar är lika fördelad mellan breddad marknad och IT-utveckling. Investeringsbidragen utbetalades till största delen till maskininköp.

Det har även i år gjorts en uppföljning av hur företagen upplever om och hur stödet hjälpt dem med investeringen, hur ansökningsförfarandet fungerar, handläggningstid, med mera. Det kan noteras att det fortfarande är få investeringar som leder till satsningar på miljö, jämställdhet eller integration. En högre andel än föregående år har svarat att investeringen kom till fortare och blev större än vad den blivit utan stöd. Det är något fler än förra året som anser att det är relativt enkelt att fylla i ansökningar via webben och att handläggningstiden upplevs något kortare både vid beslut och vid utbetalning.

Utlovade nya sysselsättningsstillfällen i de 30 företag som beviljats stöd är cirka 57 nya årsarbetskrafter, varav 15 för kvinnor.

Förstudie för ökad internationalisering

En förstudie har bedrivits under året med medel från Länsstyrelsen inför kommande period för EU:s strukturfonder. Handelskammaren Mälardalen är sammanhållande. Business Sweden, Europe Enterprise Network, Almi, Mälardalens högskola, Västerås Science Park med flera medverkar i arbetet. Syftet har varit att göra en grundläggande analys i fyra delar:

1. Små/medelstora företags inställning till ökad internationalisering av sin verksamhet
2. Behoven av support
3. Vad som erbjuds på lokal, regional och riksnivå idag av support för export/import
4. Benchmarking av vad andra regioner gör på området

Resultatet kommer att ligga till grund för förändringar och ökat samarbete i ordinarie arbete samt hur ett genomförandeprojekt kan läggas upp.

Utvecklat entreprenörskap och nyföretagande

Gemensamma insatser till de som kan tänka sig, vill, ska starta eller nyligen startat eget
Västmanland har traditionellt varit och är fortfarande ett län dominerat av stora företag. Entreprenörsandan är eftersatt. En medveten satsning på ökat nyföretagande har pågått i länet under 2012-2014 i samlingsprojektet ”Företagsdax”. EU-medel har beviljats från regionala fonden. Drygt tio nyföretagaraktörer i länet samverkar kring en mängd insatser i nyföretagarcykeln – från gemensamma inspirations- och informationsträffar i länets kommuner till uppföljning 1-3 år efter start.

Förstudie ”Strategiska insatser i nyföretagarcykeln”

Förstudier har genomförts under 2014 för att ytterligare utveckla supporten till de som vill/ska starta eget. Förstudien har omfattat frågeställningarna:

- Hur skapar vi ett ”pärlband” av gemensamma insatser 6 månader före start till 36 mån efter start?
- Hur når vi fler unga och personer med invandrarbakgrund med support?
- Hur når vi lokal nyföretagarrådgivning i alla delar av länet?
- Kompetensutvecklingsprogram för nyföretagarrådgivare – ”certifierad nyföretagarrådgivare”

Förstudien slutförs i början av 2015 och ska ligga till grund för fortsatt samarbete och insatser.

Samhällsentreprenörskap och sociala innovationer

Tillsammans med Tillväxtverket har Länsstyrelsen stöttat ett utvecklingsarbete, där föreningar och ideella krafter får möjlighet att utveckla samhällsinsatser till affärskoncept. Coompanion Västmanland och Winnet Västmanland driver arbetet, som främst är inriktat på kvinnor och unga.

Entreprenörskap för unga fortsatt hög prioritet

En strategi för att öka entreprenörsandan i länet är att börja med yngre personer och ungdomar. Ung Företagsamhet (UF) Västmanland för ungdomar i gymnasieåldern är en viktig verksamhet för detta. Länsstyrelsen har under året i ett upppropmöte garanterat en tredjedel av finansieringen av en utvidgad UF-verksamhet om näringslivet/företag respektive kommuner/landsting ställer upp med en tredjedel vardera. UF har under 2014 fått utökade resurser. Förutom att jobba med grundverksamheten UF-företag för ungdomar i gymnasieskolan, har man även spridit UF:s tre grundskolekoncept och kunnat arbeta med UF Alumni, det vill säga nätverksaktiviteter för unga som tidigare drivit UF-företag. Under året har också medel lämnats till Trampolinen. Det är en verksamhet där elever i grundskolans högstadium får fadderföretag som de får uppdrag av och som de också har kontinuerlig kontakt med.

Bedömning av resultatet av de gjorda prioriteringarna

En av huvudinriktningarna under året har varit att stimulera samarbete mellan företagsfrämjande aktörer. Samarbetet syftar till att skapa ökad tydlighet till företagare om möjligheterna till support och att få till stånd en helhetsbild av support för företag, där företagaren kan välja mellan olika insatser eller följa en serie av insatser.

Detta fokus på samverkan och förstudier är delvis en följd av förseningarna av den nya programperioden för EU:s strukturfonder och att projekt i dessa fonder ska ha en mer strukturförändrande påverkan än tidigare. Detta har skapat en välbehövlig paus i genomförandet av projekt och mer tid för planering och analys.

C. Miljödriven näringslivsutveckling och energifrågor

Energieffektivisering och förnybar energi

Västmanland är bland de län i riket som har den lägsta energiförbrukningen per person. Däremot har länet relativt höga klimatpåverkande utsläpp (mätt i CO²-utsläpp/invånare).³ Det innebär att fossila bränslen används för energiproduktion och i industrin i högre utsträckning än i riket i sin helhet.

Länsstyrelsen har under året fört dialog och tillsammans med bland andra Energimyndigheten och EU (Life) stöttat två projekt:

- *Biogas Xpose*, handlar om utveckling av metoder för ökad utvinning och distribution av biogas ur organiskt avfall från hushåll/jordbruk. Utvecklingscentrum för projektet är Vafabmiljö i Västerås.
- *Vett & Watt 2.0* är ett attitydpåverkande projekt med syfte att med enkla insatser minska hushållens och företagens energianvändning. Till aktiviteterna hör utbildningar, seminarier och konferenser, Facebook-sidor med mera.

Två av länets kluster och styrkeområden som utpekats i det regionala utvecklingsprogrammet är i högsta grad miljöinriktade:

Energiklustret.

Vinnovas studie, Företag i energibranschen⁴ visar att Västmanland och främst Västerås, är det län som har flest antal anställda i branschen per invånare 16-64 år. I hög grad beror det på ABB och dess elinriktning på högspänningsutrustning till kraftverk och effektiva elnät. En mängd företag i länet arbetar dessutom som underleverantörer till ABB och många finns också inom området förnybara bränslen. Under året har energiklustret anordnat en rikskonferens och lyckats få en ny ingenjörsutbildning inom elektroteknik antagen vid Mälardalens högskola,

Järnvägsklustret.

Järnvägsföretagen i Västmanland med Bombardier i spetsen omsätter 10 miljarder kronor. Klustret bildades 2013 i syfte att stärka regionen som ledande centrum för järnvägsteknologi med tågtilverkarer, anläggningsbyggare, konstruktörer, utbildare, företag inom drift/underhåll och service. Under 2014 har en rikskonferens "Örat mot rälsen" hållits i Västerås. Ett förstudiearbete har genomförts för att staka ut klustrets fortsatta arbete.

Miljöteknikutveckling

Under åren 2010-13 har ett projektet Cleantech Mälardalen drivits i länet med finansiering från EU och Tillväxtverket. Mälardalens högskola har varit projektägare och inriktningen varit produktutveckling och export för miljöteknikföretag. Under 2014 har arbetet fortsatt i projektet "Sustainable development for future energy" med något mindre omfattning i avvaktan på möjlighet att söka strukturfondsmedel under 2015.

Checklista för miljömedvetet, klimatsmart företagande

Inom projekt "Företagsdax - samlade insatser för ökat entreprenörskap i Västmanland", har en checklista tagits fram för företagsrådgivare. Den innehåller tips, råd och krav på hur företag kan agera klimatsmart och bli mer miljömedvetna. Som bilagor finns också sju

³ Källa: SCB och Svenska MiljöEmissionsData 2010.

⁴ Rapport 2013:14, Vinnova.

branschexempel på specifika miljöinsatser som kan vidtas. Länsstyrelsen har varit ansvarig för framtagningen, som sprids till 40-talet företagsfrämjare i länet och även privata rådgivare.

Bedömning av resultatet av de gjorda prioriteringarna

Generellt märks en ökad miljömedvetenhet bland länets företag. I handling är det dock mest punktinsatser som genomförs. Länsstyrelsen har därför under 2014 sökt nå ut med några bredare insatser, som Vett & Watt-satsningen och checklistan för miljömedvetet företagande. Företagen i länet står för ungefär hälften av energiförbrukningen och förbränningen av fossila bränslen. Med relativt enkla åtgärder kan små/medelstora företag minska energiförbrukningen. Incitamenten för att vidta åtgärder är tyvärr låga genom att de ekonomiska vinsterna är små för varje enskilt företag. Länsstyrelsen har med bättre information och attitydförändrande insatser försökt påverka företagens miljömedvetenhet i positiv riktning.

D. Attraktiva miljöer

I revideringen av det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) för länet har ett av de sex insatsområdena ändrats från "Regional identitet" till "Stark regional attraktivitet" (se avsnitt 4 om RUP). Det markerar att väl fungerande service, infrastruktur, skolor, boendemiljö, kulturliv och fritidsaktiviteter är viktiga attraktionsfaktorer för kompetens, företag och kapital.

Några insatser under året:

- Utveckling och kartläggning av investeringsfrämjande insatser i länets kommuner har påbörjats i samverkan med Business Sweden i syfte att arbeta effektivare och mer samlat för att attrahera företag och investerare.
- Utveckling av gemensam kompetensgrupp inom i RUP utpekade styrkeområden (automation, energi, järnväg och välfärd och hälsa) för att i samverkan med näringsliv attrahera och säkerställa kompetens och ökad samverkan med skola och högskola.
- Samverkansavtal mellan Länsstyrelsen och Mälardalens högskola, där kompetens och kunskap för näringslivets behov är en viktig del.
- Samverkan med samhällsbyggnadsenheten inom Länsstyrelsen och med kommunernas samhällsplanerare.
- Fortsatt utveckling av en gemensam kommunikationsplattform för Västmanland, inom ramen för länets näringslivsstrategi "Affärsplan Västmanland", till en gemensam profil för länet för att attrahera kompetenser, företag och kapital.

Bredbandsutbyggnaden med samhällsmedel har varit relativt marginell under året. Bara EU:s landsbygdsmedel har använts för mindre investeringar i småorter och landsbygd. För det ortssammanbindande nätet har planeringsinsatser och framtagning av bredbandsstrategier gjorts i flera av länets kommuner inom projektet "Digital agenda för Västra Mälardalen". Västmanland uppfyllde redan 2012 regeringens mål om bredbandsutbyggnaden för 2015, men fortfarande kvarstår stora geografiska skillnader i invånarnas tillgång till höghastighetsbredband då nyutbyggnaden i huvudsak koncentreras till de större orterna i länet.

Inom området transportinfrastruktur har Länsstyrelsen drivit ett pilotprojekt avseende Återetablering av gruvor i Västmanland, inom ramen för Trafikverkets utvecklingsprojekt "Den attraktiva regionen". Länsstyrelsen har också fått särskilda medel från Tillväxtverket för att utveckla samverkansformer och verktyg för samhällsplanering tillsammans med

pilotprojektets övriga aktörer som består av kommunerna Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg, Landstinget Västmanland samt Trafikverket.

Länsstyrelsen har deltagit aktivt i det storregionala samarbetet "En bättre sits" som är en samverkan med sju län i Östra Mellansverige för utveckling av infrastruktur och kollektivtrafik. Arbetet med att ta fram en ny storregional systemanalys startade under hösten 2013 och intensifierades under 2014. Kunskapsunderlag har tagits fram inom fyra temagrupper, Godstransporter, Regional utveckling, Transporttillgänglighet och Kollektivtrafik. Länsstyrelsen har samordnat tjänstemannarbetet i en av arbetets temagrupper och även deltagit med resurser i ytterligare en temagrupp.

Inom ramen för fysisk planering och boende har Länsstyrelsen tillsammans med Trafikverket och Kollektivtrafikmyndigheten (Landstinget Västmanland) besökt alla kommuner för att prata om kopplingen mellan kommunernas översiktsplaner, den regionala och statliga infrastrukturen för vägar och järnvägar samt planeringen och utvecklingen av kollektivtrafiken på regional och storregional nivå. Syftet var att föra en dialog om kommunernas behov och hur regional och nationell infrastruktur samt regional kollektivtrafik beaktas i den kommunala översiktsplaneringen. Mötena följdes upp med en Samhällsbyggnadsdag under hösten där olika frågor kopplat till samhällsplanering och samhällsutveckling presenterades och diskuterades tillsammans med länets kommuner och olika regionala aktörer.

Bedömning av resultatet av de gjorda prioriteringarna

Arbetet för en ökad attraktionskraft för länet har, från en undanskymd insats, fått ökad tyngd för Länsstyrelsen som regionalt tillväxtansvarig. Det ändrade namnet på insatsområdet i det regionala utvecklingsprogrammet understryker detta.

Såväl kommunernas samarbete med Business Sweden (se ovan) med stöd och support från Länsstyrelsen som utvecklingen av kommunikationsplattformen för Västmanland, har lagt grunden för aktivare, gemensamma insatser för 2015 och framåt.

Arbetet med utveckling av infrastruktur och kollektivtrafik som grund för integrering av arbetsmarknadsregioner och för tillgång till en större arbets- och studiemarknad har under 2014 vidgats. Kopplingen mellan regional och nationell infrastruktur- och kollektivtrafikplanering och kommunernas översiktsplanering har börjat diskuteras mer systematiskt.

E. Kompetensutveckling och ökat arbetskraftsutbud

Regionalt handlingsprogram

I länets aktualiserade regionala utvecklingsprogram för 2014-2020 har fem delstrategier identifierats som bildar utgångspunkt för insatserna för kompetensutveckling och ökat arbetskraftsutbud:

- *Skolutveckling Västmanland*, handlar om att säkertställa att Västmanland har en högkvalitativ utbildning där elever når skolans mål och sin egen fulla potential.
- *Samverkan utbildning och arbetsliv*, har fokus på att effektivisera samverkan och planering för bättre matchning på arbetsmarknaden.
- *Validering Västmanland*, syftar till att säkerställa att reell kompetens kan valideras och att individen erbjuds kompletterande utbildningsinsatser för att kunna anställas.
- *Vuxenutbildning Västmanland*, erbjudande om livslångt lärande på lika villkor.

- *Vägledning Västmanland*, syftar till att på en regional nivå utveckla och stödja arbetet med studie- och yrkesvägledning inom skolan i länet.

Arbete inom uppdraget med kompetensplattform 2014

Kompetensrådet

Länsstyrelsen samordnar och driver arbetet inom Kompetensplattformen. Kompetensrådet är referensgrupp i arbetet och träffas regelbundet. Rådet är engagerat i arbetet med strategin Växa i Västmanland och har bidragit aktivt till flera av de föreslagna delstrategierna. Ett större initiativ är det under året igångsatta projektet Vägledning Västmanland.

Vägledning Västmanland

Projektet Vägledning Västmanland startade i maj 2014 och pågår fram till i maj 2016. Projektet syftar till att utveckla vägledningen i länet utifrån en bred definitionen om vägledningen som hela skolans ansvar. Målet är att skapa en kommunoberoende, övergripande och gemensam struktur- och stödfunktion, som bidrar till att minska könsbundna val, öka utbildningsnivån, förbättra matchningen i länet samt minska utanförskap och främja integrationen i Västmanland. Satsningen på Vägledning Västmanland ska både förstärka och möta upp Skolverkets uppdrag att höja kvaliteten i studie- och yrkesvägledningen. Under året har projektet arrangerat flera fortbildningsaktiviteter med kompetensförsörjning som tema:

- Vägledarforum i maj och november om teknikyrken respektive ekonomyrken, i samverkan med Jobba i Västerås
- Arbetsmarknadsseminarium med Arbetsförmedlingen om arbetsmarknadsläget i Västmanland, i Sverige och världen
- Konferensen Kompetens för tillväxt i samverkan med Mälardalens högskola.

Projektet finansieras till lika delar av Tillväxtverket och Länsstyrelsen och drivs inom ramen för den regionala Kompetensplattformen.

Regeringsuppdrag om gruv- och mineralnäringen

Uppdraget riktas till fem kompetensplattformar som direkt berörs av gruv- och mineralnäring. Syftet med uppdraget är att de fem aktörerna tillsammans utarbetar en plan för att enskilt och gemensamt möta näringens långsiktiga kompetensförsörjningsbehov i respektive region. Arbetet ska samordnas och utgå från ett länsövergripande perspektiv. Det konkreta arbetet inom uppdraget görs enligt en 3+2 länsmodell (Bergslagen och Norra Norrland) eftersom förutsättningarna mellan regionerna och länen skiljer sig åt en del. I region Bergslagen arbetar Länsstyrelsen i Västmanland tillsammans med de regionala samverkansorganen i Dalarna och Örebro. Från att det nya uppdraget kom har en arbetsgrupp bildats mellan de tre länen/regionerna. Regelbundna träffar och några aktiviteter har genomförts enskilt och i samverkan.

En gemensam skrivelse som beskriver nuläge, hinder och åtgärdsförslag för gruvnäringens utveckling i Bergslagsområdet har tagits fram och är även inskickad till regeringens gruvsamordnare. Den gemensamma skrivelsen ses som ett bra underlag när nu förutsättningarna att tillsammans utreda en regional strategi för hållbar mineralutvinning genomförs. Den övergripande arbetsinsatsen och samordningen i uppdraget sker löpande genom femlänsmöten som enligt arbetsplanen hålls var sjätte månad med roterande ordförandeskap. Under året har två möten hållits, dels i Umeå i juni månad (ansvarig var

Region Västerbotten), dels i Hedemora i december månad 2014 (ansvarig var Region Dalarna).

Beviljade projekt

Nedanstående projekt har under året initierats eller vidareutvecklats inom området kompetensutveckling och arbetskraftsutbud:

- *Samarbete mellan länets tre Teknikcollege.* Projektet syftar till att öka teknikintresset bland unga, att få fler företag att engagera sig i Teknikcollege samt att vidareutveckla Teknikcollege till att även omfatta yrkeshögskole- och högskoleutbildningar
- *Yh Mälardalen.* Fortsatt medfinansieringssatsning i tvålänsprojektet som syftar till att få fler relevanta utbildningar beviljade i Mälardalsområdet och att öka kännedomen om utbildningsformen, både hos arbetslivet och hos presumtiva studeranden
- *Arbetsmarknadskunskap i skolan,* medfinansiering för arbetsmarknadskunskap ledd av föreningen Jobba i Västerås. I huvudsak för elever i grundskolan
- Internationalisering av Skogsmästarskolans verksamhet
- Kompetensförsörjning inom Kuggteknik
- Vägledning Västmanland.

Bedömning av resultatet av de gjorda prioriteringarna

Utgångspunkten för årets arbete med kompetensplattformen är det antagna regionala utvecklingsprogrammet 2014-2020 (RUP) och det underliggande handlingsprogrammet Växa i Västmanland. En styrka i det under året startade projektet ”Vägledning Västmanland” är den samverkan projektet redan gett med akademi, myndigheter och organisationer, i ordinarie verksamheter och i projekt.

Samverkan har ökat med Västmanlands kommuner och landsting när gemensamma beröringspunkter som exempelvis gruppen unga utan fullständiga gymnasiebetyg lyfts fram samt det offentliga behov av kompetent arbetskraft.

Gruvuppdraget har under året fått inriktning genom den gemensamma skrivelse som gjorts till regeringens gruvsamordnare, där en kommande gemensam strategi för hållbar gruv- och mineralnäring i Bergslagen aviserats. Det konkretiserar uppdragets karaktär inför kommande år.

F. Strategiskt gränsöverskridande samarbete (internationalisering)

Länsstyrelsen har uppmuntrat, genomfört och deltagit i flera lärresor och samarbetsmöten med andra regioner. Bland de internationella utbytena under året kan nämnas:

- Klusterkonferens i Berlin
- Styrkeområdesresor till Baltikum
- Lärresa med RegLab till Mittjylland
- Erfarenhetsutbyte med Nordjylland om entreprenörs- och nyföretagandeinsatser
- Deltagande i Open Days i Bryssel
- Kontakter och lärande av andra regioners internationaliseringsarbete inklusive diskussion om EU/Bryssel-representation.

Västmanlands län har sedan 1994 ett samarbetsavtal med Shandongprovinsen i Kina. Under april besökte en delegation från Västmanland denna provins som ligger söder om Peking Kina. Resan inleddes med överläggningar med Shandong guvernör Guo Shuqing i huvudstaden Jinan angående fortsatta samverkansområden mellan Shandong och Västmanland. Under kinabesöket deltog även landshövdingen vid invigningen av världsutställningen "International Horticultural Exposition 2014 Qingdao". Temat för utställningen var "From the earth for the earth" Utställningen pågick från 25 april till 25 oktober. Sverige deltog med en västmanländsk paviljong och trädgård som invigdes av Ingemars Skogö i sällskap av Sveriges ambassadör i Beijing, Lars Fredén samt en representant från den kinesiska utställningskommittén. Västerås stad anställde under sommarmånaderna ett antal ungdomar som fick möjlighet att arbeta i den svenska paviljongen.

Bedömning av resultatet av de gjorda insatserna

Utbytet har gett värdefulla kontakter och insikter i hur man arbetar med regional utveckling och strukturfondsmedel i andra regioner i Europa. Som exempel kan nämnas kontakter med flera kluster inom järnväg runt om i Europa samt kunskap om hur man i Nord- och Mittjylland i Danmark arbetar med stora "paraplyprojekt" i sammanhängande entreprenörskapsprogram.

De kontaktnät som skapats och de insikter som utbytena bidragit till under 2014 har betydelse för de insatser och projekt som nu diskuteras och börjat riggas inför 2015, bland annat nyföretagarinsatser samt internationaliseringsprojekt i små och medelstora företag.

G. Handlingsplan för jämställd tillväxt

Länsstyrelsen har under året slutfört arbetet med Handlingsplan för jämställd regional tillväxt 2013-2014 och i december redovisat arbetet till regeringen. Handlingsplanens insatsområden är sysselsättning och kompetensförsörjning, entreprenörskap, företagande och näringsliv, samhällsplanering, infrastruktur och kommunikationer.

Bedömning av resultatet av de gjorda prioriteringarna

Utifrån arbetet kan nämnas de åtgärder som medfört utveckling av arbetet med jämställdhetsintegrering och horisontella perspektiv vad gäller regionala projektmedel, där hela processen från ansökan till uppföljning har jämställdhetsintegrerats. Även de horisontella perspektiven integration och miljö har inkluderats i det arbetet. Likaså har dessa perspektiv integrerats i näringslivsstrategi Affärsplan Västmanland.

Ett uppföljningssystem för jämställda företagsfrämjande aktörer har också utvecklats och förankrats under året. Ett fyrtiotal aktörer som från och med 2015 halvårsvis ska lämna summerade, könsuppdelade deltagarlistor till Länsstyrelsen. Även branscher ska anges. Härigenom skapas en bild av om jämställda villkor gäller i företagsfrämjarnas ordinarie arbete och i projekt.

H. Fördelade medel 2014 för projekt och företagsstöd**Beslutade belopp 2014 för 1.1-anslaget efter områden enligt den nationella strategin**

Insatsområden enligt nationella strategin	Delområden	Beslut 2014 (tkr)	Beslut 2013 (tkr)
Innovationer	Innovationer	6 950	11 698
	Kluster	4 753	1 800
	Miljö/energi	800	1 023
	Analys/program	1 405	1 100
	Innovationsstöd	1 849	1 570
	Summa		15 757
Entreprenörskap	Nyföretagande	1 917	3 463
	Affärsutveckling	3 867	1 525
	Företagsklimat	0	55
	Turism	3 175	1 542
	Kultur	175	1 660
	Företagsstöd	4 115	4 312
	Komm. service	201	333
	Summa		13 450
Kompetensförsörjning	Utbildning	925	3 980
	Ökat arbetskraftsutbud	440	200
	Summa	1 365	4 180
Regionförstoring	Kommunikationer	1 772	2 034
	Utvecklat informationsamhälle	0	800
	Summa	1 772	2 834
Strategiskt gränsöverskridande samarbete	Internationalisering	250	0
	Summa	250	0
Jämställdhet	Jämställdhet	350	0
Integration	Integration	658	0
	Summa	1 008	0
TOTALT ANSLAGET		33 602	37 095

Kommentarer till tabell

Tyngdpunkten på fördelade medel ligger, liksom förra året, på innovation och entreprenörskapsinsatser, även om spridningen på underområden ser annorlunda ut. En bidragande orsak till att den mer detaljerade bilden ser olika ut, är periodiseringen av långsiktiga projekt, som tas i ett-, två eller treåriga beslut och då ger stort utslag enskilda år.

Det något mindre totala beslutade beloppet för 2014, är främst beroende på att EU:s strukturfondsperiod inte kommit igång som beräknat under senare halvan av 2014, vilket inneburit att planerad medfinansiering till ett antal aviserade projekt inte beslutats. Den totala omslutningen för de beslutade projekt- och företagsstöden under 2014 beräknas till drygt 200 miljoner kronor, varav Länsstyrelsens medel alltså är cirka 17 procent. Övriga större finansiärer är främst företag, kommuner, EU, Tillväxtverket och Vinnova.

RB 26. Berörda länsstyrelser ska redovisa de viktigaste utvecklingsfrågorna för att stärka arbetet med den regionala utvecklingsstrategin, samt redovisa exempel och kommentera inom vilka områden samverkan sker med kommunerna inom ramen för det regionala tillväxtarbetet och hur denna samverkan har utvecklats.

4. RUP aktualiserad under 2014

Under första halvåret 2014 har en aktualisering av det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) för Västmanland genomförts. Det reviderade programmet har kvar strukturen med sex insatsområden. Mål och handlingsinriktningar har aktualiserats med utgångspunkt i målen för EU 2020 samt den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft 2014-2020. De sex insatsområdena är:

1. God livsmiljö
2. Rätt kompetens
3. Dynamiskt näringsliv
4. Effektiva kommunikationer
5. Hållbar energianvändning och klimatanpassning
6. Stark regional attraktivitet

För varje insatsområde har mål, strategier och handlingsinriktningar formulerats. Länsstyrelsen har samordnat arbetet och samverkat med Landstingets och kommunernas politiska ledningar genom Västmanlands Kommuner och Landstings (VKL:s) styrelse och utökade presidium. För att stärka och säkerställa genomförandet av RUP finns en styrgrupp bestående av landshövdingen, ordföranden för VKL samt landstingsstyrelsens ordförande.

I arbetet med RUP har ett tydligt jämställdhets- och integrationsperspektiv integrerats, både i programmet och i indikatorerna för uppföljning. Det regionala utvecklingsprogrammet gäller till och med år 2020.

Bedömning av resultatet av RUP-arbetet

Revideringen av det regionala utvecklingsprogrammet var nödvändig för att få ett fortsatt relevant styrdokument för länets viktiga utvecklingsfrågor fram till 2020.

Arbetetprocessen har bidragit till en förnyad bred samsyn och gemensamma värderingar inom Västmanland, vilket också är viktigt när västmanländska parter samverkar med andra utanför länets gränser. Då alla inom länet delar samma syn, stärks länets intressen.

RB 28. Berörda länsstyrelser ska medverka i genomförandet av sammanhållningspolitiken i Sverige, samt ansvara för att återföra kunskaper och erfarenheter från verksamhet inom strukturfonderna till det regionala tillväxtarbetet.

Se redovisning av regleringsbrevets uppdrag med nummer 24.

RB 31. För sin uppgift att verka för en god tillgång till kommersiell service för medborgare och företag ska berörda länsstyrelser redovisa och kommentera vilka insatser som genomförts, resultaten av dessa och vilka aktörer som deltagit samt på vilket sätt insatserna förhåller sig till övriga insatser för hållbar regional tillväxt i länet. Redovisningarna ska relatera till mål och intentioner i länets regionala serviceprogram.

5. Insatser för kommersiell service på landsbygd/mindre orter

Det regionala serviceprogrammet, som beslutades i mars 2014, har bildat utgångspunkt för Länsstyrelsens insatser. Serviceprogrammets övergripande mål är att tillgängligheten till service i slutet av 2014 ska uppnå minst samma nivå som vid utgången av 2013.

Under 2014 har en av de prioriterade butikerna gått i konkurs, men konkursboet har köpts upp av en handlare som driver verksamheten vidare. Butiken som ligger i Ransta miste avtalet med posten som inte vill anlita butiker för paketutlämning som nyligen genomgått konkurs. Ranstaborna får nu åka till Sala för att hämta ut postpaket, vilket motsvarar en sträcka på 15 kilometer. Butiken har, efter samråd med kommunen, fått investeringsbidrag för att kunna göra nödvändiga investeringar så att butiken kan bli lönsam igen och kanske på sikt få tillbaka avtalet med posten.

Tre andra butiker i länet bedöms ha speciella svårigheter. I enlighet med serviceprogrammet har dessa butiker, i samråd med kommunerna, en stödnivå på 85 procent av genomförda investeringar. Dessutom ska samtliga prioriterade butiker kunna få stöd motsvarande 85 procent av nedlagda kostnader för satsningar som är energibesparande eller som minskar risken för att butiken ska utsättas för brott.

De tre svaga butikerna med generösare stödnivå har inte sökt några bidrag sedan serviceprogrammet antogs.

Insamling av idéer har också varit en del av serviceprogrammets insatser under 2014. För detta ändamål har befolkningen i några av småorterna som har lanthandlare svarat på webbenkäter. Undersökningarna har gjorts i samråd med bygdeföreningarna, som vidarebefordrat enkäten till sina medlemmar. Butikerna ses som mycket viktiga av de som svarat på enkäten. Man har även synpunkter på dålig mobiltäckning. Resultaten ska även lämnas till kommunerna.

Beslutade stöd till kommersiell service 2014

Ändamål	Antal	Belopp (tkr) 2014	Belopp (tkr) 2013
Investeringar maskiner/utrustning	2	344	245
Servicebidrag	2	175	0
Hemsändningsbidrag	3	191	333
Summa:	7	710	578

Kommentarer till tabell

Investeringsbidragen har använts till inköp av frysar och inredning i två butiker. Huvuddelen av medlen gick till den tidigare nämnda lanthandeln i Ransta.

Den stora skogsbranden i norra Västmanland innebar att en butik fick drastiskt minskad sommarförsäljning. Ett servicebidrag lämnades därför till denna butik. Ett annat servicebidrag

betalades ut till en handlare som blivit utsatt för rån och inte kunde jobba på grund av sjukhusvistelse. Butikerna har därmed kunnat fortsätta sin verksamhet.

Sala, Arboga och Köpings kommuner har erhållit stöd för hemsändningsbidrag.

Insatserna har genomförts i enlighet med det regionala utvecklingsprogrammet för Västmanland där servicefrågorna betonas.

Bedömning av resultatet av de gjorda insatserna

De potentiella marknaderna på de orter som beviljats stöd är så pass svaga att det är en svår uppgift att bedriva lanthandel där. Stöden bidrog i hög grad till att den kommersiella servicen på orterna tryggades under 2014 och förhoppningsvis även framöver.

Tabell 3.1: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2007 - 2013

Strukturfondsadministration (tkr)	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturadministration	149	2 818	2,18
<i>varav</i> Förvaltande myndighet	0	0	0
<i>varav</i> Attesterande myndighet	0	0	0
<i>varav</i> Kontroller i territoriella program	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell 3.1

149 tkr avser kostnader som är finansierade av Länsstyrelsens förvaltningsanslag. 2 818 tkr avser arbetad tid på Länsstyrelsen avseende strukturfondsprogrammen.

Tabell 3.2: Länsfakta inom EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2014	2013	2012
Bidrag, vilka Länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0,0	0,0	0,0
<i>varav</i> Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka Länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka Länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen			
Fiskeriprogrammet	326	35	572
Landsbygdsprogrammet	98 000	82 888	88 591
<i>varav</i> Leader	7 959	7826	6865
<i>varav</i> miljöersättningar	46 895	50 997	51 494
<i>varav</i> kompensationsbidrag (LFA)	3 327	3 407	3 349
<i>varav</i> företagsstöd	17 205	7 125	13 098
<i>varav</i> projektstöd	17 934	8 538	8 601
<i>varav</i> miljöinvesteringar	2 512	3 143	3 371
Gårdsstöd	192 640	187 460	185 397

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, Jordbruksverket

Kommentarer Tabell 3.2

En del utbetalningar ligger på ungefär samma nivåer över åren. Det som skiljer sig markant för året 2014 är utbetalning av miljöersättningar. Minskningen kan bero på att det under 2014 inte fanns möjlighet att gå in i nya åtaganden eller utöka befintliga. Ökningen av företags- och projektstödsutbetalningarna beror främst på att många företag avslutat sina projekt under året.

Länsstyrelseinstruktion 5§

7. Länsstyrelsen ska i sin verksamhet verka för att förenkla för företag

6. Förenklingsinsatser för företag

Utveckling av information om verksamheten inom regional tillväxt

Under 2012 och 2013 gjordes en mängd insatser för att ge företag bättre information om stödmöjligheter och förenklat ansökningsförfarande. Nya webbsidor, bättre vägledning för webb-ansökan, broschyrer om företagsstöden, den gemensamma webbportalen företagarportalen.se för företagare om service/erbjudanden, utbildningar och nyheter från länets företagsfrämjande aktörer, tillhörande folder med företagsportal-information med mera. Föregående årsredovisning innehöll en utförlig redovisning om detta.

2014 har varit ett år att konsolidera, att testa och förbättra de igångsatta insatserna från föregående år. Exempel på aktiviteter som genomförts under 2014 redovisas nedan.

Förbättrad webbansökan för projektstöd

Länsstyrelsen började använda den av Tillväxtverket förbättrade webbansökan för projektstöd i det riksomfattande Nyps-systemet under hösten. Den nya versionen "Min ansökan" är mer användarvänlig med bland annat direktvägledning vid varje ruta, bättre layout och möjlighet att logga in utan bank-ID.

Länsstyrelsen har också modifierat Tillväxtverkets version med bland annat bättre information och vägledning i hur de horisontella målen för jämställdhet, integration och miljö ska fyllas i.

Nyföretagarmässor

Almi har tillsammans med bland annat Länsstyrelsen arrangerat två nyföretagarmässor under året. Aktiviteterna ingår i det tidigare nämnda samlingsprojektet för nyföretagare - Företagsdax. Ett tjugotal nyföretagaraktörer har deltagit. Mässan under våren 2014 besöktes av drygt 600 personer. Den mer omfattande Entreprenörskapsveckan i november med seminarier, filmer och rådgivning hade cirka 300 besökare.

Företagarportal på webben för länets företag,

Den av Länsstyrelsen drivna webbportalen (www.foretagarportalen.se), har utvecklats vidare under året. Här kan företag gå in och få information om och länkar till supportaktörer i länet för nyföretagande, finansiering, export, produkt-/tjänsteutveckling, kvinnors företagande, invandrarföretagande med mera.

Syftet är att företagare och de som vill starta eget på ett samlat sätt ska kunna få inledande information om de fyrtiotal företagsfrämjande aktörer som finns i Västmanland. Nyheter och aktuella utbildningar med mera läggs också ut. Här finns också en länk till riksajten "Verksamt.se".

Information och dialog om "Främja kvinnors företagande"

Det riksomfattande programmet för att främja kvinnors företagande drivs i Västmanland av Länsstyrelsen. Programmet avslutades 2014. Länsstyrelsen genomförde i november tillsammans med Tillväxtverket en slutkonferens "Lyft näringslivet" med femtiotalet medverkande företagsfrämjande aktörer, företagare och politiker. Vid konferensen lyftes i huvudsak två utvecklingsområden:

- Den stora tillväxtpotential som ett ökat företagande för kvinnor utgör.
- Hur kvinnors företagande i länet fortsatt ska integreras i företagsfrämjande aktörers ordinarie arbete.

Bedömning av resultatet av de gjorda insatserna

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med att förenkla för företagen behöver utvecklas vidare, men konstaterar samtidigt att nöjdindex för Länsstyrelsens företagsstöd i den riksomfattande brukarundersökningen 2013 var 70 procent jämfört med övriga deltagande län som hade i genomsnitt 67 procent.

Infrastrukturplanering

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 34*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,23	0,34	0,31
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,42	1,91	1,88
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,75	1,59	1,50
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	4 575	3 240	4 538
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,98	2,16	3,11
Antal ärenden, inkomna och upprättade	32	60	51
Antal beslutade ärenden	31	63	45
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 082	30	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskravet. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Ärenden inom fysisk planering av infrastrukturåtgärder

Verksamhetskostnaderna för infrastrukturplanering var högre än 2013. Detta beror framförallt på att stöd fått köpas in för att täcka vakanser som uppstått inom verksamhetsområdet. Medel har också använts för en tidsbegränsad resursökning för att kunna ta fram ansökningar om projektmedel via Tillväxtverket för två utvecklingsprojekt. Båda ansökningarna beviljades under senare delen av hösten.

Antalet ärenden inom infrastruktur har minskat under 2014, främst beroende på att det under året genomförts få infrastrukturåtgärder inom Västmanlands län, vilket minskat andelen ärenden inom fysisk planering. Flödet mellan inkommande och beslutade ärenden är i god balans. Det ärende som har pågått i längre än två år avser ett utvecklingsprojekt som startade under 2012 och som kommer att pågå minst till 2016.

Under 2014 betalades bidrag för utbyggnad av stomnät inom ramen för landsbyggnadsutveckling till Mälarenergi och Skinnskattebergs kommun. Projekten har inte färdigställts under 2012 och 2013, varför inga bidrag utbetalades under dessa år.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Insatser under 2014

Under 2014 har arbetet inom transportinfrastruktur koncentrerats till strategiskt arbete. Insatserna beskrivs kort nedan.

Genomförande och uppföljning av den regionala infrastrukturplanen för Västmanlands län

Planering och genomförande av den regionala infrastrukturplanen har skett i nära samverkan med Trafikverket. Planen har följts upp genom möten med Trafikverkets planerare och samhällsplanerare samt planerare från Kollektivtrafikmyndigheten i Västmanland. Mötena hålls ungefär en gång per månad.

Under året har den nya regionala planen för 2014-2025 beslutats. Genomförandet av årets åtgärder har inriktats på intentionerna i den nya planen så att det glapp som kan uppstå vid övergången

mellan olika planperioder ska bli så litet som möjligt. Den regionala planen genomförs enligt plan och Länsstyrelsen bedömer att genomförandegraden i planen kommer att vara god för 2014.

Under 2014 har förberedande arbeten med ny väg mellan Hallstahammar och Surahammar påbörjats. Den nya vägen kommer att innebära ökad trafiksäkerhet för boende och mindre risk för olyckor inom skyddsområde för vattentäkt längs den befintliga vägen.

Framtagande och förankring av länsplan för regional transportinfrastruktur för Västmanlands län 2014-2025

Arbetet med att ta fram en ny länsplan för regional transportinfrastruktur för Västmanlands län 2014-2025 inleddes redan våren 2012 och har avslutats under 2014. Förslaget till regional plan och dess miljökonsekvensbeskrivning arbetades fram under 2013 och skickades till Näringsdepartementet i december. I slutet av mars 2014 fattade regeringen beslut om ramarna för de regionala planerna. Länsstyrelsen i Västmanlands län fattade beslut om antagande av planen för regional infrastruktur 2014-2025 och dess miljökonsekvensbeskrivning i slutet av maj.

Storregionalt samarbete inom En Bättre Sits

Länsstyrelsen ingår tillsammans med planupprättarna i sju län i ett storregionalt samarbete kallat En Bättre Sits, som syftar till att gemensamt arbeta med länsöverskridande infrastruktur- och trafikeringsfrågor inom östra Mellansverige. Länsstyrelsen har aktivt deltagit vid möten och i arbetsgrupper inom samarbetet.

Ett arbete med att ta fram en ny regional systemanalys för Östra Mellansverige till 2016 inleddes 2013 och har fortsatt under året. Systemanalysen ska utgöra underlag för prioriteringar av infrastrukturåtgärder i perspektivet 2030 och 2050, vilka ska ligga till grund för Östra Mellansveriges inspel till nästa nationella infrastrukturplan som tas fram någon gång runt 2018.

Arbetet har bedrivits i fyra temagrupper som styrs av ett presidium bestående av politiska företrädare för planupprättare och kollektivtrafikmyndigheter från de sju länen. Länsstyrelsen deltar aktivt i arbetet, dels genom att länsrådet sitter i presidiet och som vice ordförande för en av temagrupperna, dels genom samordnande tjänsteman respektive tjänsteman i två av temagrupperna. Länsstyrelsen har också anordnat avstämningsmöten för alla länets politiker och tjänstemän som ingår i de olika temagrupperna, så att länets företrädare kan hålla sig informerade om vad som händer i hela arbetet och även föra en diskussion om det finns frågor av särskilt intresse för Västmanland. Under året har fem avstämningsmöten hållits med länets representanter i arbetet.

Kommunbesök i Västmanlands län

Under våren besökte Länsstyrelsen, Trafikverket och Kollektivtrafikmyndigheten i Västmanlands län gemensamt kommunerna för att samlat prata om kommunernas översiktsplanering, bostadsplanering, regionala infrastrukturfrågor och behov av regional kollektivtrafik. Inom ramen för regionala infrastrukturfrågor behandlades också den regionala cykelstrategin. Kommunerna såg positivt på mötena och intresse finns för att utveckla arbetsformer för att samordna planering av kollektivtrafik- och trafiksäkerhetsåtgärder på framförallt lokal och regional nivå.

Samhällsbyggnadsdag i Västmanlands län

I mitten av oktober anordnade Länsstyrelsen tillsammans med Trafikverket och Kollektivtrafikmyndigheten en samhällsbyggnadsdag. Inbjudan hade gått ut till länets tjänstemän och politiker på kommunal och regional nivå samt till intresseorganisationer och näringsliv. Under dagen presenterades Boverkets arbete Vision 2025, inbjudna talare från Region Skåne och Boverket talade om kollektivtrafiken och den fysiska planeringens betydelse för lokal och regional utveckling. Trivector presenterade en rapport kring stationers betydelse för resande och stadsutveckling. Målgrupp för dagen var länets tjänstemän och politiker på kommunal och regional nivå samt intresseorganisationer och näringsliv.

Sjöfartsseminarium

I början av april arrangerades ett sjöfartsseminarium på Västerås slott i samarbete mellan Länsstyrelsen, Trafikverket och Handelskammaren. Under dagen talade statssekreterare Ingela Bendrot kring regeringens syn på hur sjöfartens roll i transportsystemet kan utvecklas. Sjöfartsverkets generaldirektör Ann-Catrine Zetterdahl beskrev hur Sjöfartsverket kan skapa förutsättningar för bättre sjöfart. Inge Vierth, forskare från Väg- och transportforskningsinstitutet, redovisade en jämförande studie där det undersökts hur externa kostnader och statliga skatter och avgifter för godstransporter skiljer sig åt på en internationell marknad där trafikslagen konkurrerar med varandra. Syftet med seminariet var att lyfta möjligheterna att nyttja sjöfarten för att avlasta väg- och järnvägsnätet runt Mälaren. 69 deltagare var anmälda till seminariet.

Västmanlands pilotprojekt inom Den attraktiva regionen - DAR

Västmanland utsågs under våren 2013 till att vara ett av sex pilotprojekt i landet i det utvecklingsprojekt avseende Den attraktiva regionen som Trafikverket driver i samarbete med Boverket och Sveriges Kommuner och Landsting. Pilotprojektet handlar om hur länet kan rusta sig för en återetablering av gruvor inom en tioårsperiod och drivs tillsammans med Norbergs, Skinnskattebergs och Fagersta kommuner, Kollektivtrafikmyndigheten i Västmanlands län samt Trafikverket. Det finansieras via regionala utvecklingsmedel och medel i den regionala infrastrukturplanen för Västmanlands län. Projektet kommer att pågå till 2016 med möjlighet till förlängning. Ett av målen är att hitta samverkansprocesser där Trafikverket som sektoriellt ansvarig för infrastruktur möter aktörer med ett geografiskt ansvar för fysisk planering, regional utveckling och tillväxt för en samhällsutveckling som gynnar utveckling och tillväxt.

Under 2014 har pilotprojektet ansökt och fått utvecklingsmedel från Trafikverket för att arbeta fram en målbild för projektet. Arbetet har bedrivits med hjälp av processtöd från WSP. Som en del i arbetet har pilotprojektet presenterat sitt arbete dels vid DAR:s idékonferens i maj, dels vid höstkonferensen i november då arbetet slutrapporterades.

Målbilden fastställdes formellt av pilotprojektets styrgrupp vid möte den 18 december. Som en fortsättning av målbildsarbetet har pilotprojektet ansökt och beviljats medel från Tillväxtverket inom ramen för Samhällsplanering för näringslivsutveckling. Projektet ska med hjälp av en metod kallad charette pröva och fördjupa målbilden mot olika sakkompetenser inom samhällsbyggnad hos de sex aktörer som ingår i pilotprojektet.

I slutet av december 2014 meddelade Tillväxtverket att pilotprojektet inom ramen för programmet Samhandling vid stora investeringar beviljats ytterligare medel för projektet ”Digital samverkans- och planeringsplattform för Fagersta, Skinnskatteberg och Norberg”. Inom ramen för detta projekt ska Minecraft prövas som verktyg för samverkan och planering på regional nivå.

Åtgärdsvalsstudier

Under året har Länsstyrelsen deltagit i förberedande planering och vid genomförande av åtgärdsvalsstudier i Sala avseende resecentrum och plankorsningar och i åtgärdsvalsstudie för stråket Västerås-Eskilstuna. Inom ramen för Den Attraktiva Regionen har en åtgärdsvalsstudie avseende Bergslagspendeln planerats och en första workshop har genomförts. Länsstyrelsen har också deltagit i ett arbete med Trafikverket för att titta på hur kunskap och erfarenheter av arbete med åtgärdsvalsstudier kan spridas till olika aktörer i landet. Länsstyrelsen deltog inom ramen för arbetet vid ett kunskapshöjande seminarium med en presentation kring arbete och erfarenheter med åtgärdsvalsstudien för transportsystemet i norra Västmanland som genomfördes under 2012-2013 i samarbete med Trafikverket.

Regional cykelstrategi

Arbetet med att ta fram en regional cykelstrategi har under året fortskridit i nära samarbete med Trafikverket och den regionala kollektivtrafikmyndigheten. Syftet är att ta fram ett underlag som anger inriktning och prioriteringsgrunder för genomförande av cykelåtgärder på det regionala vägnätet och som också ska kunna utgöra planeringsunderlag för den regionala åtgärdsplaneringen 2014-2025. Strategin skickades ut på remiss i slutet av oktober och remissvaren behandlades i december. Länsstyrelsen kommer att fatta beslut om strategin under 2015.

Södertälje sluss och Mälarfleden

Sjöfartsverket skickade under första halvåret in en ansökan om miljödom inklusive miljökonsekvensbeskrivning till mark- och miljödomstolen. Domstolen remitterade materialet till berörda länsstyrelser och ett yttrande från lämnades in från Länsstyrelsen i Västmanland under tidig höst. Länsstyrelsen har deltagit vid två samordningsmöten under året där Trafikverket är sammankallande.

Deltagande i samarbeten om infrastruktur inom och utom länet

Länsstyrelsen deltar i ett antal samarbeten om infrastruktur av vilka kan nämnas:

- Råta Linjen för mötesfri väg 56 mellan Norrköping och Gävle.
- Bergslagens intressegrupp för en utvecklad Bergslagspendel mellan Ludvika och Västerås.
- Dalabanans intressenter för en utvecklad bana mellan Mora-Borlänge-Sala-Uppsala mot Stockholm.
- Nyckelstråket för utvecklade förbindelser E18/E20.
- Mäljarbanan/Svealandsbanan/Västra stambanan mellan Stockholm och Göteborg via Örebro.
- ABCU-stråket för utveckling av Mäljarbanan mellan Stockholm och Västerås.

Hållbar samhällsplanering och boende

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 40* och 41*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,08	2,93	3,05
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,49	3,21	2,23
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	3,03	4,35	3,64
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	6 383	7 114	5 400
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	2,76	4,75	3,71
Antal ärenden, inkomna och upprättade	689	547	460
Antal beslutade ärenden	620	574	506
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	2	16
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 402, Detaljplaner (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	63		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4031, Överklagande detaljplaner (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	-		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4032, Överklagande lovärenden (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	45		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Andelen årsarbetskrafter har minskat jämfört med 2012 och 2013. Bedömningen är att resurserna för 2014 ligger i linje med behovet de närmaste åren.

Antal inkomna respektive beslutade ärenden ökade jämfört med föregående år och kan härledas till flera faktorer. Plan- och bygglagen har förändrats på flera sätt och det har lett till att Länsstyrelsen fått flera remisser under året än tidigare år. Även antalet detaljplaner har ökat. För ärenden inom verksamhet 40* hålls givna tidsramar. De fyra ärenden som inte är beslutade avser bostadsstöd. Ärendena är beslutade i Bofinc, men i Länsstyrelsens ärendehanteringssystem registreras de som ”delbeslutade”. Först efter utbetalning eller när uppföljningsmätning har inkommit får de statusen ”beslutade”.

Syftet med den länsstyrelsegemensamma och årliga brukarundersökningen är att följa upp utvalda verksamheter och få in underlag till förbättringsarbetet. Genom att undersökningen genomförs i samverkan skapas möjligheter till jämförelse mellan länsstyrelserna för att identifiera goda exempel. 2014 undersöktes 11 verksamheter i Västmanlands län varav Detaljplaner (402) var en av dem. Inom detta verksamhetsområde får Länsstyrelsen högst andel höga betyg för engagemang och att det är lätt att förstå skriftliga beslut/yttranden. Exempel på förbättringsområden är kunskap och vägledning. Det genomfördes åtta intervjuer och det sammanvägda värdet för nöjdindex var 63 (för samtliga länsstyrelser var värdet 60).

Beträffande verksamhetsområdet Överklagande lovärenden (4032) fick Länsstyrelsen högst andel höga betyg på svarstiden per e-post samt information om hur man överklagar. Exempel på förbättringsområden är att vara med lyhörd. Det genomfördes 19 intervjuer och det sammanvägda värdet för nöjdindex var 45 (för samtliga länsstyrelser var värdet 48).

Andra väsentliga prestationer och resultat

Boende och bostadsförsörjning

Länsstyrelsen har haft ett inledande möte med Sveriges Byggindustrier Västmanland för att diskutera ett samarbete i bostadsfrågor med sikte på att under 2015 arrangera en konferens med bostadsförsörjning som tema. Länsstyrelsen deltog på slutseminariet om hemlöshet som hölls 8-9 april i Västerås.

Regional analys av bostadsmarknaden

En årlig undersökning av bostadsmarknaden i form av en enkät från Boverket besvarades av kommunerna i början av året. Länsstyrelsen sköter hantering och sammanställning samt analyserar och gör bedömning på det regionala planet. Utifrån länens enkätsvar och analyser gör Boverket den nationella bedömningen.

Tillsynsvägledning

Under året har arbetet med tillsynsvägledningen fortsatt enligt tillsynsvägledningsplanen. Byggnadsnämnderna i Arboga och Kungsörs kommuner har besökts. Länsstyrelsen kommer att träffa byggnadsnämnden i Västerås i början av 2015. Syftet med mötena är att informera om Länsstyrelsens tillsynsvägledning och kommunernas tillsynsansvar. Länsstyrelsen har även påbörjat arbetet med att ta fram en ny tillsynsvägledningsplan som ska börja gälla 2015.

Länsstyrelsen i Malmö arrangerade 6-7 november tillsynsvägledningsdagar för länsstyrelsehandläggare och från Västmanland deltog två planhandläggare. På träffen diskuterades bland annat resultatet av genomförd kommunenkät om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder som ligger till grund för återrapportering av uppdrag 43.

Omvärldsbevakning

Länsstyrelsens medarbetare inom planfunktionen deltog 19-21 maj på plan- och bostadsdagarna i Kiruna. Huvudtemat för årets möte var frågan om hur man planerar för en stadsomvandling på grund av att gruvverksamheten behöver marken. En fråga som kan komma att aktualiseras i Västmanland om gruvdriften realiserar.

EU-projektet Special Basic handlar om att öka kunskapen om sambandet mellan bebyggelseutveckling och hållbar energianvändning. Projektet genomförs i form av en utbildning med sex träffar under perioden november 2014 till och med april 2015. Länsstyrelsen deltar i utbildningen.

Den 15 december 2014 träffade Länsstyrelsen i Västmanland sina plankollegor inom Länsstyrelsen i Södermanlands län. Syftet med besöket var att utbyta erfarenheter om omvandlingsprojekt av fritidshusområden längs Mälarens stränder. Relevanta frågor för besöket är riksintresset för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap 2 § Miljöbalken, Bredband, VA och strandskydd.

Bygg- och planträffar

Länsstyrelsen har bjudit in kommunernas tjänstemän och chefer till bygg- och planträffar vid flera tillfällen under året.

Ett stort antal utredningar och förändringar angående plan- och bygglagen (PBL) har gjorts under året. På byggträffarna har Länsstyrelsen informerat om pågående utredningar, remisser och lagförändringar i PBL. Vi har exempelvis diskuterat hur den minskade bygglovsplikten har påverkat kommunerna i länet. På en av byggträffarna har Länsstyrelsen informerat om årets enkäter till kommunerna, kulturmiljöfrågor samt hänsyn till befintliga träd vid byggarbeten.

En av byggträffarna hade tillgänglighetsfrågor som tema i enlighet med regleringsbrevet. Då hölls en genomgång av kraven på tillgänglighet från angöring till inredning.

Under året har två planträffar genomförts. En träff genomfördes på Länsstyrelsen där vi diskuterade jämställdhet i regional tillväxt, förändringar i plan- och bygglagstiftningen samt frågor kring RUM-katalogen. Den andra planträffen genomfördes i samband med en workshop om översvämningar i Surahammar där fokus låg på översvämningsfrågor, men även andra frågor behandlades så som kulturmiljövärden, föreningar och transport- och infrastrukturfrågor.

På såväl plan- som byggträff har kommunerna redogjort för omfattningen och utvecklingen av pågående arbete i respektive kommun.

Kontakter och samråd om kommunala planer

Länsstyrelsen har löpande yttrat sig och tagit ställning till hur kommunala detaljplaner har förhållit sig till översiktsplaneringen. Under året har Länsstyrelsen träffat kommuntjänstemän i tidig dialog inför samråd om nya detaljplaner.

Länsstyrelsen har genomfört plansamråd varje vecka med undantag för om det varit för få aktuella ärenden eller om det uppstått förhinder. Kommunerna har deltagit i samråden på eget initiativ för att lyfta aktuella planer och frågeställningar.

Under plansamråden har det genomförts återkopplingar på PBL-systemet och utfall i avgöranden av överklagade detaljplaner presenterats.

Den 12 september deltog en kollega från Länsstyrelsen i Östergötlands län på Länsstyrelsens plansamråd, via Lync (ett system för snabbkonversationer, presentationer och telefoni) för att presentera Länsstyrelsen i Östergötlands erfarenheter av ett samråd om en översiktsplan.

Överklagade detaljplaner, lov och förhandsbesked

Länsstyrelsen ska handlägga ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt. Länsstyrelsen har under året arbetat med att lämna stöd till handläggningen av överklagade bygglov och detaljplaner enligt upprättade rutiner. Länsstyrelsen har deltagit på syn där det varit nödvändigt och lämnat skriftliga yttranden inom föreskriven svarstid och i enlighet med de tidsatta målen för handläggning i regleringsbrevet.

Prövning av detaljplaner enligt 11 kap 10 § PBL

Inga detaljplaner har varit föremål för prövning enligt 11 kap 10 § PBL under året.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen deltar i en arbetsgrupp, som har i uppgift att ta fram förslag till gemensamma riktlinjer för bebyggelseplaneringen kring Mälaren med avseende på risken för översvämning. Arbetsgruppen består av representanter från respektive Länsstyrelse runt Mälaren utsedda av respektive länsledning.

Den 9 oktober 2014 hölls ett seminarium med tillhörande workshop i Surahammar med anledning av nya framtagna klimatanpassade översvämningsskarteringar för Svartån och Kolbäckån. Länets kommuner var inbjudna tillsammans med Länsstyrelsen i Dalarnas län och Smedjebackens och Ludvikas kommuner. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) deltog tillsammans med Sweco som tagit fram skarteringarna. SMHI redogjorde för riskerna vid häftiga regn. Vid seminariet deltog även företrädare för kanalbolaget Strömsholms kanal. En fältvandring i Surahammar genomfördes där deltagarna fick besöka platser som är intressanta ur översvämningssynpunkt. Deltagarna fick i grupp, utifrån en karta med de klimatanpassade skarteringarna, diskutera hur samhällsbyggnadsprojekt påverkas vid omfattande översvämningar.

Jämställdhetsintegrering av planprocessen

Länsstyrelsen arbetar enligt handlingsplanen för regional jämställdhet med jämställdhetsintegrering av fysisk planering. Målsättningen i handlingsplanen är att lyfta fram ett antal verktyg och metoder för jämställdhetsintegrering och sprida kunskap om dem till länets kommuner vilket gjordes under en planträff. Länsstyrelsen har aktivt under hela året arbetat med två pilotkommuner Hallstahammars kommun och Västerås kommun. I Hallstahammars kommun har arbete med att jämställdhetsintegrera detaljplanprocessen pågått under året. Hallstahammar sökte medel från Boverket och beviljades medel för *Jämställt medskapande*. Under året har ett pilotprojekt inletts för att involvera pojkar och flickor i samhällsplaneringen. Där medborgardialog med barnen genomförts i samband med detaljplanearbete för ett äldreboende och park i närheten av barnens förskola och skola. Hallstahammars arbete med jämställdhetsintegrering av planprocessen kommer att fortsätta under nästkommande år.

Västerås kommun arbetar med att jämställdhetsintegrera den nya grönstrukturplanen för centrala Västerås med kunskapsstöd från Länsstyrelsen. Båda kommunernas erfarenheter kommer att spridas till övriga kommuner i länet under nästkommande år.

Länsstyrelsen har under året samarbetat med Länsstyrelsen i Dalarna genom att delta på två seminarium i Falun om ”metoder för jämställdhet i samhällsplaneringen” där vi tillsammans med Västerås- och Hallstahammars kommuner presenterade vårt arbete.

Planeringsunderlag och RUM-katalogen

Det regionala underlagsmaterialet (RUM) tillhandahålls på Länsstyrelsens webbplats. Katalogen innehåller planeringsunderlag och faktaunderlag och är ett stöd till tillämpningen av 3 och 4 kap miljöbalken. Katalogen är troligtvis inte aktuell i mindre delar.

Länsstyrelsen deltar i ett omfattande nationellt arbete med att ta fram en ny och enhetlig katalog, det så kallade WKP-projektet (Webbaserad katalogtjänst för planeringsunderlag). Länsstyrelsen i Uppsala län är projektägare. Den kommande planeringskatalogen behövs för att Länsstyrelsens arbete med att tillhandahålla aktuellt planeringsunderlag ska fungera effektivt. En medarbetare från Länsstyrelsen i Västmanlands län tillhör den arbetsgrupp som inom ramen för Forum med hållbart samhällsbyggande tar fram en ny plattform för planeringsunderlag i landet. Arbetet fortsätter enligt plan och en inventering av befintliga

planeringsunderlag hos Länsstyrelsen i Västmanland påbörjades hösten 2014. Plattformen har arbetsnamnet ”planeringskatalogen”.

Den 26 november hade GIS-föreningen i Västmanland en nätverksträff med en föredragning om syftet och innehållet med den kommande plattformen. GIS-föreningen i Västmanland är en oberoende intresseförening som samverkar kring frågor om geodata och geografiska informationssystem där bland annat kommunala tjänstemän och företrädare för lantmäterimyndigheten ingår.

Handläggningstider

Länsstyrelsen har lämnat yttranden och beslut till kommunerna inom föreskrivna svarstider. Inga yttranden eller beslut har avlämnats för sent

Praktikant

Länsstyrelsen har tagit emot en praktikant från Mälardalens högskola under en femveckorsperiod. Praktikanten läser Samhällsvetenskapliga programmet där verksamhetsförlagda studier ingår. Praktikanten fick under sina praktikveckor ingå i Länsstyrelsens planfunktion och följa med i den dagliga verksamheten samt följa med på seminarier, workshops och föreläsningar. I praktikperioden ingick även ett självständigt moment där praktikanten studerade en fördjupad översiktsplan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning avseende dagvattenhantering, avfallshantering och grönstruktur och gjorde en jämförelse mot gällande detaljplaner inom den fördjupade översiktsplanen. Resultatet redovisades på ett av Länsstyrelsens plansamrådsmöten.

Översiktsplanering och nationella och regionala mål, planer och program

Länsstyrelsen har utifrån regleringsbrevets uppdrag 45 arbetat med en övergripande konkretisering av Boverkets sammanställning av nationella mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling. Konkretiseringen är en viktig förutsättning i det fortsatta arbetet med att utveckla stöd och innehåll i Länsstyrelsernas sammanfattande redogörelser och i rådgivningen till kommunernas översiktsplanering.

Länsstyrelsen har deltagit på Boverkets workshop inom regeringens uppdrag att ta fram en vägledning till plan- och bygglagens hållbarhetsbestämmelser och länsstyrelsernas uppdrag 45 i regleringsbrevet. Problematiken kring regionalisering av den mängd nationella mål som rör fysisk samhällsplanering diskuterades. Resultatet av workshopen fungerade som länsstyrelsernas svar på uppdrag 45.

Hemlöshet

Inom ramen för ”hemlöshetsuppdraget” som Socialdepartementet drev under ledning av hemlöshetsamordaren Michael Anefur skulle Länsstyrelsen stödja kommunerna i arbetet med att morverka hemlöshet.

Länsstyrelsen deltog i den nationella Hemlöshetskonferensen som anordnades i Västerås. Interna möten på Länsstyrelsen samt med några kommunala aktörer och organisationer har genomförts. Kartläggningar har genomförts av kommunernas arbete med hemlöshet och EU-migranter. Det senare resulterade i en mindre rapport.

Länsstyrelsernas hemlöshetshandläggare har haft ett gemensamt möte inför det nationella uppdragets avslut. Slutrapport om arbetet i länet har redovisats till den nationella arbetsgruppen.

Indikatorer

Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik utgiftsområde 18¹⁾

Detaljplaner	2014	2013	2012	2011	2010
Antal överprövade detaljplaner		2	2	0	0
Antal upphävda detaljplaner		2	0	0	1
Strandskyddsdispenser	2014	2013	2012	2011	2010
Antal strandskyddsdispenser som Länsstyrelsen har överprövat		2	1	2	3
Antal strandskyddsdispenser som Länsstyrelsen har upphävt		0	0	1	1

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Källa: Boverket, Naturvårdsverket

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Detaljplaner

Länsstyrelsen i Västmanland har inte överprövat eller upphävt några detaljplaner under 2014.

Strandskyddsdispenser

Länsstyrelsen i Västmanland har inte överprövat eller upphävt några strandskyddsdispenser under 2014.

Återrapportering regleringsbrev

Tabell 4.1

Bidrag för vilka Länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2014	2013	2012
Boverket: Engångsbidrag	15 794	13 663	4 948
Boverket: Periodiska bidrag totalt	0	0	363
Totalt	15 794	13 663	5 311
<i>varav</i> Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år	0	0	0

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen

Kommentarer Tabell 4.1

Sista utbetalningen av de periodiska bidragen skedde under första halvåret 2012.

Ökningen av utbetalat belopp mellan 2013 och 2014 hänför sig till investeringsstöd för äldreboende.

På grund av medelsbrist har beslut om utbetalning i två ansökningar om utbetalning av investeringsstöd om totalt 20 823 000 kronor till äldreboende inte kunnat lämnas under 2014.

Tabell 4.2

Beslut om stöd (antal första beslut)	2014	2013	2012
Reguljära stöd			
Radonbidrag egna hem	176	258	270
Tillfälliga stöd			
Investeringsstöd äldreboende, m.m.	1	1	4
Investeringsstöd till solceller	8	59	20
Övriga beslut			
Beslut om omprövning	12	24	20
Beslut om avslag/avskrivning	14	18	32
Beslut om återkallande	33	32	19
Beslut om utbetalning	194	272	216
Beslut om omprövning efter utbetalning	0	0	0

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen

Kommentarer Tabell 4.2

På grund av medelsbrist har under 2014 beslut inte kunnat lämnas för investeringsstöd till solceller om totalt 14 530 000 kronor i 75 ärenden och för investeringsstöd till äldreboende om 9 282 000 kronor i två ärenden.

Energi och klimat

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 42*			
Årsarbetskrafter män 1)	1,22	1,35	1,46
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,98	1,28	0,85
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,46	1,86	1,59
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	4 054	3 091	3 069
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,75	2,06	2,11
Antal ärenden, inkomna och upprättade	25	29	22
Antal beslutade ärenden	22	23	27
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	1
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	288	463	234

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av åiterrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Det projekt som Länsstyrelsen i Västmanland drivit under 2012-2013 om energieffektivisering av transporter har avslutats under 2014, vilket förklarar varför antalet årsarbetskrafter har minskat.

Länsstyrelsens arbete med energiomställningen är av samordnande karaktär. Länsstyrelsen koordinerar energiarbetet inom länet och driver aktiviteter för att minska vår klimatpåverkan. Arbetet är inte ärendeinriktat. Det är därför svårt att kommentera utvecklingen kring inkomna, upprättade och beslutade ärenden under 2013.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Övergripande

Länsstyrelsen har mellan 2010-2014 haft ett regeringsuppdrag att samordna arbetet med energiomställning i länet. Samordningen har fokuserat på att stödja kommuner och landsting i att använda det statliga stödet för energieffektivisering och att initiera processer som ingen annan aktör har möjlighet att driva. Mer information om Länsstyrelsens energiomställningsarbete finns i en särskild redovisning som skickats till Energimyndigheten i enlighet med de instruktioner som finns i regleringsbrevet.

I juni 2014 uppdaterade Länsstyrelsen sin klimatstrategi. Strategin ska ses som en del av det regionala utvecklingsprogrammet som beskriver hur länet arbetar för att uppnå målen inom insatsområdet ”Effektiv energianvändning” i det regionala utvecklingsprogrammet (RUP). Klimatstrategin behandlar också frågan om klimatanpassning och energiomställning.

Externt samarbete

Förbundet Agenda 21 och Länsstyrelsen har ett nära samarbete och Länsstyrelsen har under året deltagit i flertalet av förbundets aktiviteter, bland annat i ett stort folkbildningsprojekt med fokus på att spara energi i hemmet och på jobbet. Länsstyrelsen har även genom projektstöd valt att bidra till förbundets arbete med energiomställning i Västmanland.

Näringslivet

I det regionala utvecklingsprogrammet finns sex olika insatsområden, varav två har tydlig koppling till energiomställning, dels ”Effektiva kommunikationer”, dels ”Hållbar energianvändning och klimatanpassning”.

I Västmanlands län finns många framstående företag inom energibranschen, bland andra ABB, Mälarenergi och Westinghouse. I den affärsplan som finns för utvecklingen av Västmanlands näringsliv är energi ett av de utpekade styrkeområdena.

Länsstyrelsen samarbetar med ett antal banker om att utveckla och testa ett metodstöd som ska användas vid rådgivning till kunder i samband med byggprojekt. Syftet är att uppmärksamma kunderna på vikten av att identifiera risker och möjligheter med klimatanpassning och energiomställning i samband med byggande.

Infrastruktur

I den nya regionala infrastrukturplanen som antogs 2014 och som gäller fram till 2025 har energi och klimatfrågor fått en större roll, med mer fokus på cykel och kollektivtrafik än tidigare. Under 2014 har en regional cykelstrategi tagits fram i bred samverkan med länets kommuner.

Fysisk planering

Länsstyrelsen har fortsatt att granska och bedöma samtliga inkommande översiktsplaner och relevanta detaljplaner ur ett energiomställnings- och klimatanpassningsperspektiv.

Tillsyn

För närvarande pågår ett projekt tillsammans med Länsstyrelsen i Uppsala och 11 kommuner om att lyfta fram energifrågan i samband med tillsyn på tillståndspliktiga verksamheter under 2014-2015.

Lantbruket

Arbetet inom projektet Greppa Näringen är en viktig del av arbetet med energiomställning av länet.

För att ytterligare stimulera fler fastighetsägare att vilja investera i solceller pågår under 2014 förberedelsearbete för en stor konferens i januari 2015. Konferensen kommer att handla om hur fastighetsägare på ett enkelt sätt kan upphandla och installera solceller med god lönsamhet.

Indikatorer

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20¹⁾

Förnybar energi	2014	2013	2012	2011	2010
Installerad effekt i vindkraftverk (MW)		0,07	0,1	0,1	0,1
Producerad el som kommer från vindkraft (GWh)		s ²⁾	s	s	s

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

²⁾ s = sekretess

Källa: Statens energimyndighet

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Västmanlands län är det enda länet i Sverige som inte har några utpekade områden som är av riksintresse för vindbruk. Utförda vindkarteringar visar på att de bästa lägena för vindbruk i Västmanland är Mälarnära områden. I dessa områden finns de största motstående intressena i form av natur, kulturmiljöintressen och tätare bebyggelse.

Återrapportering regleringsbrev

RB 42. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och användningen av medel från anslag 1:10 *Klimatanpassning* inom utgiftsområde 20 med anledning av uppgiften att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet.

Rekommendationer för byggande runt Mälaren

Länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala och Västmanlands län har gemensamt tagit fram rekommendationer för byggande runt Mälaren. Framtagandet har skett mot bakgrund av ett tidigare omfattande arbete med att skapa orientering kring hur Mälaren ska säkras mot ett stigande världshav. Länsstyrelserna har också genom en skrivelse uppmärksammat regeringen på behovet av en större offentlig utredning i frågan. De framtagna Mälarekommendationerna har därför utformats med beaktande av ett stigande världshav och de osäkerheter som råder kring hur frågan ska hanteras på mycket lång sikt. I rekommendationerna föreslås att en försiktighetsprincip tillämpas. I samband med framtagande av Mälarekommendationer genomförde Länsstyrelsen med bidrag från Länsstyrelsen i Uppsala en översyn av samtliga länsstyrelser rekommendationer för byggande vid vatten och vilket underlag man hänvisar till avseende havsnivåhöjning. Frågan om gemensamma, nationella rekommendationer är av principiell natur och detta kan vara ett bidrag till en sådan diskussion.

Regional klimatstrategi

Under året har den regionala klimatstrategin uppdaterats inom ramen för ett regeringsuppdrag som rapporterats separat.

Uppdateringen av klimatstrategin inleddes med en inventering av kommunernas förutsättningar och önskemål inom klimatområdet. Inventeringen genomfördes via enkäter och djupintervjuer. Klimatstrategin omfattar både klimatpåverkan/energiomställning och klimatanpassning. Den är en del i genomförandet av det regionala utvecklingsprogrammet, inom ramen för insatsområde ”Effektiv energianvändning”.

Klimatanpassning är liksom energiomställning och energieffektivisering en viktig utvecklingsfråga för länet och lyfts in i Affärsplan Västmanland, i bankernas affärsrådgivning och i förslaget till Landsbygdsprogram.

Under senare delen av hösten påbörjades en mötesrunda med länets kommuner för att diskutera hur man inom respektive kommun kan arbeta strukturerat med klimatanpassning. Målsättningen från Länsstyrelsens sida är att samtliga kommuner ska ha ett ordnat klimatanpassningsarbete. Mötesrundan har även inkluderat Landstinget, Skogsstyrelsen och Trafikverket. Från Skogsstyrelsen har man bland annat efterfrågat specifika underlag som exempelvis tjälindex, rötindex och brandriskkartor.

Länsstyrelsen har genomfört en utställningsturné som passerat samtliga kommunhus i länet och samtliga kommunala huvudbibliotek, där även kvällsföreläsningar/diskussioner för allmänhet hållits.

Klimat- och sårbarhetsanalys

Den klimat- och sårbarhetsanalys som tidigare tagits fram för länet har kompletterats med kommunala faktablad för samtliga kommuner i länet, där förväntade klimatförändringar och huvuddragen i sårbarhetsanalysen redovisas på kommunal nivå. På begäran från bland annat kommunernas beredskapssamordnare har översiktliga skyfallsanalyser för samtliga kommunhuvudorter tagits fram. Utformningen av skyfallsanalysen i Västmanland har valts efter erfarenhetsutbyte med Länsstyrelsen i Södermanlands län, där motsvarande analys redan genomförts.

Både de kommunala faktabladen och de översiktliga skyfallsanalyserna har väckt stort intresse i de sammanhang de hittills presenterats, exempelvis i kommuner och för lantbrukare. Inom den senare gruppen har man efterlyst mer dialog om förhållandet land – stad avseende hanteringen av dagvatten och höga flöden i vattendrag. Detta är något som Länsstyrelsen tagit fasta på genom att med stöd av konsult genomföra möten med länets kommungrupper inom Lantbrukarnas Riksförbund. Syftet är att informera om klimatförändringarna, hur de kan påverka lantbruket och vilka åtgärder som kan vara aktuella, både för att undvika risker, men också för att ta tillvara möjligheter.

Samarbetsprojekt med länets banker

Länsstyrelsen har startat ett projekt för länets banker med målsättningen att inarbeta rutiner för att lyfta in klimataspekter i kreditärenden som rör byggande. Projektet har väckt viktiga frågor om ansvarsfördelning, samhällsstyrning och näringslivets roll. Frågor om försäkringsansvar och försäkringsbolagens roll har rests från medverkande banker (varav en även är försäkringsbolag). Länsstyrelsen har därför valt att lägga in samverkan med länets försäkringsbolag i planeringen och överenskommit med Svensk Försäkring om samverkan kring inledningsvis ett seminarium för länets försäkringsbolag om bland annat regionala georisker, förändringar av dessa och relevant underlag från Länsstyrelsen för försäkringsbolagens bedömningar.

Miljöbalkens tillståndspliktiga verksamhet ur ett klimatperspektiv

Länsstyrelsen har under året arbetat med klimatanpassning för enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheter. Arbetet har riktats mot industriföretag och det är i första hand två frågeställningar som har behandlats. Den ena frågan handlar om hur bedömningen av naturolycksrisker i anslutning till den miljöfarliga verksamheten förändras med klimatet. Den andra frågan handlar om vilka de klimatrelaterade riskerna är i leverantörsled (även långt utanför länet) samt hur dessa kan beskrivas och hanteras i exempelvis kontinuitetsplaner för strategiska insatsvaror. Tio stora industriföretag har kontaktats och gensvaret har genomgående varit positivt varför Länsstyrelsen avser fortsätta med satsningar inom detta område i form av kompetenshöjning, vägledning och metodstöd.

Översvämningskarteringar av länets större åar

Myndigheten för samhällskydd och beredskap har i samverkan med Länsstyrelsen låtit genomföra översvämningskarteringar, med klimatanpassade flöden, av Svartån och Kolbäckån. Med utgångspunkt från dessa har Länsstyrelsen genomfört fältvandringar och workshops för länets planerare, beredskapssamordnare och älvsamordningsgrupp. Ett viktigt syfte har varit att tillgängliggöra Länsstyrelsens planeringsunderlag på ett sätt som fungerar praktiskt för berörda aktörer i länet.

Biologisk mångfald i ett förändrat klimat

Inom ramen för forskningsprojektet Mistra-Swecia har en gemensam träff med Naturvårdsverket, länsstyrelser och Miljödepartementet genomförts för att diskutera hur biologisk mångfald kan säkerställas i ett förändrat klimat, ett område som visat sig svårt att arbeta med i praktiken. En särskild grupp har bildats inom länsstyrelsernas klimatsamordnarnätverk, för att diskutera hur praktiskt arbete inom biologisk mångfald kan utformas. Länsstyrelsen har inlett diskussioner med Skogsmästarskolan (SLU) om samverkan kring landskapsanalyser avseende förändringar i markanvändning. Härvidlag efterfrågas vägledning från förslagsvis Naturvårdsverket om hur arbetet med att säkerställa biologisk mångfald i ett förändrat klimat kan/bör inriktas.

Länsstyrelseinstruktion 5§

8. Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Förordning (2013:815).

Samordning av klimatanpassningsarbetet

Länsstyrelsen har under året särredovisat regeringsuppdrag inom området; Utarbetande av en regional strategi för klimatanpassning samt Kontakter avseende behov och läge rörande klimatanpassning i länets kommuner. Flera av länets aktiviteter och insatser har fokuserat på översvämningsfrågor genom karteringar, analyser och informationsinsatser. Primär målgrupp har varit länets kommuner. Ett omfattande arbete har även lagts ner på att, i samverkan med övriga Mälarlänsstyrelser, ta fram nya rekommendationer för byggande vid Mälaren, med beaktande av ett stigande världshav. Landshövdingarna vid länsstyrelserna runt Mälaren har i ett tidigare brev till regeringen påtalat behovet av en statlig utredning om hur ett stigande världshav påverkar Mälaren. Det är önskvärt med återkoppling i denna fråga. Länsstyrelsen har även vinnlagt sig om att nå ut till och söka samverkan med privata aktörer, såsom banker, industriföretag och lantbruk. För utförligare beskrivning av Länsstyrelsens insatser, se redovisning av uppdrag 42 i regleringsbrevet.

Kulturmiljö

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 43*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,29	0,48	1,46
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	7,46	8,27	7,67
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	5,14	6,20	6,29
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	10 294	11 396	11 163
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	4,45	7,60	7,66
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 253	819	816
Antal beslutade ärenden	1 188	857	916
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	13	14	22
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	204	50	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Andelen årsarbetskrafter har successivt minskat sedan 2012, medan ärendemängden ökat och verksamheten i övrigt varit oförändrad. Den lägre andelen årsarbetskrafter 2014 beror på ett glapp i tillsättning av kortvariga vakanser. Dessutom har skogsbranden i Västmanland tagit resurser i anspråk från verksamhetsområdet och de vakanser som då uppstått har endast kunnat besättas till viss del. Under 2015 påbörjas ett arbete för att hitta arbetssätt som gör verksamhetsområdet mindre känsligt.

Ökning av antalet av ärenden

Ärendemängden uppvisar en markant ökning med drygt 50 procent under år 2014 jämfört med föregående år. Hela ökningen gäller fornminnesärenden. Övrig verksamhet ligger inom den normala variationen. Ökningen av fornminnesärenden uppgår till drygt 400 stycken, från 585 år 2013 till 987 år 2014. Ökningen finns inom flera områden:

- Avverkningsanmälningar inom brandområdet: cirka 140 ärenden
- Avverkningsanmälan: cirka 170 ärenden
- Övrig arkeologi (förfrågningar, undersökningar etc.): cirka 100 ärenden

Drygt 300 ärenden rör skogsbruket, men det är endast knappt hälften som är orsakade av den stora skogsbranden. Antalet avverkningar har ökat generellt och det betyder att fler besvärliga marker med till exempel fornlämningar berörs.

Även övriga fornminnesärenden har ökat påtagligt. Detta hänger samman med flera orsaker exempelvis ökat byggande i tätorterna och avstyckningar på landsbygden, byggnation av vägar, bredbandsutbyggnad, skärpta kommunala krav på avloppsanläggningar, markförläggning av luftledningar, metallsökare med mera. En bidragande orsak är också att de senaste årens milda vintrar inneburit att grävarbeten utförs även under den kalla årstiden.

LISA-målet att 90 procent av ärendena ska vara beslutade inom angiven tid uppnås inte för något område. Handläggningstiden har ökat för ansökan om tillstånd till ingrepp i

fornlämning och anmälan om föryngringsavverkning. För kyrkliga kulturminnen är utfallet i stort sett detsamma som förra året. De resursförstärkningar som sattes in under senhösten för fornminnesärenden har ändå inneburit att betydligt fler ärenden än normalt beslutats.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Den stora skogsbranden

Under branden deltog flera medarbetare i krisorganisationens arbete. Kulturmiljöfunktionen ingick i en expertgrupp redan i brandens akuta skede. En representant deltog också i ett tidigt möte mellan räddningsledning och representanter för markägare i området.

Kulturmiljöfunktionen kontaktades av flera aktörer som Riksantikvarieämbetet och Nordstjernan AB angående Världsarvet Engelsberg. Västerås stift hörde av sig gällande kyrkorna i området. Tillsammans med Riksantikvarieämbetet tog Länsstyrelsen fram uppgifter till Restvärdesräddarna för de kulturhistoriska värden som skulle kunna komma att påverkas av branden. Det finns ett stort nationellt intresse för hur kulturmiljöaspekterna tas till vara inom brandområdet.

Ingen bebyggelse som är skyddad enligt kulturmiljölagen kom till skada i branden. Engelsbergs bruk klarade sig utan skador. Länsstyrelsen har tagit del av och granskat en skrivelse från Riksantikvarieämbetet till UNESCO rörande världsarvets ”state of conservation”.

Några kyrkor var direkt hotade av branden, medan det för andra fanns en uppenbar risk för rökskador och nedsotning. Församlingarna vidtog interiöra skyddsåtgärder bland annat genom stängning av befintliga ventilationssystem. Många värdefulla textilier och inventarier evakuerades från flera kyrkor i samråd med Länsstyrelsen och Västerås stift. Inventarierna har återförts till respektive kyrka. Efter inspektion av kyrkorna visade det sig att skyddsåtgärderna fungerat mycket bra. Det fanns inga tecken på nedsotning och endast en svag röklukt kunde kännas. Exteriört har kyrkorna också klarat sig ifrån synlig nedsotning.

En representant för kulturmiljöfunktionen deltog i ett möte om ”Brandskydd, katastrofberedskap och restvärdesräddning för kulturmiljöer”. Från Länsstyrelsen lyftes behovet av beredskapsplaner utifrån ett kulturmiljöperspektiv.

Länsstyrelsen har under september månad deltagit i markägarträffar anordnade av Skogsstyrelsen. Markägarträffarna behandlade avverkning och föryngringsåtgärder i brandområdet. Länsstyrelsen informerade om kulturmiljöhänsyn och ett informationsblad har tagits fram i samarbete med Skogsstyrelsen.

Fornlämningar i brandområdet

Efterarbetet rör för Länsstyrelsens del främst de fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar som finns inom brandområdet. Det som finns upptaget i fornminnesregistret är gruvområden, hytt- och hammarområden, dammvallar, kvarnar, bytomter, torp- och husgrunder, offerkast och kolningsanläggningar.

Vid ett möte med Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen bestämdes bland annat att hanteringen av lämningar ska ske enligt de vanliga rutinerna för avverkningsanmälningar till Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsens insatser syftar främst till att begränsa att ytterligare skador uppstår på kulturmiljövärden. För efterarbetet med fornlämningar har en plan upprättats som omfattar

informationsinsatser, hantering av avverkningar som berör fornlämningar, skadeinventering, tillsyn och nyinventering av berörda lämningar.

Fornminnen - prövning enligt 2 kap kulturmiljölagen

Fornlämningar i samhällsplaneringen

Knappt 50 arkeologiska utredningar och undersökningar beslutades under år 2014. De milda vintrarna har inneburit att schaktningsarbeten, och därmed även de arkeologiska undersökningarna, pågår även under den kalla årstiden.

De arkeologiska utredningarna har bland annat gällt tre bergtäkter i Västeråstrakten och en planerad vindkraftspark i Norberg, Målarberget.

Byggandet av väg 252 i ny sträckning mellan Hallstahammar och Surahammar har medfört några större undersökningar, varav en varit föremål för ett anbudsförfarande. De har berört två torplämningar från 1600-1800-talen och tre cirka 7000 år gamla boplatser från jägarstenåldern. Det är för övrigt första gången en större undersökning utförs av så tidiga och välbevarade stenåldersboplatser i Västmanland.

Många undersökningar utförs i samband med nybyggnation och avstyckningar. Framst gäller det bostäder i tätorter och på landsbygden, men även kontor, förskolor och gruppboenden. Några exempel på årets undersökningar:

- Inför byggande av ett gruppboende på Skillsta utanför Västerås har boplatslämningar från äldre järnålder, högmedeltid och efterreformatorisk tid undersökts.
- I centrala Arboga planerar man för bostadsbyggande i kvarteret Groggården. Förundersökningen visade att området hyst bebyggelse åtminstone från 1600-talet
- Utbyggnaden av Gäddeholm fortsätter och under året har ett gravfält från vikingatid undersökts.
- En mindre avstyckning i Tillberga resulterade i fynd av gravar och boplatslämningar från järnåldern.

En stor del av de arkeologiska uppdragen är mindre undersökningar för ledningsdragningar, avloppsanläggningar med mera. Även små undersökningar kan ge goda resultat:

- I Rallsta i Hallstahammar resulterade undersökningen i fynd av en järnåldersboplat med mycket keramik.
- Schaktning för en gödselbrunn Hallsta by gav fynd av keramik från bondestenåldern.

Bidrag till arkeologiska undersökningar

För att underlätta användningen av mindre fastigheter med fornlämningar bekostas arkeologiska undersökningar genom kulturmiljöbidraget när det gäller åtgärder som ledningsdragning, ny avloppsanläggning etc. Sammantaget är det en inte alltför kostnadskrävande insats, men för den enskilde har bidraget stor betydelse. Under året har bidrag gått till schaktning för dränering i Arboga och Västerås och tillgänglighetsanpassning med hiss på Kungsudden i Kungsör.

Egeninitierade utredningar

När ett mindre markområden ska bebyggas kan Länsstyrelsen bekosta en egeninitierad utredning när det krävs ett bättre kunskapsunderlag. Det har skett inför planerad fritidsbebyggelse på Båtfinnbo i Sala och nybyggnationer inom flera fastigheter i Västerås kommun.

Samtal med undersökare

Under året har ”uppföljningssamtal” förts med tre undersökare: SAU⁵, Arkeologgruppen och Arkeologikonsult. Samtalen är en viktig och uppskattad del i samverkan och förbättringsarbetet mellan myndighet och utförare.

Energigröda och fornlämningar på Hedensberg

På Hedensbergs ägor i Tillberga avser en markägare att plantera mycket stora arealer åkermark med energigrödorna poppel och hybridasp. De räknas som jordbruksgröda, men rotsystemen kan allvarligt skada en fornlämning. Länsstyrelsen har låtit genomföra en egeninitierad utredning för att säkerställa att förhistoriska boplatser inte berörs i områden där det finns kända gravfält. Resultatet av utredningen visade att ett stort område med förhistoriska boplatzlämningar fanns i åkern vid Tillberga kyrka.

Enligt Länsstyrelsens beslut får plantering inte ske på fornlämningen, men markägaren har överklagat. Under hösten har samråd hållits om nya planteringar på en 280 hektar stor yta som ska ske under 2015-2016.

Byggnadsminnen - prövning enligt 3 kap. kulturmiljölagen

Länsstyrelsen har arbetat med att avsluta ärenden gällande fråga väckt om byggnadsminnesförklaring. Under 2014 har totalt fem byggnadsminnesärenden avslagits: BK Piren i Västerås, Ängsbergs station, Dagarns station, Sala Bly och Strå kalkbruk i Sala. I flera av dessa ärenden har Länsstyrelsen bedömt att långsiktiga förvaltningsmässiga förutsättningar saknas.

Två av länets nya byggnadsminnen har invigts. Det första var luftbevakningstornet i Fagersta i april följt av Sala silvergruva i maj.

Två pågående ärenden som utreds för byggnadsminnesförklaring är Hästens sängars fabrik i Köping och Sättra Brunn i Sala kommun. Under 2014 har underlag tagits fram för det fortsatta arbetet med dessa kulturmiljöer: en byggnadsminnesutredning för Hästens sängar och en utvecklingsplan för Sättra Brunn, som behandlar hur området kan utvecklas till ett mer attraktivt besöksmål genom att bevara och utveckla de kulturhistoriska värdena.

När det gäller ändring av byggnadsminnen har Länsstyrelsen bland annat arbetat med åtgärder på Hedensbergs gård, Sala silvergruva och före detta Ångkraftverket i Västerås. I det sistnämnda invigdes ett nytt badhus i augusti. Diskussioner har förts med fastighetsägarna kring fortsatta förändringar inför byggande av hotell och Science Center.

Vid Sala silvergruva, länets yngsta byggnadsminne, pågår ett projekt inom Kulturarvslyftet som Länsstyrelsen medfinansierar genom kulturmiljöanslaget. Länsstyrelsen har fört en kontinuerlig dialog med gruvan kring de åtgärder som genomförs. En del åtgärder kräver tillstånd enligt skyddsbestämmelserna och ofta krävs även tillstånd för ingrepp i fornlämning.

Det omfattande upprustningsarbetet på Hedensbergs gård har fortsatt. Det innebär såväl åtgärder för byggnaderna som schaktning för förbättrad uppvärmning och avlopp.

⁵ SAU står för Societas Archaeologica Upsaliensis. Se vidare <http://www.sau.se/>.

Digitalisering

Arbete pågår med att lägga in Västmanlands byggnadsminnen och ”fråga-väckt”- ärenden i systemet Vicnatur, som kommunicerar med Lantmäteriets Fastighetsregister.

Byggnadsminnesträff

Årets byggnadsminnesträff ägde rum på slottet i mars. Temat var underhåll och restaurering av historiska trädgårdar och parker. Trädgårdsantikvarie Ulrika Rydh berättade om arbetet med att bevara och återskapa äldre trädgårdsmiljöer. Representanter från Landsbygdsenheten informerade om satsningen på trädgårdsmiljöer i länet. Länsstyrelsen har förberett en kursdag om historiska trädgårdar som kommer att hållas i början av 2015.

Kyrkliga kulturminnen - prövning enligt 4 kap kulturmiljölagen

Västerås stift kallade till samrådsmöte i januari angående inkomna ansökningar om kyrkoantikvarisk ersättning för 2015. I Västmanlands län har 40 ansökningar inkommit från församlingar och samfälligheter med en totalsumma på 56,3 miljoner kronor. Hela Västerås stift erhöll en ekonomisk ram på 46 miljoner, varav Västmanlands län tilldelades cirka 23,5 miljoner kronor. Medel har gått till flera övergripande arbeten, till exempel ett projekt om de moderna kyrkorna i stiftet. Västerås pastorat erhöll 760 000 kronor för inventering av kyrkogårdar. Västerås domkyrka fick 5 miljoner kronor för asbestsanering inför brandskyddsåtgärder.

I oktober deltog Länsstyrelsen i kyrkostyrelsens årliga möte om kyrkoantikvarisk ersättning i Uppsala. I slutet av året påbörjades handläggningen av ansökningarna inför 2016 års kyrkoantikvariska ersättning. Länsstyrelsens beslut ska vara klart i januari 2015.

Kriminalteknisk skyddsmärkning av utvändigt kopparplåt har genomförts på kyrkorna i Dingtuna, Irsta, Badelunda, Skultuna och Ängsö under juni månad. Arbeten som utförts under året är bland annat en stor fasadrenovering på Medåkers kyrka, renovering av Sura kyrkogårdsmur, åtgärder för klimatförbättring i Lillhärad och Tillberga kyrkor samt en större ombyggnad av Thomaskyrkan för bättre anpassning till kyrkans verksamhet. Diskussioner har förts med Västerås pastorat inför en större ombyggnad av Gideonbergskyrkan.

En sammanställning har gjorts av Länsstyrelsens uppföljning av stiftets kontroller av kyrkliga inventarieförteckningar för 18 kyrkor, vilket bland annat redovisar många försvunna men även återfunna inventarier.

Under årets sista kvartal har Länsstyrelsen deltagit i flera samverkansmöten, bland annat med nya förtroendevalda, om stiftsprojektet Moderna kyrkor i Västmanland och Regionala samrådsgruppen med Västerås stift och berörda län.

Tillsyn av länets kulturmiljöer

Enligt kulturmiljölagen (1988:950) har Länsstyrelsen tillsyn över kulturminnesvården i länet. Tillsynen omfattar drygt 9 000 fornlämningar och kulturhistoriska lämningar, 47 byggnadsminnen och 68 kyrkor.

Tillsynen omfattar även två kulturresevat och 26 riksintressen som skyddas enligt Miljöbalken. Länsstyrelsens bidragsgivning regleras av bidragsförordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. Årligen fördelas cirka 8-9 miljoner kronor till byggnadsvård, fornvård, arkeologiska undersökningar med mera.

Förebyggande och främjande tillsyn utförs genom information på Länsstyrelsens hemsida, rådgivning per telefon och vid kontakter i samband med ärendehandläggning. I främjande tillsyn ingår också att genom skyltning på plats informera om fornlämningar, kulturresevat och andra kulturmiljöer.

Granskande och kontrollerande tillsyn utgår från den process ett ärende följer och avstämningar görs rutinmässigt vid funktionella tidpunkter. I viss utsträckning är tillsyner händelsestyrda, till exempel när det inkommer anmälan från utomstående.

Samhällsplanering

Samhällsplanering och tvärssektoriell samverkan

Arbetet inom samhällsplanering bidrar till att kulturmiljöer bevaras och lyfts fram i nya sammanhang. Genom Länsstyrelsens vägledning i beslut och yttranden kan hänsyn tas till kulturmiljön så att konflikter undviks eller elimineras. När ett bevarande inte är möjligt bidrar Länsstyrelsen till att skadan minskas och att kulturarvet dokumenteras. I möjligaste mån arbetar Länsstyrelsen för att underlätta för fastighetsägare att bevara, använda och utveckla en kulturmiljö.

Ärendehanteringens effektiviseras genom samordning mellan olika sakområden och det innebär en tidsvinst för såväl sökanden som Länsstyrelsen. Inom Länsstyrelsen tillvaratas kulturmiljöperspektiven i så gott som alla ärenden som rör samhällsplanering och förändrad markanvändning. Tvärssektoriell samverkan är etablerad inom en rad områden:

- Kommunernas planläggning
- Kommunikation och infrastruktur
- Samråd enligt miljöbalken (ledningsdragning med mera)
- Samråd kring vattenknutna miljöer
- Förorenad mark
- Täkter
- Etablering av vindkraft
- Anläggande av våtmarker
- Omställning av jordbruksmark
- Plantering av energigrödor
- Naturresevat
- Miljömål.

Information till kommunerna

Vid två olika tillfällen har Länsstyrelsen träffat kommunernas handläggare för planfrågor respektive bygglov. Kulturmiljöfunktionen informerade om den nya kulturmiljölagen och hur det uppdragsarkeologiska systemet är uppbyggt. Bygglovhandläggarna informerades om vikten av att kontakta Länsstyrelsen vid förändringar som berör arkeologi och byggnadsminnen.

Handläggningsrutiner för kulturhistoriskt och teknikhistoriskt värdefulla broar

Skyddet för kulturhistoriskt och teknikhistoriskt värdefulla broar är bristfälligt. På initiativ av Länsstyrelsen anordnades ett samråd i mars för att bland annat diskutera konsekvenserna av nya säkerhetskrav och gemensamma rutiner för att hantera brofrågan. Deltagarna representerade olika avdelningar på Trafikverket, länsstyrelserna i Västmanland, Uppsala och Stockholms län och några konsulter.

Vindkraft

Arbete pågår med flera vindkraftsparker i Västmanland. Miljöprövningsdelegationen i Uppsala har under året remitterat ansökningar om uppförande av vindparker vid Målarberget i Norberg-Avesta och Norrberget i Sala.

Förorenad mark – Sala silvergruva

Sala kommun driver ett långsiktigt arbete med sanering av förorenad mark i Sala silvergruva. Gruvan är ett viktigt besöksmål, byggnadsminne och fornlämning. Länsstyrelsen deltar i arbetet för att valda lösningar så långt möjligt anpassas till de kulturhistoriska värdena.

Naturreservat

En ny nationalarena planeras i Strömsholm och en förstudie har tagits fram i samverkan med bland annat Länsstyrelsen. Samråd har skett med naturvården om bildande av naturreservatet Aspenstorp vid Sala silvergruva, bildande av fyra naturreservat i Möklinta, Norra Hammaren och Kuggenäs i Arboga.

Bevarande, användande och utveckling***Kulturmiljöbidraget och samfinansiering***

Vid Riksantikvarieämbetets fördelning av årets kulturmiljöbidrag erhöll Västmanland 8,3 miljoner kronor. Medlen används till att vårda, informera om och förbättra tillgängligheten till länets kulturhistoriska miljöer, främst skyddade byggnader, landskap och fornlämningar. Åtgärderna bidrar till att kulturarvet bevaras, används och utvecklas. Länsstyrelsens arbetar aktivt i bidragshandläggningen för att samordna insatserna med andra utgiftsområden i syfte att förmera bidragsmedlen och nå största möjliga effekt av åtgärderna. Aktuell samfinansiering framgår av de enskilda projekt som redovisas nedan.

Kulturmiljöbidrag till byggnadsminnen, byggnadsvård med mera

Bidragsmedlen är begränsade och en hård prioritering bland årets 95 ansökningar var nödvändig. I enlighet med bidragsförordningen prioriteras ansökningar som rör byggnadsminnen, kulturreseptatet Bråfors och bebyggelse av riksintresse för kulturmiljövården. Största delen av kulturmiljöbidraget går till olika byggnadsvårdsinsatser.

Länsstyrelsen har erhållit medel för ett extra kostnadskrävande projekt, som gäller restaureringsarbete av fasaderna på Ängsö slott. Andra genomförda åtgärder vid Ängsö slott är upprustningen av målningarna i stora salen.

Länsstyrelsen har även lämnat bidrag till:

- Utvecklingsplan för Sättra Brunn.
- Vård- och underhållsplan för byggnadsminnet Karmansbo smedja.
- Utbyte av vattenhjulet i Karmansbo smedja. Att smedjan fortfarande är körbar är ett av de värden som lyftes fram vid byggnadsminnesförklaringen.
- Restaurering av en byggnad med ett unikt och välbevarat hakspel vid Bastnäsgruvan i Skinnskatteberg. Hakspelet återinvigdes under året.
- von Hermanssons mausoleum av slaggsten vid Färna herrgård.
- Återställande av skiffertaket på stationshuset i Ängelsberg, som fått en ny ägare.
- Renovering av fönster på byggnadsminnet Thorshammars verkstad.
- Byggnadsminnet Strömsholms kanal.
- Åtgärder på kyrkstallens tak vid Fläckebo kyrka.

Länsstyrelsen har även lämnat bidrag till landskapsvårdande insatser vid byggnadsminnen, bland annat till beskärning av parklindarna vid Fullerö slott i Västerås. Arbetet samfinansieras med medel från ”Åtgärdsprogram för hotade arter” från Naturvårdsenheten.

Kulturreseptatet Bråfors bergsmansby

I kulturreseptatet har löpande skötsel av mark- och byggnader genomförts och nya hänvisningsskyltar har satts upp. Fastighetsägaren har deltagit i nätverksträff för kulturreseptatshandläggare.

Frågan om en tillgänglighetsanpassad toalett för besökare har varit aktuell under en längre tid. En upphandling av arbetet har genomförts, bygget har påbörjats och beräknas vara färdigt under våren 2015. Ägaren har blivit ålagd att ordna ett godkänt avlopp till fastigheten. Ett reningsverk, grävarbete och medverkan av arkeolog är beställt. Länsstyrelsen finansierar 40 procent av den nya anläggningen.

Bidrag till landsbygdens ekonomibyggnader

Länsstyrelsen har under många år arbetat för att bevara landsbygdens ekonomibyggnader, som är viktiga för landskapsbilden. Bidraget syftar till att underlätta brukandet för fastighetsägarna, men det kräver också deras eget engagemang ifråga om arbete och ekonomisk insats. Under 2014 har 13 byggnader åtgärdats.

Bergslagens ruinlandskap

Länsstyrelsen har liksom föregående år tilldelats medel av Riksantikvarieämbetet för den regionala satsningen ”Bergslagens ruinlandskap”. I Västmanland finns många ruiner från den omfattande tidigindustriella verksamheten. Den planerade åtgärden gällande pelarna till kolhusen vid Trummelsberg kunde inte genomföras på grund av att det endast inkom ett anbud. Samtliga åtgärder har i dialog med kommunen flyttats fram till år 2015.

Kunskapsuppbyggnad

Riksintressen i samverkan

I samarbete med Västerås kommun pågår en översyn av riksintresseområdet Västerås innerstad. Arbetet har fortsatt under året och nästa steg är att ta fram en ny riksintressebeskrivning och geografisk avgränsning i samverkan med kommunen och Riksantikvarieämbetet.

Kommunala planeringsunderlag för kulturmiljö

Länsstyrelsen driver sedan flera år tillbaka ett projekt tillsammans med Västmanlands läns museum för att stödja kommunerna i framtagandet av nya kulturmiljöprogram. Program är under framtagande för:

- Arboga, som slutredigeras under nästa år
- Norberg, där all bebyggelse inventerats och programskrivningen påbörjats
- Hallstahammar, som kommer att vara inventerat nästa år och programskrivning sker parallellt.

Modernismen i Västmanland

Sedan år 2010 arbetar Länsstyrelsen och Västmanlands läns museum med projektet ”Modernismen i Västmanland”. Syftet är att öka kunskapen om den moderna bebyggelsen hos kommuner, förvaltare och allmänhet. Kunskapsunderlag som tagits fram för respektive kommun, teman och råd- och riktlinjer för underhåll finns tillgängliga på www.modernismen.se.

Vattenanknutna kulturmiljöer

Under 2014 har Länsstyrelsen i Västmanland fortsatt arbetet med att ta fram kunskapsunderlag genom inventering och värdering av kulturmiljöer vid Köpingsån och Sagån. God kunskap om de kulturhistoriska värdena medför att kulturmiljövärden på ett konstruktivt sätt kan delta i samråd kring vattenförbättrande åtgärder och deras konsekvenser.

Kalklinbanan

I samband med rivningen av Kalklinbanan Forsby-Köping fortsätter dokumentationsarbetet som länsstyrelserna i Södermanland och Västmanland gemensamt finansierar genom bidragsmedel.

Livet på Ängsö

Länsstyrelsen har lämnat bidrag till projektet ”Livet på Ängsö”, som leds av Engsö Hembygds- och intresseförening i samarbete med Westmannastiftelsen och Studieförbundet Vuxenskolan. Projektet syftar till att samla in och dokumentera berättelser om hur livet varit på Ängsö mellan åren 1900-1970.

Tillgänglighet och information***Fornvård och tillgängliggörande av besöksmål***

Fornvården sköts i samverkan med bland annat Skogstyrelsen och vissa kommuner. Fyra platser har röjts genom Skogsstyrelsens arbetsmarknadsprojektet SAFT och Arboga kommun sköter fem objekt med visst stöd av kulturmiljöbidraget. År 2014 utfördes åtgärder på Jägaråsen i samarbete med Kungsörs kommun. Några vårdåtgärder som utförts under året:

- Röjning vid Västmanlands största röse och intilliggande gravfält vid Värpeby i Hallstahammar, Halvarsborgen och Helge Svens kapell i Arboga.
- I naturreservatet Jägaråsen i Kungsör har labyrinten röjts och ett staket satts upp som skydd.
- En trasig sten i en av skeppssättningarna på Anundshögområdet i Västerås har sammanfogats och rätats upp.
- Två lutande stenar i skeppssättningen på Årbygravfältet i Hallstahammar har rests upp.
- Skötsel av hällristningsmiljöerna Björksta bronsåldersbygd i Västerås och Häljesta i Köping. Båda är viktiga besöksobjekt för allmänhet och skolor.
- Vid gravfältet på Hornåsen har stättorna har bytts ut mot självstängande grindar för att öka tillgängligheten.

Nya skyltar har satts upp på flera platser:

- Kulturstig Berg på Ängsö, en ny vandringsled med sex nya skyltar.
- Den nya parkeringsplatsen vid gravfältet och röset i Värpeby i Hallstahammar.
- En fångstgrop i närheten av Munktorps skola i Köping.
- Rastplatsen vid fornborgen Halvarsborgen i Arboga.

Publik verksamhet

I Länsstyrelsens regi har fyra visningar genomförts i kulturreseptatet Bråfors. Visningarna har två olika teman, järntillverkningen vid hyttan eller de unika målningarna i huvudbyggnadens festsal.

På Ängsö har en ny kulturstig anlagts. Leden invigdes av landshövding Ingemar Skogö i juni och blev uppmärksammas i flera tidningar och radio. Guidningar har även hållits av Länsstyrelsen.

Tre guidningar i Björksta hällristningsbygd har genomförts för en intresserad allmänhet.

I oktober 2014 hölls en temadag för allmänheten på läns museet: ”Makt och monument under järnåldern – om de senaste årens fynd av stolprader”. Dagen, som var ett samarrangemang mellan Länsstyrelsen, Västmanlands läns museum och Badelunda hembygdsförening, lockade cirka 120 åhörare.

Kulturarvsportalen

Länsstyrelsens Kulturmiljöfunktion och Enheten för regional utveckling har lämnat bidrag till Landstinget Västmanland för framtagande av en Kulturarvsportal för Västmanland. Länsstyrelsen har en representant i styrgruppen. Under året har Länsstyrelsen deltagit i styrgruppsmöten och ett seminarium om digitalt tillgängliggörande.

Bergslagssatsningen

Länsstyrelsen har lämnat bidrag till etapp 4 av ”Bergslagssatsningen – Kultur och Turism”. Satsningen samfinansieras med enheten för regional utveckling. En representant från Länsstyrelsen deltar på styrgruppsmöten och workshops.

Sala silvergruva ska ta fram en förstudie om utveckling till ett hållbart besöksmål med koppling till gruvturism. Den finansieras av Tillväxtverket med samfinansiering från Länsstyrelsens Kulturmiljöfunktion och Enheten för regional utveckling.

Publikationer och informationsmaterial

Trädgårdsguide Bergslagen: Inom projektet ”Människors mötesplatser” har en guide till Bergslagens trädgårdar tagits fram. Guiden redovisar såväl välkända besöksmål som mindre kända. Många parker har ett förflutet som slutna anläggningar vid bergsmansmiljöer och bruksherrgårdar, men som nu är mer tillgängliga. Från Västmanlands län beskrivs Färna herrgård och Sättra brunn. Boken är framtagen i samarbete med länsstyrelserna i Dalarna, Gävleborg, Värmland, Uppsala och Örebro.

Liten lathund om uppdragsarkeologins regler: Uppdragsarkeologins regelverk är komplext. För att underlätta för andra myndigheter, kommuner och företag har Länsstyrelsen tagit fram en kortfattad informationsskrift om arkeologins regelverk.

Samverkan

Samverkan mellan länsstyrelser och med Riksantikvarieämbetet

Länsstyrelsen deltar i det övergripande samverkansarbetet i Länsstyrelsernas Kulturmiljöforum och Länsgrupp Mellan. Under senare år har samverkan med Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna ökat markant. Samverkan sker inom ramen för olika regeringsuppdrag och i olika sakfrågor.

I oktober 2014 redovisade Länsstyrelsen två uppdrag till Riksantikvarieämbetet. Uppdrag 67 gällde hur länsstyrelserna arbetar med de nya nationella målen. Riksantikvarieämbetet har arrangerat flera workshops/seminarier kring de nationella målen både inför och efter redovisningen. Uppdrag 68 rör arbetet med att främja kommunernas kulturmiljöarbete, särskilt framtagandet av kunskapsunderlag. En workshop har berört även detta område.

Deltagande i referensgrupper, möten och remisser från Riksantikvarieämbetet har även gällt:

- Den nya kulturmiljölagen.
- Deltagande i referensgrupp och remiss om vägledning till länsstyrelserna om skydd av yngre fartygslämningar, ”Kulturhistorisk värdering av fartygslämningar.
- Remiss om ”Vägledning – kulturmiljövårdens riksintressen”.
- Deltagande i referensgrupp och remiss om projektet ”Plattform för kulturhistorisk värdering och urval”.
- Workshop kring Vision Kulturmiljö.
- Workshop kring framtidsfrågor rörande kulturmiljöbidraget.
- Enkät gällande IT-stödet för hanteringen av kulturmiljöbidraget.
- Enkät om uppdragsarkeologi.
- Deltagande i referensgrupp och enkät om hanteringen av arkeologiska fynd.

Handläggarnätverk för arkeologi, byggnadsvård och kulturresevat

Inom ramen för Länsgrupp Mellan finns handläggarnätverk för arkeologi och byggnadsvård. Respektive nätverk har träffats två gånger under året för att diskutera aktuella frågor och erfarenhetsutbyte. Nätverket för kulturresevat, som är nationellt, har haft ett möte.

Kompetens och samverkan med andra län

Länsstyrelserna har ett ansvar för att arkeologiska undersökningar utförs med god kvalitet. Det ställer höga krav på handläggarnas kompetens och kompetensutveckling. Länsgrupp Mellan står, genom representanter från Södermanland och Västmanland, bakom ett pilotprojekt där en tredagars-utbildning planeras tillsammans med Stockholms Universitet, Södertörns högskola och Uppsala Universitet. En ansökan om FoU-medel har lämnats till Riksantikvarieämbetet.

Det har blivit vanligare att länen samverkar när den egna kompetensen inte räcker till. Under 2014 har Länsstyrelsen i Västmanland ”lånat” kompetens för stenåldersarkeologi från Södermanland. Västmanland fick stöd i arbetet med ett anbudsförfarande för undersökningen av en stenåldersboplats inför byggandet av väg 252 mellan Hallstahammar och Surahammar.

Kulturplan och samverkan med Landstinget

Länsstyrelsen har under året intensifierat samarbetet med Landstinget gällande kulturfrågor i allmänhet och kulturmiljöfrågor i synnerhet. För dessa frågor utgör Landstingets nyligen antagna kulturplan och Länsstyrelsens regionala utvecklingsprogram (RUP) viktiga utgångspunkter, liksom landsbygdsprogrammet som är under framtagande. En representant från Länsstyrelsen har under hösten deltagit i två möten med nätverket för kultur- och fritidschefer i länet.

Kulturarvslyftet och andra arbetsmarknadsprojekt

Länsstyrelsen stödjer genom kulturmiljöbidraget Kulturarvsprojektet som bedrivs vid byggnadsminnet Sala silvergruva. Länsstyrelsen samverkar för andra året med Skogsstyrelsen när det gäller vård och skötsel av fornvårdsobjekt. Skogsstyrelsen genomför på Arbetsförmedlingens uppdrag ett arbetsmarknadsprojekt, SAFT, som sysselsätter 80 personer i länet under 2013 till våren 2015.

Återrapportering regleringsbrev**Tabell 5.1**

Länsfakta kulturmiljö	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	9 115	9 087	9 073
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	47	47	44
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	68	68	68
Riksintresseområden för kulturmiljövården, antal	26	26	26
Riksintresseområden för kulturmiljövården, yta (ha)	35 229	35 229	35 229
Kulturresevat, antal	2	2	2
Kulturresevat, yta (ha)	473	473	473
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	100	100	100

Källa: Fornlämningar – Fornminnesinformationssystemet (FMIS) (www.fmis.raa.se), Byggnadsminnen – Länsstyrelsens förteckning över länets byggnadsminnen, Kyrkobyggnader – Länsstyrelsens förteckning över länets kyrkobyggnader, Riksintresseområden – Länsstyrelsens GIS-skikt, Riksintressen kulturmiljövård Kulturresevat – Länsstyrelsens GIS-skikt, Kulturresevat samt Andel kommuner med kulturmiljöprogram – Länsstyrelsens GIS-skikt

Kommentarer Tabell 5.1

Antalet registrerade fornlämningar redovisas enligt Riksantikvarieämbetets statistik. Ytan för det statliga kulturresevatet Bråfors bergsmansby uppgår till 80 hektar och det kommunala Gäddeholms herrgård till 393 hektar.

Tabell 5.2

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2014	2013	2012
Bidrag, vilka Länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka Länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	8 333	9 315	9 098

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, Riksantikvarieämbetets handläggarsystem KÄLLA.

Kommentarer Tabell 5.2

Länsstyrelsen har för år 2014 tilldelats mindre bidragsmedel än tidigare år. Detta beror dels på att Länsstyrelsen under år 2014 har tilldelats mindre bidragsmedel vid de fördelningar som skett under året jämfört med 2013, dels på att bemyndiganderamen som utbetalades för år 2013 var betydligt högre än vad den varit för innevarande år.

Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 45*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	9,28	2,37	1,94
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,56	1,52	1,60
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	11,83	2,75	2,44
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	71 856	5 909	4 312
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	31,05	3,94	2,96
Antal ärenden, inkomna och upprättade	140	84	97
Antal beslutade ärenden	87	79	87
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	0	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	12 853	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

En kraftig ökning av verksamhetskostnader och årsarbetskrafter har skett jämfört med tidigare år till följd av den stora skogsbrand som inträffade under sommaren. Länsstyrelsen inrättade en särskild organisation under resterande del av året. Organisationen avslutades vid årets slut, men en viss förstärkning bedöms ske även under 2015 för att hantera efterarbete.

Den större mängden ärenden 2014 beror på ärenden som uppkommit på grund av skogsbranden. Ärendebalansen är därför också sämre eftersom alla ärenden inte är klara. En del ordinarie verksamhet som inte blivit avslutad är också en förklaring av siffrorna. De ärenden som överstiger två år är till största delen projektärenden som avslutas när projekten är avslutade. Något ärende rör LSO 2 kap 4§ "Farlig verksamhet". Beslut skulle tagits efter sommaren, men skogsbranden medförde annan prioritering.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Skogsbranden - konsekvenser för verksamhetsområdet

Under sommaren 2014 drabbades Västmanland av den största skogsbranden i Sverige i modern tid. Detta har genomsyrat arbetet under nära hela andra halvåret 2014 vilket medfört att all den verksamhet som var planerad för året inte kunnat genomföras med samma ambition som först var tänkt. En positiv effekt är dock att för många av Länsstyrelsens verksamheter, men kanske framför allt området Samhällsskydd och beredskap, har erfarenheter och lärdomar dragits som kommer att ge värdefulla effekter för verksamheten under många år framöver. Framst inom områden som samverkan och ledning, samverkan med Försvarsmakten, RAKEL och Länsstyrelsens interna organisation. Förhoppningsvis kan de lärdomar som dras vara till nytta även för krishanteringssystemets uppbyggnad och utveckling som helhet samt för de aktörer som verkar inom systemet.

Länsstyrelsen har tagit initiativ till två utvärderingar av arbetet, dels en olycksförloppsutredning enligt LSO 3 kap 10 §, eftersom staten tog över det kommunala räddningstjänstansvaret, dels en utvärdering av hanteringen av händelsen ur ett krisberedskapsperspektiv. Målet är att Länsstyrelsen och kommunerna ska få ett underlag som

bidrar till implementering av lärdomar och fortsatt utveckling av krisberedskapsförmågan. Underlaget ska också komma till nytta och komma till användning för utvecklingen av hela samhällets krisberedskap.

Dessutom har uppdragits åt Uppsala Universitet och SLU, Skogsmästarskolan att följa upp hur drabbade påverkats psykosocialt och vilka erfarenheter som de haft av de stöd och krisinsatser som har genomförts samt om deras nuvarande psykiska hälsoläge.

Samtliga utvärderingar och uppföljningar kommer vara klara under 2015.

Länsstyrelsens interna krishanteringsorganisation

Länsstyrelsens geografiska områdesansvar kan inte genomföras utan en väl fungerande krishanteringsorganisation framförallt inom områdena ledning, information och analys, vilket blev tydligt under branden.

En ny modell för Länsstyrelsens interna krishanteringsorganisation har tagits fram under första halvåret. Basen för organisationen är Länsstyrelsens tjänstemän i beredskap som får ett utvidgat ansvar vid en kris gentemot tidigare. Beroende på krisens art förstärks krishanteringsorganisationen med personal från Länsstyrelsens ordinarie organisation i fyra funktioner. Om krisen eskalerar kan mer personal från Länsstyrelsens ordinarie organisation behöva tas i anspråk. Modellen för krishantering bygger på flexibilitet och anpassningsbarhet utifrån händelsens art. Den nya modellen användes som grund i hanteringen av branden.

Även beredskapsplanen för Westinghouse ska revideras, detta ligger inom ramen för Övning Omfall. Målet var att samtliga planer skulle revideras och färdigställas under 2014. På grund av det arbete som branden genererat har detta inte skett. Detta ger vid handen att de erfarenheter som branden gett kommer att införlivas i kommande planverk innan de antas. En grov utbildningsplan för organisationen finns och ska följas upp kontinuerligt.

I den nya konferensavdelningen i Länsstyrelsens lokaler har mallar för stabsorientering, lägesbild lagts upp i den tekniska utrustningen. Förfining av verktygen återstår samt utbildning för krisorganisationen i hur tekniken i konferensavdelningen, tillika ledningsplats, ska användas vid kris. Detta har till stor del skett genom hanteringen av branden.

Under året har tre nya TiB:ar⁶ genomgått grundläggande utbildning och några har även deltagit i kursen ”kvalificerat beslutsfattande under stress”. Fyra interna TiB-möten har genomförts.

TiB har inte behövt agera aktivt vid någon händelse under första halvåret 2014, men några händelser har inneburit att TiB följt händelseutvecklingen. Under andra halvåret var skogsbranden den stora händelsen som inneburit en stor insats från både TiB och intern krishanteringsorganisation, där TiB inledningsvis hade en stor och betydelsefull roll avseende uppstart av intern organisation och i kontakterna med berörda räddningstjänster och kommuner. Under hela det akuta brandförloppet hade TiB en väldigt aktiv roll och höll bland annat i U-Sam⁷-mötena som ägde rum en eller flera gånger per dag under perioden 4-17 augusti.

⁶ TiB står för tjänsteman i beredskap.

⁷ U-Sam står för Samverkan i Västmanland.

Det nya SOS-avtalet har följts upp via ett telefonmöte mellan SOS och Länsstyrelsen. Larmövningar med U-Sam har genomförts.

Effekten av den verksamhet som bedrivits gällande den interna krishanteringsorganisationen faller mycket tillbaka på de erfarenheter och lärdomar som arbetet med branden gett och kommer att ge. Organisationen har prövats i skarpt läge vilket ger unika möjligheter att utveckla både krishanteringsorganisation och utveckla den egna personalens kompetens och förmåga. Länsstyrelsens Västmanlands krishanteringsförmåga har därmed stärkts.

U-Sam- regional samverkan och ledning

Länsstyrelsen utövar det geografiska områdesansvaret i bred samverkan med länets ansvariga aktörer inom ramen för U-Sam. Det långsiktiga målet är att ha säkerställt kvalificerad ledning och samverkan samt ett flexibelt agerande vid stora olyckor och kriser.

U-Sam var i många delar en betydelsefull funktion för samverkan och samordning under hanteringen av branden. Det akuta skedet av branden visade dock att U-Sam behöver fortsätta utvecklas. Den praktiska tillämpningen satte fingret på viktiga delar som fortfarande till viss del saknas för att samverkan mellan olika aktörer ska kunna ske så effektivt som möjligt.

U-Sam-möten har under första halvåret avhandlat bl.a. larmlistor och inlarmning via SOS och de problem med de avtal som tecknats med anledning av detta. Andra viktiga diskussioner som förts är hur vi kan utveckla U-Sam inom länet till att bli ännu bättre i att samverka före, under och efter komplexa händelser, kopplat till ”projekt regional samverkan och ledning” och ”LOS-projektet”.

Under höstens U-sam-möten, har majoriteten av tiden ägnats åt diskussioner om skogsbranden och dess efterverkningar.

U-Sam genomför även månadsvisa omvärldskonferenser med U-Sams aktörer där syftet är att skapa en samlad lägesbild och underlag för beslut för samverkande aktörer samt vid behov kunna bidra till samordnad kommunikation och information.

Utöver de planerade och ordinarie möten som beskrivits tidigare har U-Sam även varit aktivt under branden. Det genomfördes dagliga möten under perioden 4-17 augusti. Under de första dagarna genomfördes upp till tre möten per dag. U-sam kommer också att vara en fortsatt viktig funktion i implementeringen av de erfarenheter och lärdomar som branden gett.

Det fortsatta utvecklingsarbetet med U-Sam pågår enligt plan. Länsstyrelsen deltar i det av MSB finansierade projektet ”regional samverkan och ledning” som genomförs tillsammans med Värmlands län. Projektet har under året haft sitt tredje och fjärde möte (av sex). Vid den tredje träffen i mars diskuterades gemensam lägesbild samt ett scenario. Den fjärde träffen ägnades åt ”samverkan i praktiken” där räddningschefen i Kiruna, Thomas Winnberg, föreläste om Herculesolyckan 2012. En del tid har lagts på att diskutera utvecklingen av U-Sam. En arbetsgrupp har bildats för detta ändamål och har träffats två gånger. Den femte och sjätte träffen har skjutits upp till januari respektive mars 2015 med anledning av skogsbranden.

Krisinformatörsnätverket har träffats under ordinarie former två gånger under andra kvartalet samt en gång under det tredje kvartalet. Syftet med mötena var att ta fram en gemensam och allmän checklista för att kunna stötta varandra i länet vid behov av krisinformatörsinsatser. I samband med branden så har krisinformatörsnätverket aktiverats och varit delaktiga i arbetet.

Efter branden har nätverket haft både telefonmöten och fysiska möten där fokus varit erfarenhetsåterföring och efterarbete. Två WIS-utbildningar genomfördes i maj med totalt cirka 25 deltagare.

Effekten av den verksamhet som bedrivits i U-Sam och krisinformatörsnätverket under 2014 är att funktionen utvecklats av såväl det MSB finansierade projektet ”regional samverkan och ledning” som av den skarpa händelse som branden utgjort. Båda dessa har ställt frågor om hur U-Sam ska användas på sin spets, vilket ger effekten att det finns ett konkret underlag att arbeta vidare utifrån för att fortsätta utveckla U-Sam. Länsstyrelsen bedömer att förutsättningarna för samverkan före, under och efter en kris har ökat i länet. Kunskapen om behovet av samverkan har ökat, förståelsen för den komplexitet, men också nödvändighet som samverkan utgör har ökat. Som en följd därav har också färdigheterna i att verka i samverkan med andra aktörer ökat.

Tema social oro

Under hösten genomfördes en tvådagars konferens i syfte att starta upp arbetet med social oro. Deltagarna kom från offentlig förvaltning, näringslivet, trossamfund och ideella organisationer. Totalt deltog cirka 170 personer på konferensen. Det finns ett stort intresse av frågan hos samverkande aktörer. Länsstyrelsen uppfattar även att intresset för det fortsatta arbetet är stort.

Länsstyrelsen har också genomfört en konferensdag i samverkan med MSB och Polismyndigheten där social oro var huvudtemat. Genom dessa två aktiviteter har framtida nätverk identifierats.

En inventering av ”läget i länet” i alla länets kommuner är genomförd. Den så kallade Västra Götalandsmodellen har använts, som är en matris bestående av ett 60-tal indikatorer där statistik om kommuninvånarnas hälsa, valdeltagande, brottsstatistik med mera samlas. Syftet med att sammanställa uppgifterna är att försöka identifiera riskområden där social oro kan uppstå.

I arbetet kring att identifiera och uppmärksamma social oro som en risk pågår även arbete med att ta fram en gemensam handlingsplan för länet samt övning. Detta arbete sköts fram med anledning av arbetet med skogsbranden i Västmanland. Arbetet kommer att fortsätta under 2015.

ÖSAM (Övergripande samverkan i Mellansverige)

Länsstyrelsen har under flera år deltagit i det länsstyrelseövergripande samarbetet ÖSAM, som består av länsstyrelserna i Stockholm, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands, Värmlands, Örebro och Västmanlands län.

Syftet med ÖSAM är att dela erfarenheter och samverka kring gemensamma frågor. Ordförandeskapet roterar och under 2014 var Länsstyrelsen i Östergötland ordförande. Länsstyrelsen har deltagit i de aktiviteter som genomförts inom ramen ÖSAM. Det finns en ledningsgrupp, bestående av försvars/beredskapsdirektörerna samt två arbetsgrupper, en för frågor om risk- och sårbarhetsanalyser och en för frågor med koppling till lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Både arbetsgrupperna och ledningsgruppen har möten varje månad (främst via Lync) där aktuella frågor stäms av. Via ÖSAM har även tyngre remisser från bland annat MSB behandlats gemensamt. Samverkan sker genom att ett län gör en gemensam struktur för

remissvar, som respektive län sedan kan använda och utveckla utifrån de egna synpunkterna. Så har skett bland annat för att svara på MSB:s remisser om skydd av samhällsviktig verksamhet, nationell strategi för oljeskadeskydd, civilt försvar och samt ledning och samverkan.

Mötena i ÖSAM bidrar till ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan handläggarna inom respektive sakområde. Effekten av samarbetet i stort är att länen tillsammans kan utgöra en påtryckningspart gentemot centrala myndigheter i aktuella frågor. Samarbetet ger även möjlighet för centrala myndigheter att kunna presentera nyheter för länsstyrelserna i Mellansverige vid ett och samma tillfälle. ÖSAM som konstellation spelade ingen större roll under skogsbranden, men däremot är nätverket mellan medarbetare inom samhällsskydd och beredskap en viktig faktor för att stabsarbetet i Ramnäs under det mest akuta skedet skulle kunna bedrivas och bemannas med hög kompetens då merparten av länsstyrelserna i ÖSAM bidrog med personal till Länsstyrelsens stab i Västerås och sedan även till staben i Ramnäs.

Samverkan med Försvarsmakten

Länsstyrelsen genomför ett projekt inom civil-militär samverkan tillsammans med Gotland, Östergötland, Södermanland, Uppsala och Stockholm. I arbetet deltar även Militärregion Mitt (MR M).

När projektet är slutfört ska en sådan kunskapsnivå och förståelse vara nådd hos regionala och lokala aktörer att förutsättningar finns för att genomföra totalförsvarsplanering utifrån de krav och inriktningar som kommer från central nivå. Civila och militära aktörer ska efter projektet ha en större kunskap om varandras verksamheter och möjligheter att hantera särskilda händelser.

En projektplan är upprättad och det har skett två träffar med projektgruppen under hösten. Länsstyrelsen har dessutom deltagit i de nationella träffar kring civil-militär samverkan som MSB genomfört inom ramen för sitt regeringsuppdrag och utifrån att MSB vill samordna de projekt som Länsstyrelserna sökt.

Länsstyrelsen har även lämnat svar på uppdrag 66 i regleringsbrevet (till MSB) under hösten. Uppdraget innebär i stort att länsstyrelserna som geografiskt områdesansvarig myndighet ska redovisa erfarenheter av regional samverkan med Försvarsmakten.

Länsstyrelsen har under året deltagit i ledningsträningsövningen Geltic Bear samt övning Dagny.

Effekten av samverkan med Försvarsmakten är att det redan nu finns en större kunskap om varandras verksamhet och möjligheter att hantera särskilda händelser, tack vare det nära samarbetet som skedde under branden. Detta kommer att ge viktiga ingångsvärden inför det arbete som kommer att genomföras under 2015 och bidrar till att arbetet vilar på faktiska erfarenheter, vilket också ger det större tyngd.

Oljeskydd

Mälaren är en viktig transportled med två av Sveriges största insjöhamnar. Den är dricksvattentäkt för en stor del av både Mälardalens och länets befolkning. Mälaren har med sina höga naturvärden också stor betydelse för friluftslivet. Under året har Länsstyrelsen vidareutvecklat arbetet avseende oljeutsläpp i Mälaren. Arbetet sker i samverkan med angränsande län och med de kommuner som har Mälarkust. Som en del i arbetet har arbetet påbörjats med att uppdatera den digitala miljöatlasen för Mälaren. Under 2015 kommer det,

utifrån miljöatlasen att ske en prioriteringsordning av områden som förberedelse för att bättre kunna hantera av en eventuell olycka.

En mindre larmövning har genomförts. En kunskapsdag för handläggare med miljöinriktning på kommuner och Länsstyrelser har genomförts. Arbetet kommer fortsätta under 2015 för att utveckla en gemensam syn och struktur mellan länen, de berörda kommunerna och samtliga ingående aktörer på hur en eventuell olycka på Mälaren ska hanteras avseende ansvar, samband, ledning, larmning och samverkan. Via arbetet har förståelse och intresset för oljeskyddsfrågor ökat.

Skogsbrandflyg

Länsstyrelsen hade under året avtal om Skogsbrandbevakning med flyg med Västerås Flygklubb. Ett antal skogsbränder upptäcktes under den varma sommaren tack vare flyget.

Återrapportering regleringsbrev

RB 64. Länsstyrelsernas tillsyn av kommunerna inom området skydd mot olyckor syftar till att främja och bedöma kommunernas förmåga att leva upp till nationella mål, verksamhetsmål och särskilda skyldigheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Länsstyrelserna ska redovisa en sammanfattande bedömning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Kommunernas eget arbete enligt lagen om skydd mot olyckor

En tillsyn av Västra Mälardalens kommunalförbund har genomförts. Temat för tillsynen var preciserade skyldigheter enligt LSO⁸, tillsyn över kommunens resultat (det vill säga att bedöma kommunens förmåga att leva upp till nationella mål och verksamhetsmål enligt LSO) samt att det vid mötet fördes en dialog om kommande handlingsprogram.

Olycksförloppsutredningen av skogsbranden visade att berörda räddningstjänster (och även länet i stort) kan förbättra sin förmåga att leda och samverka vid större händelser.

Bland annat har utredarna (Nerikes brandkår) följande åtgärdsförslag:

- I föreskedet krävs planering, utbildning och övning av alla aktörer i samhället som kan komma att samverka under en insats.
- Ledningsorganisationen vid större händelser i länet måste tydliggöras, övas och utbildas.
- Regionala lednings- och stabsresurser samt expertkompetens kan förstärka den egna ledningsorganisationen, till exempel experter från Jordbruksverket vid epizooti.

Förutom dessa finns ett femtiotal åtgärdsförslag som berör alla olika nivåer i samhället, från nationellt, till regional och lokal nivå. (utredningen finns att läsa och hämta på berörda kommuners/ förbunds hemsidor, bland annat via www.mbrf.se eller www.sala.se)

De generella slutsatserna av skogsbranden är att det är svårt för en eller flera små räddningstjänstorganisationer att hantera en brand av den omfattning som nu uppstod och att detta är inte unikt för Västmanland.

Utifrån den årsredovisning som kommunerna lämnade för verksamhetsåret 2013 finns inga negativa avvikelser som sticker ut. Enkätsvaren följdes upp separat och kompletterande frågor ställdes om svaren i enkäten innehöll några oklarheter.

⁸ Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Länsstyrelsens övergripande bedömning är att länets kommuner och räddningstjänstförbund i stort bedriver en verksamhet i enlighet med lagen om skydd mot olyckor, men en mer kvalificerad bedömning går inte att göra på grund av att efterarbetet med branden tagit all tid i anspråk.

RB 65. Inom ramen för det geografiska områdesansvaret ska länsstyrelserna följa upp de lokala risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner som sammanställs enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I uppföljningen ska länsstyrelserna beskriva hur eventuella brister och åtgärdsbehov, som identifierats inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyserna samt vid hanteringen av extraordinära händelser, omhändertagits. Det ska även framgå hur frågor rörande förmågan att ta emot internationellt stöd vid kriser och allvarliga händelser i fredstid har beaktats inom länen. Uppföljningen ska även inriktas så att den kan samordnas med uppföljningen av kommunernas användning av utbetalade medel enligt avtal mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om kommunernas uppgifter i samhällets krisberedskap.

Länsstyrelsens uppföljning

Uppföljning av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser har genomförts. Även uppföljning av kommunernas utbetalda medel enligt avtalet mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting har genomförts.

De planerade kommunbesöken har dock inte kunnat genomföras som planerat, till följd av skogsbranden.

Länets förmåga att ta emot internationellt stöd prövades skarpt under skogsbranden då länet tog emot flygstöd från Frankrike, Italien och Norge. Länsstyrelsen arbetar under 2014-2015 med ett projekt kring förstärkningsresurser. Som en del i det projektet ingår även ett arbete med att identifiera lämpliga mottagningsplatser för såväl nationellt som internationellt stöd. De brister och åtgärdsbehov som identifierats vid årets revidering av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser kommer att sammanställas under 2015.

Radiokommunikationssystemet Rakel

Uppdrag 86

Länsstyrelserna ska kunna använda och samverka med det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel.

Länsstyrelsen har erhållit projektmedel från MSB för att utveckla RAKEL-användningen i länet, bland annat ska en strategi och riktlinjer tas fram. Det finns sedan några år tillbaka en grupp som träffas kring RAKEL-frågor och under 2014 har den utvidgats med två kommunrepresentanter. Denna grupp har haft två möten under första halvåret. Arbetet avstannade sedan under andra halvåret till förmån för efterarbetet med branden, men ska återupptas 2015. Branden har inneburit att en rad problem och brister uppmärksammats gällande kommunikation i RAKEL och dessa kommer tas omhand framöver. Även utvärderingar kommer att visa på åtgärder som behöver göras.

Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 5*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	23,39	23,82	21,83
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	22,70	21,50	25,99
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	30,56	32,11	32,96
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	65 569	65 085	64 670
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	28,34	43,41	44,39
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 479	1 388	1 520
Antal beslutade ärenden	1 417	1 325	1 592
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	76	46	44
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	9 418	18 444	19 983
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 5051, Överklagande kommunens beslut enligt Miljöbalken (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	47		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 5118, Rovdjursförvaltning (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	51		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 525, Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	66		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 535, Tillsyn av vattenverksamhet (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	-		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 562, Prövning av avfall och producentansvar (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	79		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Verksamhetskostnader

Kostnaderna ligger på samma nivå som tidigare år för verksamheten, men andelen av de totala verksamhetskostnaderna har sjunkit rejält till följd av de ökade kostnaderna i samband med den stora skogsbranden i Västmanland.

Utvecklingsarbete för en effektivare och mer korrekt prövning inom naturvårdsområdet

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet att strategiskt utveckla prövning av ärenden inom naturvården. Prövningsrutiner och beslutsmallar har setts över, alternativt tagits fram för ärenden avseende skyddade områden. På grund av personalförändringar har handläggningstiderna för prövning och tillsyn av ärenden inom naturvårdsområdet ökat. Länsstyrelsens prövning av ärenden inom naturvårdsområdet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande vattendrag*, *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap*, *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Antal inkomna och beslutade ärenden bedöms, liksom tidigare år, vara i balans. Ärenden som är äldre än två år har ökat markant jämfört med 2012 och 2013. Till viss del beror långa handläggningstider i komplexiteten i vissa ärenden, exempelvis utredningar av förorenade områden. Även ärenden som avser LOVA- och LONA-projekt har långa handläggningstider eftersom dessa projekt kan löpa över flera år. Vår möjlighet att hantera och besluta i öppna ärenden minskade kraftigt under den period då vi arbetade med storbranden.

Brukarundersökningen 2014

Syftet med den länsstyrelsegemensamma och årliga brukarundersökningen är att följa upp utvalda verksamheter och få in underlag till förbättringsarbetet. Genom att undersökningen genomförs i samverkan skapas möjligheter till jämförelse mellan länsstyrelserna för att identifiera goda exempel. Under 2014 undersöktes elva verksamheter i Västmanlands län och verksamhetsområdet Överklagande av kommunens beslut enligt miljöbalken (5051) var en av dessa. Inom detta verksamhetsområde får Länsstyrelsen högst andel höga betyg på området engagemang. Exempel på förbättringsområden är information på webbplatsen. Det genomfördes 37 intervjuer och det sammanvägda värdet för nöjdindex var 47 (för samtliga länsstyrelser var värdet 47).

Inom verksamhetsområdet Rovdjursförvaltning (5118) erhöll Länsstyrelsen högst andel höga betyg på området bemötande. Exempel på förbättringsområden är handläggningstiden. Det genomfördes 32 intervjuer och det sammanvägda värdet för nöjdindex var 51 (för samtliga länsstyrelser var värdet 52).

Målgruppen för verksamhetsområdet Samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken (525) var de som fått beslut från Länsstyrelsen gällande anmälningar om åtgärder som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön. Nöjdindex uppgick till 66, vilket var högre än genomsnittet för samtliga länsstyrelser som uppnådde ett värde på 65. Verksamheten fick höga betyg på bland annat områden så som bemötande, engagemang och hög kompetens. Förbättringsområden är till exempel om det är lätt att hitta information på den externa webbplatsen, om det är lätt att nå rätt person samt beträffande svarstiden via e-post.

Inom verksamhetsområdet Prövning av avfall och producentansvar (562) får Länsstyrelsen högst andel höga betyg på områden för bemötande och engagemang. Exempel på förbättringsområden är exempelvis om det är lätt att förstå skriftliga beslut eller yttranden. Det genomfördes 41 intervjuer och det sammanvägda värdet för nöjdindex var 79 (För samtliga länsstyrelser var värdet 79).

Bidragsutbetalningar

Mellan år 2013 och 2014 har bidragsutbetalningarna minskat väsentligt. Länsstyrelsen betalar ut stora bidragssummor avseende utredningar och åtgärder av förorenade områden. Bidragsmedlen är möjliga att betala ut under flera år. Ibland försenas projekten, vilket medför att bidragsutbetalningar utförs först nästföljande år. Detta förhållande råder för vissa bidragsutbetalningar för 2014, de betalas ut först 2015.

Bidragsutbetalning, lokala vattenvårdsprojekt (LOVA)

Länsstyrelsen administrerar LOVA-bidraget och får årligen 2,1 miljoner kronor som ska gå till projekt som genomförs för att minska belastning av näringsämnen på vattenmiljöer.

Under 2014 har Länsstyrelsen fått in totalt 15 nya projektansökningar som omfattar totalt 6,1 miljoner kronor i stöd. Länsstyrelsen har beviljat totalt 1,6 miljoner kronor i stöd till sju av projekten för sitt genomförande. Åtgärderna omfattar strukturkalkning av åkermark,

anläggande av små våtmarker, planeringsunderlag för anläggande av fosfordamm samt framtagande av åtgärdsunderlag för genomförande av kostnadseffektiva åtgärder.

LOVA bidrar till uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande vattendrag*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Bidragutbetalning, lokala naturvårdsprojekt (LONA)

Länsstyrelsen administrerar även de lokala naturvårdsprojekten. Under 2014 har Länsstyrelsen fått in 15 ansökningar till LONA-projekt med en total kostnad på 5 101 000 kronor varav 2 549 700 kronor i önskat bidrag. Under 2014 har 1 374 700 kronor fördelats på elva nya projekt varav 624 250 kronor utbetalats under 2014.

Bidragutbetalningar har tidigarelagts för tre pågående projekt med sammanlagt 264 500 kr. Detta innebär att det i Västmanlands län under 2014 bedrivits totalt 37 projekt. Exempel på projekt som har beviljats bidrag under 2014 är:

- Prioriterade åtgärder i översiktsplan.
- Flodpärlmusselbänkar i Hedströmmen.
- En struktur för samhällets miljö kvalitetsmål.
- Folkbildning och folkhälsan.
- Åtgärdsprogram friluftspen.
- Sjögullsbekämpning.

LONA bidrar till uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande vattendrag*, *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap*, *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Restaurering i värdefulla vattenmiljöer

Länsstyrelsen har beviljats totalt sex miljoner kronor från Havs- och vattenmyndigheten i extra medel för restaurering i värdefulla vattenmiljöer. Under åren 2006–2009 fanns särskilda statliga bidrag för restaurering av värdefulla vattenmiljöer som fördelades av Naturvårdsverket efter ansökningar från länsstyrelserna. Under dessa år gjordes många fiskvägsutredningar för dammar i de nedersta delarna av större åar som mynnar ut i Mälaren. Länsstyrelsen har därefter verkat för att utredningarna ska bli verklighet. Det är därför glädjande att en fiskväg byggdes 2012 vid den nedersta kraftverksdammen i Hedströmmen. Under 2013 byggdes ytterligare en fiskväg vid nedersta dammen i Arboga.

Det är ofta tidskrävande processer att enas kring utformningen av en fiskväg eftersom många intressen ska samsas. Det är särskilt komplicerat i städer. Fiskvägar är för det mesta en dyr åtgärd och det kan bli problematiskt att lösa finansieringen.

Sedan 2011 har Havs- och vattenmyndigheten (HaV) ansvarat för fördelningen av resurser för arbetet med restaurering av värdefulla vattenmiljöer. Den budget som HaV fördelar enligt nyckeltal till länsstyrelserna ska täcka alla personella resurser som jobbar med vattenförvaltningen, däribland Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns personal. Därutöver fördelas pengar till bland annat kalkningsverksamheten, LOVA, åtgärdsprogram för hotade arter i vatten och fiskevårdsmedel. Under 2014 avsattes 700 000 kronor till fisketillsyn samt åtgärder och undersökningar vars syfte är att gynna hotade arter och utveckla ett bra fiske i länet. Dessa pengar är samlade i ett gemensamt projektkonto och har bland annat finansierat följande aktiviteter:

- Kartläggning av göslekplatser i Mälaren.
- Genetiska studier som utförs på öringen i Hedströmmen.
- Utsättningar av öringyngel av lokal stam för att gynna flodpärlmusslan.
- Uppföljning av fiskvägar i Arbogaån och Hedströmmen genom insamling av asprom.
- Fiskvägsutredning vid Västerkvarn kraftstation i Kolbäcksån.
- Biotopvårdsplan i Hedströmmen inom Malingsbo–Kloten.
- Utrivning av en damm i Skälsjöbäcken.

Därutöver pågår även bland annat arbetet med att trygga och utveckla länets flodkraftbestånd. Länsstyrelsen tar dessutom ett stort ansvar när det gäller uppföljning av många åtgärder genom att, ofta med egen personal, genomföra elfiske i vattendrag. Syftet är att se om åtgärderna får önskad effekt och resultaten sammanställs i årliga rapporter.

Vintern 2013 utlyste HaV särskilda sökbara medel till åtgärdsinriktade projekt. Länsstyrelsen i Västmanlands län sökte och beviljades medel till två projekt i stor konkurrens med andra länsstyrelser. Hela 60 ansökningar kom in men endast 17 beviljades medel och de två projekt som Länsstyrelsen fick medel till är:

- Fria vandringsvägar i Hedströmmen (2,5 miljoner kronor).
- Ombyggnation av två dammar i Forsån (3,5 miljoner kronor).

Båda projekten pågår under flera år och ska inte slutredovisas förrän i januari 2018. Inom projektet ”Fria vandringsvägar i Hedströmmen” pågår utredningar, provningar och åtgärder vid ett flertal dammar som är prioriterade för att de har störst negativ effekt på naturvärdena i Hedströmmen. På så sätt ska åtgärderna göra störst miljönytta. Mälarenergi vattenkraft AB samverkar i projektet både finansieringsmässigt och genom att konsulter anlitas av dem för de utredningar och åtgärder som görs på deras anläggningar. I år har man bytt intagsgaller vid Kallstena kraftstation (denna ligger nederst i Hedströmmen och har redan en fiskväg). Den nya gallergrinden har smalare mellanrum mellan spjälorna för att förhindra fiskarna från att slinka in till turbinen. Den är också försedd med flyktöppningar, som ska leda de fiskar rätt som eventuellt fastnar på gallret. I det sistnämnda projektet beviljades tyvärr bara medel till en av dammarna, den som ligger i naturreservatet Forsån, och där ska en fiskväg byggas.

Life+ MIA (Mälaren Inner Archipelago) avslutas

Den 31 december 2014 avslutades MIA-projektet som pågått sedan 2009 som handlar om att restaurera och förbättra miljöerna i Mälarens inre skärgård. Projektet har haft en total budget på drygt åtta miljoner euro och drivits tillsammans med Länsstyrelsen i Uppsala län och Länsstyrelsen i Södermanlands län samt med Sveaskog och Upplandsstiftelsen. De avslutande momenten har bestått av ett slutseminarium som hölls mellan den 1–3 oktober i Västerås och en så kallad lekmannarapport har tagits fram. En slutrapport ska vara klar i slutet av februari 2015. Projektet har varit mycket lyckat och över 2000 hektar skog- och gräsmark har restaurerats under projektet.

Ansökan för projektet Life Taiga beviljad

Den 30 april kom beskedet från Bryssel att Kommissionen beviljat ansökan om Taiga-projektet, som är ett nationellt projekt kring naturvårdsbränning. Den totala budgeten är på drygt elva miljoner euro och sammanlagt 14 länsstyrelser kommer att delta i projektet, med Länsstyrelsen i Västmanlands län som huvudman.

Arbetet med brandområdet

Den stora skogsbranden i länet innebar en hel del arbete inom natur- och miljöområdet. Under den akuta fasen bestod arbetet i att stötta krisorganisationen med lokalkännedom, vattendjupskartor, GIS-arbete och svara på frågor avseende brandens påverkan på djur och natur. Höstens efterarbete har påverkat Länsstyrelsens arbete inom följande områden:

- Information till allmänheten.
- Arbete med formellt skydd av en stor del av den brandskadade skogen.
- Förvaltning och skötsel av de tre befintliga naturreservaten som ligger inom brandområdet.
- Samråd inför vägreparationer.
- Samverkan och beslut avseende jaktfrågor i området.
- Forskningssamordning.
- Vattenprovtagning.
- GIS och kartarbete.
- Dokumentation avseende vattenverksamhet.

Nya informationsskyltar till Ängsö

En stor informationsinsats har avslutats och därmed har ett av länets största och mest besökta naturreservat fått nya informationsskyltar. Dessa lyfter fram den fantastiska natur- och kulturmiljön för besökaren och i samband med att allt blev klart så avslutades det med en invigning av en kulturstig av landshövdingen.

Revidering av program för regional miljöövervakning

Revideringen av det regionala miljöövervakningsprogrammet, som påbörjades 2013, har slutförts under 2014. Externt har Länsstyrelsen informerat om pågående revideringsarbete vid möten i samverkansgrupper, exempelvis med kommunekologer, Luftvårdsförbundet och Skogsstyrelsen. Ett stort antal externa aktörer såsom myndigheter, kommuner, vattenvårdsförbund och ideella föreningar har också (via Länsstyrelsens externa webbplats) beretts tillfälle att lämna synpunkter på ett första utkast till ett nytt program.

Friställning av skyddsvärda träd och restaurering av rikkärr

Länsstyrelsen har satsat på att friställa särskilt skyddsvärda träd i ett projekt som i första hand vänder sig till privata markägare. Totalt under året har 114 träd friställts och två kurser anordnats för att öka kunskapen om varför dessa träd är värdefulla och hur man bäst sköter dem. Projektet kommer att fortsätta även under 2015.

Länsstyrelsen har även startat ett projekt för att restaurera de finaste rikkärren i länet. Totalt har 18 hektar röjts för att möjliggöra slåtter kommande år, slåtter har utförts på 6,5 hektar och 0,5 hektar har tuvfrästs. I projektet ingår en plan på att ta fram informationsskyltar för att öka kunskapen hos allmänheten om rikkärrens värde. Även detta projekt kommer att fortsätta under 2015.

Stora resurser vid hantering av ansökan om muddring av Mälarfärleden

Sjöfartsverket har lämnat in en ansökan till Mark- och miljödomstolen om att få muddra Mälarfärleden. Muddringen är ett stort infrastrukturprojekt som berör flera län och kommuner. Det är i första hand Stockholms län och Västmanlands län som berörs. Många sakkompetenser inom Länsstyrelsen har deltagit i arbetet med att granska ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen inför remissvaret. Länsstyrelsen har bland annat lyft fram behovet av att bättre redovisa hanteringen av de stora mängder muddermassor som ska

hanteras. Det är framför allt valet av dumpningsplatser för muddermassor, grumlingen vid hanteringen och föroreningsinnehållet som behöver redovisas bättre. Muddringen kommer att ske i och i närheten av sju Natura 2000-områden. Framför allt området Ridöarkipelagen berörs på flera sätt av åtgärderna. Här har Länsstyrelsen särskilt lyft fram vikten av en fullödig utredning av hur detta område och dess arter riskerar att påverkas. Det gäller såväl muddringen, sprängning och dumpning, som den framtida sjöfartsförändringen genom bland annat en ändrad sträckning av farleden genom området. Länsstyrelsen har hittills lagt ner sex manveckor på arbetet med att granska ärendet.

Stora tillsynsinsatser med anledning av hantering av balat avfall i Västerås

Mälarenergi AB har fått tillstånd till och byggt en stor avfallseldad panna vid Kraftvärmeverket i Västerås. Under året har pannan tagits i drift. Bränslet, som framförallt utgörs av balat avfall, importeras med fartyg till Västerås hamn. Pannan har proveldats och hamnen har fått möjlighet att provlossa det nya godsslaget. Hanteringen av avfallet har medfört omfattande luktstörningar runt om i Västerås. Lukten bedöms främst komma från lossningen av avfallsbalar samt från Kraftvärmeverkets byggnader för avfallslagring och bränsleberedning. Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för de båda kommunala verksamheterna har hanterat klagomål och utfört omfattande tillsyn på både Kraftvärmeverket och Västerås hamn.

Indikatorer

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20¹⁾

Biologisk mångfald	2014	2013	2012	2011	2010
Andel av Länsstyrelsen skyddad produktiv skogsmark av den totala arealen produktiv skogsmark (%)	2,13	2,13	2,09	2,07	2,07
Förekomst av rovdjur i länet	2014	2013	2012	2011	2010
Antal vargrevir med föryngringar		1,83	2,00	2,50	1,33
Vattenmiljö	2014	2013	2012	2011	2010
Andel ytvattenförekomster som uppnår hög eller god ekologisk status (%)	16	26	19	19	19
Andel grundvattenförekomster som uppnår god kvantitativ status (%)	100	100	100	100	100
Andel grundvattenförekomster som uppnår god kemisk status (%)	95	95	100	100	100
Förorenad mark	2014	2013	2012	2011	2010
Antal objekt i riskklass 1		44	45	47	44
Antal sanerade objekt i riskklass 1 (ack)		5	5	4	1
<i>varav sanerade med statliga medel (ack)</i>		2	2	1	1

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Källa: Metria, Viltskadecenter, Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Biologisk mångfald⁹

⁹ På grund av ändrade urvalskriterier kan avvikelser från föregående års årsredovisning förekomma. Skyddade arealer vid utgången av respektive år med givna urval kan ej tas ur databasen VIC-natur i efterhand. För åren 2010-2013 gjordes uttaget 2014-10-01. Ett områdes areal ligger då på det år som det ursprungliga beslutet fattades.

Under året har Länsstyrelsen bildat ett naturreservat, men reservatet ingår inte i indikatorn då det vann laga kraft efter årsskiftet.

Förekomst av rovdjur i länet

Länet berörs av fem vargrevir, varav två finns helt inom länets gränser. Reviren delas med Örebro och Dalarnas län. Föryngring har kunnat fastställas i fyra av fem revir under inventeringsperioden 2013/2014. Under årets inventering blev tre lodjursföryngringar fastställda utifrån de kriterier som finns. Länet har även haft besök av björn, som har fångats på bild. Järv har inte dokumenterats inom länets gränser under 2014 och någon inventering av kungsörn har inte skett, eftersom det inte finns indikatorer på någon förekomst av häckande individer i länet.

Vattenmiljö

Den första statusklassningen fastställdes 2009. Till och med 2012 var klassningen densamma. Under 2013 genomfördes en uppdatering av statusklassningen. Revideringar har i viss mån genomförts även under 2014. Resultatet visar att de allra flesta ytvattenförekomsterna har samma status som tidigare. Av de som fått ändrad status är det fler som klassats till bättre status än sämre. En handfull vatten har klassats ner från god till måttlig status. Det innebär att de inte längre uppnår målet om god status. Anledningen till att statusen har förändrats kan vara bättre underlag för bedömningen, förändringar i metodiken för bedömningen eller faktisk förändring av tillståndet. De första två anledningarna är de troligaste.

Alla grundvattenförekomster i länet har god kvantitativ status. Det beror på att indelningen i förekomsterna endast omfattar de stora åsarna. Två av grundvattenförekomsterna når inte god kemisk status på grund av förorening av BAM. Det är bättre underlag för bedömningen som är anledningen till försämringen av status.

Förorenad mark

Antalet förorenade eller misstänkt förorenade objekt i riskklass 1 (mycket stor risk) har mellan åren 2010–2013 varierat mellan 44 och 47 stycken. Anledningen till detta är att objekten efter nya undersökningar eller tillkommande uppgifter har klassats om.

Åtterrapporering regleringsbrev

RB 48. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden samt arbetet med att åtgärda förorenade områden med statliga bidrag. Länsstyrelserna ska även samordnat och i samverkan med Naturvårdsverket ta fram och redovisa åtgärder för att minimera omfattningen av oförbrukade bidrag för efterbehandling av förorenade områden.

Åtgärder för att minimera oförbrukade bidrag

Länsstyrelserna har under året fortsatt arbeta för att minska mängden oförbrukade bidrag. Arbetet har liksom tidigare år skett i samarbete med Naturvårdsverket.

Länsstyrelsernas arbetsgrupp för bidragssamordning genomförde i april ett möte med Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU). Syftet med mötet var att ge Naturvårdsverket och länsstyrelsernas bidragssamordningsgrupp möjlighet att informera om och tillsammans med SGU diskutera det gemensamma arbete som bedrivs för att minska andelen oförbrukade bidragsmedel. Vid mötet diskuterades några av de åtgärder som länsstyrelserna och Naturvårdsverket genomfört hittills samt förslag till ytterligare åtgärder. SGU gavs möjlighet att redogöra för sin roll och sina erfarenheter av bidragshantering i egenskap av huvudman.

Som ett resultat av det arbete som länsstyrelserna hittills genomfört har mängden oförbrukade bidrag minskat väsentligt. De bidragsmedel som nu finns på länsstyrelserna över årsskiftena är uppboundna till specifika projekt. I det fall förändringar i projektet orsakat överblivna projektmedel som inte behövs i ett projekt, sker en kontakt med Naturvårdsverket och åtgärder för att omfördela bidraget genomförs.

Det arbete som nu sker fokuserar i hög grad på att ta fram åtgärder för att minska osäkerheter i de enskilda projekten och förbättra återkopplingen mellan olika aktörer. Genom säkrare ekonomiska analyser i bidragsansökningar, minskade projektrisker och med rätt uppföljning

kan mängden oförbrukade bidrag hållas nere. Med hänsyn till efterbehandlingsprojektens karaktär av hög komplexitet och omständigheter som myndigheterna inte råder över, kommer dock alltid oförbrukade bidrag att finnas kvar över årsskiptena.

Under slutet av 2014 har länsstyrelsernas bidragssamordningsgrupp tagit initiativ till att genomföra en nationell dag för landets kommunala huvudmän under början av 2015. Ett av syftena med träffen är att informera kommunerna om förutsättningarna för bidrag och ha en dialog kring de faktorer som påverkar bidragshanteringen. Kommunerna är en mycket viktig aktör i arbetet med att minska mängden oförbrukade bidragsmedel.

En annan åtgärd som påbörjats är att se över återrapporeringen av bidragsprojekt. Att utveckla och förbättra återrapporeringen av bidragsprojektens ekonomi är avgörande för att möjliggöra en uppdaterad och effektiv övergripande ekonomihantering. Representanter från länsstyrelserna bidrar i arbetet som drivs av Naturvårdsverket.

49. Länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöbalken ska bidra till att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås och att uppkomst av olägenheter för människors hälsa och miljön motverkas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- Hur arbetet för att effektivisera och utveckla tillsynen avses fortsätta samt beskriva de förändrade rutiner och arbetsmetoder som genomförts för att utveckla en miljömålsstyrd tillsyn,
- tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras,
- vilken betydelse tillsynen har för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen samt vilka konsekvenser få egeninitierade tillsynsinsatser får för möjligheterna att uppnå målen, samt
- hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional miljösamverkan i de län där sådana projekt bedrivs.

Formerna för länsstyrelsernas återrapportering ska utformas i dialog med Naturvårdsverket.

Länsstyrelsens tillsyn enligt miljöbalken

Länsstyrelsen har bedrivit tillsyn enligt miljöbalken i enlighet med Länsstyrelsens samlade tillsynsplan. En övergripande målsättning har varit att öka mängden planerad tillsyn jämfört med den händelsestyrda tillsynen. På grund av personalförändringar har inte Länsstyrelsen klarat av att genomföra tillsynsplanen i sin helhet.

Pågående miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen har 34 tillsynsobjekt. Av de 34 objekten är sju A-verksamheter och 27 är B-verksamheter. Sju av de 34 objekten är IED-verksamheter. Länsstyrelsen har dessutom tillsyn över länets fyra torvtäkter.

Händelsestyrd tillsyn

Länsstyrelsens operativa tillsyn har till största del varit händelsestyrd under året.

Länsstyrelsen bedömer att stora delar av den tillsyn som är händelsestyrd bidrar till att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås. Även risker för att uppkomst av olägenheter för människors hälsa och miljön motverkas i den händelsestyrda tillsynen.

Egeninitierad tillsyn

Länsstyrelsen i Västmanlands län och Länsstyrelsen i Uppsala län har gemensamt påbörjat ett projekt som avser att genomföra en tillsynskampanj om energieffektivisering vid miljöfarlig verksamhet. Länsstyrelsen har genomfört ett tillsynsbesök i enlighet med tillsynskampanjen. Fler tillsynsbesök planeras under 2015.

Under året har Länsstyrelsen bedrivit tillsyn på samtliga torvtäkter och nästa planerade tillsynsinsats blir om tre år.

Tillsynsbesök har utförts på 95 procent av de miljöfarliga verksamheterna. Tillsynsbesöken har antingen initierats på grund av inkommande ärenden eller varit egeninitierade av Länsstyrelsen. Det innebär att det nu finns en bra plattform för kommande års tillsyn. Vissa verksamheter kommer att besökas om tre år, i enlighet med tillsynsplaneringen. Detta under

förutsättning att det inte finns ett behov att initiera undersökning utifrån risk för förorenings spridning, se nästa stycke om förorenade områden.

Förorenade områden

Länsstyrelsens tillsynsarbete riktas i första hand mot de förorenade områden som kan innebära stor eller mycket stor risk för människors hälsa och miljön (riskklass 1 och 2). Fokus har legat på att fortsätta driva ärenden där ansvarig finns samt att genomföra ansvarsutredningar och att få till stånd undersökningar och åtgärder för objekt där ansvarig part finns. Den tillsyn som utförts under året har främst varit händelsestyrd. På objekt inom riskklass 3 och 4 har endast tillsyn i samband med exploateringsärenden och annan händelsestyrd tillsyn genomförts.

Alla pågående miljöfarliga verksamheter som Länsstyrelsen har tillsyn över har nu fått en riskklass utifrån Naturvårdsverkets metodik för inventering av föroreningsskadade områden. Utifrån riskklassningen ska de verksamheter som behöver undersökas vidare identifieras. Det gäller i första hand verksamheter som har riskklass 1 eller 2. Det arbetet ska påbörjas under 2015.

Vattenverksamhet

Länsstyrelsen har länge haft målsättningen att öka andelen egeninitierad tillsyn. Detta har visat sig vara svårt, eftersom de befintliga resurserna inte räcker till mer än händelsestyrd tillsyn och andra inkommande arbetsuppgifter. Till exempel har det inte funnits resurser att avsluta damminventeringen som påbörjades 2009 och uppdatera dammregistret utifrån den insamlade informationen.

Under året har Länsstyrelsen bedrivit egeninitierad tillsyn vid Liendammen i Skinnskattebergs kommun. I Forsån nedanför dammen finns ett bestånd av flodpärlmussla, som påverkas negativt när vattenflödet i ån blir alltför lågt. Länsstyrelsen har efter tillsynsbesök förelagt kommunen om att skapa förutsättningar för minimivattenförlust i väntan på beslut om ombyggnation av dammen. Kommunen ska även redovisa vattenförlust under tiden. Tillstånd har lämnats av domstol för att göra om utskovet i dammen till ett självreglerande utskov.

I samband med pensionsavgång har flera nya handläggare axlat arbetet med vattenverksamhet. Arbetsuppgifterna fördelas nu på tre handläggare istället för en. Detta säkerställer att ärenden kan hanteras även vid sjukfrånvaro. Länsstyrelsen riskerar heller inte att tappa kompetens i händelse av att en handläggare byter arbetsgivare.

Kompetensöverföringen till de nya handläggarna har bland annat inneburit att en översyn av arbetssätt och rutiner har inletts. Arbetet kommer att fortsätta under 2015 och kommer förhoppningsvis att resultera i effektivare rutiner och strategier för miljö kvalitetsmålsstyrd tillsyn.

Vattenskyddsområden

Länsstyrelsen har fastställt i stort sett samtliga av länets vattenskyddsområden med föreskrifter. Därmed är Länsstyrelsen tillsynsmyndighet över att vattenskydds föreskrifterna följs. Den tillsyn som Länsstyrelsen bedriver är helt händelsestyrd. Tillsynsagerande från Länsstyrelsen i form av föreläggande, rättelse med mera är relativt sällsynt. Länsstyrelsen verkar för att kommunerna begär att få överta tillsynen över vattenskyddsområden. Under 2014 har Länsstyrelsen fattat beslut om delegation till Västerås stad.

Den viktigaste uppgiften för Länsstyrelsen för att få ett ändamålsenligt skydd av såväl grund- som ytvattentäkter är att medverka i det revideringsarbete som pågår i flera kommuner.

Under 2014 har Länsstyrelsen sett över sitt register över vattenskyddsområden. Skyddsföreskrifterna har scannats in, vilket ökat tillgängligheten och effektiviserat arbetet. En översyn av tillgängliga GIS-skikt över vattenskyddsområdena har också genomförts.

Naturvård

Länsstyrelsen har under 2014 slutfört arbetet med översynen av det utvidgade strandskyddet. Beslut togs den 17 mars 2014 och innefattade utvidgat strandskydd på fastland och alla öar i Mälaren, Hjälmaran, Dalälven, Åmänningen och Långsvan. Beslutet överklagades endast av två privatpersoner och ett företag.

På grund av resursbrist har tillsynen inom naturvårdsområdet legat på en minimal nivå i tillsynsplanen för 2014. Enligt planen skulle totalt 342,5 persondagar (pd) läggas på tillsynsarbete inom naturvården under 2014. I uppföljningen av tillsynsplanen kan konstateras att totalt 211,5 pd har lagts på tillsynsarbete under 2014 vilket är en minskning med 131 pd jämfört med planen. Den händelsestyrda tillsynen har tagit mindre tid än beräknat och endast uppgått till 182,5 pd jämfört med beräknade 323 pd. Detta har medfört att naturvården har kunnat genomföra en del tillsynsaktiviteter som nedprioriterats i tillsynsplanen. Totalt har 29 pd lagts på planerad tillsyn, vilket är en ökning med 9,5 pd mot planerat.

Tillsynsarbetet inom naturvårdsområdet kan grupperas enligt följande:

Verksamhet	Plan (pd)	Resultat (pd)
Planerad operativ tillsyn	14,9	23,2
Planerad informativ tillsyn	4,6	5,9
Händelsestyrd obligatorisk tillsyn (lagstyrd), t.ex. samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken och granskning av kommunernas strandskyddsdispenser	225	142
Övrig händelsestyrd tillsyn	98	40,4
Summa	342,5	211,5

Under 2014 har ett antal tillsynsaktiviteter genomförts inom naturvårdsområdet, vilka redovisas nedan:

Artskydd

Tillsynen inom artskyddet har under 2014 riktats mot kommunerna genom förebyggande artskyddssamråd inför fysiska åtgärder i grodrika miljöer. En viktig målsättning har även varit att bevaka att de som har tillstånd för handel, preparering eller förevisning av hotade arter lämnar in de årliga verksamhetsrapporteringarna i tid. Totalt har sju frågor om miljö sanktionsavgift behandlats. Under 2014 har Länsstyrelsen även deltagit i den nationella tillsynskampanjen "Öppet öga" som syftar till att involvera allmänheten i att bevara våra fridlysta arter.

Insatserna syftar till att bidra till att uppnå miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*.

Skyddade områden

Tillsynen inom skyddade områden har dels skett genom förebyggande informationsinsatser i form av skyltning i framför allt naturreservat och fågelskyddsområden, dels genom

information i samband med guidningar samt vid förfrågningar från markägare, verksamhetsutövare och övrig allmänhet.

Kontrollerande tillsyn har skett genom lagföreläsning av en del av de anmälda igenlagda diken som Länsstyrelsen har fått kännedom om.

Länsstyrelsen har under året granskat samtliga kommunala strandskyddsdispenser och bevakar strandskyddsfrågorna i planer enligt plan- och bygglagen inklusive utpekande av landsbygdsområden i strandnära lägen (LIS). Den kommunala tillämpningen av strandskyddsbestämmelserna fungerar bra, både enligt miljöbalken och plan- och bygglagen. Endast i undantagsfall har Länsstyrelsen överprövat kommunernas beslut.

Insatserna syftar till att bidra till att uppnå miljö kvalitetsmålen *Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Levande skogar och God bebyggd miljö*.

Samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken

Länsstyrelsen hanterar löpande anmälningar om samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Förbättringsarbete pågår fortlöpande med interna effektiviseringar samt att genom dialog med olika aktörer finna sätt att uppnå en bättre och effektivare hantering av dessa ärenden.

Insatserna syftar till att bidra till att uppnå miljö kvalitetsmålen *Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker och Levande skogar*.

Länsstyrelsens tillsynsvägledning enligt miljöbalken

Länsstyrelsen har bedrivit tillsynsvägledning enligt miljöbalken i enlighet med Länsstyrelsens samlade tillsynsvägledningsplan. Under året har det på grund av resursbrist inte kunnat genomföras tillsynsvägledningsaktiviteter i den omfattning som har planerats. Följande tillsynsvägledningsaktiviteter har genomförts under året:

Tillsynsprojekt

Länsstyrelsen i Västmanlands län och Länsstyrelsen i Uppsala län har gemensamt påbörjat ett tillsynsvägledningsprojekt om energieffektivisering vid miljöfarlig verksamhet. Projektet pågår från mars 2014 till mars 2016. Syftet är att tillsynsmyndigheterna ska genomföra en tillsynskampanj efter en inledande utbildningsdag. Under kampanjen ska man göra två tillsynsbesök på de utvalda verksamheterna. Det första tillsynsbesöket gjordes i år och då gjordes en granskning om verksamhetsutövaren behöver göra en energikartläggning. Vid besöket kunde myndigheterna få stöd av kampanjens två erfarna miljöinspektörer som arbetat mycket med energitillsyn. Under 2015 ska det andra tillsynsbesöket göras. Då ska verksamhetsutövarna redovisa sin energikartläggning samt vilka åtgärder som har genomförts eller planeras.

Samverkansgrupper

Länsstyrelsen har genomfört samverkansträffar inom områdena:

- Föreningsskador
- Miljöskydd inom jordbruket
- Miljöbrott
- Hälsoskydd
- Strandskydd

Länsstyrelsen hade en målsättning att alla samverkansgrupper skulle ha minst en träff under året. Alla samverkansgrupper (utom enskilda avlopp, täkter och nedlagda deponier) har träffats kring gemensamma frågeställningar och gemensam utveckling inom respektive område. Bland annat diskuterades Folkhälsomyndighetens tillsynsprojekt om inomhusmiljö i skolor vid hälsoskyddsträffen.

Utbildningar och handläggarträffar

Länsstyrelsen har arrangerat följande utbildningar och handläggarträffar:

- Handläggarträff om skötsel av oljeavskiljare.
- Utbildning och workshop om oljeföroreningar på bensinstationer med flera verksamheter.
- Utbildning om tillsyn inom förorenade områden för kommunerna i hela Mälardalsregionen inklusive Gotland och Dalarna.
- Utbildning om masshantering i hela Mälardalsregionen inklusive Gotland och Dalarna.
- Medarrangör och föredragshållare i Renare Mark Mälardalens seminarium/workshop om riskvärdering av förorenade områden.

Övrig tillsynsvägledning

Länsstyrelsen hade planerat att påbörja uppföljning av kommunernas operativa tillsyn. Den aktiviteten har fått nedprioriteras.

Länsstyrelsen har lämnat råd och stöd till enskilda handläggare på kommunerna. För att underlätta kontakten mellan kommunernas miljökontor och möjliggöra informationsspridning har Länsstyrelsen e-postgrupper för handläggare inom hälsoskydd respektive miljöskydd, naturvård och miljöchefer. Dessutom finns en handläggarförteckning med alla miljö- och hälsoskyddshandläggare, smittskyddsmyndighet, polis och åklagare.

Arbete för att effektivisera och utveckla tillsynen samt förändrade rutiner och arbetsmetoder för att utveckla en miljö kvalitetsmålsstyrd tillsyn

Tillsynen inom Länsstyrelsen kan utvecklas främst genom framtagande av rutiner och mallar. Länsstyrelsen arbetar löpande med ajourhållning och framtagande av rutiner och mallar i samband med ny lagstiftning och andra förändringar. Under 2014 har extra stort fokus lagts på att effektivisera och utveckla tillsynen. Detta har gjorts genom regelbundna möten med dem som arbetar med tillsyn. Genom att diskutera och lära av varandra samtidigt som arbetet drivs framåt kan medarbetarna ta del av varandras erfarenhet. I vissa fall har mindre erfarna medarbetare fått stöd av erfarna kollegor i samband med tillsynsbesök.

Länsstyrelsen har under 2014 arbetat med att ta fram en rutin för samverkan mellan naturvårds- och landsbygdsmyndigheten för att hitta ett effektivt sätt att hantera igenlagda diken som är skyddade enligt biotopskyddsbestämmelserna. Arbete har även påbörjats för att effektivisera samverkan mellan samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken och förlämningar och övriga kulturlämningar enligt kulturmiljölagen.

Länsstyrelsen har även:

- Förbättrat anmälningsblanketten för driftstörningar. Blanketten har bland annat kompletterats så att verksamhetsutövaren ska göra en bedömning av driftstörningens miljöpåverkan.
- Digitaliserat en blankett som används för anmälan av miljöbrott.

- Tagit fram en blankett för överlämnande av anmälningsärenden till centrala verk.
- Tagit fram en rutin för hantering av analysprotokoll.

Tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras

Tillsyn

Länsstyrelsen ser att det finns utvecklingsmöjligheter för en effektivare tillsyn inom områdena:

- Ökad samordning mellan olika tillsynsområden inom Länsstyrelsen.
- Bättre uppföljning och utvärdering av genomförd tillsyn.
- Samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken genom;
 - Uppsökande verksamhet mot aktörer som inte anmäler sin verksamhet för samråd.
 - Framtagande av riktlinjer för enklare mängdärenden (i samverkan med verksamhetsutövarna), bland annat Vattenfalls kraftledningsröjningar och orienteringsförbunden.
 - Riktat stöd till de som får bidrag för bredbandsanläggning.
- Planerad tillsyn enligt lagen om allmänna vattentjänster, som har fått nedprioriterats under ett antal år.
- Biotopskydd.

Tillsynsvägledning

Länsstyrelsen ser att tillsynsvägledningen kan utvecklas inom:

- Strandskydd.
- Tillsyn över täkter.
- Kommunalt skyddade områden.
- Stängselgenombrott enligt 26 kap 11 § miljöbalken.
- Uppföljning av kommunernas operativa tillsyn, som har fått nedprioriteras under ett antal år.

Tillsynens betydelse för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen samt konsekvenser av få egeninitierade tillsynsinsatser

Tillsynen kan ha både direkt och indirekt betydelse för att nå generations- och miljökvalitetsmålen. Dels genom direkta insatser för att minska miljöfarliga utsläpp med mera, dels genom att säkerställa att syftet med länets olika områdesskydd (som syftar till miljökvalitetsmålsuppfyllelse) inte motverkas genom otillåtna verksamheter eller åtgärder.

Den egeninitierade tillsynen är i regel proaktiv och motverkar direkt eller i förlängningen att skada uppstår på miljön. Tillsynen säkerställer att rådande regelverk följs, alternativt genom omprövning av tillstånd. En eftersatt egeninitierad tillsyn medför en ökad risk för brott mot rådande regelverk. Det kan innebära mer resursintensiva arbetsinsatser som följd med åtalansmälningar, förelägganden om rättelse med mera. Det kan även medföra att miljöfarliga verksamheter inte använder bästa möjliga teknik, vilket leder till negativ påverkan på miljön. Vidare medför en eftersatt egeninitierad uppsökande verksamhet att verksamhetsutövare som saknar nödvändiga tillstånd inte upptäcks. En otillåten verksamhet kan därför fortgå med risk för skada på miljön som följd.

I Västmanlands län finns det totalt 170 tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter och Länsstyrelsen har tillsyn över 34 av dem. Förutom tillståndspliktig verksamhet finns tusentals C-verksamheter och U-verksamheter som kommunerna bedriver tillsyn över. Med en effektiv tillsynsvägledning till kommunerna och uppföljning av deras tillsyn kan Länsstyrelsen i högre grad påverka möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsmålen än genom den egna tillsynen. Genom den egna tillsynen över miljöfarliga verksamheter kan Länsstyrelsen upprätthålla kompetens för att kunna ge tillsynsvägledning. För tillsynen på IED-anläggningar och andra större verksamheter (A och B) är det kompetensen om det komplexa regelverket och den komplexa verksamheten, som har betydelse för att genom tillsynen motverka olägenheter för människors hälsa och miljön. Miljö kvalitetsmålen nås genom det kontinuerliga tillsynsarbetet med anmälningsärenden, periodiska besiktningar och så vidare.

Kommunerna i Västmanland har tillsynsansvaret över cirka 70 procent av de föroreningsskadade områden som är mest angelägna att utreda och åtgärda. Länsstyrelsens arbete med tillsynsvägledning är därför avgörande för att miljö kvalitetsmålen ska kunna uppnås.

Samverkan med Miljösamverkan Sverige (MSS) och regional miljösamverkan

Länsstyrelsen bedriver samverkan med MSS genom att lämna in projektförslag och (om projekten blir av) delta i projekt, både genom aktivt deltagande i projekten och genom att delta i de aktiviteter som projekten mynnar ut i. Länsstyrelsen tar del av de mallar och dokument som MSS upprättar. Bland annat integreras nu den mall som tagits fram avseende behovsutredning. Länsstyrelsen har under året samverkat genom deltagande i en workshop om behovsutredning. Länsstyrelsen är även en aktiv part i de remisser som skickas ut från MSS-projekt. Länsstyrelsen deltar årligen med en handläggare i projektet ”Tillsynsutbildning” som är en tvådagars tillsynsutbildning för vattenverksamhet, miljöfarlig verksamhet och naturvård. Utbildningen har tagits fram i ett tidigare projekt där Länsstyrelsen deltog. Under 2014 har även fem personer deltagit i tillsynsutbildningen. Under 2014 har Länsstyrelsen även varit en aktiv deltagare i MSS-projektet ”Information inom Artskydd” och har varit koordinerande i arbetet att nationellt få ut tillsynskampanjen ”Öppet öga”.

Regional miljösamverkan

Länsstyrelsen började bedriva en aktiv tillsynsvägledning kort efter miljöbalkens ikraftträdande. Tillsynsvägledningen är ett av länsstyrelsernas uppdrag och är lagstadgat i miljö tillsynsförordningen. Inom ramen för tillsynsvägledningen ska Länsstyrelsen bland annat samordna kommunerna. Länsstyrelsen har valt att driva regional miljösamverkan inom ramen för tillsynsvägledningen, utan att bilda en särskild organisation för miljösamverkan. Länsstyrelsen tog upp frågan om regional miljösamverkan med kommunerna första gången 2011. Kommunerna konstaterade då att samverkan inom länet fungerade bra. En regional miljösamverkan bör omfatta ett större geografiskt område än länet, för att det ska bli något mervärde. Länsstyrelsen har tagit upp frågan med kommunerna på nytt 2014. Det finns intresse i kommunerna om man kan hitta lämpliga grannlän att samverka med. Länsstyrelsen har för avsikt att ta upp frågan om det finns intresse av regional miljösamverkan hos kommunerna i Örebro län respektive Uppsala län.

Kommunerna är delaktiga vid framtagandet av den treåriga planen för tillsynsvägledning och deltar aktivt i den samverkan som sker inom länet. Länsstyrelsen i Västmanlands län har även informell miljösamverkan med Länsstyrelserna i Uppsala och Dalarnas län. Vi bjuder in kommunerna i varandras län till vissa utbildningar och handläggartreffen och genomför tillsynsprojekt tillsammans.

Inom arbetet med förorenade områden samverkar länsstyrelserna i Mälardalen (Gotland, Stockholm, Södermanland, Uppsala, Västmanland samt Örebro län) om utbildningsinsatser till kommunerna och andra projekt. Ett exempel på samverkansprojekt är en informationskampanj om förorenade fastigheter riktad till banker, försäkringsbolag samt mäklare för industrifastigheter. Syftet med projektet är att upplysa om var information om förorenade områden kan eftersökas samt att sprida kunskap om hur ansvarsförhållandet ser ut i förorenade områden och hur målgruppens aktiviteter kan påverka ansvarsfördelningen. Informationen sprids genom besök på arbetsplatser och direktinformation till personalen i samband med månadsmöten eller liknande. Ytterligare exempel på regional samverkan inom förorenade områden är den årligt återkommande så kallade Mälarlänsutbildningen som utformats. År 2014 var Västmanlands län värd för arrangemanget.

Miljö- och byggförvaltningen i Fagersta–Norbergs kommuner anordnade den årliga länsträffen för samverkan inom miljö- och hälsoskydd inom länet. Köpings och Skinnskattebergs kommuner anordnade årets två kommunekologträffar.

RB 50. Länsstyrelserna ska i sitt arbete med biologisk mångfald och naturvård särskilt:

- skydda och förvalta värdefulla naturområden i syfte att nå Sveriges miljökvalitetsmål samt åtaganden inom EU:s naturvårdsdirektiv och internationella naturvårdskonventioner. Bevarande av värdefulla skogar är högt prioriterat och ska ske med utgångspunkt i strategierna för formellt skydd av skog,
- fortsätta arbetet med skydd av marina områden
- fortsätta arbetet med artbevarande, genomförandet av rovdjurspolitiken och främjandet av friluftslivet, samt
- se till att naturvårdsarbetet sker i god dialog med medborgare, brukare och andra berörda aktörer.

Skydd av värdefulla naturområden

Länsstyrelsen prioriterar skogsmiljöer högt i arbetet med långsiktigt bevarande av värdefulla naturområden. Under 2014 har ett nytt naturreservat bildats i länet, Norra Hammaren, med en areal av drygt 19 hektar produktiv skogsmark. Arbetet med formellt skydd för ytterligare ett stort antal värdefulla skogsområden fortskrider och beräknas leda till minst fyra nya reservat under det kommande året. Länsstyrelsen har även prioriterat att genomföra sin del av arbetet vad gäller det stora markbytesprojektet ”ESAB” som administreras av Naturvårdsverket.

Under hösten 2014 har ett intensivt arbete med att långsiktigt skydda en stor del av det område som drabbades av den stora skogsbranden pågått. Huvudsyftet är att få till stånd en naturlig brandsuccession över en, för svenska förhållanden, ovanligt stor areal.

Arbetet med att inventera skogsmark för att lokalisera potentiella nya skyddsobjekt har prioriterats förhållandevis högt, då behovet är stort. Resultatet från årets inventeringsarbete har ännu inte sammanställts och utvärderats.

Dialog och samverkan med andra aktörer står högt på prioritetslistan i arbetet med områdesskydd. Länsstyrelsens förankringsarbete bedrivs så effektivt som möjligt och på ett sätt som karaktäriseras av tydlighet, respekt och lyhördhet för markägares synpunkter. Länsstyrelsen engagerar sig exempelvis i ett länsöverskridande landskapsekologiskt

strategiarbete, Hjälmarelandskapets lövskogar, som syftar till att stödja och uppmuntra lövskogsskötsel och skydd hos privata markägare kring sjön Hjälmarens.

Natura 2000

Länsstyrelsen har genomfört komplettering med nya obligatoriska data till Natura 2000-databasen, uppdrag 60 i regleringsbrev 2013. Länsstyrelsen har även arbetat med komplettering av Natura 2000-nätverket med nya områden (enligt regeringsbeslut den 9 januari 2014), samt uppdatering av uppgifter om naturtyper och arter i Natura 2000-områdena.

Förvaltning av värdefulla naturområden

Länsstyrelsen utför många skötselåtgärder för att öka variationen och gynna utpekade arter och artgrupper i länets skyddade skogar. Under året har Länsstyrelsen, utöver löpande skötsel och tillsyn i länets 120 skyddade områden och 45 naturminnen (ca 2000 träd), genomfört följande:

- En naturvårdsbränning av cirka 17 hektar skog i naturreservatet Lappland.
- Utfört stora insatser under den senare delen av året på att säkra och utveckla naturvärden inom det stora brandområdet.
- Gjort undersökningar och förberedelser inför ett eventuellt nytt naturreservat inom brandområdet.
- Stora röjnings- och friställningsåtgärder för att gynna ekmiljöerna inom Strömsholmsområdet. Arbetena har genomförts i samarbete med Skogsstyrelsen och deras arbetsmarknadslag. Ett flertal beteshagar har inhägnats och betesdjur betar områdena från och med i år.
- I naturreservaten Fullerö, Lindöberget, Ängsö och Strömsholm har Life+ MIA-projektet genomfört luck- och brynhuggning för att gynna skyddsvärda träd. I Fullerö har även en granplantering avvecklats.
- I naturreservatet Asköviken-Tidö har restaurering av igenvuxna betesmarker genomförts samt en sammanlagt två hektar stor vattenyta med näckrosor har klippts för att gynna andra vattenberoende arter. Klippningen har utvärderats i speciell ordning och visar på att åtgärden ökar den biologiska mångfalden direkt och indirekt inom naturreservatet samt i kringliggande områden.
- Maskinell putsning av blå bård i naturreservaten Ängsö, Asköviken-Tidö och Strömsholm har upphandlats och genomförts för att säkra den högproduktiva miljön.
- Slåtter har utförts i valda delar av naturreservatet Ängsö, biotopskyddsområdet Björkbacken (Sångkärrsbacken) och Natura 2000-området Salakalken.
- Nya informationskyltar har tagits fram och satts upp i flera naturreservat, varav flertalet i Ängsö.
- Arbete med att genomföra Life-projekt och ansöka om nya projekt, där Taiga blir ett nytt Life-projekt med start i januari 2015.
- Pengarna från 1:3 anslaget, för arbete i skyddad natur, har bidragit till ett antal arbetstillfällen i länet. Inom förvaltning och skötsel av skyddad natur har konsulttjänster för nästan 2,5 miljoner kronor upphandlats. Därutöver har närmare en miljon kronor gått till inköp av material, vilket också leder till arbetstillfällen i länet.

Länsstyrelsen har dessutom haft dialog och kontakt med en mängd olika aktörer som lever och verkar i länets skyddade områden. Detta har skett genom möten med markägare och nyttjanderättsinnehavare, via telefonsamtal och e-post, i samverkan i exempelvis lokala skötselråd och genom möten med olika samfälligheter samt föreningar. Även den löpande skötseln har i god dialog genomförts med de aktörer som upphandlats.

Artbevarande

Insatserna med artbevarande bidrar starkt till uppfyllandet av ett flertal miljö kvalitetsmål. I flera fall har restaureringsinsatser bidragit till att skapa eller bibehålla livsmiljöer för hävdgynnande växter och djur. Totalt har åtta lokaler röjts i syfte att gynna bland annat vildbin, fältgentiana, hällebräcka, mosippa, vädndärfjäril, rökpipsvamp och ett antal hävdgynnade typiska arter. Länsstyrelsen har, inom ramen för åtgärdsprogram för hotade arter, under året också gjort stora satsningar på bevarandet av den i Sverige mycket hotade och sällsynta veronikadärfjärilen. Røjning av igenväxningsvegetation har genomförts på lokalen där fjärilen finns (den enda lokalen i länet och en av två lokaler i Sverige) och ytterligare fem platser i närheten av lokalen har skötts för att försöka öka antalet lokaler där fjärilen kan leva.

Under året har ett flertal inventeringar genomförts med syfte att hitta arter med skötselbehov för att framöver kunna anpassa skötseln och på så sätt bevara dessa arter i länet. Bland annat har ögonfläckbock, svart guldbagge och pärlbi hittats på nya lokaler. Skyltar för att informera om vädndärfjäril har tagits fram och satts upp på sammanlagt fyra lokaler. Syftet med dessa skyltar är dels att informera om arterna, men även att förhindra att skadliga åtgärder utförs på platsen av en aktör som inte känner till artens förekomst i området. Exempel på andra skötselinsatser som gjorts under året är att mycket gamla lindar har beskurets i en park vid Fullerö slott, vilket är en fortsättning på ett arbete som inleddes förra året. Beskärningarna har utförts för att hålla träden vid liv så länge som möjligt och därmed även gynna de växter och djur som är beroende av träden.

Inom ramen för åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd och dels inom Landsbygdsprogrammet, har Länsstyrelsen under 2014 initierat ett omfattande projekt för friställning av gamla och grova träd i odlingslandskapet. Projektets mål är att fram till våren 2015 friställa 750 värdefulla träd i länet. Syftet är att skapa bättre livsvillkor för träden och för de många organismer som är beroende av dem. Både markägare och entreprenör har engagerats för genomförandet.

Genomförande av rovdjurspolitiken

Länsstyrelsen har under året utarbetat och fastslagit en regional förvaltningsplan för stora rovdjur. I förvaltningsplanen finns fastställda miniminivåer, förvaltningsnivåer och strategier för varg, lo, björn, järv och kungsörn. Förvaltningsplanen har tagits fram i samråd med Viltförvaltningsdelegationen i Västmanland. Länsstyrelsen har fått delegerat rätten att besluta om licensjakt på varg. Länsstyrelsen fattade inget beslut om licensjakt på varg för jaktsången 2015.

Information, dialog och samverkan

Länsstyrelsen har under året påbörjat arbetet med att ta fram en arbetsordning för hantering av ärenden rörande stora rovdjur i samarbete med Polisen i Västmanland. Likaså har ett annat projekt påbörjats med syftet att låna ut skyddsvästar till jakthundar för att undvika skador av rovdjur, framför allt varg.

Under året har olika former av media följt med ansvarig naturbevakare ut i fält för att visa och förklara vilket arbete som utförs ute i fält. Länsstyrelsens handläggare har deltagit vid ett flertal möten i länet, där rovdjur och rovdjurspolitik har varit tema och fört en god dialog med mötesdeltagarna.

Inventering och jakt

Inventering av stora rovdjur är en viktig del av Länsstyrelsens årliga arbete. Under snöperioden har Länsstyrelsens fältpersonal inventerat lodjur och varg. Under sommartid kunde björnsår kvalitetssäkras i länet och spillning från varg samlas in för DNA-analyser. Arbetet med att få tillstånd att använda viltkameror i inventeringen har påbörjats men inte slutförts. Ingen jakt på lodjur eller varg har genomförts i länet under 2014.

Främjandet av friluftslivet

Nya vandringsleder har iordningsställts i naturreservaten Vinnsjömossen och Ängsö. Nya informationsskyltar, totalt 70 stycken, har satts upp i tolv av länets reservat. Det största skyltprojektet var i naturreservatet Ängsö. I samarbete mellan ideella föreningar och kommuner i länet har Länsstyrelsen tagit fram ett program för våren/sommaren med 44 guidade turer. Utöver detta har tre guidningar för allmänheten och två med förbokade grupper hållits på ön Aggarön i naturreservatet Ridö–Sundbyholmsarkipelagen.

Länsstyrelseinstruktion 5a§

Länsstyrelsen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Länsstyrelsen ska särskilt:

1. samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet,
2. utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen,
3. stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen, och
4. verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt bidra till att de beaktas i det regionala tillväxtarbetet.

Länsstyrelsen ska i fråga om sitt miljöarbete rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs. Förordning (2013:815).

Sammanfattning av 2014 års uppföljning av länets regionala miljö kvalitetsmål

Den regionala miljö kvalitetsmålsuppföljningen har inrapporterats på Miljö kvalitetsmålsportalen. Arbetet med uppföljningen har involverat flera enheter och många kompetenser inom Länsstyrelsen. I samband med uppföljningen togs i år fram ett särskilt uppföljningsdokument.

Västmanlands län omfattas av 14 av de 16 miljö kvalitetsmålen. Länet berörs inte av miljö kvalitetsmålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård* respektive *Storslagen fjällmiljö*. Skogsstyrelsen ansvarar för miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*.

Länsstyrelsens samlade bedömning är att endast miljö kvalitetsmålen *Frisk luft* och *Grundvatten av god kvalitet* är nära att nås med i dag planerade styrmedel som beslutas före 2020 och att övriga miljö kvalitetsmål inte uppnås. Det är av vikt att ytterligare kraftfulla åtgärder vidtas för att nå länets miljö kvalitetsmål.

Länsstyrelsen bedömer att det behövs betydligt mer resurser för att ha möjlighet att uppfylla miljö kvalitetsmålen och för att åstadkomma positiva förändringar i miljön. Genom ökade statliga anslag skulle möjligheterna till ett strategiskt arbete som leder till konkreta insatser på

olika nivåer i samhället stärkas. Det kan handla om tillsyn, utvecklingsarbete, kunskaps-
uppbyggnad, särskilda insatser och en förstärkning av personella resurser. Inom många
områden finns även behov av ökad kunskap för att öka medvetandegraden om förhållanden
som påverkar miljön. Det handlar till exempel om utbildning kopplat till ny lagstiftning.

Arbetet med vattenförvaltning har gett nya redskap för att uppnå miljökvalitetsmålen
kopplade till vatten. Utformningen av jordbruksstödet samt Länsstyrelsens och kommunernas
resurser för att bevara, utveckla och vårda natur- och kulturvärden är avgörande för att nå de
mål som behandlar olika landskapstyper. Länsstyrelsen bedömer att miljökvalitetsmålen
behöver få ett större genomslag i samhällsplaneringen på alla nivåer. Insatserna för en *God
bebyggd miljö* avseende bland annat kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, buller och
byggnaders inverkan på hälsan behöver intensifieras. Det behövs stora insatser för att öka
kunskapen om kemikaliers miljö- och hälsoskadliga egenskaper, spridning samt i vilka
mängder de förekommer i samhället. Saneringstakten av förorenade områden måste öka.

Samordning av det regionala mål- och uppföljningsarbetet

En ny intern organisation har under 2014 beslutats och gäller för miljökvalitetsmålsarbetet. I
denna organisation, som är nära knuten till länsledningen och involverar Länsstyrelsens
samtliga operativa enheter, samordnas miljökvalitetsmålsuppdraget av två personer som under
2014 tillsammans motsvarade 50 procent av en heltidstjänst. I organisationen medverkar även
sakkunniga för respektive miljökvalitetsmål. Detta utgör således en ambitionshöjning från
2013 då arbetet bedrevs på 20 procent av en heltidstjänst.

Inom samordningsarbetet initierades Länsstyrelsens miljökvalitetsmålsvecka, där syftet är att
årligen informera allmänheten om ett av miljökvalitetsmålen. Under 2014 gjordes
informationsinsatser i länets samtliga kommuner inom miljökvalitetsmålet *Giftfri miljö*. I
samband med detta har Länsstyrelsen tagit fram informationsmaterial om miljökvalitetsmålen,
dels i form av en väggalmanacka med enkla tips om hur var och en kan bidra till
miljökvalitetsmålen, och dels i form av ett antal roll-ups om miljökvalitetsmålen.

Stödjande av kommunerna

Länsstyrelsen har under 2014 tagit initiativ till en ökad samverkan med länets kommuner där
varje kommuns miljökvalitetsmålsrepresentant får besök. I vissa fall har detta medfört att
kommunen tillsatt denna representant. Kommunerna har även till stor del deltagit i den
miljökvalitetsmålsvecka som initierats av Länsstyrelsen.

Verka för miljökvalitetsmålen genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt bidra till att de beaktas i det regionala tillväxtarbetet

Miljökvalitetsmålen utgör en integrerad del av Länsstyrelsens verksamhet, vilket ytterligare
förtydligats med den nya organisationen som tillkommit under 2014. Dessutom har digitalt
presentationsmaterial om länets miljö tillstånd tagits fram för att ytterligare verka för
miljökvalitetsmålen genomslag i samhällsplaneringen.

Miljökvalitetsmålen används och hänvisas till i det dagliga arbetet inom många av
Länsstyrelsens verksamheter. Rapportering till den regionala fördjupade utvärderingen 2012
visar att det finns mer att göra.

Åtgärdsprogramarbete

Länsstyrelsens arbete med att ta fram ett nytt regionalt åtgärdsprogram för att nå de nationella
miljökvalitetsmålen fortskrider och beräknas bli klart under 2015. Under året har bland annat
arbetet med en regional bristanalys påbörjats.

Den regionala miljö kvalitetsmålsuppföljningen kommer även fortsättningsvis att vara en mycket viktig del av arbetet på regional nivå. Genom den årliga bedömningen får Länsstyrelsen en bild av inom vilka områden åtgärdsarbetet bör intensifieras.

Nedan följer de viktigare insatser som har genomförts under 2014 inom länet, redovisat per miljö kvalitetsmål.

1. Begränsad klimatpåverkan

Länsstyrelsen har mellan 2010–2014 haft ett regeringsuppdrag att samordna arbetet med energiomställning i länet. Samordningen har fokuserat på att stödja kommuner och landsting att använda det statliga stödet för energieffektivisering och att initiera processer som ingen annan aktör har möjlighet att göra. Mer information om Länsstyrelsens energiomställningsarbete finns i en särskild redovisning som skickats till Energimyndigheten i enlighet med de instruktioner som finns i regleringsbrevet.

I juni 2014 uppdaterade Länsstyrelsen sin klimatstrategi som denna gång är en del av det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) för att visa att regional utveckling och klimatfrågan hänger ihop. En annan förändring är att i klimatstrategin ingår klimatanpassning och energiomställning i samma dokument.

Externt samarbete

Förbundet Agenda 21 och Länsstyrelsen har ett nära samarbete. Länsstyrelsen har under året deltagit i flertalet av förbundets aktiviteter bland annat i ett stort folkbildningsprojekt med fokus på att spara energi i hemmet och på jobbet. Länsstyrelsen har även genom projektstöd valt att stödja förbundets arbete med energiomställning i Västmanland.

Näringslivet

Länsstyrelsen samarbetar med ett antal banker om att utveckla och testa ett metodstöd som ska användas vid rådgivning till kunder i samband med byggprojekt för att identifiera risker och möjligheter med klimatanpassning och energiomställning. I framtagandet av det regionala strukturfondsprogrammet har energiomställning gjorts till en viktig aspekt. I strategin ”Affärsplan Västmanland” är energi en väsentlig del då länet har många framstående företag i energibranschen. I det regionala utvecklingsprogrammet (RUP) finns sex olika insatsområden, två av dessa har tydlig koppling till energiomställning, effektiva kommunikationer och hållbar energianvändning och klimatanpassning.

Infrastruktur

I den nya regionala infrastrukturplanen som antogs 2014 och som gäller fram till 2025 har energi och klimatfrågor fått en större roll med mer fokus på cykel och kollektivtrafik än förut. Under 2014 har en regional cykelstrategi tagits fram i bred samverkan med länets kommuner.

Fysisk planering

Länsstyrelsen har under 2014 gjort en klimatbedömning av samtliga inkommande översiktsplaner och berörda detaljplaner gällande energiomställning och klimatanpassning.

Tillsyn

För närvarande pågår ett projekt tillsammans med Länsstyrelsen i Uppsala län och elva kommuner om att lyfta fram energifrågan i samband med tillsyn på tillståndspliktiga verksamheter under 2014–2015.

Lantbruket

Arbetet inom projektet ”Greppa Näringen” är en viktig del av arbetet med energiomställning av länet. För att ytterligare stimulera fler fastighetsägare att vilja investera i solceller har det under 2014 pågått förberedelsearbete för en stor konferens i januari 2015. Temat är hur fastighetsägare på ett enkelt sätt ska kunna upphandla och installera solceller på tak med god lönsamhet.

2. Frisk luft

Länsstyrelsen verkar inom flera områden för att uppnå miljö kvalitetsmålet *Frisk Luft*. För att miljö kvalitetsmålet ska uppnås i länet återstår främst insatser för att minska problemen med marknära ozon och problem med höga partikelhalter i vissa hårt trafikerade gatumiljöer. För att komma till rätta med problemen med marknära ozon krävs främst insatser på internationell nivå. Men föroreningsbilden kan delvis även påverkas av utsläppen av ozonbildande ämnen lokalt. Framförallt är det utsläpp av flyktiga organiska ämnen som bidrar till bildning av marknära ozon. I egenskap av tillsynsmyndighet verkar Länsstyrelsen för att minska användningen av organiska lösningsmedel inom industrin tillsammans med berörda verksamhetsutövare. Miljö påverkan genom utsläpp av luftföroreningar ses kontinuerligt över inom aktuella ärenden vid tillsyn och prövning av miljöfarliga verksamheter. Länsstyrelsen bidrar även aktivt inom Västmanlands läns luftvårdsförbund genom att samordna övervakningen av luftkvalitet och miljö påverkan från luftföroreningar. Syftet med förbundet är att ta fram information om luftföroreningars förekomst och effekter samt att sprida denna information till både allmänhet och organisationer.

Länsstyrelsen har antagit en klimat- och energistrategi som verkar för effektivisering på transportområdet med minskade utsläpp av svavel, kväveoxider och sot som följd. Länsstyrelsen har även antagit ett regionalt utvecklingsprogram (RUP) där en av målsättningarna är minskad energianvändning och effektiviserad uppvärmning av fastigheter, vilket kommer att leda till minskade utsläpp av luftföroreningar.

3. Bara naturlig försurning

Arbetet med miljö kvalitetsmålet *Bara naturlig försurning* samordnas där det är möjligt med projekt inom miljö kvalitetsmålet *Levande sjöar och vattendrag*. De gemensamma projekten syftar till bevarande av flodpärlmussla och flodkräfta i kalkade vatten som också är utpekade som nationellt värdefulla.

Situationen för försurningskänsliga arter förbättras ofta genom en kombination av lämplig kalkningsstrategi och genomtänkta åtgärder för att återställa biologin. För att få optimal effekt i försurnade sjöar och vattendrag utförs kalkning och kalkeffektuppföljning kontinuerligt enligt länets åtgärdsplan för kalkning. Motiven för kalkning baseras i första hand på förekomst, eller tidigare förekomst, av flodpärlmussla, öring, flodkräfta och mört. För att skapa bra förutsättningar för dessa arter på lång sikt utförs förutom kalkning; restaurering (till exempel byte av vägtrummor), biotopvård (till exempel utläggning av lekgrus) samt återintroduktioner.

Under året har återintroduktioner av flodkräfta och tidigare förekomst av flodkräfta följts upp i åtta av kalkningens målområden (fem sjöar och tre vattendrag). Projekten ser lovande ut i vattendragen med såväl återfångst som reproduktion av flodkräfta. Förutsättningarna för flodkräfta ser också lovande ut i sjöarna, förutom i en sjö där återintroduktionen av flodkräfta ännu inte slagit igenom.

Inom fiskevården har fria vandringsvägar, biotopvård och återetablering av utslagna bestånd av öring prioriterats Hedströmmens avrinningsområde. Lovande återintroduktioner av öring har bland annat skett i de kalkade vattendragen Jerån och Skälsjöbäcken.

4. Giftfri miljö

Länsstyrelsen främjar en giftfri miljö genom arbetet med tillsyn och prövning av miljöfarlig verksamhet.

Sevesoanläggningar

I länet finns 14 anläggningar som omfattas av bestämmelserna i den så kallade Sevesolagstiftningen, vars syfte är att minska riskerna för allvarliga kemikalieolyckor. Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen av anläggningarna och samordnar arbetet med Arbetsmiljöverket, som svarar för arbetsmiljöfrågorna. Länsstyrelsen samverkar även med kommunernas miljökontor och räddningstjänster vid tillsynen.

Utbildning om oljeavskiljare

Under året höll Länsstyrelsen en utbildning om oljeavskiljare för länets kommunala inspektörer.

Inventering av pågående verksamheter

Länsstyrelsen har under 2014 fortsatt arbetet med riskklassning enligt MIFO-metodiken av pågående verksamheter för att ta reda på om det finns anledning att driva frågan om föroreningskadorna i tillsynen.

Tillsynsvägledning inom förorenade områden

En utbildningsinsats kallad "Oljeföroreningar från miljöfarliga verksamheter" har genomförts i tre delar under 2014. Steg 1 var en utbildningsdag med fokus på oljekunskap och analysmetoder för oljeföroreningar samt att hela efterbehandlings-processen berördes översiktligt. Ett dokument, "PM med råd inför undersökningar med avseende på oljeföroreningar", togs fram som stöd till framtida tillsynsaktiviteter. Deltagarna fick i steg två ett praktikfall med påträffad diesel i fri fas på en drivmedelsverksamhet att studera inför kommande workshop. Självstudierna utgick från givna frågeställningar. Under workshopen följdes sedan praktikfallet ur ett tillsynsperspektiv från upptäckt av förorening till bedömning av åtgärd. I ett delmoment användes en modell framtagen av Svenska Petroleuminstitutet. Under våren 2014 genomfördes en samverkansträff. Under november 2014 genomfördes en utbildning för alla kommuner i Mälardalsregionen inklusive Gotland.

Inventeringsarbete av förorenade områden

Som en del i arbetet för att nå miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö* genomför Länsstyrelsen kartläggning, utredningar och åtgärder av områden som är förorenade. Naturvårdsverket har målsättningen att allt inventeringsarbete av förorenade områden som prioriterats av Naturvårdsverket ska avslutas 2014. Under 2014 har inventering i huvudsak skett av plantskolor och handelsträdgårdar.

Bidragsfinansierade utredningar och åtgärder av förorenade områden

Naturvårdsverket finansierar utredningar och åtgärder för förorenade områden där ansvar saknas. Länsstyrelsen genomför undersökningar eller förmedlar bidragen vidare till kommuner och andra myndigheter som genomför undersökningar och åtgärder.

Under 2014 har sex bidragsfinansierade utredningar drivits. Tre omfattar översiktliga undersökningar, varav en även omfattar avhjälpande åtgärder, och övriga är fördjupade undersökningar. Undersökningarna kommer att ligga till grund för vidare prioriteringar under kommande år. Åtgärder pågår på fyra objekt; Tekniska hårdkrom i Arboga, Sands Såg och Kvarn i Sala, Surahammars kemiska tvätt samt Riddarhyttans sågverk i Skinnskatteberg, varav det sista är under uppföljningsfas.

Privatfinansiering inom föroreningsskadade områden

För Länsstyrelsens insatser inom området se vidare redovisning av uppdrag 49 i regleringsbrevet ovan.

Kompetensutveckling

Under 2014 deltog 24 personer som är verksamma inom jordbruk, trädgård, golfbanor och grönytor i Länsstyrelsen grundkurs för behörighet att använda bekämpningsmedel. I fortbildningskursen, som krävs vart femte år för att behålla behörigheten, deltog 51 jordbrukare och 29 personer med trädgårdsinriktning. En del av deltagarna kom från annat län. En viktig del i dessa kurser är att informera om vilken skadeverkan bekämpningsmedel kan ha i naturen, hur dessa kan begränsas och vilka alternativa bekämpningsåtgärder som finns.

Lantbrukarna i länet har också erbjudits kompetensutveckling inom ramen för Landsbygdsprogrammet. Under 2014 genomfördes tre kurser för jordbrukare om integrerad produktion. Enskild rådgivning erbjöds trädgårdsföretagare inom målområdet *Giffri miljö* genom upphandlad rådgivare. Inom rådgivningsprojektet ”Greppa Näringen” finns flera rådgivningsmoduler om säkert växtskydd som erbjuds alla lantbrukare som är medlemmar i Greppa Näringen.

Kompetensutveckling inom målområdet *Ekologisk produktion* bidrar också till målområdet *Giffri miljö* i synnerhet inom trädgårdsproduktionen. Två kurser och två fältvandringar för trädgårdsföretagare med ekologisk odling genomfördes i egen regi och cirka 100 enskilda rådgivningar. Även jordbrukare har haft tillgång till enskild rådgivning om ekologisk produktion genom upphandlad verksamhet.

6. Säker Strålmiljö***Strålskyddsprinciper***

Riksdagens precisering innebär att individens exponering för skadlig strålning i arbetslivet och i övriga miljön begränsas så långt det är möjligt. I länet berör preciseringen länets sjukhus samt Westinghouse Electric Sweden AB i Västerås. Strålsäkerhetsmyndigheten sköter tillsynen av strålsäkerheten vid dessa verksamheter.

Radioaktiva ämnen

Riksdagens precisering innebär att utsläppen av radioaktiva ämnen i miljön ska begränsas så att människors hälsa och den biologiska mångfalden skyddas. I länet berörs verksamheten vid Westinghouse Electric Sweden AB i Västerås, där Strålsäkerhetsmyndigheten sköter tillsynen av radioaktiva ämnen. Länsstyrelsen ansvarar för miljöbalkstillsynen.

Bakgrundsstrålningen i länet mäts var sjunde månad. I länet finns 23 mätpunkter utspridda, där kommunerna gör mätningar. Länsstyrelsen registrerar sedan mätvärdena i Strålsäkerhetsmyndighetens databas.

UV-strålning

Riksdagens precisering innebär att antalet årliga fall av hudcancer orsakade av ultraviolett strålning är lägre än år 2000. Som regional tillsynsvägledande myndighet enligt miljöbalken arbetar Länsstyrelsen med att vägleda och samordna miljökontorens tillsyn vid exempelvis solarier. Stöd och rådgivning lämnas via telefon och e-post samt när olika utbildningsdagar, samverkansträffar och länsprojekt genomförs.

Elektromagnetiska fält

Riksdagens precisering innebär att exponeringen för elektromagnetiska fält i arbetslivet och i övriga miljön är så låg att människors hälsa och den biologiska mångfalden inte påverkas negativt. Som regional tillsynsvägladande myndighet enligt miljöbalken arbetar Länsstyrelsen med att vägleda och samordna miljökontorens tillsyn av elektromagnetiska fält i exempelvis bostäder och vård- och undervisningslokaler. Stöd och rådgivning lämnas via telefon och e-post samt när utbildningsdagar och samverkansträffar genomförs. Elektromagnetiska fält bevakas även när Länsstyrelsen yttrar sig över kommunala detaljplaner.

7. Ingen övergödning

Rådgivningsprojektet Greppa Näringen

I Västmanlands län är 130 lantbrukare aktiva rådgivningsmedlemmar. Totalt är 24 procent av den totala jordbruksmarken ansluten till Greppa Näringen inom länet. Rådgivningen erbjuds främst till företag som har mer än 25 djurenheter eller över 50 hektar åkermark inom nitratkänsligt område. Länsstyrelsen har styrt rådgivningen till Sagåns och Svartåns avrinningsområden där övergödningproblemet är omfattande. I första hand prioriterar Länsstyrelsen att genomföra planerade rådgivningar hos redan anslutna medlemmar. I andra hand har nya medlemmar värvats. Utöver de enskilda rådgivningarna har bland annat två välbesökta kurser om markstruktur genomförts i egen regi samt två fältvandringar av en upphandlad aktör. Deltagarna var mycket nöjda med innehållet i kurserna.

Länsstyrelsen i Västmanlands län presenterade tillsammans med länsstyrelserna i Örebro, Uppsala och Södermanlands län Greppa Näringen vid de årliga lantbrukardagarna den 2–3 juli 2014 på Brunnby gård. Inom ett LOVA-projekt har Västerås stad tillsammans med Hushållningssällskapet genomfört flera åtgärder (strukturkalkning, kalkfilterdiken, fosforbrunn och fosfordamm) på Brunnby gård för att hindra läckage av näringsämnen. Länsstyrelserna tillsammans med Hushållningssällskapet visade upp dessa åtgärder under lantbrukardagarna. Besökarna togs med ut på fältet och fick en redogörelse av de genomförda åtgärderna. För att höja värdet på åtgärdsområdet har en informationsskylt satts upp i anslutning till åtgärderna. Skylten är framtagen inom ”Våtmarksprojektet”.

Eftersom miljöersättningarna (våtmarker, fosfordammar med flera) inom Landsbygdsprogrammet för tillfället är stängda har Länsstyrelsen inte arbetat med Våtmarksprojektet i den utsträckning som tidigare var tänkt. Några våtmarksrådgivningar har genomförts samt informationsskylten till åtgärderna vid Brunnby gård.

De vattendragsgrupper som under tidigare år startats i avrinningsområdena till Isätrabäcken och Hjulbäcken fick fortsatt stöd under 2014 av Länsstyrelsen. Arbetet med vattendragsgrupperna sker i nära samarbete mellan miljöenheten och landsbygdsenheten. Ett stort engagemang finns hos lantbrukare för ovan nämnda bäckar.

Även under 2014 fortsatte arbetet inom Åbäckegravens avrinningsområde i Rytterne. Arbetet som bedrivs är ett pilotprojekt, Greppa Fosfor, inom Greppa Näringen. Projektet Greppa Fosfor avslutades under 2014, men Länsstyrelsen kommer även fortsättningsvis att stötta uppföljningen inom området. Länsstyrelsen har under året fortsatt med finansiering av vattenprovtagning, analys av vattenprover och vattenföringsmätningar. I området har flera och omfattande åtgärder för att minska läckage av näringsämnen till vatten genomförts. Uppföljningen är därför viktig. Analysresultat visar också på att åtgärderna har haft önskad effekt och vattendraget är därför ”renare” idag.

Samverkansgruppen miljötillsyn på jordbruk

Länsstyrelsen har under ett antal år sammankallat kommunernas miljöinspektörer två gånger per år i sin tillsynsvägledning. Vägledningen har i första hand rört växtnäring och är till för att ge inspektörerna samsyn, råd och knep på hur man kan genomföra sin tillsyn för att begränsa läckaget av växtnäring.

Intern samverkan

Länsstyrelsen bedriver ett internt samverkansarbete kring frågor som handlar om övergödning. Arbetet drivs tvärsektoriellt i en gruppering som kallas "Jordbruksvattengruppen". Arbetet är inriktat på förankring och informationspridning för ämnesområdet inom Länsstyrelsen.

8. Levande sjöar och vattendrag

Länsstyrelsen har under 2014 genom fortsatt god intern och extern samverkan genomfört en hel del arbete med syftet att uppnå miljökvalitetsmålet *Levande sjöar och vattendrag*. Arbetet har framförallt fokuserat på restaurering av värdefulla vattenmiljöer. Under rubriken "Andra väsentliga prestationer och resultat" och underrubriken "Restaurering i värdefulla vattenmiljöer" ovan, beskrivs Länsstyrelsens insatser avseende restaurering och främjande av biologisk mångfald i vattendrag och sjöar.

Fokus på extern och intern samverkan

På Länsstyrelsen finns en tvärsektoriell grupp med representanter från naturvård, kulturmiljö, fiske, vattenverksamhet samt Vattenmyndigheten. Här förankras tidigt statsbidragsfinansierade projekt så att man kan göra bra avvägningar mot de intressen som berörs. Det är även av stor betydelse att de juridiska aspekterna som berör restaureringsåtgärderna granskas och blir korrekt hanterade.

Länsstyrelsen jobbar aktivt för att engagera externa huvudmän i restaureringsprojekten. Det är därför glädjande att både kommuner (exempelvis Hallstahammars kommun) och andra organisationer såsom Sveaskog Förvaltnings AB, Mälarenergi Vattenkraft AB och Skogsmästarskolan har agerat huvudmän i ett flertal projekt och processer under året.

Vattenanknutna kulturmiljövärden

I projektet om vattenanknutna kulturmiljöer har Länsstyrelsen i Västmanland under år 2014 fortsatt att arbeta med avrinningsområdesvisa kunskapsunderlag med fokus på prioriterade vattenförekomster.

Under året har kunskapsunderlag för Köpingsåns och Sagåns avrinningsområden tagits fram. Inom avrinningsområdena finns det påverkade vatten där både vattenförvaltningen och naturvården planerar för åtgärder. Under året har ett 20-tal vattenanknutna kulturmiljöer inventerats och värderats inom de båda avrinningsområdena. Detta utgör ett gott underlag vid planering av åtgärder som syftar till att förbättra vattnets ekologiska status, men också vid naturvårdsåtgärder som faunapassager med mera. Ett viktigt syfte med underlagen är att säkerställa att värdefulla kulturmiljöer inte påverkas negativt i samband med restaureringar av vattendrag. Resultaten kommer att redovisas i en rapport som tillgängliggörs på Länsstyrelsens hemsida.

9. Grundvatten av god kvalitet

Västmanlands län har på de allra flesta håll god tillgång till grundvatten genom de grundvattenbärande grusåsar som löper genom länet. Vattnet i de flesta grundvattentäkter i länet har också god kvalitet. Arbetet för att stärka skyddet av grundvattentäkter och grundvattenbärande grusavlagringar pågår. Under 2014 har arbetet pågått med att fastställa vattenskyddsområden för vattentakten vid Färna i Skinnskattebergs kommun och för den nya vattentakten vid Lunger i

Arboga kommun. Vidare har Länsstyrelsen arbetat med tillsyn av efterlevnaden av skyddsföreskrifter inom vattenskyddsområden i ett ärende som avser vattentäkten i Ängelsberg. Länsstyrelsen har tagit fram ett regionalt program för avhjälpande av föroreningskador där förorenade områden som riskerar att påverka kvaliteten i på dricksvatten från grundvattentäkter är prioriterade. Vidare verkar Länsstyrelsen för att minska uttaget av naturgrus i länet för att ytterligare säkra grundvattentillgångarna.

11. Myllrande våtmarker

Mycket av Länsstyrelsens arbete med bevarande och återställande av våtmarker sker inom ramen för den dagliga verksamheten, till exempel vid tillståndsprovning och samråd enligt miljöbalken. Länsstyrelsen avråder från eller uppmanar till särskild hänsyn vid vägbyggen och skogsvårdsåtgärder som kan påverka våtmarker av skyddsklasserna 1–3 enligt Länsstyrelsens våtmarksinventering samt andra våtmarker med höga värden (exempelvis rikkärr och Natura 2000-områden). Länsstyrelsen ger inte tillstånd till dikning eller torvtäkt i våtmarker av klasserna 1–3. Exploatering av våtmarker med höga natur- och kulturmiljövärden undviks därigenom. Länsstyrelsen ställer också krav på efterbehandlingen av de torvtäkter som får tillstånd, vilket bidrar till att skapa biologiskt rika våtmarksmiljöer i avslutade täktområden.

Formellt skydd, i form av framför allt naturreservat, är ett viktigt instrument för bevarande av våtmarker med särskilt höga naturvärden. Under 2014 har det fattats beslut om bildande av naturreservatet Norra Hammaren, vilket omfattar bland annat sju hektar lövsumpskog. Arbetet med skydd för två objekt i Naturvårdsverkets ”Myrskyddsplan för Sverige”, liksom för flera andra områden med värdefulla våtmarker, har också fortskridit under året.

Länsstyrelsen bevakar och vårdar även våtmarker i ”vardagslandskapet”, utanför befintliga och planerade områdesskydd. Den regionala miljöövervakningen följer, via tillägg till Nationell Inventering av Landskapet i Sverige (NILS), upp tillståndet i länets myrar i stort genom flygbildstolkning och inventering av provtytor i fält. Inom Åtgärdsprogram för hotade arter har under året röjning av igenväxningsvegetation samt slåtter genomförts i tre oskyddade rikkärr om totalt cirka 40 hektar.

Länsstyrelsen bedriver dessutom uppsökande verksamhet bland enskilda markägare och kommuner, med syfte att undersöka möjligheter för och sprida information om anläggning och restaurering av våtmarker och småvatten i några utvalda jordbruksområden i länet. Detta arbete har väckt visst intresse, och har under 2014 resulterat i att tre projekt för restaurering av våtmarker om totalt drygt 30 hektar kunnat slutföras.

12. Levande skogar

Områdesskydd

Länsstyrelsen prioriterar skogsmiljöer högt i arbetet med långsiktigt bevarande av värdefulla naturområden. För Länsstyrelsens insatser inom området se vidare redovisning av uppdrag 50 i regleringsbrevet ovan.

Skötsel och förvaltning av skyddade områden

Länsstyrelsen utför många skötselåtgärder för att öka variationen och gynna utpekade arter och artgrupper i länets skyddade skogar. För Länsstyrelsens insatser inom området se vidare redovisning av uppdrag 50 i regleringsbrevet ovan.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Inom åtgärdsprogrammet för brandgynnad flora har Länsstyrelsen även under 2014 genomfört åtgärder för att restaurera och nyskapa livsmiljöer för mosippa, en skogsväxt som gynnas av måttliga markstörningar och bränder.

13. Ett rikt odlingslandskap

Under året har det upprättats och uppdaterats ett dussintal så kallade åtagandeplaner för betesmarker, i vilka villkor ställs och råd skrivs in för hur betesmarkerna och slåtterängarna på bästa sätt ska skötas för att utveckla natur- och kulturmiljövärden. Det har även genomförts en handfull enskilda rådgivningar till markägare med betesmarker. Tyvärr har den sakta men säkra minskningen av betesmarksarealen som pågått sedan 2005, fortsatt även under 2014. Stöd till restaurering av värdefulla naturbetesmarker har inte lämnats till några nya objekt under 2014, eftersom innevarande landsbygdsprogram är under avveckling, men flertalet av de pågående flerårsprojekten har kunnat avslutas framgångsrikt. Därutöver har Life-projektet MIA slutfört sin restaurering av hagmark i Mälardalen. Informationsarbete och rådgivning kring dammars och våtmarkers betydelse i odlingslandskapet har fortsatt, men med få konkreta resultat av samma anledning som för betesmarkerna. Bidrag till renovering av äldre ekonomibyggnader vars funktion tillhör den äldre lantbrukshållningen (överloppsbyggnader) har givits till ett tjugotal objekt under året.

15. God bebyggd miljö

Arbetet har under året särskilt utgått från preciseringarna hållbar samhällsplanering, en god vardagsmiljö, hållbar bebyggelsestruktur och hälsa- och säkerhet. Arbetsområden under året har varit en hållbar bostadsförsörjning, klimatsäkert byggande och en jämställd planeringsprocess.

I oktober hölls ett seminarium med tillhörande workshop i Surahammar med anledning av nya framtagna klimatanpassade översvämningsskarteringar för Svartån och Kolbäckån. Länets kommuner var inbjudna tillsammans med Länsstyrelsen i Dalarnas län och Ludvika och Smedjebackens kommuner. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) deltog tillsammans med Sweco, som tagit fram skarteringarna. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) deltog och föredrog om riskerna vid häftiga regn. Även företrädare för kanalbolaget Strömsholms kanal var representerade. En fältvandring i Surahammar genomfördes där deltagarna fick besöka platser intressanta ur översvämningssynpunkt. Seminariets workshopmoment innebar att deltagarna i grupp fick diskutera samhällsbyggnadsprojekt mot en karta med de klimatanpassade skarteringarna.

Länsstyrelsen arbetar enligt handlingsplanen för regional jämställdhet med jämställdhetsintegrering av fysisk planering. Målsättningen i handlingsplanen är att lyfta fram ett antal verktyg och metoder för jämställdhetsintegrering och sprida kunskap om dem till länets kommuner, vilket gjordes under en planträff. Länsstyrelsen har aktivt under hela året arbetat med två pilotkommuner, Hallstahammar och Västerås kommun.

I Hallstahammars kommun har arbete med att jämställdhetsintegrera detaljplaneprocessen pågått under året. Hallstahammar sökte medel från Boverket och beviljades medel för ”Jämställt medskapande”. Under året har ett pilotprojekt inletts för att involvera pojkar och flickor i samhällsplaneringen. En medborgardialog med barnen har genomförts i samband med detaljplanearbete för ett äldreboende och park i närheten av barnens förskola och skola. Hallstahammars arbete med jämställdhetsintegrering av planprocessen kommer att fortsätta under nästkommande år.

Västerås kommun arbetar med att jämställdhetsintegrera den nya grönstrukturplanen för centrala Västerås med kunskapsstöd från Länsstyrelsen. Båda kommunernas erfarenheter kommer att spridas till övriga kommuner i länet under nästkommande år. Länsstyrelsen har under året samarbetat med Länsstyrelsen i Dalarnas län genom att delta på två seminarier i Falun om metoder för jämställdhet i samhällsplaneringen, där arbetet presenterades tillsammans med Hallstahammar och Västerås kommun.

Ett stort antal utredningar och förändringar angående plan- och bygglagen (PBL) har gjorts under året. Länsstyrelsen arrangerar så kallade byggträffar, för de kommunala tjänstemän som arbetar med byggfrågor i länet. På byggträffarna har Länsstyrelsen informerat om pågående utredningar, remisser och lagförändringar i PBL. Diskussioner har också förts om hur den minskade bygglovsplikten har påverkat kommunerna i länet samt vilka effekter de så kallade Attefallshusen kan få på kulturmiljön. Länsstyrelsen har också informerat om hur befintliga värdefulla träd bäst kan skyddas vid byggarbeten. En av byggträffarna handlade om tillgänglighetsfrågor, med en genomgång av kraven på tillgänglighet från angöring till inredning.

16. Ett rikt växt- och djurliv

Områdesskydd

Länsstyrelsens arbete med skydd av värdefulla naturområden, främst i form av naturreservat, är ett mycket viktigt bidrag till uppfyllandet av miljökvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*. Under 2014 har ett nytt naturreservat, Norra Hammaren, bildats i länet, vilket innebär långsiktigt skydd för flera hotade och sällsynta arter knutna till olika typer av lövskog.

Skötsel och förvaltning av skyddade områden

Även åtgärder som utförs i skyddade områden är ett mycket viktigt bidrag för att uppfylla miljökvalitetsmålet. I redan skyddade områden har reservatsförvaltningen under 2014 genomfört en rad åtgärder som bidragit till återställande och bevarande av biologisk mångfald och arters livsmiljöer. För Länsstyrelsens insatser inom området se vidare redovisning av uppdrag 50 i regleringsbrevet ovan.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Insatserna med artbevarande bidrar starkt till uppfyllandet av ett flertal miljökvalitetsmål, men framför allt är de insatserna mycket viktiga för *Ett rikt växt- och djurliv*. I flera fall har restaureringsinsatser bidragit till att skapa eller bibehålla livsmiljöer för hävdgynnande växter och djur. För Länsstyrelsens insatser inom området se vidare redovisning av uppdrag 50 i regleringsbrevet ovan.

Lantbruk och landsbygd

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 60*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	4,79	6,31	4,92
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,87	10,05	12,38
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	9,06	11,59	11,92
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	19 603	18 561	18 612
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	8,47	12,38	12,78
Antal ärenden, inkomna och upprättade	4083	6194	7236
Antal beslutade ärenden	4284	6366	7244
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	3	99
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 651	425	205

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Antalet årsarbetskrafter fortsätter att sjunka och är avsevärt lägre 2014 än 2013. Även ärendemängden fortsätter att minska och nivån på ärenden äldre än två år är fortsatt lågt. Stor flexibilitet inom enheten ger oss möjligheter att bedriva en effektiv verksamhet trots förändringarna i volym som skett under 2014.

Enhetens andel av totala verksamhetskostnader har minskat trots att kostnaderna har ökat något. Orsaken till den lägre andelen är att de totala verksamhetskostnaderna har ökat till följd av skogsbranden.

Ökningen av bidragsutbetalningarna är ett resultat av en ökad aktivitet inom bredbandsprojekten.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Länsstyrelsens arbete med jordförvärvstillstånd och fastighetsbildning rörande jordbruksfastigheter

Under året har 18 ansökningar om förvärvstillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230) handlagts. Medianhandläggningstiden har legat på 13 dagar. Länsstyrelsen deltar löpande i samråd med Lantmäteriet angående fastighetsbildning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988). Samråd har skett dels genom muntliga föredraganden vid lantmäteriet, dels genom skriftlig begäran.

Landsbygdsutveckling

Länsstyrelsen deltar aktivt inom flera områden för att bevaka frågor om landsbygdsutveckling, bland annat om strandskydd, LIS, turism och bredband och service på landsbygden.

Bredband

Länsstyrelsen har under året haft kontinuerlig kontakt med olika intressenter såsom kommunala tjänstemän, leverantörer och politiker. Våra aktiviteter i frågan har i allra högsta grad bidragit till att bredbandsfrågan nu kommit högt upp på agendan i länet. Det har bidragit till att kommunerna nu tar fram egna lokala bredbandsstrategier.

Länsstyrelsen har deltagit i projektet *Länssamverkan bredband*. Detta är ett nationellt forum för samarbete kring den på många sätt komplexa bredbandsfrågan. Syftet är bland att identifiera problem kopplade till bredbandsstöden och hur dessa kan lösas.

Länsstyrelsen ser ett stort behov av information om bredband. Länsstyrelsen försöker möta detta och har vid många tillfällen ordnat möten med sökanden och informerat om stödet. Ett större möte med föreningar har genomförts där föreningarna fick dela sina erfarenheter kring genomförande av bredbandsinvestering. En workshop har genomförts där alla kommuner deltog för att bekanta sig med nya regler inför nästa landsbygdsprogram. Länsstyrelsen har hunnit besöka två kommuner där vi informerat om kommunens roll. Resterande kommunbesök görs 2015.

Besöksnäring

Under året har Länsstyrelsen inom ramen för landsbygdsutvecklingsarbetet knutit ett allt tätare samarbete med Västmanlands kommuner och landsting (VKL), som är regionens aktör för samordning av besöksnäringen. VKL:s arbete med att på olika sätt främja besöksnäringen går i hög grad hand i hand med arbetet med landsbygdsutveckling.

Intern samverkan

Länsstyrelsens landsbygdsenhet deltar aktivt i det tvärssektoriella samarbetet inom plangruppen på Länsstyrelsen genom att vara med vid granskning av exempelvis översikts- och detaljplaner, skydd av jordbruksmark och LIS-områden och även i mer allmänna diskussioner i planfrågor angående landsbygdsfrågor, förhållande land – stad etc. Här ingår en del information gentemot kommuntjänstemän på plan- och byggavdelningar.

Inför kommande fondsamarbete har under året en hel del möten ägt rum med enheten för regional utveckling inom Länsstyrelsen för att komma fram till hur samarbetet konkreta ska kunna ske.

Sverige – det nya matlandet

Länsstyrelsen har under 2014 fortsatt att prioritera projektet ”Sverige - det nya matlandet”. Länsstyrelsen har bland annat varit en aktiv part i det strategiska arbetet genom medverkan vid seminarier, möten med mera som rör dessa frågor. Länsstyrelsen har även inom ramen för landsbygdsprogrammets kompetensutvecklingsåtgärder arrangerat en rad kurser som berör detta ämne. Inte minst inom det länsöverskridande projektet ”Trädgård som tillgång, skapa mervärde i ditt företag genom trädgård”, har det under året genomförts en rad aktiviteter på temat mat, turism och lokalt odlat. (Projektet drivs av Länsstyrelsen i Västmanland.) Kurserna har varit mycket uppskattade av de deltagande företagen. Länsstyrelsen har även finansierat andra projekt som stöttar satsningen ”Sverige - det nya matlandet” samt den lokala maten i länet med medel via landsbygdsprogrammet. Här kan nämnas *Smaka på Västmanland* och förstudien *Innovationscenter för mat och dryck i Mälardalen (IMMA)*. Länsstyrelsen har även framgångsrikt fått ut de medel som fanns i landsbygdsprogrammet för vidareförädling och även avropat medel till detta.

Inom satsningarna har man genomfört en lång rad aktiviteter, som exempelvis Handelsforum i Arboga som genomfördes för andra gången 2014. Handelsforum sammanför producenter, inköpare och handlare för att knyta kontakter och genomföra affärer. Sammantaget har detta bidragit till att allt fler producenter etablerar sig och att den lokalt producerade maten blir mer synlig ute i handeln. Detta i kombination med en ökande efterfrågan från konsumenter och kommunernas inköpare av lokala råvaror och produkter. Detta ger möjligheter för ökad lönsamhet och sysselsättning.

Indikatorer

Areella näringar, landsbygd och livsmedel utgiftsområde 23¹⁾

Sysselsättning	2014	2013	2012	2011	2010
Andel kvinnor sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		2	2	2	2
Andel män sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		4	4	4	4
Andel sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		6	6	6	5
Nyföretagande	2014	2013	2012	2011	2010
Andel nystartade företag av kvinnor utanför tätort (på landsbygden) (%)		9,0	8,9	11,6	8,8
Andel nystartade företag av män utanför tätort (på landsbygden) (%)		16,6	14,5	21,3	18,5
Andel nystartade företag utanför tätort (på landsbygden) (%)		25,6	23,4	33,0	27,3

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Källa: Statistiska centralbyrån

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Sysselsättning

Andelen kvinnor och män sysselsatta utanför tätort på landsbygden har varit relativt oförändrat mellan 2010-2013. Länet har något lägre andel sysselsatta på landsbygd än riket både när det gäller kvinnor och män. En trolig förklaring är att näringslivsstrukturen i Västmanland fortfarande har en förskjutning mot exportriktad tung verkstadsindustri som i stor utsträckning är lokaliserad till tätorterna.

Nyföretagande

Nyföretagandet utanför tätort på landsbygden har ökat något mellan 2012 och 2013, men är fortsatt lägre än både 2010 och 2011.

Andelen företag som startas av kvinnor på landsbygden är relativt konstant och varierar således inte mycket mellan åren. Andelen av nystartade företag av män varierar mer än för kvinnorna och den variation som vi ser mellan åren härrör i princip enbart från mäns nyföretagande på landsbygden.

Aterrapportering regleringsbrev

RB 9. Länsstyrelserna ska på ett kostnadseffektivt och för företagen enkelt sätt samt med minimerad risk för sanktioner genomföra uppgifterna som åligger dem ifråga om direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsåtgärder enligt förordningarna (2004:760) om EG:s direktstöd för jordbrukare m.m. och (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Länsstyrelserna ska, tillsammans med Jordbruksverket, säkerställa att direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsutveckling i så hög utsträckning som möjligt betalas ut så tidigt som regelverket tillåter samt säkerställa att kraven i utbetalningsplanen följs samtidigt som risken för finansiell korrigerings förebyggs och minimeras.

Länsstyrelserna ska följa Jordbruksverkets styrning över stödprocessen avseende administrationen av jordbruks- och landsbygdsstöd. Länsstyrelserna ska löpande rapportera handläggnings- och kontrolläge till Jordbruksverket enligt av verket fastställd rapportplan, samt bistå Jordbruksverket i att under stödåret uppnå en bättre uppföljning av handläggnings- och kontrolläge av ovan nämnda stöd. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att följa uppdraget samt hur stor andel av stöd och ersättningar som betalats ut vid de tillfällen som anges i den gemensamma utbetalningsplanen.

Länsstyrelserna ska bistå Jordbruksverket i arbetet med att uppfylla ackrediteringsvillkoren för hanteringen av stöd.

Jordbrukarstödsverksamheten

Arbetet har bedrivits i enlighet med Jordbruksverkets föreskrifter och uppföljningsmål. 1 656 SAM-ansökningar har kommit in till Länsstyrelsen 2014, vilket är en minskning med mindre än en procent jämfört mot 2013. Länsstyrelsen har tagit emot 3 638 utbetalningsansökningar för direktstöd och miljöersättningar inom jordbruket.

Länsstyrelsens arbete med ajourhållning av jordbruksblock i blockdatabasen har under året löpt på enligt plan. Kvalitetsgranskningar har genomförts av Jordbruksverket. Granskningarna har visat att vi håller en jämn och hög kvalitet på vårt arbete.

Kostnadseffektivitet och enkelhet för företagare

Länsstyrelsen bedriver en effektiv jordbrukarstödshantering och hör till de län som har lägst kostnader för denna hantering. Under året har en rad insatser gjorts för att uppfylla de krav som ställs på myndigheten.

Några av insatserna är:

- Fortsatt satsning på att alla ansökningar om jordbrukarstöd görs via Jordbruksverkets e-tjänst SAM-Internet. 2013 togs 99,9 procent av SAM-ansökningarna emot digitalt. Länsstyrelsen har erbjudit stödsökande hjälp med SAM-internet per telefon. Det har även funnits möjlighet att låna datorer och få det stöd som krävs för att komma igång, slutföra och skicka in ansökan.
- För att effektivisera och likabehandla alla ansökningar har vi deltagit i olika arbetsgrupper i samordningsregionen, vid handläggningsmöten och i informationsrådet. Länsstyrelsen har även kommit med förbättringsförslag till Jordbruksverket både angående SAM-Internet och handläggningsförfarandet.
- 2014 infördes ett gemensamt telefonnummer till Länsstyrelsen och Jordbruksverket när det gäller frågor om jordbrukarstöd. Detta har förhoppningsvis ökat tillgängligheten hos både länsstyrelserna och jordbruksverket.

Åtgärder som vidtagits för att säkerställa handläggning och utbetalning

Länsstyrelsen har följt Jordbruksverkets föreskrifter om rutiner vid handläggning och kontroll av ärenden om jordbrukarstöd. Länsstyrelsen har därmed en intern styrning och kontroll av stödprocessen, inklusive handläggningskontroll och riskanalys.

För att säkerställa att inkomna ansökningar handläggs och utbetalas enligt uppsatta tidsramar arbetar Länsstyrelsen aktivt med att uppnå målen i SUSS-JBR-planen (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan). I SUSS-JBR-planen arbetar Länsstyrelsen tillsammans med Jordbruksverket för att tidigt få signaler om att målsättningar inte nås och då tillsammans genomföra åtgärder för att nå dessa. Rapporteringen sker via det automatiska uppföljningsverktyget ”DAWA” där det framgår hur de olika länen ligger till i förhållande till uppsatta mål.

För att kontrollera ansökningarnas riktighet har fältkontroller och administrativa kontroller genomförts i enlighet med uppsatta regelverk. Kontrollfrekvensen för direktstöden var 5 procent av antalet inlämnade ansökningar och 7,5 procent för miljöersättningarna. Totalt utfördes 83 arealkontroller i fält. Antalet djurkontroller uppgick till 31 stycken (14 nöt, 3 gris och 14 får/get). Inför kontrollsäsongen satsade Länsstyrelsen även detta år på riktade informationsutskick till länets djurägare, vilket upplevs ha haft en positiv verkan på regeluppfyllnaden.

Vår måluppfyllnad har varit god och därför har det inte funnits behov av att vidta några ytterligare åtgärder. Länsstyrelsen har under 2014 uppnått alla nationella uppföljningsmål för handläggningen av jordbrukarstöd.

Resultat vid utbetalning av jordbrukarstöden

- **Delutbetalning miljöersättningar och regionala ersättningar** Länsstyrelsen fattade beslut om 96 procent av ansökningarna i den första delutbetalningen av miljöersättningar och regionala ersättningar. Målet i uppföljningsplanen var 90 procent (genomsnitt för landet 92 procent). Utbetalningen uppgick till 37,3 miljoner kronor.
- **Gårdsstödsutbetalning** Länsstyrelsen fattade beslut om 99,9 procent av ansökningarna i den första gårdsstödsutbetalningen. Målet i uppföljningsplanen var 95 procent (genomsnitt för landet 98 procent). Utbetalningen uppgick till 192,4 miljoner kronor.
- **Slututbetalning miljöersättningar och regionala ersättningar** Länsstyrelsen fattade beslut om 99 procent av ansökningarna vid slututbetalningen. Målet i uppföljningsplanen var 90 procent (genomsnitt för landet 97 procent). Utbetalningen uppgick till 14,4 miljoner.

Stöd inom landsbygdsutvecklingsåtgärder

Handläggning av företagsstöd och projektstöd (inklusive Leader miljöinvesteringar och Egenkul projekt)

Länsstyrelsen har under året följt de av Jordbruksverket fastställda målen för handläggning. Målen har genomsyrat årets arbetsplanering. Regelbunden uppföljning av att dessa mål nås görs automatiskt genom datasystemet. Diagram och tabell visar andel beslutade utbetalningsärenden i procent som har inkommit 2014 och som har haft handläggningstider kortare än 90 dagar. Vi har nått målet med 85 procent.

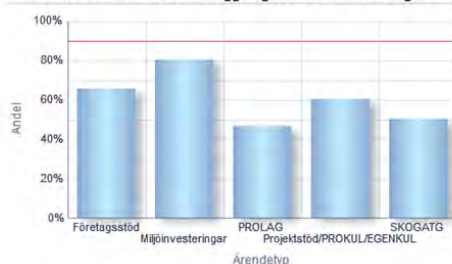
Ankomstdatum: Mellan 01-01-2012 - 31-12-2500
 Handläggande myndighet: JV;SAT;SKS;AB;C
 Handläggning slut år: 2014
 Använd Återställ

Ansökan om utbetalning - Handläggningstid för beslutade ärenden

Ansökan om utbetalning

Ärendetyp	Andel ärenden med handläggningstid kortare än 90 dagar																										Totalt
	JV	SAT	SKS	AB	C	D	E	F	G	H	I	K	M	N	O	S	T	U	W	X	Y	Z	AC	BD			
Företagsstöd		54%	67%	60%	3%	84%	85%	33%	74%	20%	92%	38%	64%	81%	91%	89%	38%	71%	78%	79%	85%	91%	72%	27%	65%		
Miljöinvesteringar				79%	65%	67%	94%	68%	60%	34%	89%	75%	87%	84%	78%	93%	92%	95%	93%	94%	86%	98%	84%	48%	80%		
PROLAG				18%	32%	43%	38%	53%	45%	15%	83%	50%	68%	47%	18%	50%	56%	90%	29%	49%	76%	34%	79%	26%	46%		
Projektstöd/PROKUL/EGENKUL	65%	55%	57%	58%	53%	64%	36%	59%	79%	22%	88%	54%	78%	51%	47%	66%	65%	91%	48%	41%	73%	64%	56%	14%	60%		
SKOGATG			50%																						50%		
Totalsumma	65%	54%	51%	52%	35%	59%	57%	52%	65%	23%	87%	48%	73%	62%	46%	70%	65%	85%	62%	67%	78%	66%	74%	27%	58%		

Andel ärenden med handläggningstid kortare än 90 dagar

Länsstyrelsen har haft låg personalomsättning. Både ny och befintlig personal erhåller kompetensutveckling för att uppnå en tillräckligt hög kompetens inom respektive arbetsområde.

Jordbruksverket genomförde en utökad uppföljning av 41 utbetalningsärenden i november. Bland de utvalda 41 utbetalningar fanns det bland annat ärenden inom PROLAG, PRO, FÖRETAG, MINVEST, EGENKUL, PROKUL. I Jordbruksverkets sammanfattning av uppföljning fanns det inget finansiellt fel. Länsstyrelsen har under året jobbat enligt den handlingsplan som vi tog fram 2013 och har satsat på att minimera fel vid ärendehandläggning.

Åtgärder som vidtagits för att säkerställa handläggning och utbetalning:

Länsstyrelsesamverkan

Samverkan har skett regelbundet mellan länsstyrelserna på chefs- och handläggarnivå i Mälardalsregionen för ökad likabehandling och effektivare ärendehantering genom både fysiska och telefonmöten.

I regionen försöker länsstyrelserna på alla sätt att dra nytta av varandras kompetenser och starka sidor samt i mån av tid hjälpa varandra med olika arbetsuppgifter. Ett annat exempel på samarbete i regionen som leder till ökad effektivitet och kundnytta är de länsöverskridande kompetensutvecklingsprojekten som administreras av ett län, men som genomförs i och finansieras av flera län.

RB 10. Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i att införa ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020 samt fortsätta de regionala förberedelserna för det kommande landsbygdsprogrammet. Länsstyrelserna ska kortfattat redovisa på vilket sätt de arbetat med att införa landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020.

Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Länsstyrelsen har under året haft fyra Partnerskapsmöten där huvudtemat varit arbetet med att ta fram en ny regional handlingsplan. På mötena har Länsstyrelsen även informerat om det nya programmet för partnerskapets medlemmar. Partnerskapet består av ett trettiotal föreningar, kommuner, intresseorganisationer med mera som är aktiva på landsbygden i Västmanland. Information har även spridits via vårt e-brev, mail, vid telefonkontakter och andra möten som sker i den dagliga verksamheten. Inom ramen för arbetet med det kommande fondsamarbetet har vid ett flertal tillfällen information om det kommande landsbygdsprogrammet stått på agendan. Detta har gjort att nya grupper nåtts av information.

När det gäller det nya programmet har endast två stöd öppnat under 2014, bredband och investeringsstöd inom lantbruket. Det sistnämnda stödet avser under 2014 och våren 2015 endast utökning av djurstallar. Informationen runt dessa stöd har varit riktad till potentiella stödmottagare eller organisationer som kommer i kontakt med potentiella stödmotager exempelvis lantbrukare, byalag, kommuner, bredbandssammordnare och konsulter.

Ansökan kan tas emot inom åtgärder bredband och investeringsstöd. Länsstyrelsen har fokuserat på att informera länets kommuner om bredband. Tre kommunträffar har genomförts under året för detta ändamål medan två träffar har genomförts i form av en workshop och en dialogträff. Vår ambition är att kommunerna tar en större roll i utbyggnad av fiber på landsbygden då det har varit ett tungt arbete för de privata hushållen.

Länsstyrelsen har utsett en ambassadör och en superanvändare inför förberedelse för arbetet med stöd och information kring programmet. Handlingsplaner för investeringsstöd och bredband har lämnats enligt tidsplan och de andra delarna i programmet är under bearbetning.

RB 11. Länsstyrelserna får för uppdragets genomförande disponera anvisade medel från utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygds och livsmedel, anslagen 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, vilka regleras i Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2014.

Länsstyrelserna ska redovisa följande avseende Landsbygdsprogram för Sverige åren 2007-2013:

- Handläggningstiderna för ansökningar om utbetalningar samt hur Länsstyrelsen arbetar för att minska handläggningstiderna och
- vilka åtgärder som har låg anslutning i länet och översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa i vilken omfattning de relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2014

Länsstyrelserna ska redovisa följande avseende landsbygdsprogrammet för perioden 2014-2020:

- Vilka åtgärder som har vidtagits för att informera om det nya programmet och
- Vilka åtgärder som har kommit igång under året.

Landsbygdsutveckling

Sveriges landsbygdsprogram som sträcker sig över perioden 2007-2013 och har som övergripande mål att skapa ekonomisk, social och ekologisk hållbar utveckling på landsbygden med ökad sysselsättning och minskad avfolkning som resultat har en övergång till det nya program som ska gälla 2014-2020. Pågående ej avslutade projekt skall avslutas senast september 2015.

Bredband

Under året har arbetet med de pågående bredbandsprojekten varit prioriterat. Länsstyrelsen har deltagit på Länssamverkan Bredbandsmöte vid tre tillfällen under året för detta ändamål. Detta är ett nationellt forum för samarbete kring den på många sätt komplexa bredbandsfrågan. Syftet med mötena är bland att identifiera problem kopplade till bredbandsstöden och hur dessa kan lösas.

Kanalisationsstöd

Ett fåtal stöd har beviljats runt om i länet, bland annat där det sker samförläggning av annan infrastruktur som exempelvis i Kungsörs kommun.

Leader

I Västmanlands län administrerar vi två Leaderområden: Västra Mälardalen respektive Norra Mälardalen. Även inom leader har arbetet med de pågående projekten varit prioriterat. Mycket tid har lagts på att avsluta en hel del leaderprojekt då leader övergår till arbetet med införande av leaders roll i det nya landsbygdsprogrammet.

Effektivare handläggning

Länsstyrelsen tillsatte en samordningstjänst 2013 som bland annat har till uppgift att regelbundet följa upp handläggningstid för ansökningar om stöd och inkomna ansökningar om utbetalning. Under året har det varit främst utbetalningar som har haft störst betydelse. Länsstyrelsen arbetar ständigt med effektivisering av ärendehantering inom landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsen försöker främst att i verksamheten beakta och implementera det som framkommer vid återkoppling från Jordbruksverket inklusive

granskningen från revisorer. Länsstyrelsen deltar på möten och andra former av erfarenhetsutbyte internt och med andra län i vår samordningsregion. En åtgärdsplan som upprättades 2013 följs för att höja handläggarnas sammanlagda kompetens och kunnande vad gäller krav på rekvisitioner. Länsstyrelsen bedömer att vi därmed minskat risken för finansiella korrigeringar.

Länsstyrelsen har haft låg personalomsättning. Både ny och befintlig personal erhåller kompetensutveckling för att uppnå en tillräckligt hög kompetens inom respektive arbetsområde.

Internkontroll på Jordbruksverket genomförde en utökad uppföljning av 41 utbetalningsärenden i november. Bland de utvalda 41 utbetalningar för granskning fanns det bland annat ärenden inom PROLAG, PRO, FÖRETAG, MINVEST, EGENKUL, PROKUL. Enligt Internkontroll Jordbruksverkets sammanfattning av uppföljningen fanns det inget finansiellt fel.

I år har Länsstyrelsen handlagt 257 ansökningar om utbetalning, vilket är högre än 2013 då Länsstyrelsen handlagt 234 sådana ärenden. Genomsnittshandläggningstid på samtliga har varit 54 dagar. Av dessa 257 ansökningar har 226 handlagts inom 90 dagar. Länsstyrelsen har prioriterat snabb handläggning av utbetalningarna.

Utredningsarbetet inför utbetalningar är omfattande. Företagsstöd samt projektstöd tar framförallt lång tid att kontrollera. Det måste ofta skickas ut kommuniseringsbrev med bland annat begäran om kompletteringar. Svaret och kompletteringarna skall sedan behandlas på nytt och i många fall krävs det ytterligare kompletteringar. Trots dessa tidskrävande arbetsmoment har Länsstyrelsen i Västmanlands län lyckats mycket väl med korta handläggningstider för ansökan om utbetalning. 88 procent av alla utbetalningar har handlagts inom 90 dagar. Målet enligt SUSS-LB har uppnåtts till cirka 94 procent för utbetalningar inom PRO, PROLAG, MINVEST, EGENKUL. Endast utbetalningar inom PROKUL och FÖRETAG har inte uppnått SUSS-målet.

Samverkan och effektivisering

Länsstyrelsen samverkar regelbundet med de andra länsstyrelserna i Mälardalen-/Hjälmarregionen. Detta är ett stort stöd när det gäller till exempel tolkning av regelverk, prioriteringar inom Landsbygdsprogrammet och utredning och handläggning av länsöverskridande projekt. Till exempel samarbetar länsstyrelserna genom att ha gemensamma kompetensutvecklingsprojekt för rådgivning till företagare i fyra smala produktionsområden (ekologisk grisproduktion, ekologisk fjäderfäproduktion, ekologisk trädgårdsproduktion samt rådgivning till konventionell trädgårdsproduktion). Det blir effektivt för rådgivningsföretagen som då kan arbeta i fem län, men ha alla administrativa kontakter med endast en länsstyrelse.

En effektivisering i genomförandet av Landsbygdsprogrammet är att Länsstyrelsen upphandlar delar av kompetensutvecklingen inom ramen för våra egna kompetensutvecklingsprojekt. Anledningen till detta är att upphandling minskar administrationen för rådgivningsföretag när de själva inte behöver ansöka om projektstöd. Det tar bort risken för fel i beräkning av lönekostnader och indirekta kostnader, eftersom det inte behöver redovisas i en upphandling. I en ansökan om projektstöd kan enskilda firmor inte heller ta upp kostnader för eget arbete. Detta hindrar dem ifrån att arbeta med kompetensutveckling för andra om deras verksamhet inte upphandlas.

Informationsinsatser

Det elektroniska nyhetsbrevet Landsbygdsnytt har skickats ut åtta gånger. Detta nyhetsbrev ger våra kunder på landsbygden snabb information om bland annat aktuella kurser och information kring jordbrukarstöden. Alla våra kompetensutvecklingsaktiviteter annonseras på vår webbplats. Personliga inbjudningar skickas alltid ut inför våra aktiviteter.

Kompetensutveckling inom axel 1 och axel 3

Enligt länets prioriteringar i innevarande landsbygdsprogram ska kompetensutveckling bedrivas inom tio olika målområden (Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Giftfri miljö, Begränsad klimatpåverkan, Ekologisk produktion, Djurens välfärd, Företagsutveckling inom de gröna näringarna, Tvärvillkor, Företagsutveckling utanför de gröna näringarna samt Landsbygdsutveckling). Under 2014 har Länsstyrelsen erbjudit kompetensutveckling till landsbygdsföretagare och för landsbygdsutveckling inom samtliga målområden, både genom egen och genom upphandlad verksamhet. Under året lades särskild fokus på tre olika teman: Trädgård som tillgång i besöksnäringen, Greppa näringen och aktiviteter som anknyter till Sverige, det nya matlandet, se vidare nedan.

Året har även präglats av väntan på större klarhet om hur Landsbygdsprogrammet 2014-2020 ska se ut och när de olika stöden ska komma igång. Nya besked har kommit vid olika tillfällen, ibland i motsatsförhållande till tidigare besked. Länsstyrelsen har trots det arbetat med de delar av handlingsplanen som Jordbruksverket krävt ska vara klart under året.

Nöjda deltagare på Länsstyrelsens aktiviteter

Kompetensutvecklingen i Länsstyrelsens egen regi har utgjorts av kurser, studieresor, fältvandringar (sammanlagt 43 stycken) och enskild rådgivning. Totalt var det cirka 880 deltagare på våra aktiviteter. Alla kurser avslutades med en utvärdering där deltagarna betygsatte aktiviteten på en skala mellan 1 och 10. Medelbetyget blev 8,9, vilket Länsstyrelsen är mycket nöjd med.

Ett exempel på en lyckad aktivitet är en studieresa till ett nystartat ullspinneri i Södermanland som har som affärsidé att ta till vara och förädla fårull från närområdet. 24 får-och lammproducenter som arbetar med vidareförädling av ull i sina företag deltog i studieresan. Resan var mycket uppskattad inte minst genom att ett flertalet kontakter knöts för vidare samarbete mellan deltagarna.

Inom området djurens välfärd genomförde Länsstyrelsen också en mycket uppskattad kurs om användning av mera vallfoder i utfodringen av häst för producenter och konsumenter av vallfoder.

Länsstyrelsen genomförde under sensvåren, i samarbete med tre av LRF:s kommungrupper, tre kvällskurser för att informera om de nya bestämmelserna om integrerat växtskydd. I kvällskurserna medverkande under sensvåren också rådgivare från ett av rådgivningsföretagen i området.

Marknaden för ekologiska grönsaker växer

Länsstyrelsen erbjuder kompetensutveckling till företag i regionen med ekologisk grönsaksodling. Syftet är att möta den växande marknaden för ekologiska trädgårdsprodukter och arbeta för att uppfylla miljökvalitetsmålen. Under 2014 genomfördes cirka 100 rådgivningar varav 22 rådgivningar skedde som gårdsbesök med någon form av rådgivningsplan.

En kurs anordnades där den senaste forskningen kring ogräsreglering presenterades och analyserades tillsammans med deltagarna. Ett möte arrangerades då hela Sveriges ekologiska tomatodlare bjöds in för att diskutera ekologiskt utsäde och sorter lämpliga för ekologisk odling tillsammans med fröfirmor och rådgivare. Två välbesökta fältvandringar hölls i ekologiska grönsaksodlingar i regionen där ett projekt kring plantuppdragning och ekologiska plantjordar presenterades.

Trädgård som tillgång utvecklar besöksnäringen

I projektet ”Trädgård som tillgång” vänder Länsstyrelsen sig till besöksföretag på landsbygden i de fem länen runt Mälaren och Hjälmaren. Målgruppen är företag med till exempel Bed & Breakfast, Bo på lantgård, café, restaurang och gårdsbutik. Syfte är att inspirera och kompetensutveckla företagarna till att använda den yttre miljön vid besöksplatsen som ytterligare en del i upplevelsen, att skapa mervärde och därmed förstärka hela företaget.

Under 2014 har Länsstyrelsen anordnat 13 kurser och företagsbesök. Exempel på kurser är Trädgård för barn, Vatten i trädgården och Spaljering och annan miljöskapande beskärning. Alla kurser förlades till besöksföretag som tillhör målgruppen och företaget fick tillfälle att berätta om sin verksamhet för deltagarna. Aktiviteterna har varit mycket uppskattade och deltagarna har knutit många nya kontakter. Förutom att förmedla kunskap och inspirera har Länsstyrelsen upptäckt att projektet fyller en viktig funktion som ett nätverk för besöksföretag i regionen.

Greppa Näringen bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen

Inom Greppa Näringen erbjuder Länsstyrelsen lantbrukare kostnadsfri individuell rådgivning om hushållning av växtnäring, hantering av växtskyddsmedel och minskad klimatpåverkan. I Västmanlands län är runt 130 lantbrukare aktiva rådgivningsmedlemmar. Rådgivningen erbjuds främst till företag som har mer än 25 djurenheter eller över 50 hektar åkermark inom det nitratkänsliga området samt inom Sagåns och Svartåns avrinningsområden. Arbetet med Greppa Näringen sker i nära samarbete med Miljöenheten och Vattenmyndigheten och har sin utgångspunkt i Länsstyrelsens Vattenstrategi.

Liksom förra året har fokus för 2014 i första hand legat på att genomföra planerade rådgivningar hos redan anslutna medlemmar. I andra hand har Länsstyrelsen värvat nya medlemmar och då främst djurhållare. Utöver de enskilda rådgivningarna har två kurser om markstruktur och markpackning anordnats i egen regi. Två fältvandringar inom samma tema har genomförts av en upphandlad aktör.

Intresset för matlagningsaktiviteter är stort

Intresset för kompetensutveckling inom området matlagning och att odla till eget kök är stort. Därför har vi under året anordnat 11 kurser och företagsbesök riktade till besöksföretag på landsbygden. Fokus har varit matlagning som speciellt caféer och mindre restauranger kan ha nytta av, såsom soppor, sallader och bakningskurser om småkakor. Vi har också genomfört tre kurser om att odla och laga mat på äldre köksväxter med en unik historia. Under hösten startade vi en kursserie om att odla till egen servering där vi besöker spännande företag som har en egen grönsaksodling. Kursserien kommer att fortsätta under 2015 med fler besök.

Länsstyrelsen upphandlar kompetensutveckling

För att kunna erbjuda kompetensutveckling inom samtliga målområden och för att få tillgång till flera utförare har Länsstyrelsen upphandlat aktiviteter. Fyra enskilda firmor och fyra övriga företag har avtal om rådgivning till landsbygdsföretagare.

För att ge möjlighet till att överbrygga mellan de gamla och nya landsbygdsprogrammen upphandlade Länsstyrelsen under hösten 2012 kompetensutvecklingsaktiviteter som skulle utföras under perioden januari 2013 till april 2014, med möjlighet till förlängning. Eftersom det nya landsbygdsprogrammet ännu inte fanns på plats utnyttjade Länsstyrelsen under våren 2014 möjligheten att förlänga avtalen till april 2015.

Länsstyrelseinstruktion 4§

3. tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken. Förordning (2008:1346)

Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap 7 § ärvdabalken

Länsstyrelsen bevakar löpande att dödsbons ägande av fastigheter, taxerade som lantbruksenhet, avvecklas inom fyra år från dödsfallet. Ärenden har identifierats med hjälp av bouppteckningshandlingar från Skatteverket och fastighetsregister.

Länsstyrelsen har under året mottagit 32 bouppteckningar från Skatteverket där dödsfallet skett 2014 och där den avlidne var ägare till fastigheter taxerade som lantbruksenhet. Av de dödsbon där dödsfallet skedde 2009-2010 har en uppmanats skriftligt av Länsstyrelsen att avsluta sitt fastighetsinnehav genom arvskifte eller försäljning.

Fiske

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 62*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,95	0,96	0,74
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,21	0,30	0,54
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,77	0,89	0,88
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 383	1 372	1 257
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,60	0,91	0,86
Antal ärenden, inkomna och upprättade	257	287	249
Antal beslutade ärenden	262	298	255
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	396	316	283

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Länsstyrelsens fiskefunktion har under den period tabellen omfattar bytt personal. Detta skedde under år 2012 till följd av pensionsavgångar. Detta förklarar de förändringar i personalsammansättningen som skett. I övrigt har hanteringen av fiskeärenden fungerat bra med en ärendebalans på under femton överskjutande ärenden mellan åren. Dessa beror främst på ärendenas art då de inte har kunnat avslutas beroende på exempelvis inväntan på beslut från andra myndigheter, kompletteringar eller dylikt. Bidragsutbetalningarna har ökat något över tiden, vilket främst beror på samverkan mellan fiske och biologisk återställning rörande anslag 1:12 och även har fiskeriprogrammets innevarande period avslutats varvid slututbetalningarna för detta ökat.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Om verksamheten

Länsstyrelsen arbetar för att främja ett hållbart fiske och en fiskevård som främjar landsbygdsutvecklingen socialt, kulturellt, ekonomiskt och ekologiskt. Länsstyrelsen i Västmanlands län har ett gott anseende både inom yrkesfisket och fritidsfisket.

Länsstyrelsen eftersträvar en snabb, effektiv och rättssäker handläggning av inkomna ärenden. Samverkan inom Länsstyrelsen i fiskefrågor är omfattande och fungerar bra. Samverkan med de sex övriga länen¹⁰ i regionen när det gäller Mälar- och Hjälmarsfrågor, Dalälvsfrågor och gemensamma frågor inom Norra Östersjöns Vattendistrikt fungerar utmärkt. Länsstyrelsen i Västmanland har samordningsansvaret när det gäller fiskefrågor i Mälaren.

Länsstyrelsen har liksom tidigare år bedrivit och stöttat en omfattande fältverksamhet med bland annat elfisken och kräftprovfisken i ett stort antal sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen under året börjat undersöka möjligheterna att effektivisera kartläggningen av kräftor, genom att kartlägga vilka typer av bottenstrat som finns inom vattnet före provfisken. Resultaten av de omfattande elfiskena sammanställs till en rapport som redovisas till och registrerats i SLU:s elfiskedatabas.

¹⁰ Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Örebro, Dalarnas och Gävleborgs län.

Länsstyrelsen i Västmanlands län är samordningsansvarig för berörda län när det gäller fiskespecifika Mälärfrågor. Biotopvård och fiskevårdsåtgärder i teori och praktik har utförts såväl inom projekt drivna av Länsstyrelsen fiskeenhet, som i projekt drivna av arbetsgrupper i samverkan med andra enheter inom Länsstyrelsen. Totalt har 390 783 kronor anslagits till fiskevård från Havs- och Vattenmyndigheten. Summan är i realiteten större eftersom Länsstyrelsens fiskefunktion samordnat medlen från anslaget med arbetet för bevarande av hotade arter, vilket bidragit till synergieffekter. Av de medel som redovisats som fiskevårdsmedel har huvuddelen förbrukats till fisketillsyn i Mälaren och för fiskevårdsprojekt som främst omfattat fiskeförvaltningsunderlag i de stora sjöarna. Bland annat har gösens lekplatser i Mälaren kartlagts i syfte att ge bättre beslutsunderlag för framtida fiskförvaltning. Även mindre fiskevårdsprojekt har genomförts, bland annat samverkar Länsstyrelsen med SLU och Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg för kartläggning av öringens genetik i Hedströmmen. Projektet syftar till att i förlängningen bevara flodpärlmusslan i vattensystemet, men även att se effekter av utsättningar av fisk i naturvatten. Åtgärder för att gynna vandringsfisk i våra vattendrag har i nära samverkan med övriga berörda enheter och intressenter varit en viktig del av arbetet.

Yrkesfisket

Det pågår en succession och förnying inom yrkesfiskarekåren. Antalet licensierade yrkesfiskare inom länet är därför i stort sett konstant eller något ökande över tiden. Det finns 26 yrkesfiskare inom Västmanlands del av Mälaren och Hjälmaren. Intresset inom den yngre generationen för etablering inom yrkesfisket är stort. Länsstyrelsen har tyvärr varit tvungen att föreslå Havs- och vattenmyndigheten avslag på flera ansökningar om yrkesfiskelicens, eftersom det är osäkert om sjöarna tål ett ökat fiske. Detta grundar sig på att berörda län och Havs- och vattenmyndigheten har som policy att den tillgängliga fiskeresursen i sjöarna ska beskattas uthålligt så att bestånden inte fiskas ner och så att yrkesfiskarna kan förvänta sig en framtida acceptabel inkomst av verksamheten. Detta leder till en restriktiv hållning vid beviljandet av nya yrkesfiskelicenser samtidigt som efterfrågan på nya licenser är stort, särskilt när det gäller Hjälmaren.

Till de positiva händelserna under året kan nämnas att Hjälmarens yrkesfiske åter igen är MSC-certifierat.

Tillsyn

I Västmanland finns drygt 356 särskilt utbildade och förordnade fisketillsynsmän som bedriver tillsyn i flertalet av länets 800 sjöar och i de större och viktigare vattendragen. Om man bortser från tillsynen i Mälaren och Hjälmaren saknar Länsstyrelsen detaljerade uppgifter om denna verksamhet eftersom den sker i vatten som helt och hållet är enskilt förvaltade.

Tillsynen i Hjälmaren redovisas gemensamt för berörda län av Länsstyrelsen i Örebro län.

Vad gäller Mälaren redovisar Länsstyrelsen i Västmanlands län gemensamt för övriga berörda län (Uppsala, Stockholm och Södermanland). Stockholm stads- idrottsförvaltning har anlitats för den viktiga övergripande tillsynen över hela Mälaren. 5-6 tillsynsmän har därvidlag involverats i den operativa verksamheten och dessa har kompletterats med drygt 40 tillsynsmän i ideella föreningar med fisketillsynsuppdrag i mälarmynnande vattendrag och i delar av sjön. Antalet operativa tillsynsdagar har totalt för dessa under 2014 redovisats till 598 tillfällen med 2066 kontroller vilka ledde till 148 anmärkningar, varav 148 gjordes på aktiva redskap och 91 på handredskap. Sammanlagt resulterade tillsynen i 44 beslag och 35 polisanmälningar. Brott mot regler om märkning och utmärkning av redskap och avvikelser

vad det gäller tillåtna nätmaskstorlekar är de vanligaste orsakerna till anmärkningar och beslag. Därutöver har fem klubbar/föreningar mot ersättning av fiskevårdsmedel kompletterat den fisketillsyn som bedrivs av Stockholms stad och övervakat efterlevnaden av fiskebestämmelser i mynningsområdena av Kolbäcksån, Eskilstunaån, Arbogaån, Svartån och i den inre delen av Enköpingsviken.

Miljömålsarbete

Miljömålsarbetet är en viktig uppgift för fiskefunktionen och berör främst miljömålet *Levande sjöar och vattendrag*. Även många av de övriga miljömålen kan på ett eller annat sätt kopplas till fiskevårdsarbetet, artskydd eller utveckling av näringar som har fiskeanknytning (yrkesfiske, fisketurism). Samordningen fungerar väl inom de miljömål som syftar till att skydda och restaurera vattenmiljöer. Flera långsiktiga och kortsiktiga projekt löper på. Exempel på långsiktiga projekt är restaurering av flodkräftbestånd och kartläggning av fiskarternas dynamik i våra vattendrag, medan vissa restaureringsprojekt kan betecknas som engångsinsatser med långtidseffekt. Inom fiskevården har flodkräftfiskevård, biotopvård, fria vandringsvägar och återetablering av utslagna bestånd av öring i vattendragen prioriterats.

Lovande återintroduktioner/förstärkningsutsättningar av lokala stammar med öring sker främst inom Hedströmmens avrinningsområde. Syftet är att återetablera bestånd som kan fungera som värd för flodpärlmusslans larver och so på så sätt kan bidra till att rädda den hotade flodpärlmusslan. För att säkerställa att rätt öringstammar används så har Länsstyrelsen tillsammans med SLU/Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg inlett ett projekt om att kartlägga öringstammarnas släktskap genom genetikanalys i Hedströmmens avrinningsområde.

Återrapportering regleringsbrev

RB 14. Länsstyrelserna ska redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige perioden 2007-2013.

Bidrag till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige perioden 2007-2013

Länsstyrelsen eftersträvar alltid en snabb, effektiv och rättssäker handläggning av inkomna ärenden. Länsstyrelsen kan förmedla ekonomiska investeringsbidrag till nya företagare genom landsbygdsprogrammet eller Europeiska Fiskerifonden (EFF). Stödet från EFF förutsätter att sökanden är licensierad yrkesfiskare. I vissa fall går det att kombinera olika stödformer för att underlätta utvecklingen av en yrkesfiske- eller fisketurisminriktad verksamhet på landsbygden. Under året har arbetet i första hand varit inriktat på att avsluta ärenden inom området, då den innevarande programperioden tagit slut och någon ny inte kommit igång. Med anledning därav har inga ansökningar kommit in under året.

Jordbruksverket har i alla förekommande fall till fullo täckt behovet av nödvändig offentlig medfinansiering av länets stödärenden till yrkesfisket i Mälaren och Hjälmaren. Länsstyrelsen har därför inte direkt bidragit finansiellt till genomförandet av det operativa programmet för fiskerinäringen.

RB 15. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar.

Vattendomar

Under 2014 har Länsstyrelsen fokuserat på att bidra i arbetet med vattenverksamhetsutredningens förslag till ändrade vattenrättsliga regler. Om utredningens förslag om ny prövning går igenom kommer det att innebära att helt andra regler kan tillämpas för att få vattenverksamheten vid bland annat kraftstationer anpassade till gällande rätt. Nuvarande omprövningsinstitut är enligt Länsstyrelsen inte tillräckligt för att tillgodose sådana behov.

Vad som även har uppmärksammats nationellt är Länsstyrelsens agerande för att få till stånd överprövningar av tre kraftstationer som enligt Länsstyrelsen bör ha tillstånd för sin verksamhet. Mark- och miljööverdomstolen följer samma linje i domarna MÖD 2012:26, 27 och 28 där domstolen framför att ”Länsstyrelsen bör kunna förelägga de tre kraftstationsägarna att söka tillstånd”. Under 2013 förelade Länsstyrelsen om detta. Två av kraftstationsägarna har överklagat till Mark- och miljödomstolen. Den tredje har vunnit laga kraft. Mark- och miljödomstolen har fortfarande inte tagit ställning till överklagandena. Det gör att Länsstyrelsen ännu inte kunnat gå vidare med ärendena.

Tabell 1.2: Fiske¹⁾

Länsfakta inom fiskeområdet	2014	2013	2012
Antal fiskevårdsområden	30	30	30
Antal yrkesfiskelicenser	27	28	27
Antal fartygstillstånd	0	0	0
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	0	0	7

¹⁾ Från och med 1 oktober 2014 infördes nya regler om licens för yrkesfiske. Ändringen innebär att det inte behövs yrkesfiskelicens för fiske i havet, utan bara fartygstillstånd. Fartygstillstånd byter också namn till fiskelicens. Ändringen innebär också att benämningen yrkesfiskelicens byter namn till personlig fiskelicens vid fiske i sötvatten.

Källa: Fiskevårdsområdesföreningar: Länsstyrelsens arkiv; Yrkesfiskelicenser & fartygstillstånd: Havs- och vattenmyndigheten; Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram.

Kommentarer Tabell 1.2

Förhållandena i länet är som siffrorna visar konstanta. Några fartygstillstånd finns inte i länet då det är inlandsvatten som utgör länets yrkesfiskevatten. Antalet yrkesfiskelicenser har legat på en konstant nivå under de senaste åren, vilket kan tyda på att lönsamheten i fisket är god. Detta stöds även av att det varje år inkommer flera ansökningar om yrkesfiskelicenser från personer som vill starta verksamhet, men som tyvärr inte kan beredas plats med hänsyn till det nuvarande kunskapsläget kring fiskeresursen i Mälaren och Hjälmaran. Även antalet fiskevårdsområden är konstant, även om det under förra året har påbörjats ett arbete med att bilda ytterligare ett fiskevårdsområde i länet. Arbetet med detta har gått långsamt. Antalet fisketillsynsmän har under flera år varit relativt konstant.

Folkhälsa

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 70*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,06	0,68	0,93
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,69	0,72	1,02
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,16	1,00	1,35
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 964	1 977	2 857
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,28	1,32	1,96
Antal ärenden, inkomna och upprättade	50	28	36
Antal beslutade ärenden	44	26	31
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	1	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 737	4 767	6 838
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 700, Länsamordning ANDT (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	75		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 705, Alkohol och tobak (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	66		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Bidragutbetalning avser statsbidrag personligt ombud.

Förändringen i fördelning mellan kvinnor och män i antalet årsarbetskrafter förklaras av att två kvinnor utfört uppdragen inom folkhälsa.

I brukarundersökning för 2014 ingick verksamhetsområdet Länsamordning ANDT (700). Länsstyrelsen fick högst andel höga betyg på bemötande, engagemang, svarstiden per e-post, kompetens, handläggningstid, områdena totalt sett nöjd samt kontakt. Exempel på förbättringsområden är kunskaper och metoder. Det genomfördes 23 intervjuer och det sammanvägda värdet för nöjdindex var 75 (för samtliga länsstyrelser motsvarade värdet 73).

Inom verksamhetsområdet Alkohol och tobak (705) erhöll Länsstyrelsen högst andel höga betyg inom områdena bemötande, engagemang, lätt att nå rätt person per telefon och svarstiden per e-post. Exempel på förbättringsområden är samverkan. Det genomfördes 17 intervjuer och det sammanvägda Nöjdindex var 66 (för samtliga länsstyrelser var värdet 71).

Andra väsentliga prestationer och resultat

Det dopingförebyggande arbetet har fortsatt i samverkan med bland andra Västmanlandsidrotten. Ett nätverk för det länsövergripande arbetet finns. Under året har en utbildningsomgång för gymägare/instruktörer i arbetsmodellen "Prevention of doping i Sverige" (PRODIS) genomförts samt en informationsdag om doping riktad till idrottslärare, fritidsledare och andra som möter ungdomar i sitt arbete.

Länsstyrelsen har besökt åtta av länets kommuner för att presentera länets ANDT-strategi och för att bidra till att respektive kommun arbetar vidare med sin egen ANDT-strategi.

Tillsynshandläggaren har tillsammans med ANDT-samordnaren och tillsynshandläggaren i Köpings kommun planerat och lagt upp en strategi för arbetet med kontrollköp och förebyggande tobaksarbete. Handlare i Köpings kommun har bjudits in till träffar vid två tillfällen, vilket är ett nytt sätt att jobba för att uppnå en tobaksfri uppväxt bland ungdomar.

Länsstyrelsen har genomfört uppföljande tillsyner i länets samtliga kommuner under hösten 2014. Arbetet har resulterat i ökad samverkan och vidareutveckling av samarbetet mellan kommunerna och Länsstyrelsen.

Aterrapportering regleringsbrev

Personliga ombud

Uppdrag 71. Länsstyrelsen har tagit fram en handlingsplan för arbetet med personliga ombud under 2014. Medel för arbetet har rekviderats från Socialstyrelsen och betalats ut till kommunerna. Länsstyrelsen har deltagit i Socialstyrelsens nationella träffar för Länsstyrelserna. Handläggaren på Länsstyrelsen har haft möte med den person som är ansvarig för verksamheten i länet samt alla personliga ombud. Länsstyrelsen har i samverkan med Länsstyrelsen i Södermanlands län och Socialstyrelsen genomfört en informationsträff för länens personliga ombud om utvärdering av arbetet med personligt ombud. Vi har tillsammans med Länsstyrelserna i regionen bjudit in de personliga ombuden till en juridisk utbildning.

Föräldrastödssamordning

Uppdrag 72. Länsstyrelsen i Västmanlands län har i samarbete med Södermanlands län påbörjat arbetet med att kartlägga situationen i respektive län. Under året har tre nationella konferenser genomförts utifrån regeringsuppdraget. Ett nätverk har bildats för arbetet i Västmanlands län. Länen har gemensamt projektanställt en person under sex månader för att genomföra kartläggningen. Personen har vid två tillfällen deltagit vid mötena med läsnätverken för föräldrastödssamordning för att informera och därmed göra nätverken delaktiga i arbetet. Resultaten av kartläggningens presenterade och analyserades vid en workshop. Resultatet från den ligger till grund för planering av det fortsatta arbetet under 2015.

Tabell 6.1: Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter

Kostnader och årsarbetskrafter för folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)¹⁾	2 243,1	1,75
varav Allmänt och övergripande inom folkhälsa (700)	95,5	0,12
varav Fördelning av statsbidrag (704)	534,8	0,05
varav Alkohol- och tobaksärenden (705)	304,0	0,62
varav alkoholärenden (7051 - 7053)	136,1	0,34
varav tobaksärenden (7054 - 7056)	167,9	0,28
Totala kostnader (inkl. OH)¹⁾	2 964,0	

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Uppgifter i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2014)

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell 6.1

Fördelning av statsbidrag avser i huvudsak utbetalning av tidigare år beviljade statsbidrag samt uppföljning av dessa. Länsstyrelsen har i huvudsak arbetat med alkohol- och tobaksärenden.

Länsstyrelseinstruktion 5§

6. Länsstyrelsen ska verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak

Samarbete Mälardalens Högskola

Samverkansgruppen mellan Mälardalens högskola, Polisen samt länsstyrelserna i Södermanlands och Västmanlands län, har träffats vid två tillfällen under året. Gruppen har samtalat, planerat och genomfört aktiviteter i samband med terminsstarterna och vid inskrivningen av nya studenter.

ANDT-Samordning

Våren 2014 antogs en ny ANDT-strategi för Västmanlands län för perioden 2014-2016. Strategin utgår från regeringens fastställda nationella mål för ANDT-arbetet. Den har arbetats fram i samverkan med Landstinget, Polisen och VKL. Länets samverkansgrupp med representation från Västmanlands kommuner och landsting (VKL), Polisen, Landstinget och Länsstyrelsen har träffats två gånger under året och följt arbetsprocessen. Kommunbesök har genomförts i åtta av länets kommuner för att presentera länets ANDT strategi.

Länets ANDT-samordnare har deltagit i de fyra träffar som anordnats av Folkhälsomyndigheten för information och diskussion. Regelbundna träffar och planeringsdagarna har genomförts med länets kommunala ANDT-samordnare.

Temadagen ”Tobaksfri skoltid” har genomförts i samverkan med tillsynshandläggare från kommunerna och Länsstyrelsen samt Landstinget. Samtliga kommuner var inbjudna att delta. En samverkansgrupp finns för arbetet på länsnivå.

Två temadagar om droger på nätet och nya psykoaktiva droger har genomförts i samverkan med Södermanlands län. Temadagarna var välbesökta.

Ytterligare en temadag, ”ANDT i skolan”, har genomförts i samverkan med Skolverket.

Länsstyrelsen har arbetat vidare med det dopingförebyggande arbetet i samverkan med Västmanlandsidrotten. Det finns ett nätverk för det länsövergripande arbetet. Under året har en utbildningsomgång genomförts för gymägare/instruktörer i arbetsmodellen PRODIS. En informationsdag har också arrangerats om dopning för idrottslärare, fritidsledare och andra som möter ungdomar i sitt arbete.

Langningsarbetet ”Tänk Om” har varit centrerat till fyra kortare perioder utifrån vad som kallas ”riskhelger”. Länsstyrelsen i Västmanlands och Södermanlands län har tillsammans genomfört konferensen ”Droger på nätet”.

Ett arbete för att öka samverkan mellan ANDT- och brå-ansvariga i länet har påbörjats. Nätverket har träffats vid två tillfällen för att diskutera gemensamma åtaganden.

Länets SMADIT¹¹ nätverk har träffats vid två tillfällen för att sammanställa data och utbyta erfarenheter. Polisen och Länsstyrelsen har delat på ansvaret för samordning av nätverket.

Alkohol och tobak

En tillsynsplan för året har tagits fram. Länsstyrelsen har genomfört uppföljande tillsyner i länets samtliga kommuner under hösten. Arbetet fortsätter med löpande granskning av inkomna beslut från kommunerna samt råd och stöd till kommuner och polis i frågor som rör alkohol- och tobakslagen.

Under sommaren deltog tillsynshandläggaren i den länsstyrelsegemensamma satsningen om kartläggning av festivaler i riket. En rapport om arbetet kommer att skrivas under januari 2015.

Länsstyrelsen har deltagit på fyra nationella nätverksträffar för länsstyrelsernas tillsynshandläggare.

Länsstyrelsen har tillsammans med ANDT-samordnaren och tillsynshandläggaren i Köpings kommun planerat och lagt upp en strategi för arbetet med kontrollköp och förebyggande tobaksarbete. Träffar har genomfört svid två tillfällen under året med handlare i Köpings kommun.

¹¹ Smadit (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken) är en samverkan mellan Trafikverket, Polisen, Kustbevakningen, Tullverket, kommunerna, landstingen, Transportstyrelsen, Kriminalvården/Frivården och länsstyrelserna.

Jämställdhet

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 80*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,03	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,70	1,49	1,90
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,15	1,05	1,31
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	3 542	2 105	2 228
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,53	1,40	1,53
Antal ärenden, inkomna och upprättade	13	13	16
Antal beslutade ärenden	5	10	13
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	1
Bidragstutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	769	193	1 183

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Bidragstutbetalningar avser under 2014 utbetalning av utvecklingsmedel för projekt inom uppdraget hederrelaterat våld och förtryck, samt samordningsuppdraget.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Strategi för jämställdhetsintegrering

Väsentliga prestationer under 2014 i arbetet med jämställdhetsintegrering, har varit framtagandet av Strategi för jämställdhetsintegrering för Västmanlands län 2014 – 2016 och arbete med att genomföra Handlingsplan för jämställd regional tillväxt 2013-2014.

Länsstyrelsen bedömer att strategin kommer att vara en god vägledning för fortsatt arbete med jämställdhetsintegrering i länet och bidra till en tydligare uppföljning av arbetet. I strategin finns inkluderat en strategi för det interna arbetet och en väsentlig insats under året har varit att utveckla tydliga rutiner för det interna arbetet. Länsstyrelsen bedömer att det har bidragit till en utveckling av arbetet med jämställdhetsintegrering på Länsstyrelsen inom flera sakområden. Ett exempel är jämställdhetsintegrering av djurskyddshandläggarnas arbete. De kommer i sitt arbete i kontakt med våld i nära relationer och kan bidra till tidig upptäckt av våld, samt uppmärksamma utsatta barn. Länsstyrelsen har under året identifierat flera ärenden, där rutiner för djurskyddshandläggarnas kontakter med ansvariga myndigheter prövas, bland annat har rutiner för orosanmälan till socialtjänsten av utsatta barn upprättas. Länsstyrelsen avser att fortsätta detta arbete under kommande år, även i dialog med övriga länsstyrelser.

Ett annat fokus under året har varit arbetet med att genomföra åtgärder inom ramen för Handlingsplan för jämställd regional tillväxt. Där har flera processer avslutats som kommer att få god effekt på externa aktörer arbete med jämställdhet. Den nya näringslivsstrategin, Affärsplan Västmanland och sökande-, besluts och uppföljningsprocesser för regionala tillväxtmedel har jämställdhetsintegrerats. Vidare har ett gemensamt regionalt uppföljningssystem för företagsfrämjande aktörer tagits fram med fördelning på bransch och kön. Länsstyrelsens bedömning är att arbetet med de olika delarna i det arbete, bland annat

utbildningar och dialogmöten för företagsfrämjande aktörer, har bidragit till att öka medvetenhet och konkret arbete kring jämställdhetsintegrering inom områdena entreprenörskap och företagande i länet.

Fjärde jämställdhetsmålet

Länsstyrelsen bedömer i likhet med tidigare år att insatserna kring kunskaps- och metodstöd har fortsatt positiva effekter och bidrar till både stärkt kunskap och bättre organisering hos länets kommuner i dessa frågor. I de större kommunerna ser vi dock den höga personalomsättningen hos socialtjänsten som en risk för att denna utveckling ska stanna av. Behov av återkommande kompetensinsatser på grundläggande nivå kommer därför att kvarstå. Behov finns även av stöd till hälso- och sjukvården för att nå de krav som de nya föreskrifterna ställer. Länsstyrelsen ser även att det är viktigt med metod- och kompetensstöd för andra myndigheter. I vårt samordningsuppdrag har vi fått önskemål om insatser från länets polis och åklagare. Men även andra myndigheter vilka möter våldsutsatta som förskola, skola, försäkringskassa och arbetsförmedling, behöver kunskap för att på bättre sätt kunna medverka till tidig upptäckt av våld.

Länsstyrelsen bedömer även att arbete med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck har fortsatt att utvecklas i länet, men att fortsatta insatser behövs. Länsstyrelsen har i flera år prioriterat skola i sin fördelning av utvecklingsmedel, men ser att fortsatta insatser är viktiga inom den samhällssektorn. Likaså finns fortsatta behov inom socialtjänsten.

Indikatorer

Jämställdhet utgiftsområde 13¹⁾

Nystartade företag	2014	2013	2012	2011	2010
Andel nystartade företag av kvinnor (%)		34,0	34,3	35,3	32,0
Andel nystartade företag av män (%)		66,0	65,7	64,7	68,0
Våld mot kvinnor ²⁾	2014	2013	2012	2011	2010
Anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre. Antal per 100 000 av medelfolkmängden 18 år eller äldre.	253	198	208	227	220

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

²⁾ I årsredovisningen för 2013 redovisades preliminär statistik för år 2013. Ovan visas den slutliga statistiken för år 2013, på grund av detta kan avvikelser från föregående års årsredovisning förekomma. För åren 2010-2012 beror avvikelser från föregående års årsredovisning på tidigare avrundningsfel.

Källa: Statistiska centralbyrån, Brottsförebyggande rådet

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Nystartade företag

Sedan början av 2000-talet har andelen kvinnor av samtliga nyföretagare i länet motsvarat runt en tredjedel. De senaste åren har dock andelen stabiliserats till strax över en tredjedel. En bidragande orsak till detta kan vara det riksomfattande programmet ”Främja kvinnors företagande”, som pågått sedan 2007 och som avslutades vid årsskiftet 2014/15. Länsstyrelsen har varit ansvarig för projektinsatserna under hela perioden. En viktig målgrupp för insatser i länet har varit kvinnor som kan tänka sig, vill eller ska starta eget företag. Sammanlagt cirka 1 500 kvinnor har deltagit i nyföretagarprojekt av olika slag. Vissa har riktats mot kvinnor med invandrarbakgrund och andra till yngre. Insatserna har omfattat hela länet och genomförts kontinuerligt under åttaårsperioden.

Våld mot kvinnor

Indikatorn för 2014 visar på en markant ökning av anmälda misshandelsbrott, vilken ligger över riksgenomsnittet (217). Ökningen stämmer överens med uppgifter från länets kommuner, att volymen ärenden hos socialtjänsten avseende våldsutsatta kvinnor och barn fortsätter att öka för samtliga kommuner i länet. I Länsstyrelsens årsredovisning 2013 var prognosen att antal ärenden översteg siffran för polisanmälda misshandelsbrott. Det är därför inte förvånande att antalet anmälda brott har stigit under 2014. Länsstyrelsen har sedan 2013 ett arbete tillsammans med länets kommuner och kvinnojourer för att samla in statistik utifrån de regionala indikatorer som finns i Länsstrategi Mäns våld mot kvinnor 2012-2014. Siffrorna för 2014 har ännu inte hunnit samlas in från kommunerna, varför någon bedömning av strategins indikatorer inte kan göras ännu. Länsstyrelsens prognos är att både antalet ärenden hos socialtjänsterna och därmed anmälda brott kommer att fortsätta öka under 2015.

Samordning

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att samordna verksamhetsresurser i länet i enlighet med regeringsuppdrag nr 79 RB, samt utifrån Länsstrategi Mäns våld mot kvinnor 2012-2014. Arbetet följs upp av länets regionala samverkansgrupp för kvinnofrid där länets kommuner, Polisen, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården och ideella föreningar deltar.

Väsentliga insatser under året har varit:

- Fortsatt utveckling av myndighetssamverkan kring prostitution och människohandel. Den gemensamma samverkansplanen har reviderats och uppdaterats, utbildning av deltagande organisationer, samt information om föregående års framtagna och praktiserade metod för myndighetssamverkan kring insatser mot sexköp under ledning av polisen har spridits till flera län.
- Samordning av nätverk för kommunala handläggare inom äldreomsorg och funktionsnedsatta, med syfte att stärka och implementera kunskap kring våld i nära relationer.
- Arbetet för att utveckla och samordna insatser för tidig upptäckt av våld i samband med insatser för djurskydd har fortsatt. Länsstyrelsen har initierat en samverkansgrupp för myndigheter och aktörer i länet som består av representanter från djur- och humansidan och påbörjat arbetet med att ta fram en gemensam handlingsplan, sprida kunskap om sambandet våld i nära relationer och våld mot djur, samt initiera utvecklingsbehov i länet. Rutiner för SoL-anmälningar till socialtjänsten avseende barn har tagits fram inom ramen för detta arbete (se mer information under punkt 86). En fortsatt utveckling av djurskyddshandläggarnas arbete i dessa frågor är en angelägen uppgift kommande år.
- Stöd till Landstinget Västmanland för framtagande av nytt handlingsprogram för våld i nära relationer.

Uppdrag – kunskaps- och metodstöd

Länsstyrelsens uppdrag med att i samverkan med Socialstyrelsen skapa ett regionalt kunskapsstöd för att kvalitetsutveckla arbetet med våldsutsatta kvinnor, barn som har bevittnat våld och våldsutövare för länets kommuner och ideella föreningar, är en del av länsstrategin och därmed väl integrerat med samordnings- och samverkansuppdraget. Planering av utbildningar och aktiviteter riktad till målgrupperna kommuniceras i likhet tidigare år med ett halvårs framförhållning, vilket ger främst kommunerna goda möjligheter att planera sitt deltagande. Samverkan i planeringen sker även med kommunerna.

Väsentliga insatser under året var varit:

- Fem genomförda utbildningar i olika kommuner om Socialstyrelsens bedömningsinstrument FREDA för arbete med våld i nära relation
- Fem genomförda utbildningar kring olika teman i Socialstyrelsens handbok VÅLD
- Genomförda utbildningar i sekundär traumatisering, motiverande intervju, barn i riskmiljö, samt brottsoffers möjlighet till ersättning
- Två dagars internat utbildning för ideella föreningar i samverkan med länsstyrelserna i Uppsala och Gävleborgs län om ideella föreningars ansvar när de utför insatser åt socialtjänsten
- Föreläsning för anhörigkonsulenter i länet

Ett särskilt uppdrag för Länsstyrelsen har varit att under november och december tillsammans med Socialstyrelsen planera och genomföra regionala konferenser om socialnämnders och vårdgivares ansvar i arbetet med våld i nära relationer, utifrån nya föreskrifter. Konferenserna genomfördes på sju orter i landet och samlade 1750 deltagare.

Länsstyrelsen har även under året varit representerad i länsstyrelsernas och Socialstyrelsernas nationella arbetsgrupp för kunskaps- och metodstödsuppdraget. Länsstyrelsen har också samverkat med utvecklingsledarna i fem näraliggande län: Dalarna, Uppsala, Örebro, Värmland och Gävleborgs län för gemensamma insatser och erfarenhetsutbyte. Länsstyrelsen har även samverkat med SKL och VKL (Västmanlands kommuner och Landsting), i form av en gemensam länsdialog kring verksamhetsutveckling inom socialtjänsten.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Länsstyrelsen har under året fördelat utvecklingsmedel till två projekt för arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck, bägge till ideella föreningar. Ett av projekten var fortsatt spridning av Rädda Barnens metod ”Det handlar om kärlek” till länets kommuner. Det andra var stöd till föreningen ”Internationell kamp för kvinnors frihet”, vilka organiserar en tjej- och kvinnojour för kvinnor och män utsatta för hedersvåld.

Länsstyrelsen samordnar sedan flera år tillbaka nätverket ”Resursteam heder”, bestående av personer från skola, socialtjänst och sjukvården. Under året har nya deltagare rekryterats till nätverket och gemensam tvådagars internatutbildning av deltagare har genomförts i samverkan med länsstyrelserna i Uppsala, Örebro, Värmland, Dalarna, samt Gävleborgs län.

Länsstyrelsen har under året arrangerat föreläsningar för socialtjänsten om heder och skyddade personuppgifter, samt om könsstympling.

Återrapportering regleringsbrev**Tabell 7.1**

Kostnader/intäkter för område Jämställdhet	2014	2013	2012
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	3 542,1	2 104,8	2 228,3
<i>varav ramanslag 5:1, netto (tkr)</i>	553,1	590,0	1 202,3
<i>varav övrig finansiering (tkr)</i>	2 959,4	1 514,7	980,8
Andel av Länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	1,53	1,39	1,52
Verksamhetsintäkter	2 329,1	1 167,2	785,0

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell 7.1

De ökade verksamhetskostnaderna och intäkterna under 2014, i form av finansiering utöver ramanslag, avspeglar arbetet med regeringsuppdraget för arbetet med det fjärde jämställdhetspolitiska målet (arbetet med regional samordning inom våldsområdet, kunskapsstöd till kommuner och ideella föreningar samt arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck).

Länsstyrelseinstruktion 5§

1. Länsstyrelsen ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor

Länsstyrelsen överlämnade Strategi för jämställdhetsintegrering i Västmanlands län 2014 - 2016 till regeringen i februari. Strategin omfattar fem fokusområden:

1. Utveckla kunskap om ojämställdheten i Västmanlands län
2. Jämställd medborgarservice
3. Kompetensförsörjning och arbetsmarknad
4. Företagande och innovationer
5. Mäns våld mot kvinnor

Under året har arbete främst skett inom områdena 3,4 och 5. Arbetet har omfattat både externt och internt riktade insatser.

Externt arbete

Inom ramen för Handlingsplan för jämställd regional tillväxt har ny näringslivsstrategi Affärsplan Västmanland jämställdhetsintegrerats. Ett uppföljningssystem för utfall och effekt av företagsfrämjande insatser i länet på bransch- och könsnivå, har tagits fram. Åtgärder för att jämställdhetsintegrera Länsstyrelsens arbete med ekonomiskt stöd för regional tillväxt, samt företagstöd har genomförts. Dessa aktiviteter har skett i samverkan med företagsfrämjande aktörer i länet. Länsstyrelsen har även erhållit stöd från Tillväxtverket för detta arbete, då länets arbete har utgjort ett av sju pilotprojekt. Länsstyrelsen har även deltagit i dialoger med Tillväxtverket kring utformandet av Nationell strategi för företagsfrämjande på lika villkor.

Inom handlingsplanens område samhällsplanering har Länsstyrelsen gett stöd till två pilotkommuner för att jämställdhetsintegrera sitt arbete med fysisk planering, Hallstahammars och Västerås kommuner. I Hallstahammar har stödet inriktats på jämställdhet och

barnperspektiv i arbetet med ny detaljplan och i Västerås på jämställdhet i revidering av kommunens grönstrukturplan. Bägge kommunerna har sökt och fått projektmedel från Boverket får fortsatt arbete. Arbetet kommer att följas i lärosyfte av alla kommuner i länet genom Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har fortsatt sitt arbete med att uppmärksamma jämställdhetsarbete i förskola och skola. I januari arrangerade Länsstyrelsen en unik kunskaps- och spridningskonferens kring arbete med jämställdhet och entreprenörskap i förskolan, där bland annat erfarenheter från arbete i tre av länets kommuner presenterades. Länsstyrelsen samordnar även ett nätverk för förskolechefer avseende stöd i arbetet med entreprenörskap och jämställdhet i förskolan.

Länsstyrelsen arrangerade i samverkan med Västerås stad, Mälardalens högskola och aktörer från näringslivet, en konferens kring mångfald och jämställdhet. Målgruppen var företag i länet. Länsstyrelsen har även haft enstaka kontakter med olika aktörer i länet för rådgivning och stöd under året.

Internt arbete

Länsstyrelsen fastställde i slutet på 2013 en intern strategi för jämställdhetsintegrering, med fem målområden: kunskap och utbildning, planer, styrning och beslutprocesser, metoder, samordning samt samverkan och uppföljning. En väsentlig insats under året har varit att varje enhet skulle jämställdhetsintegrera minst en aktuell process av något slag, med syfte att lära och utveckla sitt arbete. Uppföljning av detta sker i kvartalsuppföljningen. Processer med koppling till fokusområden inom strategin för jämställdhetsintegrering har prioriterats (se externt arbete ovan). Under året har flera processer varit aktuella:

- Länsstyrelsen har under året ansvarat för en förstudie kring Europeiska Socialfondens möjliga bidrag till länets utveckling. Jämställdhet är ett viktigt mål för Socialfonden och jämställdhetsperspektivet har därför beaktats i förstudiens alla delar av arbetet. Det har gällt kartläggning, behov- och strategisk analys.
- Länsstyrelsen bedriver med stöd av Tillväxtverket ett projekt inom ramen för uppdraget Kompetensplattformen kring förbättring av arbetet med studie och yrkesvägledning i länet. Projektet ska bland annat arbeta för att motverka ojämställda studie- och yrkesval. Länsstyrelsen bedriver med stöd av Tillväxtverket ett projekt inom ramen för uppdraget Kompetensplattformen kring förbättring av arbetet med studie och yrkesvägledning i länet. Projektet ska bland annat arbeta för att motverka länets ojämställda studie- och yrkesval.
- Länsstyrelsen bedriver med stöd av Tillväxtverket ett projekt inom ramen för uppdraget Kompetensplattformen kring förbättring av arbetet med studie och yrkesvägledning i länet. Projektet ska bland annat arbeta för att motverka länets ojämställda studie- och yrkesval.
- Under våren 2014 omarbetades och aktualiserades länets Regionala utvecklingsprogram (RUP) för perioden 2014-2020. Länsstyrelsen genomförde processen i bred samverkan med aktörer i länet. Jämställdhetsperspektivet i RUP förtydligades och förstärktes, både vad gäller analys, åtgärder och uppföljning (indikatorer).
- Inom ramen för Handlingsplan för regional tillväxt har Länsstyrelsens processer i arbetet med regionala tillväxtmedel och företagstöd jämställdhetsintegrerats. Vägledning för sökande, handläggare samt för blankettstöd har tagits fram för regionala projektmedel. Processtöd kommer att förmedlas till sökanden av särskild sakkunnig i jämställdhet. För företagsstöd har åtgärder identifierats för att öka andelen kvinnor som söker stöd och kommer att genomföras under 2015. Detta arbete har skett

i samverkan med företagsfrämjande aktörer i länet och har också fått stöd från Tillväxtverket i form av ett pilotprojekt kring arbetet med handlingsplan för jämställd regional tillväxt.

- Djurskyddshandläggare möter ofta i sitt arbete situationer där våld i nära relationer förekommer och kan därmed vara stöd till utsatta på olika sätt, både barn och vuxna. Länsstyrelsen har därför inlett ett arbete för integrera dessa frågor i djurskyddshandläggarnas arbete, i form av utbildning, rutiner, etc.
- I arbetet med att ta fram en cykelsstrategi för länet har analyser utifrån ett jämställdhetsperspektiv integrerats.

Länsstyrelsen har deltagit i projektet Länsstyrelserna utvecklar jämställdhet, LUJ. Sakkunnig i jämställdhet, controller, kommunikatör, utvecklingsledare, chefer och länsråd har deltagit i utbildningar och strategidagar. Länsstyrelsen deltog även i länsstyrelsernas insatser under Nordiskt Forum i Malmö.

2. Länsstyrelsen ska genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta

Könsuppdelad statistik

Länsstyrelsen blir allt bättre på att presentera könsuppdelad statistik och att göra analyser utifrån detta. I strategin för jämställdhetsintegrering finns ett fokusområde om att utveckla kunskap om ojämställdheten i länet och där är könsuppdelad statistik den huvudsakliga källan.

Exempel på utvecklingsinsatser under året:

- Ett system uppdelat på kön och bransch för uppföljning av företagsfrämjande aktörers arbete i länet har tagits fram som en del av näringslivsstrategin Affärsplan Västmanland.
- Arbete med att följa upp indikatorer för förekomst av våld i länet fortsätter. Myndigheter och ideella organisationer rapporterar in statistik till Länsstyrelsen kring nio olika indikatorer för att ge ökad kunskap om förekomst av våld i länet.

Nationella minoriteter och Mänskliga rättigheter

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 81* och 82*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,01	0,05
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,02	0,11	0,22
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,01	0,08	0,18
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	24	119	273
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,01	0,08	0,19
Antal ärenden, inkomna och upprättade	0	0	1
Antal beslutade ärenden	1	0	1
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

2012 genomförde Länsstyrelsen en utbildningsinsats för samtliga anställda, därav den högre verksamhetskostnaden det året. Under 2013 och 2014 avser kostnaden direkta insatser, enligt beskrivning i årsredovisningen.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Minoriteter och minoritetsspråk

Förvaltningsområdet för finska språket i omfattar sex av länets tio kommuner samt Landstinget Västmanland, vilket ställer särskilda krav på Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter att kunna kommunicera på finska. Arbeta med att utveckla arbetet med nationella minoritetsspråk har under året skett utifrån Länsstyrelsens handlingsplan för nationella minoriteter, där fokus har varit finska språket. Åtgärder som har genomförts är:

- Grundläggande information på alla minoritetsspråk om Länsstyrelsens verksamhet, har lagts ut på Länsstyrelsen webbplats.
- En inventering av medarbetare som talar finska och andra språk har genomförts.
- En skiss på rutiner för hur Länsstyrelsen kan efterleva lagens krav om kommunikation på finska har tagits fram och kommer att bearbetas under 2015

Arbetet i enlighet med handlingsplanen fortsätter under 2015, med kontakter med andra statliga myndigheter för att informera om lagen, samt för att diskutera möjligheter till samverkan. Likaså kommer kontakter att tas med Västerås stad och andra kommuner i länet som är förvaltningsområden, för finska språket om möjligheter till samverkan kring dessa frågor.

Aterrapportering regleringsbrev

RB 83. Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om icke-diskriminering och mänskliga rättigheter belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5 § punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Redogörelsen ska innehålla information om bl.a. hur länsstyrelserna samarbetat med andra berörda myndigheter samt vilka åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med dessa frågor

Åtgärder som har vidtagits för ett fortsatt utvecklingsarbete gällande lika rättigheter och möjligheter ska redovisas särskilt.

Arbetet inom Länsstyrelsen

Länsstyrelsen fortsätter vidareutveckla arbetet med mänskliga rättigheter. Det finns en grundstruktur för arbetet på Länsstyrelsen, med utbildning för nyanställda, årliga insatser för förbättring i form av handlingsplan för lika möjligheter och rättigheter och andra handlingsplaner. Det finns också en arbetsgrupp för mänskliga rättigheter med representanter från alla enheter och med återrapportering till ledningsgruppen som fungerar väl. Insatserna med att konkretisera arbetet med mänskliga rättigheter i Länsstyrelsens verksamhet behöver fortsätta.

Länsstyrelsen har även deltagit i länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsarbete med lika rättigheter och möjligheter som startat under året. Sakkunnig i jämställdhet ingår i projektets styrgrupp. För mer information om det länsstyrelsegemensamma arbetet hänvisas till årsredovisningen för Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Övriga insatser på Länsstyrelsen:

- Flagging med den romska flaggan på romernas internationella dag den 8 april
- Flagging med prideflaggan i samverkan med pridefestival i Västerås i juni 2014
- På Länsstyrelsens webbplats finns grundläggande information på lättläst svenska, teckenspråk, engelska.

Samverkan i länet

Även arbetet med utveckla samverkan och stöd till kommuneras arbete med mänskliga rättigheter behöver utvecklas. Länsstyrelsen bedrev under 2012-2013 i samverkan med Länsstyrelsen i Örebro och med stöd av ESF-rådet, ett utvecklingsprojekt om mänskliga rättigheter i samverkan med flera av länens kommuner. Länsstyrelsen avser att följa upp resultatet av arbetet under 2015. Under året har även flera insatser genomförts för kommuner i samverkan med andra aktörer:

- Utbildning i hbtq-frågor för personer som möter nyanlända ungdomar och vuxna i sitt arbete, i samverkan med RSFU
- Utbildning i hbtq-frågor kopplat till hedersförtryck och våld för kommuner, ideella organisationer och myndigheter
- I samverkan med Västerås stad och näringslivsföreträdare arrangerades en mångfaldsdag riktad till näringslivet
- I samverkan med Västerås stad och ideella organisationer uppmärksammades förintelsens minnesdag

- Kartläggning av kommunernas arbete med hemlöshet samt ett fördjupat arbete kring EU-migranternas situation i länet

Verksamhetsområden där mänskliga rättigheter och icke-diskriminering ständigt är i fokus och där samverkan med både kommuner och statliga myndigheter är en del av arbetet, är flyktingmottagandet, arbete med fjärde jämställdhetsmålet inklusive prostitution och människohandel, samt ANDT arbetet.

Länsstyrelseinstruktion 5§

3. Länsstyrelsen ska vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa

Konsekvenser för barn

Länsstyrelsen fortsätter att utveckla arbetet med att göra barnkonsekvensanalyser inom olika verksamhetsområden. I Länsstyrelsens arbete med ANDT, står barnens situation i fokus. Bland årets insatser kan nämnas:

- Antilångningsinsatsen ”Tänk om” i samverkan med kommunerna
- Fortsatt arbete med rökfria skolgårdar
- Information om droger till idrottsorganisationer och gymägare
- Utbildning till socialtjänst och ideella organisationer om barn i riksmiljö

Även inom arbetet med ensamkommande flyktingbarn står barns behov och perspektiv i fokus. Inom området driver Länsstyrelsen för tredje året ett projekt för att i samverkan med kommuner och andra, utveckla och stödja arbetet med nyanlända ungdomars etablering i skola och samhälle. Några exempel på utbildningar i projektets regi är:

- Utbildning om psykisk ohälsa hos nyanlända barn och familjer
- Interkulturellt förhållningssätt i mötet med nyanlända ungdomar
- Utbildning till skolpersonal om nyanländas lärande
- Utbildning om kvinnlig könsstympning

I arbetet med våld i nära relationer utvecklar Länsstyrelsen ständigt arbetet med synliggöra konsekvenser av våldet för utsatta barn. Några exempel från årets verksamhet:

- Upprättande av rutiner för anmälan enligt socialtjänstlagen (2001:453) till socialtjänsten för främst Länsstyrelsens djurskyddshandläggare, men även för handläggare från andra sakområden, som kan möta barn vid tillsyn eller liknande ärenden. Samtliga djurskyddshandläggare på Länsstyrelsen har deltagit på en utbildningsdag om barn i riskmiljöer, en av handläggarna har fått fördjupad spetskompetens och är utsedd ”Barnpilot” för myndigheten. Vi har arrangerat en utbildningsdag för länets djurskyddshandläggare tillsammans med personal från Strömsholms regiondjursjukhus med tema barnkonventionen och rutiner för anmälan enligt socialtjänstlagen.
- Barn återfinns som utpekad målgrupp i länsstrategin för arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Ett system för uppföljning av arbetet med stöd av regionala indikatorer är under utveckling
- Myndighetsamverkan kring stöd till utsatta för prostitution och människohandel har ett tydligt barnperspektiv

Arbetet för att ge barn och ungdomar kunskap om deras rättigheter, har för fjärde året prioriterats i Länsstyrelsens fördelning av utvecklingsmedel för att motverka hedersvåld och förtryck. Det har skett genom stöd till Rädda Barnen för att sprida metoden ”Det handlar om kärlek” till länets kommuner.

Inom samhällsplanering används barnkonsekvenskanalyser i arbetet med kommunernas detalj- och översiktsplaner samt inom annat planarbete. I år har särskilt stöd getts till Hallstahammars kommun för att utveckla barns delaktighet i samrådsprocesser. Arbetet har resulterat i att kommunen sökt och fått medel från Boverket för fortsatt metodutveckling.

4. Länsstyrelsen ska vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelsen verkar ständigt för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning vid möten som Länsstyrelsen arrangerar i egna eller andra lokaler. Tillgänglighet är också uppmärksammat inom Länsstyrelsens verksamheter. Några exempel från året:

I naturreservat och i olika kulturmiljöer genomförs åtgärder som underlättar besök av funktionsnedsatta:

- Breddning av en gångbro i ett naturreservat så att rullatorer kan användas
- Självstängande grindar vid på gångvägar
- Information i guideprogram om längd på turen och om den går via vägar och stigar, samt övrig framkomlighet

Vid ombyggnaden av Länsstyrelsens entré, konferenslokaler och cafeteria har insatser för ökad tillgänglighet genomförts:

- Nybyggnad av tre handikapptoiletter
- Ingången till Länsstyrelsens entré har breddats och försetts med automatisk dörröppnare
- P-plats för handikappfordon har breddats och utrustats med dörröppnare och markerade plattor fram till entrédörren

Arbete för att göra informationen på Länsstyrelsens webbplats mer tillgänglig, genom användning av enklare och klarare texter, pågår löpande. Länsstyrelsen informationsansvariga ansvarar för information till webbredaktörerna inom de olika verksamhetsområdena. Det är fortfarande ett utvecklingsområde för Länsstyrelsen.

5. Länsstyrelsen ska integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering

Se redovisning av regleringsbrevets uppdrag 83 ovan.

Integration

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 85*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,04	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,99	1,96	1,71
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,35	1,39	1,18
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 099	5 021	4 184
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,91	3,35	2,87
Antal ärenden, inkomna och upprättade	47	26	17
Antal beslutade ärenden	32	17	18
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	1
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	199	444
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 851, Integrationsfrågor (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	51		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Syftet med den länsstyrelsegemensamma och årliga brukarundersökningen är att följa upp utvalda verksamheter och få in underlag till förbättringsarbetet. Genom att undersökningen genomförs i samverkan skapas möjligheter till jämförelse mellan länsstyrelserna för att identifiera goda exempel. 2014 undersöktes 11 verksamheter i Västmanlands län varav integrationsfrågor (851) var en av dem. Inom detta verksamhetsområde får Länsstyrelsen högst andel höga betyg inom delen ”lätt att förstå skriftliga beslut/yttrande”. Exempel på förbättringsområden är vara mer lyhörd. Det genomfördes 41 intervjuer och det sammanvägda värdet för nöjdindex var 51 (för samtliga länsstyrelser var värdet 65).

Andra väsentliga prestationer och resultat

ESF-förstudie - Länsstyrelsen har under året bedrivit en förstudie i samarbete med länen inom östra Mellansverige och ESF-rådet om hur Europeiska Socialfondens resurser kan användas för att minska antalet personer i arbetslöshet och hitta metoder och sätt för att stärka utrikesföddas möjligheter till arbete. Inom ramen för förstudien har Länsstyrelsen lämnat utredningsunderlag samt medverkat vid flertalet seminarier.

Samhällsorientering i Västmanland är ett regionalt projekt med syfte att underlätta samverkan mellan kommunerna. Inom ramen för projektet har bland annat en webbsida tagits fram i syfte att underlätta samarbete och samordning i länet kring bland annat samhällsorientering för mindre språkgrupper.

Nyanlända barn och ungdomar är ett projekt som pågått sedan augusti 2012. Projektets övergripande syfte är, att genom utbildningsinsatser och ökad samverkan i regionen utveckla arbetet med nyanlända barns och ungdomars etablering. Under rubriken *Regionala*

utvecklingsinsatser med stöd av § 37-medel under 2014, finns mer information om insatserna kring samhällsorientering och nyanlända barn och ungdomar.

Indikatorer

Integration utgiftsområde 13¹⁾

Nyanlända som beviljats uppehållstillstånd på skyddsgrunder eller av humanitära skäl	2014	2013	2012	2011	2010
Andel kommuner som tecknat överenskommelser om flyktingmottagande (%)	100	100	100	100	90
Antal platser per 10 000 invånare i länet	12,5	36,9	22,3	21,7	16,9
Ensamkommande barn	2014	2013	2012	2011	2010
Antal platser per 10 000 invånare i länet	6,2	5,0	3,4	3,3	1,6

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Källa: Migrationsverket

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Samtliga kommuner i länet har en överenskommelse om mottagande av nyanlända sedan år 2011. Antalet platser i överenskommelserna har minskat jämfört med tidigare år. Detta beror på att nästan samtliga överenskommelser omförhandlades till att omfatta enbart anvisningsbara platser, det vill säga platser som kommunen ställer till förfogande för personer som vill ha hjälp med ett boende när de fått uppehållstillstånd.

De tidigare överenskommelserna omfattade även platser för personer som beräknades flytta in till kommunerna på egen hand.

1 januari 2014 hade samtliga kommuner i länet en överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn. I slutet av året hade nio av länets 10 kommuner tecknat överenskommelser motsvarande sitt fördelningstal.

Nyanlända som beviljats uppehållstillstånd på skyddsgrunder eller av humanitära skäl

Flyktingmottagning i Västmanlands län

Länsstyrelsens arbete att omförhandla överenskommelse om mottagande av nyanlända invandrare med länets kommuner påbörjades under första kvartalet. Arbetet har skett med utgångspunkt från länstalen för Västmanlands län, som för år 2014 uppgick till 2 409 platser, varav 722 för mottagande på anvisning. För att säkerställa att platserna i överenskommelserna används för personer som behöver hjälp med sin bosättning fokuserade förhandlingarna på att öka antalet anvisningsbara platser.

Arbetet har bidragit till att tre kommuner har beslutat om att öka antalet anvisningsbara platser med 32 platser.

Mottagandet av nyanlända i Västmanland har ökat betydligt i relation till folkmängden under 2013 och 2014. Det ökade flyktingmottagandet och bostadsbristen är de avgörande faktorerna till att länets kommuner inte har ökat antalet anvisningsbara platser i överenskommelserna motsvarande länstalet för 2014.

Utgångspunkten för platserna i överenskommelserna är kommunernas bedömning av hur många flyktingar de kan åta sig att aktivt ta emot på anvisning, trots en hög inflyttning av flyktingar till kommunen och brist på bostäder.

Överenskommelse om flyktingmottagande 2009-2014

Kommun	2009	2010	2011 - 2012 Totalt	2011 - 2012 Varav anvisningsbara platser	2013- Anvisningsbara platser	2014
Arboga	30	30	30	30	30	30
Fagersta	52	30	30	30	15	25
Hallstahammar	70	50	50	30	30	30
Kungsör	30	-	15	10	20	20
Köping	60	30	30	5	25	25
Norberg	26	26	26	26	26	28
Sala	54	50	50	40	40	60
Skinnskatteberg	30	30	30	20	20	30 ¹²
Surahammar	40	40	40	40	40	40
Västerås	429	170	250	0	125	40
Totalt	821	456	551	231	371	328

Kommentar till ovanstående tabell:

Överenskommelse om mottagande av nyanlända invandrare i Västmanlands län innehåller enbart antal anvisningsbara platser med undantag för Skinnskattebergs kommun som har tecknat en ny överenskommelse om 30 platser, varav 10 platser ska ställas till förfogande för mottagande på anvisning.

Fagersta, Norberg och Sala kommuner har beslutat om att öka antalet platser i överenskommelserna. Skinnskatteberg och Västerås stad har minskat antalet anvisningsbara platser med 85 respektive 10 platser.

Faktiskt mottagande 2009-2014

Kommun	2009	2010	2011	2012	Varav via anvisning AF eller MiV	2013	Varav via anvisning AF eller MiV	2014	Varav via anvisning AF eller MiV
Arboga	19	18	13	18	6	69	2	185	19
Fagersta	29	126	59	70	0	245	0	424	0
Hallstahammar	84	62	46	52	11	101	28	86	43
Kungsör	7	4	8	32	2	51	12	83	21
Köping	118	88	33	55	0	278	0	220	25
Norberg	2	1	19	13	8	50	10	97	18
Sala	47	41	37	58	50	89	10	88	21
Skinnskatteberg	1	8	3	15	12	39	1	48	6
Surahammar	40	43	41	40	18	42	38	85	40
Västerås	405	243	127	153	0	562	0	553	45
Totalt	752	634	386	506	97	1526	101	1869	238

¹² Varav 10 platser för anvisning

Kommentar till ovanstående tabell:

Under 2014 har totalt 1 869 nyanlända invandrare bosatt sig i länet. Länet har ett högt mottagande i relation till länets befolkning och ligger på sjätte plats i landet på antal mottagna nyanlända per tusen invånare.

Mottagande på anvisad plats har mer än fördubblats från 2013 till 2014.

Under 2014 har 238 personer tagits emot på anvisad plats i länets kommuner.

Länets kommuner har arbetat aktivt med att uppnå sina åtaganden i enlighet med gällande överenskommelser och bidragit till en måluppfyllelse på 77 procent vilket är betydligt högre än år 2013.

Organisation – politisk och på tjänstemannanivå

Länsstyrelsens arbete sker med utgångspunkt från den avsiktsförklaring som har undertecknats av länets kommuner, Landstinget, Västmanlands kommuner och landsting (VKL) och Länsstyrelsen. Syftet med avsiktsförklaringen är att skapa och behålla långsiktiga och hållbara samverkansformer.

I Västmanlands län finns två fasta forum för dialog om integrationsfrågor som leds av Länsstyrelsen:

a) Integrationsrådet

Integrationsrådet består av ledande kommunpolitiker och chefstjänstemän i länets kommuner och Landstinget samt ansvariga chefer för Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Försäkringskassan. Syftet med integrationsrådet är att verka på en strategisk nivå för att utveckla samverkan i länet inom exempelvis bosättningsfrågor, samhällsorientering och mottagande av ensamkommande barn. Integrationsrådet har träffats fyra gånger under året.

b) Styrgrupp för etablering i länet

I styrgruppen ingår samtliga chefer för integrationsenheterna i länet; chefer inom Arbetsförmedlingen med ansvar för etablering, ansvariga vid Asyl- och integrationshälsan inom Landstinget, Migrationsverket samt Länsstyrelsen. Styrgruppen har haft fokus på informationsutbyte samt en del utvecklingsområden inom mottagande av nyanlända i länets kommuner. Under året har gruppen träffats tre gånger. De frågor som styrgruppen har behandlat är öppnade av nya anläggningsboenden, ökat mottagande av ensamkommande barn, tillgång till asylhälsan, tillgång till Sfi på anläggningsboenden samt uppföljning av regionala projekt inom skola och samhällsorientering.

Västmanlands kommuner och landstings (VKL) styrelse

Aktuella integrationsfrågor förankras politiskt av landshövdingen och länsrådet i VKL:s styrelse, som består av länets kommunalråd. Frågorna förankras även i VKL:s lärande- och arbetsmarknadsberedning samt socialberedning. Genom dessa politiska forum förs frågorna vidare till respektive kommunstyrelse samt landstingsstyrelsen.

Regionala nätverksträffar

Länsstyrelsen deltar och leder olika nätverk för flyktinsamverkan i länet:

- Etableringsgruppen består av handläggare i respektive kommun och på Arbetsförmedlingen med ansvar för nyanländas bosättning och etablering
- Nätverksträffar med chefer för boenden för ensamkommande barn.
- Möte om Lokala överenskommelser om nyanländas etablering i Västerås samt Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg.
- Nätverksträff med kommunernas samordnare för samhällsorientering

Särskilda insatser under året

Med utgångspunkt i aktuella frågor inom mottagande och bosättning av nyanlända och ensamkommande barn har följande seminarier anordnats:

Länsstyrelsen har under året bedrivit en förstudie i samarbete med länen inom Östra Mellansverige och ESF-rådet kring hur Europeiska Socialfondens resurser ska kunna användas för att minska arbetslösheten i Västmanland och för att hitta metoder och sätt för att stärka utrikesföddas möjligheter till arbete. Inom ramen för förstudien har Länsstyrelsen lämnat utredningsunderlag samt medverkat vid flera seminarier.

- 12 maj workshop med företrädare från kommuner, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Lanstinget om utrikesföddas förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden
- 11 september Arbetsgruppsmöte för alla fem län inom Östra Mellansverige
- 14 november Arbetsgruppsmöte för alla fem län inom Östra Mellansverige
- 21 november Informationsmöte för kommunerna och Arbetsförmedlingen i Kungsör, Arboga, Köping
- 25 november genomfördes en konferens med rubriken ”Recept på framgångsrika socialfundsprojekt”

20 januari - Länsträff för länets överförmyndarnätverk om ensamkommande barn. Målgruppen var politiker och tjänstemän som arbetar med överförmyndarfrågor.

22 januari - Uppstartsmöte med fokus på att ta fram strategidokument för myndigheternas gemensamma bosättningsdialog. Mötet genomfördes tillsammans med Länsstyrelsen i Uppsala samt Arbetsförmedlingen och Migrationsverket. Efter framtagande av strategidokumentet har regelbundna avstämningar skett med Migrationsverket och Arbetsförmedlingen

30 januari – Konferens om statliga ersättningar för mottagande av nyanlända invandare och ensamkommande barn. Målgruppen för konferensen var handläggare och ekonomer i länets kommuner med ansvar för hantering av statliga ersättningar och återsökningar för nyanlända och asylsökande i kommunen. Konferensen genomfördes i samverkan med Länsstyrelsen i Södermanlands län.

11 februari – Länsträff och workshop med samordnarna för samhällsorientering och informatörer i länets kommuner med fokus på att stötta länets kommuner i arbetet med att ansluta sig till webbportalen www.informationsverige.se.

Civila sektorn - Under våren har olika insatser genomförts för att synliggöra den civila sektorns roll inom integrationsområdet. Bland annat har ett samarbete inletts med Västerås stad inom ramen för stadens arbete med framtagande av den lokala överenskommelsen mellan Västerås stad och civilsamhällets organisationer. Länsstyrelsen har även medverkat på två dialogkonferenser med fokus på kommunens arbete med civila sektorn.

Under 2014 beviljades 37 a § medel för flyktingguideverksamhet och familjekontakter motsvarande 850 000 kronor till sex av länet kommuner. Flyktingguideprojekten sker i nära samarbete med frivilligorganisationerna. Länsstyrelsen har bjudit in till samverkansträffar mellan projekten i syfte att utbyta erfarenheter och stötta varandra i detta arbete.

5 maj – Medverkat på dialogmöte med samordnarna för flyktingmottagande samt länets kommunalråd.

12 maj - Workshop i samarbete med företrädare för Länsstyrelsens ESF- förstudie om hur vi använder Socialfondens resurser för att öka sysselsättningen i Västmanland.

12 maj – Bosättningsseminarium med fokus på mottagande och bosättning av nyanlända i Västmanlands län. Seminariet anordnades tillsammans med Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

16 maj - Medverkat på årsmöte på Västmanlands tolkserviceförening (ekonomisk förening som ägs av Västmanlands kommuner och landsting) och informerat om flyktingmottagandet i länet samt om Länsstyrelsens arbete inom integrationsuppdraget.

9 juni - Utbildning för politiker i samarbete med Migrationsverket och Arbetsförmedlingen med fokus på att öka kunskapen om integrationsfrågor bland länets politiker och kommunchefer.

9 september - Workshop för länets kommuner angående att ansluta sig till www.informationsverige.se. Arrangemanget anordnades i samarbete med Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

16 oktober - Konferens med fokus på ensamkommande barns psykiska hälsa.

20 november – Konferens om flyktingströmmen till Sverige i samarbete med Länsstyrelsen i Södermanland.

18 november – Medverkan på konferens som Bostad Västerås anordnade för kommunens fastighetsägare om flyktingmottagandet i Sverige, Västmanland och Västerås.

Göra plats! – Utbildning i hbtq-frågor för personal som arbetar med mottagande av nyanlända och ensamkommande barn i kommunerna. Utbildningar genomfördes i Arboga 22 april, i Västerås 24 april samt i Fagersta 12 maj.

Under året har Länsstyrelsen besökt samtliga kommuner i länet angående omförhandlingar av överenskommelser med utgångspunkt i länstal för 2014 och 2015 samt fördelningstal för mottagande av ensamkommande barn. Länsstyrelsen har även deltagit på sammanträde med kommunfullmäktige i Surahammars kommun samt på informationsmöte för verksamma inom socialtjänsten i Köpings kommun

Asylsökande ensamkommande flyktingbarn

I början av året hade samtliga kommuner en överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn. Däremot hade ingen kommun någon överenskommelse motsvarande sitt fördelningstal. Överenskommelserna motsvarade 33 asylplatser, medan fördelningstalet för 2014 uppgick till 68 platser. Under året har kommunerna ökat antalet asylplatser till 52.

Verksamheten under slutet av året har präglats av Migrationsverkets ökade prognos och fördelningstalen för 2015. Höstens överläggningar om nya överenskommelser har lett till att nästan samtliga kommuner inför januari 2015 valt att skriva om sina överenskommelser motsvarande fördelningstalet för 2015. I dialog med kommunerna framgår att bristen på lämpliga lokaler för nya boenden samt lägenheter, särskild små lägenheter, försvårar möjligheten att öka kapaciteten att ta emot fler. Verksamheterna har fokuserat på att hitta olika lösningar om placeringar och boenden med målsättningen att tillhandahålla platser motsvarande behoven och fördelningstalet. En del kommunföreträdare framför att när staten ställer så höga krav på kommunerna, så bör staten också underlätta mottagandet i kommunerna genom att till exempel lätta på lagstiftningen för hem och vård eller boende

(HVB). Argumenten är att kraven på att driva HVB inte motsvarar de ensamkommande barnens behov av boende och omsorg. Kraven på lokaler och personalbemanning försvårar och fördyrar arbetet med att ta fram nya boenden.

De små kommunerna reagerar på fördelningstalen som upplevs som orättvisa och att de inte är i proportion till vad mindre kommuner kan klara av att ta emot.

Bedömning av det egna resultatet avseende mottagande av ensamkommande barn

Länsstyrelsen har en kontinuerlig dialog med samtliga kommuner om behovet av att öka antalet platser för mottagande av ensamkommande barn. Länsledningen är delaktig och pådrivande och dialogen förs med både politiker och tjänstemän.

Länsstyrelsens kommunbesök, informationsbrev, täta kontakter med kommunerna har lett till att kommunerna är välinformerade om platsbehovet, fördelningstalet, den nya lagen och konsekvenserna. Det finns ett fungerande samarbete och nära dialog där hinder och möjligheter i mottagandet lyfts.

Flera konferenser och omfattande kompetensutvecklingsinsatser genom skolprojektet har lett till betydande kompetenshöjning av personal både på boendena, Landstinget och inom skolan. Särskilt under hösten har det regionala samarbetet, både hur det är organiserat och hur samarbetet kan effektiviseras, diskuterats vid kommunbesök, inom Integrationsrådet och de övriga samverkansgrupper. Det är ett arbete som kommer fortsätta under nästa år och som ska utmynna i en ny regional strategi för samarbete om nyanländas etablering och mottagande av ensamkommande barn.

Kvarstående utvecklingsbehov

- Bristen på lämpliga lokaler och bostäder försvårar arbetet med att öppna nya boenden samt att bygga upp en fungerande utslussverksamhet
- Kraven på HVB-lagstiftning försvårar för kommunerna att öka kapaciteten motsvarande ökningen av mottagandet
- Arbetet med överenskommelserna behöver förenklas
- Återsökning av de statliga ersättningarna behöver förenklas
- Stöd behövs för att kvalitetssäkra mottagandet genom uppföljning av kvantitativa och kvalitativa mål. Det bör samordnas nationellt.

Bedömning av det egna resultatet avseende mottagande av nyanlända

Under året har Länsstyrelsen fokuserat på att säkerställa mottagningskapaciteten genom att öka antalet anvisningsbara platser i överenskommelserna för mottagande av nyanlända invandrare.

I slutet av år 2013 och under 2014 har flera anläggningsboenden öppnats i länet, vilket har lett till betydande efterfrågan på Länsstyrelsen som samordnade aktör för mottagande av nyanlända, oavsett status.

Under året har ett flertal samverkansmöten och konferenser anordnats med syfte att utveckla samverkan samt höja kompetensen hos ansvariga aktörer för mottagande av nyanlända.

Länsstyrelsen har påbörjat ett arbete med att revidera den regionala överenskommelsen om flyktingintroduktionen. Detta arbete kommer att fortsätta under 2015 med målsättningen att utveckla och förstärka den regionala samverkan kring mottagande och etablering av nyanlända i Västmanlands län.

Kvarstående utvecklingsbehov

I dialogen med Länsstyrelsen lyfter kommunerna följande utmaningar:

- Bostadsbrist och brist på hyresrätter för en rimlig kostnad
- Behov av lämpliga insatser för nyanlända som är lokalt förankrade
- Brist på tillgång på kompetens inom skola/utbildning och socialtjänsten
- Svårt att hantera stora volymer av nyanlända utan utökad statligstöd i form av exempelvis subventioner för bostadsbyggandet och fler platser inom vuxenutbildning

Återrapportering regleringsbrev

RB 74. Ersättning enligt 37 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktmottagande*. Insatser enligt 37 § som syftar till att underlätta bosättning och öka kommunernas mottagningskapacitet samt möjligheter att tillhandahålla samhällsorientering ska prioriteras. Länsstyrelsen i Jönköpings län ska efter att övriga länsstyrelser har fått tillfälle att yttra sig besluta om hur stor del av anvisade medel som ska fördelas för disposition av respektive länsstyrelse.

Ersättning enligt 37 a § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder*.

Länsstyrelserna ska redovisa för vilka olika insatser som ersättning enligt ovan nämnda förordning lämnas samt en bedömning av resultaten. Anvisningar för redovisningarna lämnas av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Länsstyrelsen i Västmanlands län har tilldelats 1,7 miljoner enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Medlen har lämnats till:

- Hallstahammars kommun
- Köpings kommun
- Norra Västmanlands Utbildningsförbund (NVU)
- Sala kommun
- Västmanlands kommuner och landsting (VKL)

Fördelning i Västmanlands län av medel enligt 37 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar

Kommun/kommunförbund	Sökt insats	Sökt belopp tkr	Beviljat belopp tkr
Hallstahammar	Förbättring för mottagande av kvotflyktingar samt ABO	300 000	300 000
Köping	Utbildning för utförare av samhällsorientering och utökad språkutbildning för akademiker med utländsk medicinsk examen	633 000	337 000
NVU	Personalförstärkning vid studie- och yrkesvalidering och validering	1 453 500	563 000
Sala	Renovering och ombyggnation av lägenheter som i nuläget inte är i skick att hyras ut i syfte att möjliggöra ett ökat mottagande av barnfamiljer som anvisas till kommunen från anläggningsboenden och kvotenheten.	1 045 000	1 045 000
VKL	Nyanlända barn och ungdomar i Västmanland	500 000	500 000
Summa		3 931 500	2 745 000

Hallstahammars kommun beviljades medel för insatsen ”Förbättring för mottagande av kvotflyktingar samt ABO”. Insatsen ska bidra till ökad kunskap om mottagande av kvotflyktingar hos personalen som arbetar på flyktingmottagningen samt utökad socialt stöd till nyanlända som väljer att bosätta sig i kommunen. Målsättningen är att utöka och effektivisera mottagandet av nyanlända i Hallstahammars kommun.

Norra Västmanlands Utbildningsförbund beviljades 563 000 kronor för insatsen ”Personalförstärkning vid studie- och yrkesvalidering och validering”.

Insatsen ska bidra till snabbare kartläggning, vägledning till rätt utbildning och validering av utländska utbildningar. Målsättningen är att genom kortare tid för kartläggningen bidra till att de nyanländas utbildnings- och etableringsprocess kortas.

Sala kommun – beviljades 1 045 000 kronor enligt § 37 plus medel för insatsen ”Renovering och ombyggnation av lägenheter- som i nuläget inte är i skick att hyras ut- i syfte att möjliggöra ett ökat mottagande av barnfamiljer som anvisas till oss från anläggningsboenden och kvotenheten”. Insatsen syftar till att under 2015 ta emot 30 nyanlända på anvisning. Ett långsiktigt mål med insatsen är att möjliggöra ett ökat mottagande på anvisning med 30 personer per år.

Västmanlands Kommuner och Landsting beviljades medel för insatsen ”Nyanlända barn och ungdomar i Västmanland”. Syftet är att stärka kommunernas möjligheter att på ett kvalitativt och välstrukturerat sätt ta emot nyanlända barn med fokus på skola och utbildning samt att utveckla och främja kommunernas arbete och samverkan kring samhällorientering för nyanlända.

Köpings kommun beviljades medel för insatsen ”Utbildning för utförare av samhällsorientering och utökad språkutbildning för akademiker med utländsk medicinsk examen”. Syftet med insatsen är att kvalitetsäkra samhällsorienteringen genom utbildning av egna kommunikatörer både genom att stärka kommunikatörernas yrkesroll och kunskapsnivå samt genom att starta en utbildning i svenska för akademiker (SFA), vilket är en intensiv, yrkesinriktad språkutbildning för de som har utländsk akademisk examen i ett medicinskt yrke.

Regionala utvecklingsinsatser med stöd av § 37-medel under 2014

Samhällsorientering i Västmanland

En webbsida har skapats med syfte att underlätta samverkan mellan kommunerna. Genom webbsidan kan länet vid behov organisera samhällsorientering (SO) över kommungränserna. Referensgruppen för SO-projektet har träffats tre gånger under året. Regionala rekommendationer för SO i länet har tagits fram i samråd med gruppen och arbete pågår nu för att rekommendationerna ska antas av samtliga kommuner i länet. Projektet har också verkat för att samtliga kommuner ska ansluta sig till informationsverige.se. Två workshops har genomförts och åtta av tio kommuner har nu en egen kommunsida på webbplatsen. I november hölls en konferens genom projektet i samverkan med samordningsförbunden i länet. Konferensen syftade till att med inspiration och goda exempel från andra regioner vidareutveckla länets SO i samverkan över kommungränserna.

Nyanlända barn och ungdomar

Projektet nyanlända ungdomar har pågått sedan augusti 2012. Projektets övergripande syfte är, att utveckla arbetet med nyanlända barns och ungdomars etablering genom utbildningsinsatser och ökad samverkan i länet. Projektet har uppmärksammat utanför den egna regionen och erfarenheter från utvecklingsarbetet har bland annat spridits vid deltagande på konferenser via Sveriges Kommuner och Landsting och i samverkan med det internationella projektet CONNECT vid konferens i Bryssel och i Stockholm.

En webbsida har skapats genom projektet med syfte att underlätta och utveckla samverkan i länet. Webbsidan bidrar bland annat till att den totala resursen av flerspråkig personal som finns på länets skolor används på bästa sätt, vid behov över kommungränserna. I samverkan med andra regioner har projektet också bidragit till att modifiera SKL:s webbutbildning för gode män så att den nu är anpassad till andra aktörsgrupper som skolpersonal, boendepersonal och socialtjänst.

Genom projektet finns i nuläget fyra olika nätverk som alla verkar för ökad samverkan och verksamhetsutveckling i länet:

- Projektets referensgrupp med representanter från samtliga kommuner i länet
- Nyckelpersonsgruppen med representanter från olika aktörsgrupper kring ensamkommande barn i länet
- Länsnätverk för personal med ansvar för nyanlända på grundskolan, som bjuds in till länsträffar två gånger per år
- Länsnätverk för personal med ansvar för nyanlända på gymnasieskolan, som bjuds in till länsträffar två gånger per år

Genom projektet har också en mängd utbildningsinsatser anordnats under året. Dessa har tillsammans bidragit till att kompetensen kring frågor som rör nyanlända barn och ungdomar i länet har höjts avsevärt. Exempel på utbildningsinsatser är:

- Tredagarsutbildning för studiehandledare på modersmål våren 2014
- Utbildning om interkulturellt förhållningssätt i mötet med nyanlända elever våren 2014
- Utbildning om psykisk ohälsa hos nyanlända barn och familjer våren 2014
- Studiecirkel och skraddarsydd utbildningsinsatser till länets skolor med fokus på nyanländas lärande. Totalt har ett fyrtiotal utbildningsinsatser genomförts 2014
- Utbildning om kvinnlig könsstympning i samverkan med Länsstyrelsen våren 2014
- Nationell konferens om nyanländas lärande i samverkan med Mälardalens högskola och Länsstyrelsen i Södermanlands län hösten 2014

Förutom utbildningar med syfte att höja kompetensen hos aktuella yrkesgrupper har också föräldrautbildningar för nyanlända föräldrar genomförts i fem av länets kommuner under hösten 2014. Under 2015 ska insatsen utvärderas och erfarenheterna av insatsen ska spridas. Utgångspunkten är att hitta vägar för att liknande utbildningsinsatser ska kunna implementeras i kommunernas ordinarie etableringsinsatser i framtiden.

Länsstyrelsen bedömer att § 37-medel är viktiga för att stärka kommunernas och länets arbete med att öka kapaciteten för mottagande av nyanlända och ensamkommande barn. De beviljade insatserna inom ramen för § 37-medel är av stor betydelse för Västmanlands kommuner, genom att det bidrar till att stärka flyktingmottagandet och att stödja kommunerna med att klara av det höga mottagandet.

Avslutade projekt

Kommun/kommunförbund	Insats
Fagersta	Nya Somaliaprojektet
Hallstahammar	Ensamkommande barn i skolan
Köping	Sfi-undervisning för unga vuxna
Köping	Sfi-undervisning till föräldralediga flyktingar
Sala	Den mångkulturella öppna förskolan
Västerås	Samverkan för samhällsinformation och samhällsorientering via webben
Västerås	Utbildning trauma stress och PTSD

Ensamkommande barn i skolan är ett regionalt projekt som pågått sedan augusti 2012. Projektets övergripande syfte är att genom utbildningsinsatser och ökad samverkan i regionen utveckla arbetet med nyanlända barns och ungdomars etablering. Projektet har gett mycket goda resultat och utbildningsinsatserna är fortsatt efterfrågade. Detta har lett till att Västmanlands kommuner och landsting går in som ny projektägare och tillsammans med Länsstyrelsen delfinansierar projektet under 2015.

Målsättningen för flera av de avslutade projekten var att utveckla och ge förstärkta insatser inom sfi för personer med låg utbildningsbakgrund. Detta gäller för ”Nya Somaliaprojektet”, ”Sfi-undervisning för unga vuxna”, ”Sfi-undervisning till föräldralediga flyktingar” samt ”Den mångkulturella öppna förskolan”. Kommunerna bedömde att det behövdes förstärkta sfi-insatser för målgruppen för att skapa framsteg i språkinlärningen och undvika avbrott för de föräldralediga.

Nya Somaliaprojektet i Fagersta kommun har varit mest framgångsrikt. Projektet har tagit fram nya arbetsmetoder inom sfi, arbetsträning och samordning av olika aktörer runt den nyanlände med egen försörjning som målsättning. Projektet har visat på goda resultat att få ut den somaliska gruppen i arbete inom de första två åren i Sverige.

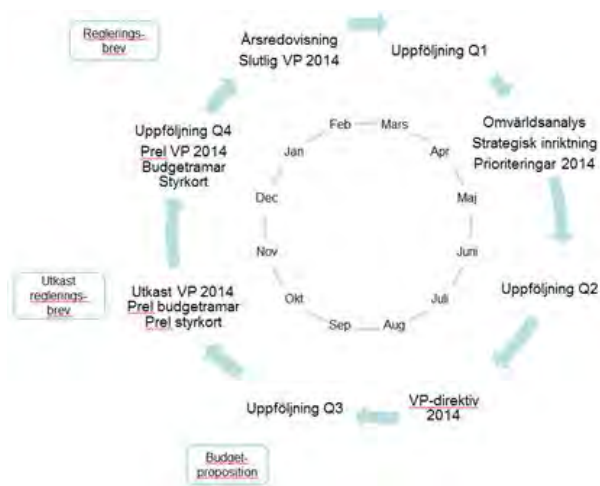
Beviljade medel till ”Utbildning trauma, stress och post traumatiskt stressyndrom (PTSD)” var en kompetensutvecklingsinsats i samarbete mellan Landstingets Asyl och Integrationshälsa och Västerås stad i syfte att ge en gemensam grundkunskap om flyktinghälsa för personal i alla verksamheter som arbetar med nyanlända flyktingar.

Länsstyrelsen bedömer att de § 37-medel som har beviljats har använts till de insatser som länets kommuner har haft behov av för att stärka och utveckla insatser för nyanlända både lokalt och regionalt.

Organisationsstyrning

Organisationsstyrning Västmanlands län

Länsstyrelsen har under flera år haft en styrmodell som utgår ifrån gällande vision, verksamhetsidé och regleringsbrev samt övriga aktuella styrdokument. Mål och prioriteringar preciseras i Länsstyrelsens styrkort och övergripande VP, som är styrande för hela verksamheten. Verksamheten följs upp varje kvartal och ekonomin följs upp varje månad.

Organisationens förbättringsarbete utgår ifrån gemensamt uppsatta mål i styrkortet och utvärderas samt kompletteras med hjälp av bland annat resultatet från den årliga brukarundersökningen och medarbetarenkäten.

Länsstyrelsens styrkort - kund, verksamhet, ekonomi samt medarbetare

Länsstyrelsen har fokuserat på fyra perspektiv i verksamhetsplaneringen. Genomgående används perspektiven *kund*, *verksamhet*, *ekonomi* samt *medarbetare*.

Kund

Inom perspektivet *kund* mäter vi antal besökare på webb, tid för kundåterkoppling samt andel nöjda brukare (brukarundersökningen). Vi har nått målen då det gäller antal besökare på extern webb samt andel nöjda brukare. Då det gäller tid för kundåterkoppling har målet satts till max fem dagar innan återkoppling. Inom många verksamhetsområden nås detta, men inte inom alla.

Verksamhet

Inom perspektivet *verksamhet* följer vi främst handläggningstider. I de flesta fall har vi nått målen. Vi har också löpande följt och analyserat överklagade ärenden.

Ekonomi

Inom perspektivet *ekonomi* har vi haft mål då det gäller administrativa kostnaders andel av totalen. Vi har inte lyckats att klara detta mål. Det beror delvis på att Västmanland är så kallat värdlän för länsstyrelsegemensamma utvecklingspengar. När det gäller ekonomin har vi också haft som mål att öka den externa finansieringen och det målet är uppnått.

Medarbetare

Resultaten visar att Länsstyrelsen i Västmanland ligger bra till jämfört med andra länsstyrelser. Inom perspektivet *medarbetare* har vi löpande följt sjukfrånvaron. Målet om

högst 2,5 procent sjukfrånvaro är uppnått. Vi har också nått målen att alla medarbetare ska ha individuella kompetensutvecklingsplaner. Andelen nöjda medarbetare uppgick i årets medarbetarenkät till 70,5 jämfört med riktvärdet för en väl fungerande organisation på 70 procent. Länsstyrelsen har satt upp ett mer ambitiöst mål om att andelen nöjda medarbetare ska uppå till minst 80 procent. Vi når ännu inte upp till denna nivå.

Det sammanvägda resultatet av årets medarbetarundersökning visar på ett gott resultat för Länsstyrelsen i Västmanland. Det finns många styrkor som är viktiga att bevara och utveckla vidare. Undersökningen är också ett viktigt underlag för att ringa in förbättringsområden som behöver analyseras närmare och förbättras.

Prioriterade interna utvecklingsinsatser under 2014

”Effekt 2014”

Arbetet inom ramen för det interna förbättringsprojektet ”Effekt 2014” har lett fram till beslut om att genomföra delar av de effektiviseringsförslag som har utretts och föreslagits. De områden som har ingått i projektet är; effektiv ärendehantering, länsstyrelsens uppdrag och prioriteringar, verksamhetsplanerings- och årsredovisningsprocessen, projektupplägg, internservice och övriga rutiner. Syftet med projektet har varit att identifiera och frigöra resurser för att kunna göra omprioriteringar och satsningar. Några av huvudmålen är att hitta arbetssätt som bygger på ständiga förbättringar, säkerställa att vi gör rätt prioriteringar och rätt saker utifrån vårt uppdrag samt att fokusera på kundvärde genom kortare handläggningstider, klarspråk i vår kommunikation och ökad tillgänglighet.

Förenkla för företag

2011 fick samtliga länsstyrelser i uppdrag att förenkla för företag. Uppdraget avslutas i sin nuvarande form den 31 december 2014 och slutrapporteras till Näringsdepartementet i mars 2015. Arbetet samordnas av Länsstyrelsen i Kronoberg. På nationell nivå och i samordningsuppdragets regi har samhandling, kompetensutveckling och behovsanalys varit tre nyckelord som inneburit stora satsningar. Länsstyrelsen i Västmanlands län har bland annat valt att jobba med kundfokus genom kortare handläggningstider och effektivare handläggning, ökad tillgänglighet via telefon och webb samt att löpande bjuda in till dialog, samverkan och informationsutbyte i angelägna och aktuella frågor som berör länet och olika kundgrupper.

Extern information och kommunikation

Under 2014 har Länsstyrelsen fortsatt att prioritera arbetet med extern information. De kanaler som är av störst betydelse är länsstyrelsens externa webbplats och de nyhetsbrev (Länsnytt) som tas fram regelbundet och skickas ut digitalt till centrala målgrupper. Även det dagliga arbetet med mediabevakning och presstöd har prioriterats. En budskapsplattform har tagits fram för att stödja det interna arbetet med extern kommunikation. Syftet med budskapsplattformen är att samordna länsstyrelsens budskap och att den ska vara ett stöd för alla som i olika sammanhang berättar om verksamheten. Med anledning av skogsbranden i Västmanland har en mycket stor del av sommarens och höstens informationsarbete riktats mot att stödja länsstyrelsens och andra aktörers arbete under och efter denna händelse.

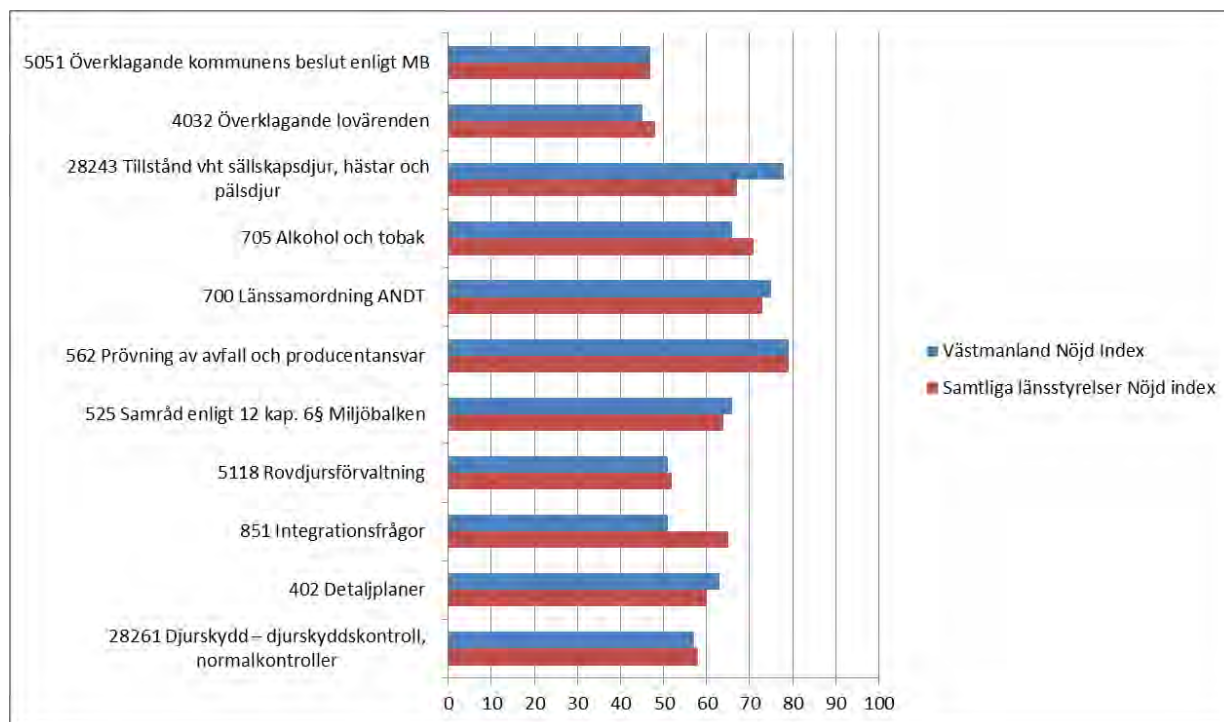
Gemensam IT-utveckling

Stora delar av länsstyrelsernas IT-utveckling bedrivs gemensamt och sker löpande inom en mängd olika verksamhetsområden. Länsstyrelsen i Västmanland deltar i detta arbete till exempel genom att ingå i nationella nätverk och arbetsgrupper, lyfta fram förslag och

synpunkter på pågående utveckling och genom att implementera och öka användningen av utvecklade IT-stöd inom organisationen.

Brukarundersökning 2014

Den årliga brukarundersökningen genomfördes för sjätte gången 2014. Samtliga 21 län deltog och i år undersöktes totalt 15 verksamheter. Resultatet bygger på drygt 6 000 intervjuer om handläggning, bemötande och kvalitet. Länsstyrelsen i Västmanlands län undersökte 11 verksamhetsområden.

Syftet med undersökningen är att få ett underlag till det löpande förbättringsarbetet, jämförelser med andra län och goda exempel. Samverkan sker med andra nationella uppdrag och verksamheter så som till exempel förenkla för företag, webbförvaltningen och telefonistorganisationen för att ringa in vilka verksamheter som är relevanta att undersöka och för att ta tillvara på resultatet både på nationell och regional nivå. Det sammanvägda värdet för nöjdindex för Västmanland 2014 var 62, vilket var lägre jämfört med 2013 då värdet var 67. Det sammanvägda värdet för nöjdindex för alla länsstyrelser gemensamt 2014 var 64, vilket ligger på ungefär samma nivå som 2013 då det var 63. Tre delverksamheter i Västmanlands län fick ett mycket gott resultat:

- Prövning av avfall och producentansvar,
- Samordning och handläggning inom området alkohol, narkotika, droger och tobak
- Tillstånd för verksamhet med sällskapsdjur, hästar och pälsdjur.

Resultaten visar generellt att Länsstyrelsen i Västmanland är bra på bemötande, engagemang och på att svara snabbt på inkomna e-postmeddelanden. Exempel på områden som behöver förbättras är vägledning, kunskapsförmedling och att skapa bättre förutsättningar för att hitta information på den externa webbplatsen.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1§ första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (Förordning 2008:747)

Åtterrapporering

Redovisa en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Länsstyrelsens vision och verksamhetsidé är grunden

Allt övergripande personalarbete har sin grund i Länsstyrelsens vision och verksamhetsidé. Av verksamhetsidén framgår att besluten ska vara rättssäkra och servicen god, de nationella målen ska få genomslag, olika samhällsintressen ska vägas samman och länets förutsättningar ska tas tillvara samt att Länsstyrelsen ska vara en efterfrågad samarbetspart.

Arbetsgivarpolitisk strategi

Personalarbetet utgår också från den arbetsgivarpolitiska strategin, som de statliga arbetsgivarna gemensamt arbetat fram. Strategin hålls levande genom årlig uppdatering och dialog i ledningsgrupp och med de fackliga organisationerna. Gällande policydokument och riktlinjer inom personalpolitiska området har fortsatt reviderats och implementerats.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen styrs av Länsstyrelsens verksamhet samt de förändringar som vi förväntas stå inför. Länsstyrelsen ska vara en attraktiv arbetsplats där kvalitet, effektivitet och resultat är avgörande för att nå verksamhetsmålen. Under året har Länsstyrelsens riktlinjer för rekrytering reviderats samtidigt som ett nytt rekryteringsverktyg har tagits i bruk.

Länsstyrelsen är en kunskapsintensiv organisation där medarbetarnas kompetens är en förutsättning för att lösa vårt uppdrag och nå goda resultat. Under året har de flesta kompetensutvecklingsinsatser genomförts inom respektive sakområde. En av Länsstyrelsens konkurrensfördelar är utvecklande och intressanta arbetsuppgifter och i årets medarbetarenkät svarar 80 procent av medarbetarna att de tycker deras arbete är utvecklande.

Länsstyrelsen har under 2014 haft en relativt låg personalomsättning när det gäller tillsvidareanställda som slutat sina anställningar. Med anledning av skogsbranden har dock personalomsättningen vad gäller visstidsanställningar ökat markant. Ett tjugotal medarbetare har anställts i en särskild krishanteringsorganisation för återställningsarbete efter skogsbranden. Förutom bemanningen i krishanteringsorganisationen har ett stort antal medarbetare på Länsstyrelsen arbetat med efterarbete skogsbranden. Den grupp som framförallt fått omprioritera arbetsuppgifter har varit de som arbetar inom stödverksamheten, som ekonomer, personalhandläggare och inom administrationen. Även andra personalgrupper har fått extra arbetsuppgifter som exempelvis handläggare inom naturvård, kulturmiljö och miljö. Efterarbetet har visat på vikten av en flexibel organisation som snabbt kunnat ställa om till andra arbetsuppgifter.

I strategin för genomförande av funktionshinderspolitiken har regeringen uttalat att den statliga sektorn bör ta ett större ansvar för att skapa arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning. Ett praktikantprogram har därför tagits fram. Länsstyrelsen tog tidigt

kontakt med Arbetsförmedlingen och erbjöd praktikplatser. Det har inte funnits lämpliga kandidater för Länsstyrelsens verksamhet.

Ledningsforum

Ledningsforum, bestående av chefer och samordnare, har fortsatt utvecklats under 2014. Forumet fyller en viktig funktion för att få en ökad förståelse för varandras områden och för att diskutera Länsstyrelsens uppdrag och gemensamma frågor.

En gemensam värdegrund

Länsstyrelsens verksamhet vilar på en gemensam värdegrund som utgår från demokrati och mänskliga rättigheter och som är rättsäker och effektiv. Värdegrunden hålls levande genom dialog i ledningsgrupp och i samverkan med fackliga representanter. Alla nyanställda får som en del i introduktionen särskild information om den gemensamma värdegrunden.

Länsstyrelsen har under 2014 följt upp den gemensamma nationella handlingsplanen för lika rättigheter och möjligheter. Ett annat exempel på en särskild insats under året är framtagande av rutiner för att anmäla korruption och oegentligheter.

Medarbetarskap

Länsstyrelsen ska fullfölja sina uppgifter i enlighet med de beslut som fattas av riksdag och regering. Vi arbetar på medborgarnas uppdrag. Vi ska fatta riktiga beslut på grundval av gällande lagar och författningar och vi ska fullfölja vårt arbete med saklighet, opartiskhet och omutlighet. Länsstyrelsen arbetar vidare med att tydliggöra medarbetarskapets krav och värdegrunder enligt den framtagna medarbetaridén.

Arbetsvillkoren går mer och mer mot individuella lösningar och därför har Länsstyrelsen under året tagit fram riktlinjer för enskilda överenskommelser.

Ledarskap

Länsstyrelsen verkar för att utveckla ett kvalificerat och ansvarsfullt ledarskap. Grunden för denna styrning finns i ledarskapsidén. Länsstyrelsen arbetar aktivt och strukturerat för att säkra Länsstyrelsens fortsatta chefsförsörjning och för att skapa bästa möjliga förutsättningar för ledaruppdraget. Varje chef har en individuell utvecklingsplan där kompetensaktiviteterna styrs av behoven. I början på året anställdes nytt länsråd och ny chef till miljöenheten. En pensionsavgång i ledningsgruppen medförde chefsbyte mellan enheter. Ledningsgruppen har jämn köns- och åldersfördelning. Under året har länsrådet utvecklat formerna för stöd och styrning i form av månatliga chefsamtal.

Ärendehantering

Implementering av ärendehanteringssystemet Platina har fortsatt under 2014. Rutiner för det administrativa arbetet har tagits fram och samtliga medarbetare har fått information och utbildning i de nya rutinerna. Ett förslag till åtgärder för bättre resursutnyttjande och effektivare arbetsformer har presenterats under året och det arbetet kommer att fortsätta under nästa år.

Hälsa och arbetsmiljö

Länsstyrelsen fortsätter att arbeta aktivt med förebyggande insatser inom arbetsmiljö och hälsa som till exempel tidig rehabilitering, kontinuerlig ergonomisk rådgivning samt systematisk uppföljning av sjukfrånvaron. Resultatet visar sig bland annat i Länsstyrelsens mycket låga sjukfrånvaro, 1,9 procent under tredje kvartalet.

Medarbetare uppmuntras att värna om sin hälsa och erbjuds en friskvårdstimme per vecka på ordinarie arbetstid samt ett ekonomiskt bidrag. Med anledning av att flera medarbetare upplevt buller i arbetsrummen har en särskild satsning gjorts på den fysiska arbetsmiljön där samtliga rum förses med ljudplattor-/absorbenter.

Tabell över sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3§ FÅB

Kön	Ålder	2014			2013		
		Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	- 29	- 29			0,0	5	0,4
	30 - 49	30 - 49	46	1,0	0,0	48	1,0
	50 -	50 -	27	2,3	28,4	23	1,3
	Alla	Alla	75	1,5	28,4	76	1,0
Kvinnor	- 29	- 29				9	9
	30 - 49	30 - 49	87	3,0	45,1	86	2,9
	50 -	50 -	41	1,8	1,6	41	3,1
	Alla	Alla	136	2,5	46,7	136	2,9
Samtliga	- 29	- 29	10	1,0	0,0	14	1,2
	30 - 49	30 - 49	133	2,3	34,3	134	2,3
	50 -	50 -	68	2,0	8,0	64	2,4
	Alla	Alla	211	2,1	42,3	212	2,3

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentar

Länsstyrelsen har under många år haft en låg sjukfrånvaro. Under 2014 har sjukfrånvaron minskat ytterligare från 2,3 procent 2013 till 2,1 procent 2014. För att förebygga ohälsa arbetar Länsstyrelsen med förebyggande insatser, tidig rehabilitering, kontinuerlig ergonomisk rådgivning samt systematisk uppföljning av sjukfrånvaron. Länsstyrelsen är en hälsodiplomerad arbetsplats. Utvecklingen av sjukfrånvaron följs upp kontinuerligt. Det finns alltför få anställda under 29 år för att det ska gå att redovisa sjukfrånvaron per kön.

Året i siffror**Tabell A - Verksamhetskostnader 2012 - 2014**

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2014 tkr	2013 tkr	2012 tkr
20-21	Övrig förvaltning	10 869,6	2 110,0	2 052,2
25	Trafikföreskrifter m.m.	338,9	423,0	347,3
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	7 873,1	5 004,2	5 156,2
30	Regional tillväxt	9 873,7	9 139,1	8 064,7
34	Infrastrukturplanering	3 247,1	2 201,8	3 516,2
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 455,4	4 738,4	3 085,5
41	Stöd till boende	7,5	31,3	493,9
42	Energi och klimat	3 176,4	2 131,7	2 339,8
43	Kulturmiljö	7 120,8	8 102,3	7 996,9
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	61 657,4	4 219,2	2 996,3
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11 998,2	8 883,0	10 745,7
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	15 100,1	15 549,5	18 014,1
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 455,9	1 595,4	1 049,2
53	Vattenverksamhet	12 390,5	14 701,9	12 944,9
54	Mineral- och torvfyndigheter	31,2	43,1	13,8
55	Miljöfarlig verksamhet	2 090,2	1 647,7	1 668,2
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	156,6	202,1	179,6
57	Förorenade områden, efterbehandling	2 588,6	4 721,9	2 930,5
58	Restaurering	429,9	558,5	377,1
60	Lantbruk och landsbygd	14 049,8	12 589,1	12 926,1
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	1,1	0,0	0,0
62	Fiske	876,3	895,7	817,8
70	Folkhälsa	2 243,1	1 426,9	2 155,1
80	Jämställdhet	2 731,0	1 540,8	1 534,1
81	Nationella minoriteter	0,0	1,3	15,9
82	Mänskliga rättigheter	14,8	74,0	162,4
83	Barnperspektivet			0,5
85	Integration	1 181,5	4 232,0	3 534,8
	SUMMA PRODUKTION	175 958,6	106 763,9	105 119,0
10	Myndighetsövergripande verksamhet	23 360,1	16 671,2	17 591,3
11	Administration och intern service	32 165,2	26 895,9	23 380,5
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	231 483,9	150 331,0	146 090,8
99	Resurssamverkan ¹⁾	95,8	678,5	739,7
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN ²⁾	231 579,7	151 009,5	146 830,5

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta Länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod

2. Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Definition av resurssamverkan:

Med offentlig resurssamordning menas att en myndighet har rätt att mot avgift helt eller delvis samordna sitt resursutnyttjande avseende varor och tjänster med en annan myndighet, kommun eller landsting (s.k. sambruk). Skriftliga avtal om samordningen bör träffas mellan de berörda parterna. Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör läggas fast.

Kommentarer Tabell A

Verksamhetskostnaderna har ökat väsentligt beroende på ändrade redovisningsprinciper för utbetalning av länsstyrelsegemensamma utvecklingsmedel. Utbetalningarna redovisas från och med 2014 på den VÄS-kod som det mottagande projektet avser. De utvecklingsmedel som används för att utveckla verksamheten inom övrig förvaltning (VÄS 20* och 21*) redovisas här. Tidigare har alla utbetalade medel redovisats på samma verksamhetskod, Övergripande planering och samordning inom myndighetsövergripande verksamhet (VÄS 1001). Länsstyrelsen har också haft ökade kostnader på grund av EU-val och val till riksdag, kommun och landsting.

Den stora verksamhetskostnaden inom området skydd mot olyckor förklaras av den stora skogsbrand som drabbade Västmanland under sensommaren 2014. Länsstyrelsen disponerade extra medel för detta arbete. Länsstyrelsen hanterade dessutom utbetalningar till personer och företag som deltagit i räddningsinsatsen. Medel för dessa utbetalningar har rekvirerats från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Tabell B – Verksamhetskostnader 2014

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl. OH		OH-kostnader		Kostnader inkl. OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	10 869,6	4,70%	2 083,0	3,76%	12 952,6	5,60%
25	Trafikföreskrifter m.m.	338,9	0,15%	218,0	0,39%	556,9	0,24%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	7 873,1	3,40%	3 085,4	5,57%	10 958,5	4,74%
30	Regional tillväxt	9 873,7	4,27%	4 707,0	8,49%	14 580,7	6,30%
34	Infrastrukturplanering	3 247,1	1,40%	1 328,1	2,40%	4 575,1	1,98%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 455,4	1,92%	1 915,7	3,46%	6 371,1	2,75%
41	Stöd till boende	7,5	0,00%	4,7	0,01%	12,2	0,01%
42	Energi och klimat	3 176,4	1,37%	877,7	1,58%	4 054,2	1,75%
43	Kulturmiljö	7 120,8	3,08%	3 172,7	5,72%	10 293,5	4,45%
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	61 657,4	26,64%	10 198,5	18,40%	71 856,0	31,05%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11 998,2	5,18%	5 237,1	9,45%	17 235,2	7,45%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	15 100,1	6,52%	4 620,0	8,33%	19 720,2	8,52%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 455,9	0,63%	928,9	1,68%	2 384,7	1,03%
53	Vattenverksamhet	12 390,5	5,35%	5 739,4	10,35%	18 129,8	7,83%
54	Mineral- och torvfyndigheter	31,2	0,01%	19,6	0,04%	50,9	0,02%
55	Miljöfarlig verksamhet	2 090,2	0,90%	1 244,0	2,24%	3 334,2	1,44%
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	156,6	0,07%	101,6	0,18%	258,2	0,11%
57	Förorenade områden, efterbehandling	2 588,6	1,12%	1 114,7	2,01%	3 703,3	1,60%
58	Restaurering	429,9	0,19%	322,9	0,58%	752,8	0,33%
60	Lantbruk och landsbygd	14 049,8	6,07%	5 553,3	10,02%	19 603,0	8,47%
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	1,1	0,00%	0,7	0,00%	1,8	0,00%
62	Fiske	876,3	0,38%	507,2	0,91%	1 383,4	0,60%
70	Folkhälsa	2 243,1	0,97%	720,9	1,30%	2 964,0	1,28%
80	Jämställdhet	2 731,0	1,18%	811,1	1,46%	3 542,1	1,53%
81	Nationella minoriteter	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
82	Mänskliga rättigheter	14,8	0,01%	9,0	0,02%	23,8	0,01%
85	Integration	1 181,5	0,51%	918,0	1,66%	2 099,5	0,91%
	SUMMA PRODUKTION	175 958,6	76,01%	55 439,1	100,00%	231 397,7	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	23 360,1	10,09%				
11	Administration och intern service	32 165,2	13,90%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	231 483,9	100,00%			231 397,7	100,00%
99	Resurssamverkan ¹⁾	95,8		86,2		182,0	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	231 579,7				231 579,7	
	Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ³⁾						
	Nivå 1 (113-115)	19 351,5	22,75%				
	Nivå 2 (110-112, 116-119)	12 813,7	15,06%				
	Nivå 3 (100-109)	23 360,1	27,46%				
	Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-9)	85 067,7					

¹⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna Länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

²⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

³⁾ Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell B

Länsstyrelsen i Västmanland är så kallat ”värdlän” för länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsarbete. Detta medför merkostnader på VÄS 10 genom att de medarbetare som arbetar med dessa frågor tillhör Länsstyrelsen i Västmanland.

Tabell C – Årsarbetskrafter 2012 – 2014¹⁾

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2014			2013	2012
		Totalt	Varav kvinnor	Varav män	Totalt	Totalt
20-21	Övrig förvaltning	5,27	2,39	2,87	2,22	2,15
25	Trafikföreskrifter m.m.	0,51	0,51	0,00	0,68	0,55
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	7,47	7,19	0,28	7,35	7,88
30	Regional tillväxt	9,06	4,88	4,18	9,74	10,64
34	Infrastrukturplanering	2,65	2,42	0,23	2,25	2,18
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4,55	2,48	2,07	6,09	5,03
41	Stöd till boende	0,01	0,01	0,00	0,05	0,25
42	Energi och klimat	2,20	0,98	1,22	2,63	2,31
43	Kulturmiljö	7,75	7,46	0,29	8,75	9,13
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	17,84	8,56	9,28	3,89	3,54
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11,42	7,02	4,39	10,63	12,14
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	12,05	3,08	8,97	11,63	14,59
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2,31	1,96	0,36	2,65	1,80
53	Vattenverksamhet	13,28	5,70	7,58	12,67	11,70
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,05	0,05	0,00	0,07	0,02
55	Miljöfarlig verksamhet	3,02	1,94	1,08	2,58	2,75
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,27	0,05	0,22	0,33	0,32
57	Förorenade områden, efterbehandling	2,83	2,16	0,67	3,98	4,10
58	Restaurering	0,87	0,75	0,12	0,77	0,41
60	Lantbruk och landsbygd	13,66	8,87	4,79	16,36	17,30
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarna, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
62	Fiske	1,16	0,21	0,95	1,26	1,28
70	Folkhälsa	1,75	1,69	0,06	1,40	1,95
80	Jämställdhet	1,73	1,70	0,03	1,49	1,90
81	Nationella minoriteter	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
82	Mänskliga rättigheter	0,02	0,02	0,00	0,12	0,26
83	Barnperspektivet					0,00
85	Integration	2,03	1,99	0,04	1,96	1,71
	SUMMA PRODUKTION	123,77	74,09	49,68	111,53	115,89
10	Myndighetsövergripande verksamhet	10,87	6,76	4,11	12,75	17,13
11	Administration och intern service	16,09	12,42	3,67	16,62	10,88
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	150,73	93,26	57,46	140,91	143,90
99	Resurssamverkan ²⁾	0,10	0,05	0,05	0,24	1,20
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	150,82	93,31	57,51	141,15	145,10

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna Länsstyrelsen redovisas på denna rad.

Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell C

Den stora ökningen av årsarbetskrafter beror på allt arbete efter skogsbranden. En särskild krishanteringsorganisation bemannades, antalet årsarbetskrafter har för VÄS kod 45 Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar ökat från 3,89 till 17,84.

Fördelningen mellan kvinnor och män är fortsatt ojämn. Kvinnorna dominerar inom samtliga åldersgrupper. Flera kvinnor än män söker också utlysta tjänster.

Tabell D - Representation

Kostnader för representation	2014		2013		2012	
	Totalt tkr	Per åa kronor	Totalt tkr	Per åa kronor	Totalt tkr	Per åa kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	69	458,44	132	934,59	151	1 043,62
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	687	4 557,88	350	2 480,72	322	2 222,08

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell D

Den interna representationen har minskat under 2014. Den externa representationen har däremot ökat. Länsstyrelsen arbetar aktivt för att nyttja landshövdingens representationsvåning som ett stöd för verksamheten och för samverkan med externa aktörer i länet och dess omgivningar. Representationen sker med stor kostnadseffektivitet. Under 2014 slutade landshövding Ingemar Skogö och representationen ökade något i anslutning till hans avtackningar.

Tabell E - Lokaler

Lokalkostnader	2014	2013	2012
Residens			
Lokalkostnader (tkr) 103 ¹⁾	1 272	1 192	1 206
Lokalyta (m ²)	1 162	1 162	1 161
Lokalkostnad per m ² (kr) ¹⁾	1 095	1 026	1 039
Lokaler ²⁾			
Lokalkostnader (tkr) 113 ¹⁾	7 644	7 771	7 655
Lokalyta (m ²)	6 807	6 502	6 318
Lokalkostnad per m ² (kr) ¹⁾	1 123	1 195	1 212
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr) ¹⁾	51	55	53
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	45	46	44
Kontorslokaler ³⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	5 115	4 810	4 576
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	34	34	32
SUMMA LOKALKOSTNADER	8 916	8 963	8 861

¹⁾ Konto 6912 Avskrivningar ingår nu i summan för lokalkostnader vilket gör att jämförelsetalen för år 2012 och 2013 har ett högre värde än i årsredovisningarna för dessa år.

²⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage.

Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.

³⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell E

Länsstyrelsen har hyrt extra lokaler både i samband med RKL-valet och för krishanteringsorganisationen kopplad till skogsbranden. Länsstyrelsen har under året haft en hyresrabatt kopplad till en tidigare ombyggnation.

Redogör även för följande:**Planerade större lokalförändringar**

Det finns för det kommande året ingen plan på större lokalförändringar.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2014 (samtliga ärenden oavsett databas)

A	B	C	D	E	F	G
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och intern service (10-11)	25	96	285	382	24	2
Övrig förvaltning (20-21)	90	573	66	667	62	0
varav Stiftelser (206)	-	-	-	-	-	-
varav Allmän kameraövervakning (211)	17	66	3	81	5	0
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	5	13	0	18	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	18	122	4	113	31	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	75	1 096	284	1 380	75	1
varav Livsmedelskontroll (281)	5	11	36	50	2	0
varav Djurskydd (282)	62	972	198	1 173	59	1
varav Smittskydd (283)	4	28	8	33	7	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	2	43	9	50	4	0
Regional tillväxt (30)	32	114	15	109	52	2
Infrastrukturplanering (34)	11	28	4	31	12	1
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	14	204	6	195	29	0
Stöd till boende (41)	204	479	0	425	258	4
Energi och klimat (42)	9	10	15	22	12	0
Kulturmiljö (43)	142	1 206	47	1 188	207	13
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	40	82	58	87	93	6
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	9	14	10	23	10	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	74	239	25	246	92	13
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	73	90	74	166	71	19
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	1	0	0	1	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	49	343	32	376	48	3
Vattenverksamhet (53)	69	116	28	92	121	23
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	4	45	8	44	13	1
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	3	4	7	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	44	261	52	314	43	0
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	39	204	51	259	35	0
Övrigt miljö- och hälsoskydd (56)	11	156	0	154	13	1
Förorenade områden, efterbehandling (57)	72	23	16	45	66	17
varav tillsyn av förorenade områden	31	15	8	31	23	7

A	B	C	D	E	F	G
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
och miljöriskområden (575)						
Restaurering (58)	3	10	7	17	3	0
Lantbruk och landsbygd (60)¹	264	4 179	165	4 389	219	5
<i>varav</i> Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	211	3 836	153	4 024	176	2
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	-	-	-	-	-	-
Fiske (62)²	15	247	10	262	10	0
Folkhälsa (70)	7	30	20	44	13	2
Jämställdhet (80)	6	10	3	5	14	0
Nationella minoriteter (81)	1	0	0	1	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0	0	0	0
Integration (85)	8	19	28	32	23	0
Summa	1 356	9 736	1 248	10 749	1 591	112
<i>varav</i> Vattenmyndighetens ärenden	59	46	16	22	99	0
<i>varav</i> Miljöprövningsdelegationens ärenden						

¹) Inkl. lantbruks- och jordbrukarstödsärenden registrerade hos Jordbruksverket

²) Inkl. strukturfondsärenden registrerade hos Jordbruksverket

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Kommentarer Tabell F

För myndighetsövergripande ärenden samt övrig förvaltning har inkomna ärenden ökat något i förhållande till 2013.

Antalet upprättade ärenden inom skydd mot olyckor har ökat beroende på ärenden kopplade till skogsbranden i Västmanland.

Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2014 (samtliga ärenden oavsett databas)

A Sakområde och del av sakområde	B Antal överklagade ärenden ¹⁾	C Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²⁾	D Varav antal ändrade ärenden ³⁾
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	3	2	0
Övrig förvaltning (20-21)	7	0	0
varav Stiftelser (206)			
varav Allmän kameraövervakning (211)	3	0	0
varav Bevakningsföretag m.m. (212)			
Trafikföreskrifter m.m. (25)	11	6	1
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	20	13	0
varav Livsmedelskontroll (281)	1	1	0
varav Djurskydd (282)	19	12	0
varav Smittskydd (283)			
varav Allmänna veterinära frågor (284)			
Regional tillväxt (30)	1	1	0
Infrastrukturplanering (34)			
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	24	21	2
Stöd till boende (41)			
Energi och klimat (42)			
Kulturmiljö (43)	1	1	0
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	2	2	0
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)			
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	10	16	2
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	5	4	1
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)			
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	0	1	0
Vattenverksamhet (53)			
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)			
Mineral- och torvfyndigheter (54)			
Miljöfarlig verksamhet (55)			
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)			
Övrigt miljö- och hälsoskydd (56)			
Förorenade områden, efterbehandling (57)	1	0	0
varav Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	1	0	0
Restaurering (58)			
Lantbruk och landsbygd (60)	12	12	2
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	10	12	2
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)			
Fiske (62)			
Folkhälsa (70)			
Jämställdhet (80)			

Nationella minoriteter (81)			
Mänskliga rättigheter (82)			
Integration (85)			
Summa	97	79	8
<i>varav</i> Vattenmyndighetens ärenden			
<i>varav</i> Miljöprövningsdelegationens ärenden			

¹⁾ Avser ärenden som är beslutade av Länsstyrelsen och som överklagats till högre instans under 2014.

²⁾ Avser ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2014, oavsett vilket år överklagandet skickades in.

³⁾ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till Länsstyrelsens beslut.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentarer Tabell G

Det har inte skett några märkbara skillnader i antalet överklagade ärenden sedan 2013. Vi följer de överklagade ärendena löpande och har inte kunnat identifiera några systematiska brister i handläggningen som genererar överklaganden.

Tabell H – Handläggningstider

Länsstyrelserna målsätter och följer upp handläggningstiden för ett gemensamt urval av ärendeslag. Målen är satta utifrån det antal dagar det är rimligt att merparten av alla ärenden ska beslutas inom. Minst 90 procent av ärendena förväntas beslutas inom den uppsatta tiden. Utfallet redovisas som hur stor andel som faktiskt beslutades inom uppsatt tid.

I tabell H1 redovisas ärendeslag med gemensamma mål för länsstyrelserna. Dessa är reglerade genom olika föreskrifter, lagar, regeringsuppdrag eller är överenskomna mellan länsstyrelserna. I tabell H2 redovisas ärendeslag där varje länsstyrelse har satt upp ett eget mål. Vissa ärendeslag är koncentrerade till ett mindre antal länsstyrelser.

H1 – Ärendeslag med gemensamma mål		Mål dagar		Utfall %	
VÄS	Beskrivning	2012-2014	2014	2013	2012
212	Bevakningsföretag – Ansökan godkännande personal (konc ²)	14	-	-	
282	Ansökan om tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen	90 ¹⁾	100		
282	Ansökan om förprovning djurstall	56 ¹⁾	92,6		
282	Anmälningssärenden djurskydd	365	99,8		
403	Överklagande av detaljplan	150	100	75	
403	Överklagande av lov, förhandsbesked	180	100	69	
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken – Ansökan om tillstånd (konc ³)	180 ¹⁾	-	-	
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder	120	100	47	
	varav företagsstöd	120	100	25	
	varav projektstöd/PROKUL/EGENKUL	120	-	55	
	varav PROLAG	120	-	37	
	varav miljöinvesteringar	120	100	86	
602	Utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder	90	88	75	
	varav företagsstöd	90	76	72	
	varav projektstöd/PROKUL/EGENKUL	90	92	76	
	varav PROLAG	90	93	65	
	varav miljöinvesteringar	90	95	100	

H2 – Ärendeslag med länspecifika mål		2014		2013		2012	
VÄS	Beskrivning	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %
202	Anmälan om svenskt medborgarskap (konc ²)	-	-	-	-		
204	Ansökan om tillstånd att strö ut aska efter avliden (konc ²)	-	-	-	-		
206	Ändringsanmälan stiftelser (konc ²)	-	-	-	-		
211	Anmälan om kameraövervakning	5	44	5	29		
211	Ansökan om kameraövervakning	120	48	120	29		
402	Detaljplaner – Begäran om yttrande över utställning och granskning	21	41	21	50		
431	Ansökan tillstånd ingrepp i fornlämning	40	37	40	55		
431	Anmälan om föryngningsavverkning	40	50	40	70		
433	Kyrkliga kulturminnen – Ansökan om tillstånd renovering och ändring	60	62	60	83		
505	Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författningar	180	58	180	54		
521	Ansökan om tillstånd och dispenser avseende naturskydd	42	37	42	26		

H2 – Ärendeslag med länspecifika mål		2014		2013		2012	
VÄS	Beskrivning	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	71	42	83		
526	Granskning kommunal strandskyddsdispens	21	90	21	88		
535	Anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. Miljöbalken	40	46	40	24		
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	40	57	40	30		
562	Ansökan om tillstånd till transport av avfall och farligt avfall	15	79	15	58		
566	Anmälan om transport av avfall och farligt avfall	8	59	8	55		
606	Ansökan om förvärvstillstånd för jordbruksfastigheter	30	88	30	78		
621	Ansökan om yrkesfiskelicens	28	44	28	80		
623	Ansökan om förordnande fisketillsynsman	28	91	28	65		
623	Ansökan tillstånd flyttning, utplantering av fisk	28	94	28	90		

¹⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

²⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till Länsstyrelsen i Dalarnas, Norrbottens, Skåne, Stockholms, Västernorrlands, Västra Götalands och Östergötlands län.

³⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentarer Tabell H

Handläggningstiden för VÄS 211, 562 samt 566 räknas från inkommet ärende. Brister i måluppfyllelse bedöms i hög grad orsakas av att avgift för prövning och anmälan inte har erlagts.

Tabell I – Länsstyrelsen i siffror

	2014	2013	2012
Verksamhet			
Inkomna och initiativärenden (st)	10 984	11 961	13 672
Beslutade ärenden (st)	10 749	12 010	13 851
Utgående ärendebalans (st)	1 591	1 400	1 829
Ej beslutade ärenden äldre än två år (st)	112	77	191
Medarbetare			
Årsarbetskrafter (st)	150,82	141,15	145,10
– varav kvinnor	93,31	86,79	91,61
– varav män	57,51	54,36	53,49
Total sjukfrånvaro (%)	2,1	2,3	2,4
– varav kvinnor	2,5	2,9	3,0
– varav män	1,5	1,1	1,4
Personalomsättning nyanställda, tillsvidareanställda (%)	7	6	11
Personalomsättning avgångna, tillsvidareanställda (%)	4	8	13
Ekonomi			
Förvaltningsanslag av totala intäkter (%)	46,34	53,20	50,74
OH-kostnad av total kostnad (%)	23,98	28,85	27,90
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr) ¹⁾	50,68	55,05	52,76
Intern representation (tkr)	69	132	151
Extern representation (tkr)	687	350	322

¹⁾ Konto 6912 Avskrivningar ingår nu i summan för lokalkostnader vilket gör att jämförelsetalen för år 2012 och 2013 har ett högre värde än i årsredovisningarna för dessa år.

Avgiftsbelagd verksamhet

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2014					2013			2012
	intäkter	kostnader	nettoutfall	nettobudget	ackumulerat utfall	intäkter	kostnader	nettoutfall	ackumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet									
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)									
Registreringsavgift för jaktområden									
Delgivning									
Övrig offentligrättslig verksamhet									
Uppdragsverksamhet									
Resurssamordning									
Fjällförvaltning									
Övrig uppdragsverksamhet									
Summa totalt									
- fördelat på									
Summa offentligrättsligt									
Summa uppdragsverksamhet									

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer avgiftsbelagd verksamhet

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr

	2014	2013	2012	2011	2010
Låneram i Riksgälden					
Beviljad					
Utnyttjad					
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad					
Utnyttjad					
Räntekonto					
Ränteintäkter					
Räntekostnader					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget					
Utfall					
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget					
Utfall					
Anslagskredit					
<i>Utgiftsområde 01</i>					
<i>Rikets styrelse</i>					
01 05 001 Länsstyrelserna m.m.					
Beviljad					
Utnyttjad					
01 07 001 003 Åtgärder för nationella minoriteter, statsbidrag					
Beviljad					
Utnyttjad					
01 07 001 009 Åtgärder för nationella minoriteter, Nationellt uppföljn					
Beviljad					
Utnyttjad					
01 07 001 010 Åtgärder för nationella minoriteter, Stöd					
Beviljad					
Utnyttjad					
01 07 002 001 Åtgärder för nationella minoriteter romer					
Beviljad					
Utnyttjad					
<i>Utgiftsområde 05</i>					
<i>Internationell samverkan</i>					
05 01 011 Barentssamarbete					

Beviljad				
Utnyttjad				
<i>Utgiftsområde 06</i>				
<i>Försvar och samhällets krisberedskap</i>				
06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län				
Beviljad				
Utnyttjad				
<i>Utgiftsområde 13</i>				
<i>Integration och jämställdhet</i>				
13 01 001 004 Flyktingguider och kontaktfamiljer				
Beviljad				
Utnyttjad				
13 01 001 009 Informationsportal				
Beviljad				
Utnyttjad				
13 01 001 010 Information medborgarskapsceremonier				
Beviljad				
Utnyttjad				
13 01 002 011 Kommunersättning beredskap, mottagningskapacitet samverkan				
Beviljad				
Utnyttjad				
<i>Utgiftsområde 16</i>				
<i>Utbildning och universitetsforskning</i>				
16 03 012 009 Särskilda utgifter för forskningsändamål, EISCAT				
Beviljad				
Utnyttjad				
<i>Utgiftsområde 19</i>				
<i>Regional tillväxt</i>				
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder				
Beviljad				
Utnyttjad				
19 01 003 002 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007 - 2013				
Beviljad				
Utnyttjad				
19 01 004 001 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014 - 2020				
Beviljad				
Utnyttjad				

*Utgiftsområde 20**Allmän miljö- och naturvård*

20 01 010 004 Klimatanpassning

Beviljad

Utnyttjad

*Utgiftsområde 22**Kommunikationer*

22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster

Beviljad

Utnyttjad

22 02 005 004 Elektronisk komm - Kanalisation,
del Lst Örebro

Beviljad

Utnyttjad

Anslagssparande*Utgiftsområde 01**Rikets styrelse*

01 05 001 Länsstyrelserna m.m.

Summa anslagssparande

01 07 001 003 Åtgärder för nationella
minoriteter, statsbidrag

Summa anslagssparande

01 07 001 009 Åtgärder för nationella
minoriteter, Nationellt uppföljn

Summa anslagssparande

01 07 001 010 Åtgärder för nationella
minoriteter, Stöd

Summa anslagssparande

01 07 002 001 Åtgärder för nationella
minoriteter, romer

Summa anslagssparande

*Utgiftsområde 05**Internationell samverkan*

05 01 011 Barentssamarbete

Summa anslagssparande

*Utgiftsområde 06**Försvar och samhällets krisberedskap*

06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län

Summa anslagssparande

*Utgiftsområde 13**Integration och jämställdhet*

13 01 001 004 Flyktingguider och
kontaktfamiljer
Summa anslagssparande

13 01 001 009 Informationsportal
Summa anslagssparande

13 01 001 010 Information
medborgarskapsceremonier
Summa anslagssparande

13 01 002 011 Kommunersättning beredskap,
mottagningskapacitet samverkan
Summa anslagssparande

Utgiftsområde 16

Utbildning och universitetsforskning

16 03 012 009 Särskilda utgifter för
forskningsändamål, EISCAT
Summa anslagssparande

Utgiftsområde 19

Regional tillväxt

19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder
Summa anslagssparande

19 01 003 002 Europeiska regionala
utvecklingsfonden perioden 2007 - 2013
Summa anslagssparande

19 01 004 001 Europeiska regionala
utvecklingsfonden perioden 2014 - 2020
Summa anslagssparande

Utgiftsområde 20

Allmän miljö- och naturvård

20 01 010 004 Klimatanpassning
Summa anslagssparande

Utgiftsområde 22

Kommunikationer

22 02 003 002 Grundläggande betaltjänster
Summa anslagssparande

22 02 005 004 Elektronisk komm - Kanalisation,
del Lst Örebro
Summa anslagssparande

- Därav intecknade åtaganden med stöd av
anslagssparande

Bemyndiganden

Tilldelat
Åtaganden

PersonalAntal årsarbetskrafter¹⁾Medeltal anställda¹⁾

Driftkostnad per årsarbetskraft

Kapitalförändring

Årets kapitalförändring

Balanserad kapitalförändring

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med 1760 timmar (220 dagar x 8 timmar). Medeltalet anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer baserat på mätningar vid två tidpunkter under året. Mätmetod finns dokumenterad.

Kommentar: Exempel: Låneram inkl. anläggningsanskaffningar i december som ännu inte lånats till

Utöver vad som följer av övriga bestämmelser ska information lämnas om sådana förhållanden och händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.

Länsstyrelsen i Västmanland

Avgiftsbelagd verksamhet

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2014 intäkter	2014 kostnader	2014 nettoutfall	2014 nettobudget	2014 ackumulerat utfall	2013 intäkter	2013 kostnader	2013 nettoutfall	2012 ackumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet									
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	138	771	-634	-1 000	-1 579	198	1 144	-946	0
Registreringsavgift för jaktområden	9	0	9	0	25	16	0	16	0
Delgivning	61	41	20	-50	-25	20	65	-46	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	18	-7	25	-5	23	19	21	-2	0
Uppdragsverksamhet									
Resurssamordning	60	36	24	60	-36	179	191	-12	-47
Summa totalt	285	840	-555	-995	-1 592	431	1 421	-990	-47
- fördelat på									
Summa offentligrättsligt	225	804	-579	-1 055	-1 556	252	1 230	-977	0
Summa uppdragsverksamhet	60	36	24	60	-36	179	191	-12	-47

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer avgiftsbelagd verksamhet

Nettobudget enligt inskickat Budgetunderlag 2015-2017 Dnr 111-1057-2014.

År 2013 har Länsstyrelsen i Västmanland ändrat redovisningsförfarandet av avgiftsbelagd verksamhet. Samtliga kostnader för denna verksamhet redovisas fr.o.m 2013 på avgiftsbelagd verksamhet. Tidigare år har denna verksamhet nettoredovisats och underskott har belastat förvaltningsanslaget.

Det negativa ackumulerade utfallet för djur och lantbruk härrör i huvudsak från verksamheten för extra djurskyddskontroller. Nuvarande avgiftsnivå är för låg och täcker inte de verkliga kostnaderna för denna verksamhet. Ytterligare en bidragande orsak till underskott är svårigheter att kräva in fordringar på fakturerade avgifter vilket får till följd att nedskrivningar av fordringar regelbundet måste göras.

Länsstyrelsen i Västmanland

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

	2014	2013	2012	2011	2010
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	3 700	3 700	3 700	3 700	4 000
Utnyttjad	1 734	2 266	519	1 096	1 317
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	119	314	532	274	120
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	5 500	6 000	5 825	5 825	5 300
Utfall	4 739	5 191	6 021	4 504	5 720
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	3 620	3 620	3 950	3 980	3 340
Utfall	3 585	3 483	3 687	3 688	3 955
Anslagskredit					
<i>Utgiftsområde 01</i>					
<i>Rikets styrelse</i>					
01 05 001 Länsstyrelserna m.m.					
Beviljad	4 270	4 187	4 174	2 950	2 899
Utnyttjad	0	0	0	0	0
<i>Utgiftsområde 06</i>					
<i>Försvar och samhällets krisberedskap</i>					
06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län					
Beviljad	0	-	-	-	-
Utnyttjad	0	-	-	-	-
<i>Utgiftsområde 19</i>					
<i>Regional tillväxt</i>					
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder					
Beviljad	3 290	3 290	3 290	3 290	3 290
Utnyttjad	3 056	2 803	2 677	3 154	3 159
Anslagssparande					
<i>Utgiftsområde 01</i>					
<i>Rikets styrelse</i>					
01 05 001 Länsstyrelserna m.m.					
Summa anslagssparande	3 122	2 869	2 460	1 810	1 530
<i>Utgiftsområde 06</i>					
<i>Försvar och samhällets krisberedskap</i>					
06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län					
Summa anslagssparande	78 079	-	-	-	-
<i>Utgiftsområde 19</i>					
<i>Regional tillväxt</i>					
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder					
Summa anslagssparande	0	0	0	0	0

Bemyndiganden					
Tilldelat	60 000	60 000	55 000	50 000	47 400
Åtaganden	29 629	37 404	42 341	42 713	42 600
Personal					
Antal årsarbetskrafter ¹	151	141	145	137	146
Medeltal anställda ¹	171	172	170	164	173
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 531	1 065	1 008	1 000	980
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-555	-990	274	20	-51
Balanserad kapitalförändring	-1 037	-47	-321	-341	-290

¹ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med 1760 timmar (220 dagar x 8 timmar). Medeltalet anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer. Mätmetod finns dokumenterad.

Information av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning

Under sista dagen i juli 2014 utbröt i Västmanland det som skulle bli den största skogsbranden i Sverige under modern tid. Länsstyrelsen i Västmanlands län tog efter några dagar över samordning och ledning av räddningsinsatsen och ett regeringsbeslut togs med möjlighet för Länsstyrelsen i Västmanlands län att disponera sammanlagt 110 miljoner kronor på utgiftsområde 06, se ovan.

Länsstyrelsen i Västmanland

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING (TKR)

	2014	2013	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	127 487	82 839	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	4 739	5 191	2
Intäkter av bidrag	98 669	61 672	3
Finansiella intäkter	129	318	4
Summa	231 025	150 020	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-103 517	-92 158	5
Kostnader för lokaler	-10 137	-9 413	6
Övriga driftskostnader	-117 227	-48 695	7
Finansiella kostnader	-31	-115	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-667	-629	9
Summa	-231 580	-151 009	
Verksamhetsutfall	-555	-990	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra intäkter som inte disponeras	3 585	3 483	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-3 585	-3 483	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	48 713	58 954	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	21 106	47 793	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	254	639	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-206	-639	15
Lämnade bidrag	-69 866	-106 747	16
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-555	-990	17

Länsstyrelsen i Västmanland

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR (TKR)	2014-12-31	2013-12-31	Not
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	310	402	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 442	1 956	
Summa	1 752	2 358	18
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	388	292	19
Fordringar hos andra myndigheter	6 722	3 150	20
Övriga kortfristiga fordringar	17	199	21
Summa	7 127	3 641	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 356	381	
Upplupna bidragsintäkter	6 891	5 439	
Övriga upplupna intäkter	103	138	
Summa	9 351	5 958	22
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	29 677	24 418	
Summa	29 677	24 418	23
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	17 030	19 174	24
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	459	376	25
Kassa och bank	465	408	26
Summa	17 954	19 958	
Summa tillgångar	65 860	56 333	

Länsstyrelsen i Västmanland

BALANSRÄKNING

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2014-12-31	2013-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	43	18	
Balanserad kapitalförändring	-1 037	-47	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-555	-990	
Summa	-1 549	-1 019	27
Fonder			
Fonder	1 465	1 259	
Summa	1 465	1 259	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	0	28
Övriga avsättningar	313	125	29
Summa	313	125	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	1 734	2 266	30
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	6 822	5 110	31
Leverantörsskulder	12 425	4 973	32
Övriga kortfristiga skulder	1 887	1 456	33
Depositioner	459	376	34
Summa	23 327	14 181	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	8 346	8 484	
Oförbrukade bidrag	33 958	33 304	
Summa	42 304	41 787	35
Summa kapital och skulder	65 860	56 333	

Länsstyrelsen i Västmanland

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 01							
Rikets styrelse							
01 05 001 Länsstyrelserna m.m.	2 869	106 750	0	0	109 619	-106 497	3 122
Utgiftsområde 6							
Försvar och samhällets krisberedskap							
06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län	0	0	110 000	0	110 000	-31 921	78 079
Utgiftsområde 19							
Regional tillväxt							
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	-2 803	37 900	0	0	35 097	-38 153	-3 056
Summa	66	144 650	110 000	0	254 716	-176 571	78 145

Kommentarer till anslagsredovisningen avseende redovisning mot anslag

Anslagskredit för utgiftsområde 19 Regional tillväxt är 3 290 tkr.

Anslagsbehållning som får disponeras 2014 för utgiftsområde 01 Rikets styrelse är max 3% (3 202 tkr)

Anslagskredit för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap är 0kr.

Anslaget 06 02 004 003 som avser skogsbranden har inte utnyttjats till fullo då kostnader initialt var svåra att bedöma.

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2511 019 Expeditions- och ansökningsavgifter	300	333
2537 119 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	3 200	3 074
2552 317 Avgifter enligt avfallsförordningen	100	127
2714 117 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	10	50
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	10	0
Summa	3 620	3 585

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag	Tilldelat bemyndiganden	Ingående åtaganden 2014	Utestående åtaganden 2014	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2015	2016	2017	2018
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	60 000	37 404	29 629	27 807	1 822	0	0

Länsstyrelsen i Västmanland

Finansiella villkor

Belopp i tkr

Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
01 05 001	Anslagskredit	4 270	0
015 Länsstyrelserna m.m., Västmanlands län	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 202	3 122
	Kredit på räntekonto	4 900	0
	Låneram för anläggningstillgångar	3 700	1 734
	Finansiering av utvecklingsprojekt som bedrivs gemensamt av länsstyrelserna	30 000	30 482
06 02 004 003	Anslagskredit	0	
Krisberedskap, Skogsbranden i Västmanlands län	Anslagsbehållning som disponeras		
	Ersättning till kommunerna Fagersta, Norberg, Sala och Surahammar för kostnader som uppkommit direkt till följd av den skogsbrand i Västmanlands län som började 31 juli 2014 med högst	50 000	12 854
	Länsstyrelsen i Västmanlands läns kostnader som uppkommit direkt till följd av skogsbranden får användas högst	10 000	9 973
	Länsstyrelsen i Västmanlands läns eventuella kostnader med anledning av efterarbetet till följd av skogsbranden får användas högst	50 000	9 095
19 01 001	Anslagskredit	3 290	3 056
015 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands Län	Uppföljning och utvärdering	1 000	787
	Insatser med anledning av den utdragna lågkonjunkturen bl.a. i form av stöd till kompetensförsörjning, företagsetableringar, näringslivsutveckling, innovationsinsatser, rådgivning och exportfrämjande.	5 000	4 746

Länsstyrelsen i Västmanland

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Länsstyrelsen redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Regeringen har beslutat att återrapportering ska ske enligt anvisningar som framgår under rubriken Verksamhet i avsnittet "Mål och Återrapporteringskrav", "Organisationsstyrning" och "Avgifter och bidrag" samt bilaga 1 (mall för redovisning av statistik) i regleringsbrevet. Anvisningarna utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § FÅB och i vissa fall undantag från 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2015.

De flesta belopp i de finansiella delarna är framtagna med hjälp av exelator. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Fr o m 2014 redovisas länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsmedel som kostnader för inomstatliga konsulttjänster i verksamhetsavsnittet hos värdlänsstyrelsen. De länsstyrelser som beviljas utvecklingsmedel redovisar det som intäkter för inomstatliga konsulttjänster och resurssamverkan. Tidigare har värdlänsstyrelsen redovisat detta som bidrag i transfereringsavsnittet.

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror m.m.för att kostnaden ska belasta rätt period. Beloppsgräns är fastställd till 100 tkr. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras årsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Följande avskrivningstider tillämpas.

	Avskrivningstid
Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Materiella anläggningstillgångar:	
- <i>Förbättringsutgift på annans fastighet</i>	högst 7 år
- <i>Maskiner, inventarier m.m.</i>	
IT-utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	4 år
Maskiner	4 år
Konst	ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
- <i>Pågående nyanläggning</i>	ingen avskrivning

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Under sista dagen i juli 2014 utbröt i Västmanland det som skulle bli den största skogsbranden i Sverige under modern tid. Länsstyrelsen i Västmanlands län tog efter några dagar över samordning och ledning av räddningsinsatsen och ett regeringsbeslut togs med möjlighet för Länsstyrelsen i Västmanlands län att disponera sammanlagt 110 miljoner på anslaget "Försvar och samhällets krisberedskap", utgiftsområde 6.

Länsstyrelsen i Västmanland ombesörjde dessutom utbetalningar utifrån ersättningsanspråk för arbete i räddningsinsatsen. Detta hanteras normalt sett av MSB och medel har rekvirerats från dem för att täcka hela denna kostnad.

Detta får genomslag på ett flertal noter i den finansiella redovisningen då stora skillnader uppstår mellan åren.

Länsstyrelsen i Västmanland

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
		FFI - Fordonsstrategisk Forskning för Innovation (VINNOVA) Sensys Traffic AB Swedavia AB
Skogö, Ingemar	1 292 254	Teologiska högskolan
Länsråd/Länsöverdirektör		
Åhlund, Anders	988 995	
Insynsråd		
Johansson, Sture	6 990	
		Kriminalvårdens insynsråd Transportstyrelsen Strukturfondspartnerskapet Östra Mellansverige SKL Företag AB Salabostäder AB
Gunnarsson, Carola	4 658	
		VB Energi Tåg i Bergslagen
Henriksson, Stig	6 438	
		Huvudsakligen: Arvid Svensson AB Fastighets AB Balder Klövern AB
Svensson, Fredrik	4 350	
		Create Etablering Västerås
Lagerholm, Suzanne	2 900	
		Polisstyrelsen, Polismyndigheten i Västmanlands län Strukturfondspartnerskapet Östra Mellansverige Marieborgs Lagerfastigheter AB Norra Skogen Fastigheter AB SemKom AB Seniorbostäder i Arboga AB Sparbanken Västra Mälardalen Stadsnät i Svealand AB Sturestadens Fastigheter AB Vinbäckens Fastigheter AB
Ytterberg, Olle	5 306	
Myrin, Eva	4 350	Miljö och Avfallsbyrån Mälardalen AB

Länsstyrelsen i Västmanland

Noter till resultaträkningen

Not	1 Intäkter av anslag	2014	2013
	01 05 001 Förvaltningsanslag	107 058	79 817
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	1 361	3 021
	06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län	19 068	0
	Summa intäkter av anslag	127 487	82 839

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Anslag 06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanland:

Under sista dagen i juli 2014 utbröt i Västmanland det som skulle bli den största skogsbranden i Sverige under modern tid. Länsstyrelsen i Västmanlands län tog efter några dagar över samordning och ledning av räddningsinsatsen och ett regeringsbeslut togs med möjlighet för Länsstyrelsen i Västmanlands län att disponera sammanlagt 110 miljoner kronor på utgiftsområde 06.

Not	2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2014	2013
	Offentligrättsliga avgifter	485	556
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	3 971	3 922
	Intäkter av andra ersättningar	284	713
	Summa	4 739	5 191

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

Intäkter uthyrning	567	513
Intäkter utbildning/konferenser	982	1 270
Intäkter konsultuppdrag	2 291	2 006
Intäkter övriga 4 § avgifter	132	132
	3 971	3 922

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not.

Not	3 Intäkter av bidrag	2014	2013
	Bidrag från statliga myndigheter	97 587	60 849
	<i>varav</i>		
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	40 473	3 052
	<i>Naturvårdsverket</i>	15 183	20 108
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	13 004	14 893
	<i>Statens jordbruksverk</i>	6 486	5 092
	<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	3 242	935
	<i>Tillväxtverket</i>	2 847	2 457
	<i>Socialstyrelsen</i>	2 446	904
	<i>Övriga motparter</i>	13 906	13 408
	Bidrag från övriga	1 082	823
	<i>varav bidrag från EU:s fonder</i>		
	Summa	98 669	61 672

Skillnaden mellan åren för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) beror på medel som rekviderats från MSB gällande ersättningsanspråk för arbete i räddningsinsatsen vid Skogsbranden.

Not	4 Finansiella intäkter	2014	2013
	Räntekonto i Riksgälden	119	314
	Övriga finansiella intäkter	10	4
	Summa	129	318

Not	5 Kostnader för personal	2014	2013
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-70 584	-62 207
	Övriga kostnader för personal	-32 933	-29 951
	Summa	-103 517	-92 158

Not	6 Kostnader för lokaler	2014	2013
	Kostnader för lokaler	-10 137	-9 413
Not	7 Övriga driftskostnader	2014	2013
	Övriga driftskostnader	-117 227	-48 695
	Skillnaden mellan åren beror till största delen dels på ändrade redovisningsprinciper gällande utbetalningar av de Länsstyrelsegemensamma utvecklingsmedlen ca 29 mkr och dels på utbetalningar som gjorts gällande Skogsbranden ca 44 mkr, se även not 1.		
Not	8 Finansiella kostnader	2014	2013
	Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-11	-6
	Övriga finansiella kostnader	-21	-109
	Summa	-31	-115
	Skillnaden mellan åren för övriga finansiella kostnader beror på en räntekostnad gällande ett återbetalningskrav år 2013.		
Not	9 Avskrivningar och nedskrivningar	2014	2013
	Avskrivningar och nedskrivningar	-667	-629
Not	10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2014	2013
	Expeditions- och ansökningsavgifter	333	234
	Miljöskydd- och täktavgifter	3 074	3 152
	Övriga intäkter som inte disponeras	177	98
	Summa	3 585	3 483
Not	11 Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2014	2013
	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-3 585	-3 483
Not	12 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2014	2013
	01 05 001 Förvaltningsanslag	-931	23 949
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	36 791	35 005
	06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län	12 853	0
	Summa	48 713	58 954

01 05 001 Förvaltningsanslag:

Skillnaden mellan åren beror på ändrade redovisningsprinciper gällande utbetalningar av de Länsstyrelsegemensamma utvecklingsmedlen.

06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län:

Nytt anslag, se även not 1.

Not	13 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2014	2013
	Från myndighet		
	Havs- och vattenmyndigheten	5 640	5 439
	Naturvårdsverket	4 900	13 602
	Post- och telestyrelsen	3 732	425
	Tillväxtverket	2 845	4 949
	Socialstyrelsen	2 737	4 214
	Kammarkollegiet	749	351
	Riksantikvarieämbetet	204	50
	Statens energimyndighet	151	323
	Länsstyrelsen i Uppsala län	138	140
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	5	8
	Folkhälsomyndigheten	5	0
	Länsstyrelsen i Jönköpings län	0	17 698
	Migrationsverket	0	199
	Statens folkhälsoinstitut - Upphört	0	396
	Summa	21 106	47 793

Från och med 2012-01-01 blev Länsstyrelsen i Västmanland värdlän för de länsstyrelsegemensamma utvecklingsmedlen. Utbetalningar av utvecklingsmedel gjordes 2013 från projekt med Länsstyrelsen i Jönköping som finansiär/motpart.

Not	14 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2014	2013
	Älgvårdsfonden	197	581
	Bygdemedel	56	57
	Summa	254	639

Not	15 Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2014	2013
	Ingående balans	1 259	620
	Årets förändring	206	639
	Utgående balans	1 465	1 259
	Uppdelat på		
	Älgvårdsfonden		
	<i>Ingående balans</i>	851	269
	<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	197	581
	<i>Lämnade bidrag</i>	-48	0
	<i>Utgående balans</i>	1 001	851
	Bygdemedel		
	<i>Ingående balans</i>	408	350
	<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	56	57
	<i>Utgående balans</i>	465	408

Not	16 Lämnade bidrag	2014	2013
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-44 375	-78 962
	Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	-25 491	-27 785
	Summa Lämnade bidrag	-69 866	-106 747
	inom verksamhetsområden		
	Regional projektverksamhet	-35 856	-28 378
	Samverkan, ledning och samordning	-12 853	0
	Företagsstöd inom regional tillväxt	-3 755	-11 551
	Efterbehandling av förorenade områden	-3 274	-8 673
	Miljömål	-3 100	-2 797
	Fördelning av statsbidrag inom folkhälsa	-2 722	-4 687
	Stöd till lantbruksutvecklingsåtgärder	-2 651	-425
	Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-1 145	-2 494
	Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-1 110	-316
	Kommunikationsplanering	-1 082	-30
	Kalkning av försurade vatten	-1 037	-880
	Jämställdhetsfrågor	-769	-185
	Fiskevård och fritidsfiske	-396	-316
	Jakt och viltvård	-314	-280
	Hushållning med energi	-278	-130
	Restaurering av vatten som inte kalkas	-95	0
	Forminnet	-87	0
	Biologisk återställning i kalkade vatten	-79	-42
	Byggnadsvård	-70	-50
	Forminnes- och kulturlandskapsvård	-47	0
	Miljöövervakning	-38	-613
	Allmänt och övergripande inom regional tillväxt	-30	-33
	Allmänt och övergripande inom folkhälsa	-11	0
	Strategiskt arbete, planer och stöd inom energi och klimat	-10	-270
	Främjande insatser inom folkhälsoområdet	-5	-80
	Djurskydd	0	-118
	Allmänt och övergripande inom energi och klimat	0	-38
	Förnybar energi	0	-25
	Förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	-2 629
	Allmänt och övergripande inom jämställdhet	0	-9
	Integrationsfrågor	0	-199
	Allmänt och övergripande inom miljöfarlig verksamhet	460	0
	Allmänt och övergripande inom myndighetsövergripande verksamhet	486	-41 498
		-69 866	-106 746

01 05 001 Förvaltningsanslag:

Skillnaden mellan åren beror på ändrade redovisningsprinciper gällande utbetalningar av de Länsstyrelsegemensamma utvecklingsmedlen.

06 02 004 003 Skogsbranden i Västmanlands län:

Nytt anslag, se även not 1. Samverkan, ledning och samordning ovan avser Skogsbranden.

Not	17 Årets kapitalförändring	2014	2013
	Verksamhetsutfall		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-555	-990
	Anläggningstillgångar	0	0
	Semesterlöne- och löneskuld	346	503
	Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av externa medel	-346	-503
	Övriga periodiserade kostnader RTA	0	0
	Summa verksamhetsutfall	-555	-990
	Summa årets kapitalförändring	-555	-990

Det största negativa ackumulerade utfallet är för djur och lantbruk och härrör i huvudsak från verksamheten för extra djurskyddskontroller. Nuvarande avgiftsnivå är för låg och täcker inte de verkliga kostnaderna för denna verksamhet. Ytterligare en bidragande orsak till underskott är svårigheter att kräva in fordringar på fakturerade avgifter eftersom dessa djurägare ofta har en svag ekonomi, vilket får till följd att nedskrivningar av fordringar regelbundet måste göras.

Länsstyrelsen i Västmanland
Noter till balansräkningen

Not	18 Materiella anläggningstillgångar	2014-12-31	2013-12-31
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	904	480
	Årets anskaffning	0	424
	Årets försäljning, uttrangering	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	904	904
	Ingående avskrivningar	-502	-418
	Årets avskrivningar	-92	-85
	Årets försäljning, uttrangering	0	0
	Utgående avskrivningar	-595	-502
	Bokfört värde	310	402
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	4 845	3 116
	Årets anskaffning	61	1 913
	Årets överföring från Pågående nyanläggningar	0	0
	Årets försäljning, uttrangering	0	-184
	Utgående anskaffningsvärde	4 906	4 845
	- varav innehav enligt finansiellt leasingavtal	0	0
	Ingående avskrivningar	-2 889	-2 529
	Årets avskrivningar	-575	-544
	Årets försäljning, uttrangering	0	184
	Utgående avskrivningar	-3 463	-2 889
	- varav innehav enligt finansiellt leasingavtal	0	0
	Bokfört värde	1 442	1 956
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	1 752	2 358
Not	19 Kundfordringar	2014-12-31	2013-12-31
	Kundfordringar	388	292
Not	20 Fordringar hos andra myndigheter	2014-12-31	2013-12-31
	Diverse fordringar andra myndigheter	2 440	1 689
	Mervärdesskatt	4 282	1 461
	Summa	6 722	3 150
Not	21 Övriga kortfristiga fordringar	2014-12-31	2013-12-31
	Uppbördsfordringar	3	195
	Övriga kortfristiga fordringar	13	4
	Summa	17	199
Not	22 Periodavgränsningsposter	2014-12-31	2013-12-31
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	2 288	309
	Övriga förutbetalda kostnader	68	73
	Summa förutbetalda kostnader	2 356	381
	Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter varav	6 357	5 289
	Statens jordbruksverk	2 579	661
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 794	123
	Länsstyrelsen i Västmanlands län	1 218	593
	Naturvårdsverket	513	615
	Övriga motparter	253	3 296
	Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner varav finansiering genom EU-fonder	534	151
	Totala upplupna bidragsintäkter	6 891	5 439
	Övriga upplupna intäkter	103	138
	Summa periodavgränsningsposter	9 351	5 958

Not	23 Avräkning med statsverket	2014-12-31	2013-12-31
	Uppbörd		
	<i>Ingående balans</i>	-195	-98
	Redovisat mot inkomsttitel (-)	-3 585	-3 483
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	3 777	3 386
	Fordringar/skulder avseende uppbörd	-3	-195
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	379	85
	Redovisat mot anslag (+)	70 074	38 026
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-65 139	-37 732
	Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	5 314	379
	Anslag i räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	-2 869	-2 460
	Redovisat mot anslag (+)	106 497	104 269
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-106 750	-104 679
	Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0
	Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 122	-2 869
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	<i>Ingående balans</i>	1 970	2 474
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-346	-503
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 625	1 970
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	<i>Ingående balans</i>	25 133	34 897
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	92 984	56 720
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-153 616	-100 830
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	61 363	34 347
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	25 865	25 133
	Summa utgående balans avräkning med statsverket	29 677	24 418
Not	24 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2014-12-31	2013-12-31
	Räntekonto i Riksgälden	17 030	19 174
	Beviljad räntekontokredit uppgår till 4 900 tkr (jmf 2013 4 900tkr) Krediten har inte nyttjats under år 2014 eller år 2013		
Not	25 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2014-12-31	2013-12-31
	Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	459	376
Not	26 Kassa och bank	2014-12-31	2013-12-31
	Bank A	465	408
	Summa	465	408

Not	27 Förändring av myndighetskapitalet	Stats-kapital	Balanserad kapital-förändring, avgifts-belagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
	Utgående balans 2013	18	-47	-990	-1 019
	<i>varav</i>				
	Statskapital	18	0	0	18
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	-47	-990	-1 037
	Ingående balans 2014	18	-47	-990	-1 019
	Föregående års kapitalförändring	0	-990	990	0
	Årets förändring	25	0	-555	-530
	<i>varav</i>				
	Statskapital	25	0	0	25
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	-555	-555
	Utgående balans 2014	43	-1 037	-555	-1 549

Not	28 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2014-12-31	2013-12-31
	Ingående avsättningar	0	9
	Årets pensionskostnader	0	-9
	Årets pensionsutbetalningar	0	0
	Utgående avsättning	0	0

Not	29 Övriga avsättningar	2014-12-31	2013-12-31
	Kompetensväxlingsåtgärder		
	Årets förändring	188	121
	Utgående balans	313	125
	Summa övriga avsättningar	313	125
	Länsstyrelsen har inte nyttjat hela avsättningen avseende kompetensväxlingsåtgärder under året. Planen är att medlen ska användas till IT utbildning, samt till aktiviteter i samband med revidering av medarbetaridé. En uppskattning kan vara att kostnaden för dessa aktiviteter är 100 000 kr.		

Not	30 Lån i Riksgäldskontoret	2014-12-31	2013-12-31
	Ingående balans	2 266	519
	Under året upptagna lån	137	2 377
	Årets amorteringar	-668	-630
	Utgående balans	1 734	2 266
	Beviljad låneram	3 700	3 700

	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2014-12-31	2013-12-31
	Beviljad kreditram	4 900	4 900

Not	31 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2014-12-31	2013-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	4 584	3 246
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 015	1 628
	Premier avtalsförsäkringar	0	0
	Mervärdesskatt	223	237
	Summa	6 822	5 110

Not	32 Leverantörsskulder	2014-12-31	2013-12-31
	Leverantörsskulder	12 425	4 973

Not	33 Övriga kortfristiga skulder	2014-12-31	2013-12-31
	Personalens källskatt	1 887	1 456
	Summa	1 887	1 456

Not	34 Depositioner	2014-12-31	2013-12-31
-----	-----------------	------------	------------

Depositioner	459	376
--------------	-----	-----

Not	35 Periodavgränsningsposter	2014-12-31	2013-12-31
------------	------------------------------------	-------------------	-------------------

Upplupna kostnader

Upplupna löner, arvoden inkl social avg	265	133
Upplupna semesterlöner inkl social avg	5 835	5 946
Upplupna räntor	0	0
Övriga upplupna kostnader	2 246	2 405
Summa upplupna kostnader	8 346	8 484

Oförbrukade bidrag från annan myndighet

<i>varav</i>	33 700	32 828
Naturvårdsverket	10 854	12 339
Havs- och vattenmyndigheten	8 239	2 748
Tillväxtverket	4 033	4 631
Länsstyrelsen i Örebro län	3 106	2 021
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 351	1 020
Post- och telestyrelsen	1 134	3 892
Övriga myndigheter	4 983	6 177

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:

- Inom tre månader	3 567	1 666
- mer än tre månader till ett år	7 607	14 166
- mer än ett år till tre år	15 832	16 568
- mer än tre år	6 694	429

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner

	257	476
--	-----	-----

Summa oförbrukade bidrag

	33 958	33 304
--	---------------	---------------

Naturvårdsverket står för ca 31% (10 854 tkr) av de oförbrukade bidragen. Dessa planeras att användas:

- Inom tre månader: 215 tkr,
- mer än tre månader till ett år: 1 044 tkr
- mer än ett år till tre år: 8 534 tkr
- mer än tre år: 1 060 tkr

Summa periodavgränsningsposter

	42 304	41 787
--	---------------	---------------

Finansdepartementet
Registrator
103 30 STOCKHOLM

Härmed överlämnas årsredovisningen för verksamheten vid Länsstyrelsen i Västmanlands län under året 2014.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Håkan Wåhlstedt. I ärendets slutliga handläggning har även deltagit länsråd Anders Åhlund, chefen för stöd och utveckling Åsa Halldorf samt utredare Åsa Sars, den sistnämnda som föredragande.

Håkan Wåhlstedt
Landshövding

Åsa Sars
Utredare

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Har du frågor eller önskar fler exemplar, kontakta
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 Västerås

Tfn 010-224 90 00 | Fax 010-224 91 10 | E-post: vastmanland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vastmanland